Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Lykke-Per.
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. Udg.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Gyldendal, 1905
Fysiske størrelse | Physical extent:	3 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57, - 237.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020755173

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG

2DET BIND

LYKKE-PER

ANDEN DEL

1906. h. 255

HENRIK PONTOPPIDAN

LYKKE-PER

ANDEN UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1905

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

ANDEN DEL

Ellevte Kapitel.

Berlin, 12te Oktb.

— — —

Men nu maa jeg fortælle Dig om min egenlige Debut i den store Verden; den var ikke fri for et Skær af Komik. Du kender jo Rejsen her til Berlin og veed, at den ikke er videre opmuntrende. Jeg tilstaar ærlig, at jeg tilsidst drattede i Søvn og ikke vaagnede, før vi buldrede ind paa „Stettiner Bahnhof". Saa tumlede jeg ud til en Droske, fik min Kuffert udleveret og gav Kusken Ordre: „Hotel Zimmermann, Burgstrasse", — det er et Hotel, som din Onkel har anbefalet mig. Men Kusken glor paa mig og gentager i sin Berlinerdialekt: „Bu'straasse? Bu'straasse?" Saa ryster han paa sit tykke Ølhoved og siger „Kenn's nicht!" Et Par andre Droskekuske kom til; der samlede sig efterhaanden et helt lille Opløb. „Bu'straasse? Bu'straasse?" sagde de allesammen og rystede paa deres tykke Hoveder. „Kenn's nicht." Der stod jeg! Men saa rækker pludselig en af dem en Finger i Vejret og udbryder: „Ah! .... Burrrrrrgstrrrrrraasse!" Og med denne raske Trommehvirvel af r'er blev jeg først rigtig

vaagen. Nu følte jeg, at jeg var kommen hjemmefra, og mit første Rejseudbytte blev Erkendelsen af, at selv en Jyde, der vil bevæge sig i Udlandet, maa udvikle sin Sans for Konsonanter.

Men hør nu videre! Da Vognen holdt udenfor Hotel Zimmermann (i Parentes bemærket en gammel Skiddenkasse med en altertümlich „Freitreppe" helt ud paa Fortovet) kom en skødskindsklædt Hausknecht ud for at tage imod mig. Men hvad sker? Knap har han lukket Vogndøren op, før han aldeles bestyrtet løber ind igen i Huset og brøler: „Hr. Zimmermann! Hr. Zimmermann! . . . Ein dekorirter Herr!" Hele Huset kommer paa Benene, Værten stormer til og løber med bart Hoved helt ned paa Gaden til mig. Tableau! Jeg havde imidlertid kastet et forbavset Blik ned paa mit Frakkeopslag: her sad i Knaphullet en lille, henvisnet Rest af den Rose, som du stak deri i Morges, da vi skiltes. Kære Ven, at din sidste Gave til mig skulde volde en saadan Malheur! For du kan vist tænke dig til den Modtagelse, jeg fik, da man opdagede Sammenhængen. Men du kan tro, jeg skaffede os begge Oprejsning! Da jeg var kommen op paa mit Værelse, blev jeg ved at ringe og skælde som en veritabel Storkorsridder, og da Opvarteren kom med Fremmedbogen, kunde jeg ikke dy mig men satte flot et „von" foran mit Navn. Ryst ikke paa Hovedet! Du skulde set, hvor det hjalp! Da jeg gik ud, stod Værten i Forstuen og bukkede, som om han vilde kysse sine Støvlesnuder. Egenhændig slog han Døren op for mig med et allerydmygst „Hr. Baron!" Dette er da den anden Erfaring, jeg har gjort min første Rejsedag, at et Adelskab maaske slet ikke var til at kimse af. Det har forresten ogsaa din Onkel allerede sagt mig. Det er naturligvis latterligt; men en af

Betingelserne for at kunne vinde Magt over Menneskene er vistnok den, at man har Mod til at udnytte deres Daarskaber.

Jeg har nu set mig lidt om paa *Unter den Linden* og sidder i Øjeblikket inde hos *Bauer* og skriver dig dette til. Ude fra Gaderne lyder en Summen og Brusen, der ikke lader mig i Tvivl om, at jeg befinder mig i et Verdenscentrum. Jeg har en Fornemmelse, som om jeg sad midt inde i et kæmpemæssigt Vandhjul. Og hvad er vel disse Millionbyer andet end uhyre Turbiner, der suger Menneskestrømmene til sig og udspyer dem igen efter at have berøvet dem deres Energimængder? Hvilken Koncentration af levende Kraft! Der er virkelig noget opløftende ved saaledes at fornemme Gulvet under Ens Fødder dirre af to Millioner Menneskers udladede Energi. Hvad vil vi ikke kunne udrette i det kommende Aarhundrede, naar vi har lært at akkumulere Arbejdsværdier, i Sammenligning med hvilke de, vi nu tumler med, er for bare Barneleg at regne!

Men nu nok for idag. — —

17de Oktb.

Jeg har lejet et Par Værelser i Karlsstrasse 25 (Adresse: Frau Kumminach, zweite Treppe links). Jeg har besluttet mig til foreløbig at blive her i Berlin. Der er noget ved Livet og Larmen her, der elektriserer mig indvendig. Jeg kan ligefrem fornemme, hvordan jeg i denne Storstadsluft bliver ladet med Lyn og Torden. Herrrrrrich! Hvilket Donnerwetter jeg faar Lyst til at sende hjem over Østersøen til vore lumre Kalveboder! Sete herfra tager Forhold og Mennesker derhjemme sig dobbelt landsbyagtige ud. Folkene her, lige ned til Gadefejerne, har et ganske ander-

ledes Snit paa sig. Om det saa er vores Østergade-Løver, bliver der ved at hænge noget over dem af et Guds Ord fra Landet. Eller sammenlign vore Løjtnanter med en tysk Officer i hans lange Kappe med de store, blodrøde Opslag, saa ligner de Gud hjælpe mig uniformerede Seminarister.

Jeg har idag gjort Dr. Nathan en Visit. Han boer meget net i Nærheden af Kønigsplatz og synes — trods forskellige ret bitre Udtalelser — at befinde sig ganske vel i sin frivillige Landflygtighed. Han modtog mig meget venligt, men forresten vil jeg ærlig tilstaa, at han ikke behagede mig. Jeg søgte at give ham en Forestilling om Indholdet af min Bog; men tekniske Spørgsmaal har han aabenbart ikke fjerneste Begreb om. Hvert Øjeblik afbrød han mig med de horribleste Spørgsmaal. Han vidste knap nok, hvad en Turbine var for noget. Hele vor Samtale var et „Goddag, Mand! — Økseskaft!“ Det var mig en stor Skuffelse. I det hele, det er besynderligt med saadanne Folk som Nathan, der vil skabe et nyt Kultursamfund paa Middelaldernes romantiske Ruiner, — de forstaar saagu ikke selv, hvad de har begyndt paa. De minder mig om den Slags akademisk uddannede Arkitekter, der kan udkaste en i kunstnerisk Henseende maaske højst tiltalende Tegning til en Nybygning men ikke bekymrer sig om, ja endogsaa føler en vis Ringeagt for Spørgsmaal som, hvorfra Tømmeret skal tages, hvor Stenene skal brændes o. s. v. Her maa andre Kræfter til! Saadanne Mænd som Nathan er nu bare i Vejen! Jeg husker, at der i en af de Bøger, du i Sommer laante mig — var det maaske i en af Nathans egne? — stod den upaatvivlelig rigtige Bemærkning, at Forudsætningen for det femtende Aarhundredes Renaissance var Kom-

passets Opfindelse, der muliggjorde Amerikas Opdagelse og lettede Udnyttelsen af de allerede kendte Kolonier, hvis Rigdomme strømmede ind over det forarmede Evropa og fornyede den af Præster og Munke forknyttede Menneskehed, genvakte Modet, Handlekraften, Eventyrlysten o. s. v. Men ganske paa samme Maade — mener jeg — er Udviklingen af de moderne Kraftmaskiner Betingelsen for det næste store Kulturfremskridt; og den, der uden Forstaaelse heraf profeterer om Fremtiden, blæser Sæbebobler til Forlystelse for Poeter og andre Umyndige. — —

19de Oktb.

— — Nej, jeg har endnu ikke gjort min Opvartning hos din Moders Onkel. Jeg har med Vilje opsat det, indtil jeg blev lidt stivere i Tysken. Forleden kom jeg forbi hans Villa i Thiergartenstrasse; det er jo et komplet Slot. Der siges her, at han er en Mand paa et halvt Hundrede Millioner. Du maa tjene mig i at instruere mig lidt om, hvordan jeg skal forholde mig. Hvad er „Geheimecommercienrath“? Jeg mener, skal han tituleres Ekscellence? Fortæl mig ogsaa lidt om Familjeforholdene. Der er en Kone (Gemahlinn??) og en Datter. Er der flere Børn? — —

21de Oktb.

Da jeg idag kommer ind til *Bauer*, — hvem ser jeg da sidde der med en Røverhat bag i Nakken og en Knortekæp mellem de fremstrakte Ben? Fritjof! Jeg havde forresten nær ikke kendt ham, han er bleven svært gammel i den sidste Tid, Skægget er graanet, Øjenlaagene røde og svulne. Men med alt det er han endnu en ganske stolt Karl at se til; selv her i Berlin vækker han Op-

sigt. Han er kommen hertil i Anledning af nogle Malerier, som han har udstillet hos en Kunsthandler. Ogsaa som Kunstner gør han Lykke hernede, og Bladene skriver meget om ham. Jeg forstaar mig ikke paa de Dele, men han trak mig jo bagefter derhen, for at jeg skulde beundre, og der er vist ogsaa flere brillante Ting imellem. Navnlig var der et Par store Stykker fra Vesterhavet med et vældigt Bølgeslag i. Mens jeg stod og saae paa dem, kunde jeg ikke lade være med at tænke fremad paa den Tid, da mine Tusind-Tons Jernbøjer (du husker dem nok fra min Bog) vil garnere Jyllands Vestkyst og — vel fortøjede — ligge og vugge derude i Brændingen og malke den for dens Kraftindhold. Jeg spurgte da ogsaa Fritjof, om han aldrig, naar han havde siddet paa Stranden og malet disse Kæmpebølger, var bleven vemodig stemt ved at tænke paa den Mængde herlig Arbejdskraft, der her gik tilspilde og i Aartusinder var gaaet tabt for Menneskene og Kulturen. Men saa begyndte han jo straks at buldre løs med den stakkels gamle Jeremiade om Industrisjælenes Gemenhed og Naturens Vanhelligelse. Jeg spurgte ham saa, om han virkelig slet ikke fandt noget tiltalende ved den Tanke at gøre alle disse spildte Hestekræfter nyttige for Samfundet, at sprede dem ved Ledninger ud over Landet, fordele dem til de jyske Byer, ja føre dem ind i ethvert Hjem, saa at f. Eks. en Sypige i Holstebro kunde holde sin Maskine igang eller en Moder i Viborg lade sit Barns Vugge træde af Vesterhavets Bølger. Du skulde have set det Ansigt, han satte op! „Hvadfornoget?“ brølede han, saa Folk i Salen vendte sig om. „Vil I, Slubberter, gøre mit Hav til et Trældyr!“

Han er ganske uforbederlig. Jeg fik ordenlig

Medlidenhed med ham. Da jeg saae ham staa der med Bulehatten og Knortekæppen og Flagreslipset og sin Vildmands-Indignation, sagde jeg til mig selv: „Den sidste Artist!“ Om tyve Aar vil man putte den Art Mennesker ind i Galeanstalterne, og naar de dør, vil man udstoppe dem for at anbringe dem i Museerne mellem Fortidens Mammutdyr og trepuklede Kameler. — —

23de Oktb.

Jeg havde igaar en stor Dag. Forleden læste jeg i Aviserne om et Forsøg med en ny Slags Flodspærring, der i Overværelse af en Del indbudte Ingeniører skulde foretages ved en lille By, Berkenbrück, et Par Timers Rejse herfra. Da jeg nok havde Lyst til at være med ved den Affære, gik jeg op i det danske Gesandtskabskontor, fordi jeg mente, at man der vilde føle sig forpligtet til at være mig behjælpelig med at faa en Indbydelse. Men aldrig har jeg set et Par Øjne saa kuglerunde af Forbavselse som dem, der gloede paa mig, da jeg rykkede frem med min Anmodning. Mennesket maatte formelig lægge sig helt tilbage i Stolen for at faa Vejret igen. Han erindrede, sagde han, at man engang havde skaffet en tilrejsende Skuespillerinde Friplads i det kongelige Skuespilhus og lettet nogle danske Videnskabsmænd Adgangen til Bibliotekets Haandskriftsamlinger, — men dette!! En ældre Herre, der kom ind fra det tilstødende Værelse (det var vistnok Gesandten i højstegen Person) maalte mig med endnu større Forfærdelse og lod mig i faderlige Vendinger vide, at man sandelig ikke maatte vente saadanne Begunstigelser i et fremmed Land, allermindst i Tyskland, hvor man overhovedet ikke var tilbøjelig til at begunstige Udlændinge. I hvert Fald

maatte Gesandtskabet, før det kunde gøre noget for mig i denne Sag, konferere med Ministeriet hjemme, og jeg vilde derfor have at fremsende et skriftligt Andragende i to ligelydende Eksemplarer tilligemed fornødne Anbefalingsskrivelser, Attester og Eksamensbeviser fra de forskellige Undervisningsanstalter, jeg siden Syvaarsalderen havde besøgt, o. s. v. — kort sagt, jeg mærkede, at jeg pludselig igen befandt mig i mit kære, gamle Danmark, i Vrøvlets Himmerige. Saa besluttede jeg at forsøge Lykken paa egen Haand. Igaar Morges tog jeg med første Tog til Berkenbrück og søgte straks Overingeniøren, som øjeblikkelig udstedte et Indbydelseskort til mig, ja endog takkede mig for min Interesse for Foretagendet og stillede alle Oplysninger om Forarbejderne til min Disposition.

Jeg skal forsøge at give dig en Forestilling om, hvad jeg fik at se. Først maa jeg da fortælle, at hvad det drejede sig om, var at tørlægge en Strækning af Flodlejet for at kunne foretage Reparation af en Bropille. Først havde man forsøgt paa almindelig Vis at lægge en Fangdæmning tværsover Floden, men Strømmen var for stærk, de kunde ikke faa Dæmningen lukket uden at anlægge en Omløbskanal, hvad der under de givne Forhold vilde være for omstændeligt og kostbart. Saa havde man fundet paa (og dette er det ny og sindrige ved Sagen) at lade Strømmen selv besørge Lukningen, idet man lod en kolossal Tømmerkiste, nøjagtig af Størrelse som Dæmningsaabningen, drive ned derimod, styret fra Land og med passende Belastning. Det hele forløb udmærket. Idet Tømmerkisten tørnede (og nogen Tid forinden) bragede det lidt foruroligende i Dæmningsfløjene, og Vandet steg stærkt; men Strøm-

men førte den nok saa nydelig paa Plads, og tilsidst sad den der, drevet ind i Dæmningen som en Prop i en Flaskehals. Det var et virkelig gribende Øjeblik. Jeg kunde ønske, du havde været tilstede. Virkningen forhøjedes ved, at der samtidig lød et Par Mineskud noget derfra, hvor man ved en Gennemgravning skaffede Flodvandet et midlertidigt Afløb ud til en Mose med en Sø.

Bagefter blev der serveret Champagne i et Telt, der var rejst paa Pladsen, og ved denne Lejlighed blev der holdt en Række Taler. Tilsidst (fald nu ikke ned af Stolen!) udbragte ogsaa jeg en Skaal, nemlig for den tyske Teknikerstand, der her igen havde givet Verden et glimrende Bevis for sin Overlegenhed. Det gik meget godt. Naturligvis kneb det lidt med Sproget; men hvor jeg manglede et Ord, klarede jeg mig med en udtryksfuld Haandbevægelse. Talen vakte stor Begejstring, fra alle Sider omringede man mig for at trykke min Haand, og en tilstedeværende Reporter underkastede mig paa Hjemturen et Interview. Du vil da ogsaa kunne finde mit Navn i „Tageblatt“ for idag.

Iøvrigt stiftede jeg ved samme Lejlighed Bekendtskab med en Mand, en Professor Pfefferkorn, der ogsaa kan være mig til megen Nytte her. Han er Lærer ved Berlins tekniske Højskole og viste sig — saa lille er Verden! — at være en god Bekendt af Aron Israel derhjemme og har derigennem faaet lidt Interesse for danske Forhold. Han bad mig ved Afskeden om at besøge ham.

24de Oktb.

— — Du bebrejder mig, kære Ven, mine Udtalelser forleden om Nathan og synes næsten lidt fortrydelig paa hans Vegne, fordi jeg ikke kan

betragte ham som Fører. Jeg skal dertil sige, at ogsaa jeg naturligvis har den Mand meget at takke for — det erkender jeg beredvilligt! Men som det Universitetsprodukt, han er, vil han altid blive en uforbederlig Æstetiker uden Forstand paa, ja uden nogen Interesse for, hvad det praktiske Liv kræver. Da jeg forleden vilde forsøge paa at give ham et Begreb om mit Projekt, var det knap nok, han lod mig komme tilorde. Han blev ved at snakke om et Teaterstykke, han havde læst, og om de politiske Forhold hjemme og Gud veed hvad. Alt, hvad han havde at sige om mit Projekt, var, at det „forekom ham temmelig fantastisk". Nu be'r jeg dig! Og den Mand skal jeg anerkende som Fører! Han er i Virkeligheden ikke synderlig mere fremsynet end Fritjof, har ikke ringeste Gnist af Anelse om, hvilke Undere Fremtiden bærer i sit Skød, og at disse vil vende op og ned paa Verdensordenen, ogsaa den politiske. Fantastisk! Jeg vil sige dette, at jeg ved at leve hernede er bleven end yderligere bestyrket i den Mening, at intet vil være mere „fantastisk" af os derhjemme, end om vi — med vore naturlige Rigdomskilder — fortsætter den ængstelige og beskedne Askepottilværelse, der af de Styrende betragtes som den bedste Borgen for vor nationale Selvstændighed og den naturlige Jordbund for vor Kultur. Jeg holder for, at vi i vor Lidenhed i hvert Fald kun har eet Middel til at hævde os mellem Staterne: Penge. Som jeg har skrevet i min Pjece: „Et saa lilleputagtigt Land som det danske er i sig selv en Absurditet; et saa lille og saa fattigt Land er i Længden en Umulighed i vore Dage." Vi maa skaffe os Respekt ved vor Overflod. Løsnet skal være Penge, Penge og atter Penge. Det er Guldets Glans, der skal kaste det

„Lys over Landet", som Nathan og de andre snakker saa meget om. Fattigdommens Kultur bliver altid tilsidst en Smaus for Præsterne.

Jeg tænker ofte paa Venezia, der kun var en ringe Stad og dog svang sig op til at blive en Verdensmagt. Byer som Hjerting eller Esbjerg har paa Nutidens nordevropæiske Trafikomraade en lignende central Beliggenhed som Datidens Lagunestad. Jeg gaar hernede og drømmer om et Fremtidens Hjerting, hvor Handelspaladser med gyldne Kupler hæver sig over brede Kajer, mens smaa elektriske Gondoler stryger som Svaler henover Kanalernes blanke Vande. — —

25de Oktb.

Idag blot to Ord i Hast. Jeg kommer lige fra Geheimecommercienrathen og har overbragt Hilsnerne. Jeg traf Fruen og den unge Frøken hjemme og fik en meget venlig Modtagelse. Din Halvkusine er jo en fuldkommen Skønhed og dertil paafaldende jævn i sin Optræden, næsten lidt forlegen. Men hun er jo endnu saa ung. Ellers var jo Tonen noget fornem. Der stod en *Groom* opstillet ved hver Dør, jeg kom igennem, og Modtagelsen fandt Sted i Vinterhaven, som du jo kender. Vi talte mest om Jer, skønt jeg naturligvis ikke nævnede vort Forhold men kun optraadte som en god Ven af dine Forældres Hus. De skal iovermorgen have stor musikalsk Soirée, hvortil jeg blev indbudt. Der skal være udstedt henved tre Hundrede Indbydelser.

Jeg sidder med Overtøjet paa, da jeg skal ud og træffe Fritjof. Vi tilbringer ikke saa sjelden Aftenerne sammen, og trods al vor Uenighed kommer vi meget godt ud af det med hinanden. Han kan virkelig være i høj Grad indtagende.

Han har ført mig sammen med nogle af sine tyske Kunstbrødre, halvgale Fyre ligesom han selv, men flinke og gemytlige. Er det forresten ikke løjerligt, nu er det flere Gange hændet, at disse Folk har fundet Lighed mellem Fritjof og mig. Engang blev jeg endog spurgt, om jeg ikke var en yngre Broder til ham. Begriber du det? — —

27de Oktb.

Igen en indholdsrig Dag. Skrev jeg ikke til dig om en Professor Pfefferkorn, der er Lærer ved den tekniske Højskole her, og som havde indbudt mig til at besøge ham? Idag var jeg hos ham, han bor ude i Charlottenburg lige ved Siden af Skolen, der er et helt Palads med Søjler og Statuer, den skal have kostet en halv Snes Millioner. Professor Pfefferkorn viste mig selv rundt, jeg saae Forelæsningssalene, Laboratorierne og nogle interessante Forsøgsværksteder, der er knyttet til Skolen. Allermest optoges jeg dog af en Samling brillant udførte Modeller af Verdens betydeligste Ingeniør-Foretagender, Broanlæg, Sluseværker, Fundamenteringsarbejder o. s. v., et Museum, hvortil der næppe findes Mage. Pfefferkorn lovede at skaffe mig Tilladelse til at studere der, hvad nok ellers er vanskeligt at opnaa; jeg er naturligvis henrykt over det. Det er jo et sandt Skatkammer! Jeg tænker iøvrigt paa at høre nogle Forelæsninger hernede, her er en Professor Freitag, en yngre Mand, der har vundet stort Ry ved et Værk om Elektromotorer. I det hele, min Ven, jeg skal ikke ligge paa den lade Side. Mine Fingerspidser ligefrem klør efter igen at faa fat i en Logaritmetabel. Min Bog er ingenting, i hvert Fald altfor lidt! Men vent! Tju! Pedanten Sandrup og hans smaa, fingerklamme Kontorister

kan snart gaa hjem og lægge sig. Om ti Aar skal der se anderledes ud derhjemme!

Jeg stod forleden sammen med Fritjof oppe ved Raadhustaarnets Flagstang, 250 Fod over Gadens Niveau. Det var lige ved Solnedgang, men Luften var klar, jeg kunde vistnok se henved et Par Mil til alle Sider. Og overalt var der høje Huse og lange Gader, hvor Lygterne allerede var tændte, og Telegraftraade og Skorstensrøg og elektrisk oplyste Banegaards-Haller, hvorfra Togene foer ud og ind, — og yderst ude var der spredtliggende Fabriksanlæg, der syntes at fortsætte Byen i det uendelige. Saa tænkte jeg paa, at her laa for bare et Par Menneskealdre siden en forholdsvis uanselig Smaastad med Tranlygter, Diligencebefordring o. s. v., og jeg grebes af en Stolthed ved det at være Menneske, saa jeg — til Fritjofs store Forargelse — gav mig til at svinge min Hat. Herre Jesus, disse Folk med deres „Kunst" paa malede Lærreder! Jeg holder for, at Synet af et saadant elektrisk oplyst Banegaardsterræn er mere betagende end alle Rafaels Madonnaer tilsammen. Dersom jeg troede paa noget Forsyn — jeg vilde hver Morgen knæle ned og besmudse mine Bukseknæ af Taknemlighed over at være født i dette stolte Aarhundrede, da Mennesket omsider blev sig sin Almagt bevidst og begyndte at omskabe Verden efter sit Tykke — og i en Storhed, hvorom ingen Gud har drømt i sine vildeste Drømme! — —

* * *

Efter Pers Bortrejse havde Jakobe, nu da hun ikke længer paavirkedes umiddelbart af hans Person, og da yderligere Udsigten til en aarelang

Adskillelse slappede Livsnerven i hende, haft et lille, forbigaaende Tilbagefald af Mismod over sit Forhold til ham. Straks da hun modtog hans allerførste Brev, men navnlig da hun selv skulde til at skrive, mærkede hun, hvor fremmed han i Løbet af faa Dage igen var bleven hende. Hun havde pludselig saa lidt at sige ham. Hendes Kritik var atter vaagen, Anfægtelserne meldte sig paany. Det var hende igen en ydmygende Lidelse at læse hans ungdommelige Breve, der indeholdt saa meget om ligegyldige Ting, men saa lidt om hans Kærlighed, slet intet om hans Længsel.

Men saa hændte det efter et Par Ugers Forløb, at Ivan traf Aron Israel paa Gaden, og Aron viste ham et Brev, som han om Morgenen havde modtaget fra en gammel Ven i Berlin, Professor Pfefferkorn, der heri udtalte sig meget rosende om Per. Ivan bad om Lov til at laane Brevet, og efter at have læst det højt for Forældrene i Dagligstuen sendte han det op til Jakobe i en stor, lukket Konvolut med Paaskriften: „Vive l'empereur!“ Der stod i Brevet:

„— — Forresten lever jeg i Øjeblikket i ganske intimt Samkvem med dit Land gennem en ung Mand, en Ingeniør Sidenius, der, efter hvad han har fortalt mig, er en personlig Bekendt af dig, en mærkelig Naturbegavelse, af hvem den danske Nation vistnok har Lov til at vente sig noget ualmindeligt. Jeg har underholdt mig med ham et Par Gange og haft Lejlighed til at gøre mig bekendt med de Ideer, hvormed han sysler, og som har interesseret mig. Jeg har sjælden truffet noget Menneske, der besad en saa umiddelbar, frisk og levende Opfattelse af Naturen og dens Fænomener. Jeg vil ikke netop paastaa, at hans Betragtningsmaade tiltaler mig stærkt; dertil er den mig for

jordvendt; men den hører sikkert Fremtiden til, og det hjælper næppe, at vi Ældre sukker derover. Hver Tid har sine Idealer; og naar jeg hører din unge Landsmand uden Svimmelhed eller Anfægtelse tumle med de dristigste Planer til en Samfundsomskabelse, fremkaldt ved en stadig fuldkomnere Undertvingelse af Naturmagterne, synes jeg at se for mig en Prototype for det tyvende Aarhundredes handlestærke Menneske. — —"

Med flammende Kinder og bølgende Bryst havde Jakobe læst disse Linjer. Og nu hændte der hende noget højst usædvanligt: hun kom til at græde. Hun græd ikke alene af Glæde men ogsaa af Skamfuldhed over, at hun havde gaaet her, opfyldt af Tvivl og Uro, og paany forraadt Per i sine Tanker. „Det tyvende Aarhundredes Menneske". Ja, det var netop Ordet, der belyste de store Modsigelser i hans Væsen, undskyldte dets Skrøbeligheder, forklarede dets Kraft. Han var som det første, formløse Udkast til en kommende Gigantslægt, den, der (som han selv havde skrevet) endelig skulde tage Jorden i Besiddelse som retmæssig Herre og omskabe den efter sit Behov, — en Forløber, vokset op i lummer Stueluft under Trykket af al Slags smaaborgerlig Klejnmodighed og Overtro og Underkuelse og derfor ubændig, selvraadig og pietetsløs, uden Tro paa andre lykkebringende Magter end saadanne, der kunde faa et Staalhjul til at snurre. Og var det i Grunden underligt? Det nittende Aarhundredes Guldalderdrøm, dets skønne Tro paa at kunne opbygge et Lykkens og Retfærdighedens Rige alene ved Aandens Myndighed og Ordets overtalende Magt, — hvor var den blegnet!

Allerede forinden Pers Bortrejse havde hun forsøgt at skaffe sig et Indblik i Matematikens og

Mekanikens Mysterier; men det havde dengang bare været en forelsket Kvindes Lune, et Udslag af hendes urolige Trang til at følge Per paa alle hans Veje, og Tilegnelsens Vanskeligheder havde ogsaa temmelig hurtig faaet hende til at opgive Forsøget. Nu kastede hun sig paany og med hele sin semitiske Energi over Studiet af Naturvidenskaberne. Det blev hende klart, at uden et grundigt Kendskab til disse manglede man den nødvendigste Forudsætning for at forstaa det moderne Samfund og Lovene for dets Udvikling. Paa hendes Bord, der før havde været oversvømmet af skønliterære Værker, og hvor Enevoldsens „Skabelsen“ som oftest havde ligget opslaaet (med Digterens Billede gemt mellem Bladene), var der nu fuldt af Lærebøger i Fysik, Geometri, Dynamik; og i sine Breve til Per aflagde hun nøjagtig Regnskab over sin Fremgang og søgte hans Raad og Vejledning.

Forholdet imellem dem var saaledes paa engang bleven vendt om. Jakobe, der hidtil havde betragtet sig selv som den aandeligt overlegne, hvis lidt pinlige Pligt det var at staa sin umyndige Forlovede bi ved at hjælpe paa hans forsømte Udvikling, var pludselig bleven Eleven, der trængte til hans Bistand og Overbærenhed. Ligesom i sin Forelskelses første Dage havde hun ti Gange i Døgnet Pennen i Haand for at skrive til ham, undertiden blot for at nedkaste en eneste Linje, enten et Udbrud af Glæde over den pludselige Forstaaelse af en vanskelig geometrisk Opgave eller et Suk af Sorg over ikke at have ham hos sig, naar hun trængte til hans Hjælp.

Endnu havde nemlig Kærligheden en større Part i hendes Iver, end hun rigtig selv vidste af. Alt, hvad der hændte hende i Dagens Løb, selv den

flygtigste Tanke, der gik hende gennem Hovedet, følte hun Trang til at meddele ham, og det skønt Pers Breve til hende stadig lod baade Fortroligheden og Ømheden ubesvaret. Men paa dette Punkt havde hun efterhaanden slaaet sig tiltaals. Hun forstod nu, at hun havde krævet af ham, hvad Naturen havde nægtet ham; og hun var endog taknemlig, fordi han ikke forsøgte at hykle men ærlig viste sig for hende, saadan som han nu engang var.

Ogsaa om Politik, sit gamle Yndlingsemne, skrev hun til ham i sine Breve, især om de forskellige Arbejderbevægelser, der stod i saa nøje Sammenhæng med Teknikens moderne Udvikling. Hun havde hidtil aldrig helt forstaaet sig selv i sin Interesse for disse idelige Lønstridigheder og Magtspørgsmaal, der i saameget var hendes aristokratiske Fornemmelser imod. Hun havde følt sig utryg overfor disse murrende Arbejdermillioner, hvis Krav ofte syntes hende at indeholde en Fare for alt det, som hun selv skattede højst i Livet. Men gennem sin langsomt erhvervede Forstaaelse af Per var hun nu ogsaa kommen til Klarhed over denne dunkle, modvillige Følelse af Samhørighed med den sodede, forkuede, for Lys og Luft og Menneskelighed kæmpende Arbejderhær — det tyvende Aarhundredes Mænd!

Imidlertid fløj Dagene for Per nede i Berlin, hvor han delte Tid og Kræfter nogenlunde ligeligt mellem sine Studier og Storbyens Adspredelser. Han gjorde daglig nye Bekendtskaber og blev vel modtaget overalt. Det gik ham her ligesom derhjemme: hans aabne, frejdige og smilende Ansigtsudtryk, hans hele Væsens tilsyneladende

Umiddelbarhed vandt ham Hjerterne — tildels ved at lade ane elskværdige Egenskaber, som han i Virkeligheden ikke besad. Denne Evne til at indtage Folk ved sin Personlighed blev ham egenlig først her i Berlin fuldt ud bevidst, og uden iøvrigt at gruble over, hvori den stak, udnyttede han den med klog Beherskelse. Samtidig tilegnede han sig ved ihærdig Agtpaagivenhed en stadig mere skuffende Verdensmandsskik for sin ydre Optræden; og forresten gik det ham, som det ofte gaar Folk i Udlandet, at hans ganske private Uvaner af de Fremmede opfattedes som nationale Ejendommeligheder, for hvilke han altsaa ikke kunde gøres ansvarlig, ja som endda forøgede den umiddelbare Tiltrækning, han øvede, ved at vække en Slags etnografisk Interesse.

Ved den store musikalske Aftenunderholdning hos Gehejmecommerceraadens druknede hans Skikkelse vel mellem Mængden af straalende Uniformer og dekorerede Kjoleopslag; men der var dog et Øjeblik, da han blev Genstand for den almindelige Opmærksomhed, idet Husets Frue i en Pavse under Koncerten lod ham kalde til sig og viste ham den Ære at underholde sig med ham, indtil Musiken igen begyndte. Den aldrende Dame, der var stærkt nedringet og kraftigt sminket, havde en Svaghed for unge Mænd med vel udviklede Legemsformer og gjorde sig ikke synderlig Umage for at skjule det. Per selv havde imidlertid kun Øje for Husets Datter, en nittenaarig Rødtop, der ganske var en Modsætning til Moderen: en stille, fin, yndefuld lille Skabning, der næsten med Skyhed iagttog enhver Mand, som nærmede sig hende. Hun var ligesom Moderen pragtfuldt klædt og skamløst blottet, saadan

som Hofmoden fordrede det; men hun syntes selv trykket af sin Halvnøgenhed og dækkede saa vidt muligt Barmen med sin Vifte.

Per havde kun akkurat haft Lejlighed til at bukke for hende ved Modtagelsen, og han var ikke engang sikker paa, at hun havde genkendt ham. Siden havde hun uafbrudt været belejret af uniformerede og fornemt udseende Kavalerer, og han havde tilsidst helt opgivet at nærme sig hende. Men under Koncerten greb han hende to Gange i at betragte ham i Smug, og at hendes Blik virkelig ikke helt tilfældigt var kommen til at hvile paa ham, røbede hun selv den sidste Gang ved den hastige Maade, hvorpaa hun tog Øjnene til sig. Ja, Per mente bestemt at kunne se, at hun blev lidt rød.

Da han ud paa Natten — i en let Champagnerus — gik hjem fra Selskabet, snurrede det i hans Hoved af de dristigste Tanker. Skulde der her være en Chance for ham? . . . Han mindedes Onkel Heinrichs Fortælling om den fattige Østerriger i New York, der vandt den amerikanske Petroleumkonges Datter og nu var en af den nye Verdens regerende Pengefyrster. Den unge Pige her var Arving til mindst halvtresindstyve Millioner. Halvtresindstyve Millioner og en henrivende Brud! Det kunde nok friste til et Forsøg! . . . Snak! Vanvid! . . . Og dog! Han havde jo hidtil haft Lykken med sig i alt, hvad han for Alvor havde villet. Han havde endnu ikke gjort Ivans Profeti tilskamme: Kommer, ser, sejrer.

Rigtignok var der Hensynet til Jakobe — han havde ingenlunde glemt det, — og det var naturligvis en alvorlig Hindring. Men han vilde dog

spørge, om man absolut var nødt til at lade sig binde af sin Fortid, naar der uanet aabnede sig saa glimrende Udsigter for En. Ja, havde han Lov til at give Afkald paa en saadan Fremtid? Kunde han forsvare det for den Sag, han havde viet sin Kraft? Ved Gud, han holdt meget af Jakobe. Hendes udmærkede Egenskaber forstod han fuldt ud at skatte, og det vilde gaa ham forfærdelig nær til Hjertet at forlade hende. Men alle personlige Følelser maatte underordne sig Hensynet til det almene Vel, — det vilde Jakobe sikkert selv forstaa og billige. Halvtresindstyve Millioner! En saadan Sum vilde i et lille Land som Danmark skaffe sin Mand en sand kongelig Magt. Hvad vilde han ikke kunne udrette derhjemme med de Penge! Hvilken Hjælp i den store Frigørelseskamp, som jo netop Jakobe mere end Nogen ønskede Held og Fremgang! — —

Han havde ingen Lyst til at gaa hjem og drev ned gennem *Unter den Linden,* hvor der endnu var livligt i Kafeerne og paa Vinstuerne. Han plejede ellers saa vidt muligt at undgaa disse elegante Strøg-Restavrationer, der gav saa Pokkers lidt for Skillingen. Med al sin Trang til at optræde som Verdensmand havde han en indgroet Ulyst til at give Penge ud, og i Grunden befandt han sig altid bedst i Fritjofs Kunstnerknejpe, hvor han fik en Halvpunds-Bøf med Spejlæg, et nævestort Rundstykke, en Skive Ost, to Krus Øl og et mildt Smil af Kelnersken, altsammen for to Mark. Men i denne Nats Champagnestemning strøg han trodsigt alle smaaborgerlige Fornemmelser af sig og gik ind i en af de fornemste Officers-Vinstuer i Nærheden af Hovedvagten.

Ved en halv Flaske isafkølet „Vix Bara“ og

under et livligt Rykind af silke- og sabelraslende Par fortsatte han her sine Selvovertalelser. Den Barontitel, hvorpaa Onkel Heinrich havde givet ham Anvisning, spøgte ham især i Hovedet. Nu vilde den virkelig kunne blive ham til Gavn! Uden et fornemt Navn opnaaedes der næppe noget i disse Krese. Men var han først Baron, frygtede han intet Medbejlerskab. — — Ganske vist, han havde endnu kun lidt at bygge paa, bare et stjaalent Sideblik. Men havde han haft mere, ja havde han blot haft saa meget, da han i sin Tid kastede sine Øjne paa Jakobe? Han skulde blot frygtløs stole paa sin Pagt med Lykken. Og saa blive sit Valgsprog tro: Jeg vil!

Klokken blev over tre, inden han naaede hjem, og han kunde i sin Optagethed ikke falde i Søvn. Han kastede sig i Sengen, drak det ene Glas Vand efter det andet og kunde ikke holde Tankerne i Ro. Dog var det ikke udelukkende disse eventyrlige Fremtidsfantasier, der holdt ham vaagen. Her i Ensomheden og Mørket dukkede andre Tanker frem og hidsede Blodet.

Under hele sit Ophold i Berlin havde han været forfulgt af en Uro, der ligesom hin Skygge i Fabelen kun gav sig tilkende, naar der blev stille og ensomt omkring ham. Det var Tanken om hans Fader og dennes mulige Død, han ikke kunde blive kvit. Det vil sige: om Dagen, naar han var i Virksomhed eller sad paa Kafeerne med sine Venner, beskæftigede Spørgsmaalet ham ikke; men saasnart han blev alene med sig selv i den fremmede By, og navnlig om Aftenen, naar han kom hjem til sine tomme og uhyggelige Stuer her i Carlsstrasse, viste Skyggen sig for ham. Hver Nat, naar han stod i Skjorteærmer ved sin

Seng og trak sit Ur op, spurgte han sig selv: „Mon Far skulde være død idag?“

Saadan ogsaa denne Nat.

Henimod Morgen — just som han endelig var ved at falde hen — foer han let sammen. Fra et eller andet Sted i Værelset havde han hørt en Lyd, der i hans Øre lød som en tre Gange gentaget Banken. Han blev igen lysvaagen. Og skønt han vidste sig fri for al Slags Overtro, kunde han ikke siden slippe den Tanke, at Faderen i hint Øjeblik var gaaet bort.

Om Formiddagen telegraferede han en Forespørgsel hjem til Eberhard, og ved Middagstid modtog han det korte Telegramsvar: „Fader døende“. Han saae paa sit Ur. Om to Timer gik Eksprestoget til Hamborg. Den næste Formiddag kunde han være hjemme, og om Aftenen vilde han igen kunne rejse derfra. Blot to Døgns Fraværelse — og hans Samvittighed vilde være bleven beroliget.

Han stod et Minut med Uret i Haanden. Saa nikkede han besluttet og gav sig til at pakke en Haandkuffert.

Han havde ikke selv nogen helt klar Forstaaelse af, at hvad der drev ham hjem, ikke alene var Frygten for engang at komme til at fortryde, at han ikke havde sagt sin Fader Farvel, endda Muligheden for en virkelig Forsoning jo var ganske udelukket. Ad skjulte Veje stod hans Beslutning i Forbindelse ogsaa med de andre Tanker, der havde holdt ham vaagen denne Nat, og der var igen her en lille Rest af uovervunden Spøgelsefrygt med i Spillet. Ligesom de første kristnede Hedninger i Smug blotede til de gamle Afguder foran store Afgørelser, saadan følte han

Trang til at forsone sine Fædres Gud ved et Offer nu, da han stod i Begreb med at ruste sig til den sidste, forvovne Kamp for Lykkens gyldne Kongekrone. —

Et Par Timer efter sad han i Toget og rullede nordpaa.

Tolvte Kapitel.

Mens Per om Natten rullede op gennem Jylland, tænkte han ofte paa sin mislykkede Julerejse for snart syv Aar siden, da han sidste Gang kørte her paa Vej til Hjemmet. Indtil de mindste Enkeltheder huskede han endnu hin Hjemkomst i den mørke Vinteraften, hvor en kold, gullig Regntaage indhyllede Byen og gjorde de søvnigt lysende Lygter endnu dorskere. Han saae Søsteren Signe staa paa den vaade Perron i sin halvkorte, gammeldags Kaabe med sorte Uldhandsker paa Hænderne og Kjoleskørtet løftet op over et Par store Fødder i Galosjer. Han huskede Faderens Utilfredshed med, at han havde taget sig Ferie uden forud indhentet Tilladelse, og især sin egen Skuffelse ved at høre, at der skuredes Gulv i Spisestuen, og deraf forstaa, at de andre allerede havde spist.

I Grunden undrede det ham, at han endnu saa levende erindrede sig disse gamle Tildragelser, som dog intetsomhelst betød for ham længer. Han vilde i hvert Fald ikke erkende, at Hjemmet og dets triste Minder havde nogen Magt over ham mere. Han var sig bevidst kun undtagelsesvis at

have beskæftiget sig med denne Fortid, der i Aarenes Løb var ligesom dukket ned under hans Livs Horisont.

Tidlig paa Formiddagen naaede han den lille By i et klart Oktobersolskin.

Hans Skikkelse vakte paa Grund af hans Klædedragt en vis Opsigt paa Perronen. Han bar en musegraa, silkeforet Rejsefrakke med lange Skøder og brede Fløjlsopslag paa Hals og Arme. Paa det mørke, tætklippede Hoved sad en skotsk Rejsehue, og under de — efter Tidens nyeste Mode — højt opsmøgede Benklæder saaes lysegraa Gamasjer. Hans Haandkuffert, Hattefutteral og øvrige Rejseudstyr var dertil af første Sort og skinnede af Nyhed.

Et Par vadmelsklædte Bønder veg helt forskrækket til Side for ham. Med Tilfredshed hørte han den ene af dem hviske til den anden:

„Monstro, te det sku' være ham, den unge Grev Frys?"

Skønt han telegrafisk havde meldt sin Ankomst, var der Ingen til at modtage ham. „Desbedre" — tænkte han — „saa har jeg frie Hænder!" Og han bestemte sig til at tage ind paa et Hotel, hvad der i enhver Henseende vilde være ham bekvemmest.

Men just som han vilde stige ind i en af de to Hotelomnibusser, som holdt udenfor Stationsbygningen, fik han Øje paa Eberhard, der langsomt kom gaaende ovre fra et lille Lystanlæg lige overfor Stationen. Per forstod straks, at Broderen, der var saa omhyggelig for sin Værdighed, havde oppebiet Togets Ankomst derovre i Anlægget, for at det skulde tage sig ud, som om han halvt tilfældig var kommen her forbi paa en Spaseretur, — og uvilkaarlig trak han paa Skuldren deraf.

Den Slags Overlegenhed, der i gamle Dage havde kunnet opirre ham, vakte nu kun hans Medynk.

Da Broderen saae Per staa der og forhandle med Hotelkarlen, blev han aabenbart lidt opskræmt og forstærkede sine Skridt.

„Du vil vel ikke tage paa Hotel?“ sagde han, næsten før de havde hilst paa hinanden.

„Jo,“ svarede Per. „Jeg anser det under de forhaandenværende Forhold for rigtigst ikke at gøre Ulejlighed derhjemme.“

„Men der er gjort et Værelse istand til dig, og vi har god Plads. Mo'er vil sikkert tage dig det meget ilde op, dersom du lægger dig ind paa Hotel?“

„Ja ja — naar du mener det, saa — Vil De da skaffe mig en Drager.“

De sidste Ord rettede han til Hotelkarlen. Hvorpaa han gjorde Eberhard et Spørgsmaal om Faderens Befindende.

„Fader har sovet siden iaftes. I det hele ligger han nu mest og døser. Han har i det sidste Døgn kun været ved Bevidsthed af og til.“

Nu kom et Bybud ud fra Stationsbygningen sammen med Hotelkarlen, der gjorde et forventningsfuldt Skrabud for Per med Kasketten i Haanden. Per tilkastede ham et Kronestykke og gav den anden de fornødne Ordrer med Hensyn til sine Rejsesager.

Eberhard var imidlertid traadt lidt til Siden; med et stjaalent Blik mønstrede han Pers Dragt under synlig Uro. Da han opdagede Gamasjerne, fik hans Ansigt et formelig betuttet Udtryk.

„Jeg foreslaar, at vi gaar bag om Haverne,“ sagde han og vilde slaa ind paa en Sti, der førte

til Præstegaarden langsmed Byens Udkant, og hvor der i Almindelighed ingen Mennesker gik.

Per gjorde Indsigelse.

„Den Vej er jo meget længere — og jeg er træt."

„Naa ja, — som du vil," svarede Eberhard med den Stramning af Munden, hvormed han plejede at tilkendegive, at han fandt det under sin Værdighed at forhandle.

Tavse gik de to Brødre ved Siden af hinanden ind gennem Hovedgaden.

Gensynet af Barndomsbyen gjorde foreløbig ikke noget stærkt Indtryk paa Per. Med sine smalle og krogede Gader, sine eet-, højst to-stokværks Huse og med sin Uendelighed af Rendestensbrædter forekom den ham næsten komisk legetøjsagtig i Sammenligning med den Verdensstad, hvorfra han kom. Det var gaaet ham med Byen som med Familjehjemmet: den var i Aarenes Løb gleden ud af hans Liv, var sunken ned under hans Horisont. Og han kom pludselig til at smile ved at mindes, hvorledes det engang havde været hans Ærgerrigheds Drøm at blive den fejrede Matador i denne Ravnekrog, der havde været Vidne til hans Fornedrelse.

Ikke desmindre genkendte han nu næsten hvert Menneske, de mødte. Ethvert af de smaa Huse med oljemalede Mure og Gadespejl foran Dagligstuevinduet, hvert Navn over Butiksdørene, hvert gammelt Lavsskilt over Portene kaldte et eller andet Stykke Fortid tilbage i hans Erindring. Særlig galdt dette Latinskolen, der vendte en bred Gavl og Legepladsens høje Murindhegning ud mod Gaden. Da de kom der forbi, var der just Frikvarter; og Drengelarmen, som væltede ud over Muren nøjagtig som i hans egne Skoledage, førte ham en Vrimmel af halvglemte Barndoms-

minder lyslevende for Øje. Og rundt omkring Byen laa de høje Bakker, han som Dreng havde elsket, og Fjorden og de milebrede Enge, Sommerdagenes Tumleplads, hvor den første, spæde Tankespire til hans Kanalprojekt var undfanget, og hvor han ogsaa havde vundet sin første, anelsesfulde Forstaaelse af Vindkraftens Betydning, naar han satte sin Kæmpedrage „Heljo" op og lod den trække en lille, stenbelæsset Legevogn henad Grønsværen.

Pludselig gik der et lille Stød igennem ham. Skoleporten var bleven aabnet, og han saae en høj, noget duknakket Mand, i hvem han straks genkendte sin gamle Matematiklærer. Uvilkaarlig løftede han lidt paa sin Hue, og en vis, halvt forlegen Sindsbevægelse jog ham i det samme Blodet til Kinderne. Han kom til at huske paa, at denne Mand, som her gik ham saa ligegyldig forbi, øjensynlig uden at kende ham, — at denne gamle, sløve Skolemester med den luvslidte Frakke og den slæbende Gang havde haft en afgørende Indflydelse paa hans Liv, ja ret egenlig havde været hans Skæbne. Uden dette Menneskes indtrængende Forestillinger hos Faderen havde denne sikkert aldrig tilladt ham at rejse til København og blive Polytekniker. Han vilde da være bleven sat til et Haandværk eller anbragt i en Købmandshandel. Og hvad saa?

Eberhard gjorde ham et Spørgsmaal om Rejsen; men Per var bleven tankefuld og hørte ham ikke. Han følte denne sin vedvarende, ja uafhjælpelige Afhængighed af den lille snuskede Bondeby som en Ydmygelse. Særlig oprørte det ham, at Forholdet var saa ganske uden Gensidighed. Den hjulbenede Købmand Hjerting, som stod der i sin Port i hvid Lærredsfrakke, med

Trætøfler paa Fødderne og sølvbeslaaet Merskumspibe; den blegfede, rødhaarede Barber Siebenhausen, der — ganske som i gamle Dage — hang ud af det aabne Vindu for at kigge efter Tjenestepigerne; den offenlige Udraaber, hvis Trommehvirvler og Kællingestemme han hørte inde fra en Tværgyde — alle havde de en Part i ham, uden at han betød det allermindste for dem.

Men nu drejede de ind i den Sidegade, hvor Præstegaarden laa. Det første Glimt af den mørke Murkolos med den underlige Fængselsport men navnlig Synet af den barkbestrøede Stenbro fik hans Hjerte til at banke. Dette, at han om et Øjeblik skulde gense sin Moder og staa ved Faderens Dødsseng, greb ham pludselig paa en Maade, han ikke havde været forberedt paa.

Søsteren Signe tog imod ham ude i Forstuen. Hun var meget bevæget ved Gensynet men rakte ham Haanden i Tavshed og halvt bortvendt, som om der sammen med ham fulgte noget ind i Huset, for hvilket hun maatte slaa Øjnene ned.

„Mor er gaaet ind for at hvile sig lidt," sagde hun, da de var kommen ind i Spisestuen, hvor Per fandt et Par af sine yngste Søskende, Tvillingerne, der under hans Fraværelse fra Hjemmet var bleven halvvoksne, saa han daarligt kunde kende dem igen. De besvarede forlegent hans Haandtryk uden at se paa ham. Signe vedblev: „Mor sagde, jeg skulde kalde paa hende, naar du var kommen; men jeg synes nu ikke, det er rigtigt at forstyrre hende. Hun har vaaget hele Natten."

Skønt Faderen laa helt henne i den modsatte Ende af den store Lejlighed, talte Signe hele Tiden med dæmpet Stemme, saadan som man efterhaanden vænner sig til det, hvor der er en Syg i

Huset. Per sagde, at Moderen naturligvis paa ingen Maade maatte forstyrres.

Ganske som ved hans Hjemkomst for syv Aar siden stod der en Bakke med noget Smørrebrød, der var sat af til ham. Signe skænkede ham en Kop Kaffe, og for ikke at støde an tvang han sig til at spise lidt, skønt han for Uro næppe kunde faa Brødet gennem Halsen. Fra den anden Ende af Stuen iagttog Tvillingerne ham med store nyfigne Øjne. Signe sagde:

„Du vil vel gerne ind og se Far? Han ligger jo hen i Døs og har ikke været vaagen siden iaftes. Sygeplejersken gør ham netop i Stand nu. Jeg skal gaa ind og høre, hvornaar du kan komme derind."

Hun gik stille bort, idet hun lukkede Døren efter sig med begge Hænder, for at Laasen ikke skulde smække. Eberhard havde i Forvejen forladt Stuen, og for ikke at blive ene med den fremmede Broder forsvandt nu ogsaa Tvillingerne, idet de smuttede ud ad Døren til Køkkenet.

Per rejste sig, og uden selv at vide af det gik han et Par Gange op og ned ad Gulvet. Saa stillede han sig hen ved et af Vinduerne, der vendte ud mod den lille Græsplæne med nogle forkrøblede Træer, som udgjorde Præstegaardens Have. Hjertet trommede mod hans Side, og Tankerne flakkede raadvildt om efter et Selvforsvar.

Men som han stod der og med Ligegyldighed betragtede den lille solforladte, af høje Brandmure omhegnede Grønning, genvandt hans Sind lidt efter lidt sin Holdning, og hans Tanke blev atter klar. Han havde her fundet den Retfærdiggørelse, han søgte. Netop i denne Følelsesløshed, hvormed han gensaae sin Barndoms første Lege-

plads, laa hans Frikendelse. Han var ikke Nogen her noget skyldig. Ikke et eneste godt Minde, ikke en eneste lys Erindring knyttede der sig for ham til disse Mure, bag hvilke han i femten Aar havde følt sig som en Fange. Og ikke nok med det! Det gik i disse Øjeblikke op for ham — og der jog ham flygtig en ganske fremmed Følelse, en vild og klagende Sørgmodighed gennem Sindet — hvorledes Skyggen fra disse Mure havde formørket ham Tilværelsen og forbitret ham Glæden ogsaa i alle de Aar, der fulgte efter.

Han foer nervøst sammen. Døren bagved ham var sagte bleven aabnet; det var Signe, der kom tilbage.

„Du kan godt gaa ind. Kom blot."

Per kom gennem et lille halvtomt Kabinet og ind i Dagligstuen. Døren herfra ind til Sovekammeret stod paaklem. Signe nærmede sig den paa Taaspidserne, skød den lydløst op og førte Per hen til Fodenden af en Seng, der stod frit ud paa Gulvet fra den ene Sidevæg. Der var næsten mørkt derinde, saa han i de første Øjeblikke daarligt kunde finde sig tilrette.

Efterhaanden skelnede han dog Omridsene af et hentørret Hoved, der laa halvt paa Siden og med tillukkede Øjne — dybt nedsunket i en stor, blød Pude — i en dødlignende Søvn. En frysende Skælven jog Per gennem Kroppen, men nogen Sindsbevægelse udover den Uhyggefølelse, som Synet af Opløsningen naturligt fremkalder hos den, for hvem Døden er Livets Gru, greb ham ikke. Den Omstændighed, at Faderens Tilstand saa øjensynlig umuliggjorde enhver Tilnærmelse, virkede netop beroligende paa ham. Hvad han mest havde frygtet, var Familjeiveren for i sidste Øjeblik at faa tilvejebragt en Forsoning. Han

vidste, at han for sit Vedkommende intet havde at sige sin Fader; og hvad denne muligvis kunde have ønsket at sige ham, vilde efter al Rimelighed kun have forværret Forholdet og maaske have givet Anledning til Optrin, som let vilde have faaet en uhyggelig Karakter.

Alt som hans Øjne vænnedes til Stuens Mørke, traadte den Sovendes Ansigtstræk og hele udtærede Skikkelse tydeligere frem for ham. Han saae, at Faderen havde bevaret sit store Haar, som dog under Sygdommen havde mistet al Farve. Ansigtet derimod var bleven mørkt, næsten bronceagtigt, og der saaes ikke en Bevægelse i det, skønt et Par Fluer stadig kresede om det og nu og da kravlede om paa Panden eller Kinden. Det var, som om allerede Evighedens Fred hvilede over de lukkede Øjelaag.

Sygeplejersken, der havde staaet henne ved Servanten og skyllet en Svamp ud, gik nu bort med Vandfadet, og de to Søskende blev alene hos den Syge. Ingen af dem talte. Signe havde sat sig ned i en lav Armstol, som stod ved Siden af Sengen. Hun sad foroverbøjet, med Hænderne foldede paa sit Knæ, og betragtede Faderen med et næsten forklaret Udtryk af Kærlighed og Smerte. De store, lyse Øjne stod fulde af Taarer, og det trak om hendes Mund. Af og til førte hun med en blid Bevægelse Haanden hen gennem Luften over Faderens Ansigt for at holde Fluerne borte.

Paa eengang hørtes der noget krable henne ved Væggen. En Tapetdør, der førte ind til et bagved liggende Gæstekammer, blev lukket op, og Moderens lille, krumbøjede Skikkelse viste sig i den smalle Døraabning.

Hun blev et Øjeblik staaende derhenne, idet

hun med den ene, famlende Haand støttede sig til Dørkarmen, med den anden til en sort Stok. Det varede lidt, før Per forstod, at det var hende. Han huskede hende næsten kun som sengeliggende og havde ikke tænkt sig hende saa lille. Saa var hun nu ogsaa ældet stærkt i de mellemliggende Aar. Ikke alene var Haaret bleven graat, Trækkene skarpere, men den mægtige Sjælsanspændelse, der under Faderens lange Sygeleje paa næsten overnaturlig Vis havde holdt hende oprejst, lagde en fremmedartet Strenghed i Ansigtsudtrykket, navnlig i de dybtliggende, ligesom synsk fremadstirrende Øjne.

Overraskelsen forvirrede Per. Og det Blik, der nu mødte ham fra disse Øjne, og den Maade, hvorpaa Moderen, da han nærmede sig, ligesom afværgende udstrakte Haanden imod ham, gjorde ham endnu mere raadvild. Det var aabenbart, at hun ventede en angergiven Tilstaaelse af ham; og i nogen Tid stod de overfor hinanden som et Par Støtter. Dog, Moderfølelsen vandt tilsidst Overmagten. Mens Taarerne randt ned over hendes Kinder, tog hun hans Hoved mellem sine Hænder og kyssede ham paa Panden.

Signe, der havde rejst sig, hjalp hende derpaa til Sæde i Armstolen ved Siden af Sengen.

„Saa er du virkelig kommen, Peter Andreas," sagde hun her i en foroverbøjet, halvt bortvendt Stilling og med Haanden for Øjnene, som om hun alligevel ikke rigtig taalte Synet af ham. „Hvorfor kom du ikke før? . . . Nu er det maaske for silde."

Der var noget i dette Udbrud, der fik Per til at lytte. „For silde" — tænkte han. De havde altsaa virkelig til det sidste haabet paa en Forso-

ning. De havde opfattet hans Hjemkomst som en Bodsgang — —.

Moderen begyndte igen at tale; men i det samme kom Sygeplejersken ind fra Dagligstuen tilligemed en ældre Mand.

Det var Huslægen, der kom paa sit daglige Formiddagsbesøg. Paa et Tegn fra Moderen trak Signe og Per sig bort, og Sygeplejersken lukkede Døren til efter dem.

* * *

Per saae slet ikke Moderen mere den Dag, og i det hele blev hans Tilbagekomst ikke den Begivenhed, som den under andre Omstændigheder vilde være bleven. Faderens Tilstand optog naturligt alles Sind og Tanker, og trods Stilheden herskede der stor Travlhed i Huset. Snart skulde der varmes Omslag, snart hentes Medicin, for ikke at tale om, at der idelig indløb Bud fra Folk omkring i Byen med Forespørgsler om den Syges Befindende. Desuden ventedes der i Løbet af Dagen endnu to af de borteværende Søskende, nemlig den Broder, der var Kapellan paa Fyen, og en Søster, som var gift med en Læge i en af de smaa Limfjordsbyer. Ogsaa til disse skulde der sættes Værelser i Stand, saa alle havde fuldt op at gøre.

Per havde faaet sit gamle Loftsværelse tildelt, og her tilbragte han det meste af Dagen, dels under forgæves Forsøg paa at sove og udhvile sig efter Rejsen, dels beskæftiget med at skrive til Jakobe. Af Sømmelighedshensyn havde han besluttet at fravige sin oprindelige Bestemmelse

og blive her, indtil Faderen var død, — det vilde efter alt at dømme dog ikke vare længe. Han følte sig urolig og nedstemt. Han fortrød vel ikke, at han var taget hertil; men han ønskede det hele vel overstaaet. Han havde kun een Gang før set et Menneske dø; det var hin Dag i Nyboder, da den gamle Højbaadsmand var bleven bragt halvt livløs hjem fra sin Spaseretur. De uhyggelige Erindringer, der knyttede sig til dette Dødsfald, Højbaadsmandens Angst og de andres Opskræmthed, forfulgte ham her hele Tiden.

Ved Aftenstid indtraf de to endnu ventede Søskende, Thomas og Ingrid, den sidste i Følge med sin Mand. Thomas var en rødmosset Teolog med et sat Væsen, bag hvilket der skjulte sig megen Følelse og en stærk men noget vantreven Ærgerrighed. Ingrid var en lille, selvsikker Provinsfrue, en fuldblods Sidenius, for hvem Løgstør var en By af Rang, fordi hun og hendes Mand og Børn boede der.

Faderen havde et Par Gange i Dagens Løb slaaet Øjnene op og syntes da ganske klar; men han havde kun vanskeligt kunnet gøre sig forstaaelig og var efter faa Minutters Forløb atter sunken hen i Bevidstløshed.

Lægen var netop inde hos ham paa sit Aftenbesøg. Da han kom ud derfra, sagde han til Signe, der fulgte ham ud i Forstuen:

„Jeg vil ikke skjule for Dem, at Deres Fader næppe lever Natten over. Jeg venter, at De lader mig kalde, dersom min Tilstedeværelse skulde ønskes."

Hans Forudsigelse slog til. Klokken var lidt over To om Natten, da alle i Huset blev vækket; Dødsstunden var kommen. Per, der — rejsetræt og ør efter næsten to Døgns uafbrudte Vaagen —

var falden i en stentung Søvn, kunde ikke straks blive klar over, hvor han befandt sig. Han havde i sine Drømme færdedes i Berlin sammen med Fritjof og nogle af dennes Kunstnervenner. De var netop kommen kørende i en Droske til deres Stamknejpe i Leipzigerstrasse, da Døren til hans Kammer aabnedes og Signe kom ind med et Lys i Haanden og bad ham komme ned.

I det Øjeblik, det gik op for ham, hvor han var, og hvad Søsterens Ord betød, kom han til at ryste af Kulde. Overgangen fra Verdensbyens glade Tummel til Søsterens stille Dødsbebudelse var selv hans Aandskonstitution for stærk. Endnu nogen Tid efter, at han var bleven paaklædt, maatte han gaa frem og tilbage i Kammeret for at faa nogenlunde Ro paa sig.

Da han kom ned i Stuerne, fandt han alle sine Søskende samlede; de fleste af dem havde slet ikke været iseng men havde blundet rundt om i Lænestole og paa Sofaer for at være Faderen saa nær som muligt og for straks at kunne være hos ham, om noget skulde ske. Dagligstuen var fuldt oplyst, og begge Dørfløjene ind til Soveværelset var slaaet tilbage. Derinde brændte kun en lille Natlampe. Den stod paa et Bord ved Hovedenden af Sengen og kastede et svagt Lysskær henad den ene Side af Faderens hvide Skikkelse; den anden laa i Mørke.

For at lette ham Aandedrættet havde man rejst ham lidt op og støttet ham med Puder. Han var ved fuld Bevidsthed, men han kunde ikke tale, og ikke heller kunde han længer løfte de sorteblaa Øjenlaag. Han var netop begyndt at tage Afsked med sine Børn. Eet for eet traadte de hen til Sengen; og naar de havde taget hans Haand, der laa tung og kraftesløs paa Tæppet,

nævnede Moderen deres Navn for ham. Hun sad i sin lave Kurvestol ved Hovedgærdet paa den modsatte Side af den, hvor Bordet med Natlampen stod.

Per følte sig højst ilde tilmode ved denne højtidelige Afskedtagen, for hvilken han havde troet at skulle forskaanes. Han holdt sig tilbage saa længe som muligt; men tilsidst maatte ogsaa han hen til Sengen, og da han følte Faderens allerede gravkolde Haand og hørte Moderen (som det forekom ham) med forstærket Stemme nævne hans Navn, steg der en isnende Uhyggefølelse op i ham, saa kun Forestillingen om, at han blev iagttaget af sine Søskende (der nu alle stod samlede omkring Sengen) gav ham Magt til at beherske Udtrykket i sit Ansigt. Han havde et Øjeblik en helt nedknugende Fornemmelse af at være bleven kaldt frem for en overjordisk Dommer.

Klokken var imidlertid bleven mellem Tre og Fire. Vægteren kom just gaaende gennem den stille Gade. Paa Grund af Barkstrøelsen derude kunde man ikke høre hans Skridt. Man hørte kun hans enstonende Sang, der lød ind i Stuen næsten som en overnaturlig Forkyndelse af Dødsenglens Komme.

„Nu skrider Natten sorte,
og Dagen stunder til;
Gud lad dem blive borte,
som os bedrøve vil.
O Fader from,
vend du os om.
Din Naade os betee!“

Efter at Faderen tilsidst havde taget Afsked ogsaa med Husets Tyende, gav han ved en Bevægelse af Pandemusklerne tilkende, at han vilde sige noget. Med en Hvisken, som dog kun Mode-

ren kunde opfatte, bad han om, at de vilde synge en Salme. Børnene gik ind i Dagligstuen og samlede sig om Klaveret, og mens Signe spillede, sang de med dæmpede Stemmer nogle Vers af Salmen: „Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud".

Den eneste, der foruden Moderen var bleven tilbage i Sovekammeret, var Per. Efter Afskeden med Faderen havde han sat sig ind i en mørk Krog, hvor han kunde være ubevogtet. Mens hans Søskendes stille Sang lød ind til ham, baaret af en urokkelig Forvisnings rolige Styrke, fyldt af en Jubel, som saae de Himlen aaben over dem og Herrens lysomstraalede Skikkelse svæve deroppe med udbredte Arme for at modtage Faderens forklarede Aand, sad han der i sin Ensomhed og kæmpede med sig selv for ikke at rives med. Det var altsammen bleven saa ganske alderledes, end han havde tænkt sig. Med dirrende Mund og fugtige Øjne stirrede han hen paa Faderens hentørrede Hoved, som laa der saa fredeligt paa Puden, omgivet af det store, hvide Haar som af en Helgenglorie. Og med Højbaadsmandens uhyggelige Dødsscene i Erindringen sagde han ved sig selv: Saaledes dør altsaa en troende Kristen!

Da Salmesangen var endt, vendte Søskendeflokken lidt efter lidt tilbage til Sovekammeret. Faderens Mund havde imidlertid aabnet sig lidt, og Øjnene var sunket endnu dybere ind i Hovedet. Ikke længe efter begyndte Dødskampen.

Moderen holdt hans højre Haand og tørrede nu og da Sveden af hans Pande med et Klæde. Ved den anden Side af Sengen stod Eberhard og Signe for at være ved Haanden, om Hjælp skulde blive fornøden.

Der gik en Timestid. Afventende det sidste Øjeblik sad de andre Børn rundt om i Stuen,

hvor de havde kunnet finde en Siddeplads; de yngste stod dog op ved Sengens Fodende, hvorfra de saae paa Faderen med store medlidende Øjne.

For anden Gang hørtes Vægterens enstonende Sang i den tavse Gade.

„Dig, evig Gud, til Ære
i høje Himmelkor,
som Vægter vilde være
for os, paa Jorden boer.
Nu op paa Morgenvagt!
For Natten god
fald Gud til Fod,
tag Tiden vel iagt!“

Der var ganske stille i Stuen. Der hørtes kun den stadig aftagende Lyd af Faderens besværlige Aandedræt og nu og da et Udbrud af halvt undertrykt Graad fra et af Børnene.

Saa var det omtrent ved Fire-Tiden. Moderen sad nu helt sammensunken og trykkede Panden mod den Døendes livløse Haand, som hun vædede med sine Taarer. Eberhard berørte lemfældigt Faderens venstre Haandled; han talte den langsomt svindende Puls, mens Signe i Spænding iagttog Udtrykket i hans Ansigt. Uret inde i Dagligstuen faldt just til Slag. I det samme vendte han sig om imod hende — ligesom anstrengt lyttende. Kort efter gik han stille omkring Sengens Fodende hen til Moderen:

„Mo'er,“ sagde han efter varsomt at have berørt hendes Skulder, „Fa'er er gaaet bort.“

I det samme rejste de sig alle rundt om i Stuen og slog Kres omkring Sengen. Kun Moderen blev siddende. Hun havde i første Øjeblik set op paa Eberhard med et bønfaldende Udtryk af Hjælpeløshed. Nu bøjede hun sig atter ned over den Dødes Haand og skjulte sit Ansigt, — det var,

som havde hun ikke Mod til at møde Synet af de brustne Øjne. Men nu løftede hun Hovedet, og længe betragtede hun ham i Tavshed. Saa sagde hun:

„Ja, Børn, nu er Far gaaet fra os. Men — Gud ske Tak og Pris! — det er ikke et Farvel for evig. Han er blot gaaet forud til vort himmelske Hjem, hvor vi engang ved Guds Naade igen skal mødes med ham."

Med gribende Ord takkede hun ham derpaa for alt, hvad han havde været for dem allesammen, priste hans Trofasthed mod hende og mod Hjemmet, takkede for al hans Kærlighed og Opofrelse, — og paa rørende Maade mærkedes der en Genopvaagnen af Ungdomstidens Følelser i den Ømhed, hvormed hun, mens hun talte, strøg ham over de hvide Haar og kyssede hans Pande.

Endnu nogen Tid blev Børnene staaende omkring Sengen i stille Bøn og Betragtning. Men ved de første, synlige Dødstegn bredte Eberhard og Thomas varligt et Lagen over Liget, og Signe førte Moderen bort.

Per gik kort efter op til sig selv. Lampen stod endnu og brændte paa hans Bord. Gennem det utildækkede Vindu faldt det første Dagskær ind i Kammeret. Længe blev han staaende der ved Vinduet og stirrede ud over Byen, der var ved at vaagne. Nogle blege Stjerner blinkede endnu paa Himlen, mens Arbejdsvogne og tunge Træskotrin hørtes rundt om fra Gaderne.

Der samlede sig i ham en Overbevisning om, at hvad han havde oplevet denne Nat, vilde sætte Skel i hans Liv. Men nogen Klarhed over sine Følelser havde han iøvrigt ikke. Han var foreløbig for grebet af Oplevelsens Højtidelighed til at kunne tænke roligt.

Tilsidst satte han sig ned ved Bordet og tog sin Rejsemappe frem. Han følte Trang til at meddele sig til Nogen og vilde skrive til Jakobe. Han havde den foregaaende Dag sendt hende en ganske kort Underretning om sin Hjemkomst, nu skrev han:

„Jeg vil ikke tøve med at meddele dig, at min gamle Fader for faa Øjeblikke siden er gaaet bort. Jeg vil heller ikke skjule for dig, at jeg er glad ved, at jeg bestemte mig til at tage hertil. Hvor meget der end har været Fader og mig imellem, han har jo dog altid kun handlet efter sin bedste Overbevisning. Hans Død var meget smuk. Han var sig fuldt bevidst næsten til det sidste, og med beundringsværdig Sjælsstyrke saae han Døden imøde. — —“

Hans Haand standsede her. Og i det han gennemlæste, hvad han havde skrevet, blev han lidt rød. En Tid sad han med et sky Udtryk i Øjnene og bed i Penneskaftet, og pludselig tilintetgjorde han Brevet og begyndte paa et andet.

„Kære Ven! Jeg har den sørgelige Pligt at meddele dig, at min Fader nu til Morgen er afgaaet ved Døden. Jeg kom altsaa akkurat tidsnok til at tage Afsked med ham, saaledes som jeg havde ønsket det. Han var ved fuld Bevidsthed og fuldkommen rolig til det sidste. Men — naturligvis! — hans Liv har jo ogsaa været saa at sige en uafbrudt Forberedelse til at dø. — Kun disse Linjer i Hast. Du hører snart fra mig igen.“

Efter at have underskrevet Brevet sad han igen en lille Tid med urolig Mine og overvejede. Saa tilføjede han i en Efterskrift:

„Muligvis bliver jeg her til Begravelsen.“

* * *

Fem Dage senere blev Pastor Sidenius begravet. Allerede fra Morgenstunden hang der Flag paa halv Stang overalt i Byen, og paa den lange Strækning fra Kirken til Kirkegaarden blev Gaden ved Middagstid strøet med Sand og Grankviste. Selve Kirken havde unge Piger Dagen forud smykket med grønne Planter, og baade paa Altret og den gamle, rigt udskaarne Funtelukkelse hang Sørgeflor. I begge de tolvarmede Messinglysekroner under Loftet brændte Lys, og fra Orgelet tonede en dæmpet Klage, da Menigheden lidt efter Middag begyndte at fylde Kirken.

At det ikke var lutter Nysgerrighed, der førte Folk derhen, mærkedes paa Stilheden derinde og de mange alvorlige Ansigter. Det var gaaet Pastor Sidenius, som det plejer at gaa de stærke Betvingere: da Modstanden først var overvunden, slog den hurtig om i Forgudelse. Og (som det ogsaa gerne gaar) netop de Egenskaber hos ham, der oprindelig havde vakt mest Anstød — hans myndige Væsen, hans Ringeagt for Byens nedarvede Skikke, hans strenge Tarvelighed i Levemaade og Klædedragt — højagtedes senere som Vidnesbyrd om sand apostolisk Nidkærhed og Fromhed. Vistnok havde han i Aarenes Løb ogsaa selv forandret sig noget. Efterhaanden som Befolkningen underkastede sig Kirkens Formynderskab, var det milde og hjertevindende i hans Natur kommen frem overfor den. I en vis Forstand vedblev han vel at staa den fjern, og navnlig havde han altid holdt sig borte fra Byens megen Selskabelighed. Sin egen Dør havde han stadig kun holdt aaben for dem, der var i Sjælenød; men til Gengæld tabte han aldrig Nogen afsyne, der blot een Gang havde søgt ham i et Troesanliggende. Og aldrig gik Nogen fra ham uden at føle sig aande-

lig styrket og beriget. Han var — trods sin Aands snevert begrænsede Horisont — en højtbegavet Mand, tankerig og veltalende, altid levende optaget af Tidens mange teologiske Stridsspørgsmaal, i hvis Drøftelse han undertiden deltog ogsaa med Pennen. Den lille Byes Befolkning havde følt sig smigret, naar de undertiden saae ham nævnet i saadanne religiøse Tidsskrifter og Pjecer, som nu fandtes i de fleste Hjem; og det havde i det hele bidraget sit til den forandrede Bedømmelse af ham, at man efterhaanden havde mærket, hvorledes han indenfor Præstestanden nød en ganske anderledes Anseelse end de fint paaklædte, hvidslipsede Provster og Konsistorialraader, som man før havde været saa stolt af.

Dertil kom nu hans lange Sygeleje og den ophøjede Sjælsro, hvormed han havde udstaaet sine Lidelser og imødeset sit Endeligt. I over et halvt Aar havde han ligget tilsengs, fuldt vidende om, at han var en dødsmærket Mand. Og ikke alene havde han ingensinde selv klaget; han tillod heller ikke, at Andre beklagede ham. „Saadan tør her ikke tales," havde han engang med Strenghed sagt til En, der vilde trøste ham med Haabet om Helbredelse: „Er vi Guds Børn og skal ikke være taknemlige, naar vor Fader kalder os hjem?"

Oppe i Kirkens Kor stod den sorte Kiste, der i Overensstemmelse med den Afdødes Ønske ikke bar andre Prydelser end et simpelt Grankors ovenpaa Laaget. Han havde altid ivret mod, hvad han kaldte Folks blødagtige Trang til at forskønne Døden og „smykke Ormenes Trug", som han plejede at sige. Rundt om Kisten sad henved et halvt Hundrede ornatklædte Præster som en Æresvagt, og i Kirkegulvets øverste Stolestader

saaes Byens Ypperste: Embedsmænd i Uniform, Byraadet, ja selv flere af Garnisonens Officerer sad der med sølvblankt Bandoler og den skinnende Dragonhjelm i Skødet.

Per saae sig omkring med stigende Forbavselse. Han havde jo nok forinden paa forskellig Maade faaet et Indtryk af den Sejr, som Præstedømmet havde vundet i den før saa verdslig sindede By; men der blev i disse Øjeblikke vendt aldeles op og ned paa hans Forestillinger om Faderen og dennes personlige Betydning. Den ene Præst efter den anden traadte hen bag Kisten for at tale, og Kirken genlød af højstemt Lov og Tak til Herren for den hensovede Tjener og hans rige Gerning. Bagefter, da Talernes lange Række omsider endte, løftede otte unge Præster Kisten ned fra Katafalken; hvorpaa hele Menigheden tilfods fulgte Rustvognen den lange Vej gennem Byens Gader ud til Kirkegaarden.

Per forstod det ikke. At det virkelig var hans Fader — ham, som han i sine Drengeaar havde skammet sig over, fordi han havde været til Spot for den hele By — at det var ham, som her fik en Jordefærd som en Fyrste og fulgtes til Graven af et sørgende Folk! Han fattede det ikke. Paa en for ham uventet og beskæmmende Maade opfyldtes her en af hans stolteste Barnedrømme . . . en Drøm fra hin Tid, da han indbildte sig at være et forbyttet Barn, en bortført Kongesøn, der engang skulde finde hjem til sin Faders Herlighed.

Paa Hjemvejen fra Begravelsen kom han til at følges med Broderen Thomas, der havde forrettet Jordspaakastelsen og var i Ornat. Af alle hans Søskende havde Thomas været den, hos hvem han i sin Tid trods Aldersforskellen havde fundet

mest Forstaaelse, maaske fordi Thomas under sin Opvækst undertiden selv havde kunnet føle sig trykket af Faderens enevidende Myndighed. I hans Studenteraar havde visse, friere Rørelser indenfor det kristne Menighedsliv opfyldt ham mere, end Faderen syntes om, og det havde ikke været uden Overvindelse, han var krøben i den danske Statskirkes Uniform, dette lange, ligkisteagtige Klædesfutteral, som ogsaa kun passede daarligt til hans røde Kinder og lyseblaa Barneøjne.

Per havde mærket, at Thomas i disse Dage, hvor de nu havde været sammen, gentagne Gange havde gjort Forsøg paa at bryde Isen mellem dem. Men Per havde ikke ønsket nogen Forligelse. Han var paa sin Post overfor den lidt farisæiske Godlidenhed, der var Broderen egen, og hvormed han i gamle Dage undertiden havde tilvendt sig lidt af hans Fortrolighed. Heller ikke nu lod han ham komme tilorde. Der var kommen Uro over ham, og han følte en instinktmæssig Frygt for at indlade sig med denne velmenende Broder.

Thomas opgav da ogsaa dennegang Forsøget paa en Tilnærmelse, og de to Brødre gik tavse ved Siden af hinanden Resten af Vejen til Præstegaarden.

Da de var kommen hjem, gik de alle ind til Moderen, der laa i Sengen og havde været for svag til at kunne overvære Begravelsen. Efter den stærke Spænding, hvori hun saa længe havde levet, var der umiddelbart efter Faderens Død fulgt en frygtelig Afkræftelse, og Lægen havde paabudt den størst mulige Ro. Per havde derfor næsten slet ikke set hende i disse Dage. Kun en enkelt Gang var han bleven kaldt ind til hende, og han havde da siddet nogle Minutter ved hen-

des Seng; men hun havde kun magtet at gøre ham et Par almindelige Spørgsmaal om hans Befindende.

Heller ikke dennegang blev det til mere end et enkelt Ord og et Haandtryk, og Per gik nu op paa sit Værelse for at pakke ind. Han brændte af Utaalmodighed efter at komme afsted og havde bestemt sig til at rejse straks med Aftentoget.

Det var ikke, fordi han paa nogen Maade havde haft Grund til at beklage sig over Opholdet i Præstegaarden. Ikke alene Thomas men ogsaa hans andre Søskende havde ligesom efter en stiltiende Aftale beflittet sig paa at vise sig saa hensynsfulde overfor ham, som de overhovedet havde Evne til eller mente at kunne forsvare for deres Samvittighed. Forresten havde han tilbragt den meste Tid paa sit Værelse og paa lange Spasereture omkring i Omegnen, ja i et helt Døgn havde han været borte fra Byen, idet han havde benyttet Lejligheden til at rejse op til en nylig anlagt Cementfabrik ved Limfjordskysten, som han længe havde ønsket at se.

Hverken Moderen eller nogen af hans Søskende havde saa meget som hentydet til hans Forlovelse; og da han ikke kunde tænke sig, at Eberhard ikke havde meddelt Familjen den, følte han sig paa en Maade udæsket af denne Tavshed. Men samtidig var han alligevel ikke utilfreds med, at Jakobes Navn ikke blev nævnet her, og det skønt han nu slet ikke længer tænkte paa at bryde med hende. Den Virkning havde disse Dages Oplevelser allerede haft, — de havde faaet ham til at besinde sig, havde gjort ham nøgtern. Den Champagnestemning, hvori han havde fattet den store Beslutning om at tilkæmpe sig en af Evropas Pengefyrstetroner, var bleven grundigt

henvejret hin alvorsfulde Nat i Faderens mørke Dødsværelse. Han holdt nu ikke engang af at tænke paa den. Men netop fordi han virkelig følte sig skamfuld over den Troløshed, han i sine Tanker havde begaaet mod Jakobe, undgik han helst al Tale om hende.

I Mørkningen, da hans Søskende igen tog ud paa Kirkegaarden for at se til Faderens Grav, og da han vidste Moderen alene, gik han ind for at sige Farvel til hende.

„Sæt dig lidt hos mig, min Dreng," sagde hun og talte nu atter med den modfaldne, klagende Stemme, han kendte saa godt fra sine Barneaar. „Vi har jo næsten slet ikke faaet talt sammen. Og nu vil du rejse, fortæller dine Søskende mig."

„Ja, jeg maa tilbage til mit Arbejde."

Moderen laa lidt og ventede paa, at han skulde fortsætte. Men da der ingen yderligere Forklaring kom, sagde hun:

„Dit Arbejde? . . . Ja, vi veed jo saa lidt om, hvad du foretager dig, Peter Andreas, og hvor du færdes. Du var i Tyskland nu . . . i Berlin, tror jeg."

„Ja."

Atter ventede Moderen en Stund, før hun fortsatte:

„Ja, din Fader og jeg har jo nok forstaaet, at du maa have faaet formuende Velyndere, siden du kan tumle dig, som du gør. For nogen Stilling har du jo ikke, saavidt vi veed."

Per spidsede Øren. Han forstod nu, at Moderen slet ikke vidste noget om hans Forlovelse. Hans Søskende havde altsaa hemmeligholdt den for hende; de havde rimeligvis villet skaane hende for den Sorg. Eller . . . maaske havde Eberhard ingenting fortalt, hverken til Forældrene eller til

de andre Søskende. Det kunde i Grunden ligne ham. Og i saa Fald var det næppe sket udelukkende af Hensynsfuldhed mod andres Følelser.

Mens Per var optaget af dette Spørgsmaal, havde Moderen vendt sig om mod et lille Bord ved Sengens Hovedgærde og taget noget ud af dets Skuffe.

„Du skal nu ikke rejse herfra, Peter Andreas, uden at vide, hvad din Fader gerne vilde have sagt dig, før han lukkede sine Øjne. Han havde jo en saa urokkelig Tillid til, at du engang skulde finde dig selv og søge tilbage til Ydmyghedens Veje, og der gik ikke en Dag, uden han talte derom og indesluttede dig i sine Bønner. For nogen Tid siden, da han hørte, at du var rejst til Udlandet, og derfor troede at maatte opgive Haabet om at se dig mere, saa bad han om, at vi efter hans Død vilde sende dig denne Erindring om ham."

Hun rakte ham den lille Genstand, hun havde taget i Skuffen. Det var Faderens gamle Sølvur, som han altid havde sat stor Pris paa og baaret til det sidste. Han plejede at kalde det sit eneste jordiske Klenodie.

„Dette Ur her" — vedblev Moderen — „har en Historie; og den vilde Fader have fortalt dig, om han havde kunnet tale til dig endnu engang. Nu skal jeg gøre det i hans Sted; og naar du har hørt den, vil du af dig selv forstaa, hvorfor han bestemte netop den Gave for dig."

Hun holdt inde lidt og laa fra nu af med tillukkede Øjne, saadan som Faderen havde gjort under sin Sygdom.

„Det var engang, da Fader var en halvvoksen Dreng, han havde holdt Juleferie hjemme i Præstegaarden paa Landet og skulde rejse tilbage til

Latinskolen. Saa forlangte Bedstefader at faa hans Kuffertnøgle, for at han, som han sagde, kunde se efter, inden Kufferten kom paa Vognen, om nu ogsaa alting var lagt ordenlig ned og ingenting glemt. Det blev Fader fornærmet over — som han i sin Ungdom i det hele let blev stødt — og rejste bort i Vrede uden at have sagt sin Fader ordenlig Farvel. Da han saa om Aftenen kom til Skolen og lukkede Kufferten op, fandt han sit Tøj aldeles saadan, som han selv havde lagt det derned; der var slet ikke bleven rørt ved det. Men i et Hjørne laa en lille Pakke i Papir, . . . det var det Ur, du nu holder i din Haand. Det var en Gave fra Bedstefader; og nu forstod din Fader jo nok, at han havde brugt et Paaskud for at kunne lægge den ned i Kufferten, uden at han saae det, saa den kunde blive en glad Overraskelse for ham paa det fremmede Sted. Da din Fader havde forstaaet det, saa faldt han i heftig Graad; og da han havde grædt over sig selv og angret sin Overilelse, tog han sit Overtøj paa og gik endnu samme Nat paa sin Fod de fire Mil hjem og gav sig ikke tilfreds, før han kunde kaste sig om sin Faders Hals og bede om hans Tilgivelse. Se, min Dreng, derfor bevarede din Fader gennem hele sit Liv det Ur som en Helligdom. Jeg husker, han kaldte det engang Guds Faddergave til ham. For den samme Nat, hvor han saaledes ydmygede sig og gik den tunge Bodsgang til sin jordiske Fader, fandt han ogsaa Vejen hjem til Lyset og Freden og Velsignelsen hos Gud Fader i Himmerig."

Mens hun talte, sad Per der med Uret og følte det tungere og tungere i sin Haand. Da hun tav, sagde han intet. I Stuen var der mørkt. Moderen havde aabnet Øjnene; men hun kunde ikke længer skelne hans Ansigtstræk.

Der blev overhovedet ikke talt mere. Per rejste sig kort efter, og idet Moderen til Afsked kyssede ham paa Panden, hviskede hun over ham:

„Gud Herren skænke dig naadig Fred!“

Ikke mange Minutter efter kørte Per til Stationen. Hans Søskende var imidlertid kommen tilbage fra Kirkegaarden; men han kørte alene og havde endog meget bestemt afslaaet alle Tilbud om Følgeskab.

Da Signe en Timestid senere kom op paa hans Kammer, fandt hun Faderens Ur liggende midt paa Bordet. Det var med tydelig Omhu anbragt saaledes, at det ikke kunde oversees eller fremkalde Indtrykket af at være glemt.

Trettende Kapitel.

Per var kommen tilbage til Berlin men befandt sig ikke længer saa vel der. Fritjof var i Mellemtiden rejst hjem, og han følte sig meget ene i den store By. Det var nu ogsaa bleven rigtig Efteraar. I mange Butiker og Kafeer brændte der Lys hele Dagen, det dryssede fra Himlen tidlig og silde, og efter de store Regnskyl stod Vandet tommehøjt over Asfalten. Han sad den meste Tid hjemme hos sig selv og studerede. Han haabede ved energisk Arbejde at faa Bugt med den Modløshed, han havde bragt med sig fra Hjemmet; men heller ikke i sine Stuer fandt han nogen rigtig Ro eller Hygge. Hans Værtinde, Fru Kumminach — et lille lasket og uvasket Fruentimmer med en nævestor Svulst paa den ene Side af Halsen — kogte Surkaal den hele Dag; hans Kakkelovn røg, og oppe fra Etagen ovenover, hvor der var Systue, lød der fra Morgen til Aften en ensformig Dur af en halv Snes Symaskiner, der til Tider gjorde ham halvt forrykt.

Stærkt modtagelig for Indtryk, som han i det hele var bleven, opdagede han efterhaanden Skyggesiderne ved det moderne Storstadsliv. Ikke længe efter sin Tilbagekomst fik han saaledes ved

en Række Smaabegivenheder et ganske fortroligt Indkig i en Millionbefolknings Levevis og Livsvilkaar, og det virkede ret uhyggeligt paa ham.

Han havde, da han i sin Tid lejede sine Værelser, udtrykkelig stillet den Betingelse, at han ikke fik Medlogerende, der kunde forstyrre ham i Arbejdet, og hans Værtinde havde ogsaa højtidelig lovet dette, ja endog fremvist et Politidokument, hvoraf det fremgik, at det ikke var hende tilladt at udleje mere end netop de to Smaaværelser, der nu var hans. Iøvrigt bestod hele Lejligheden kun af disse Værelser og saa et lille, gravmørkt Rum bagved Køkkenet, hvor der akkurat kunde staa en Smule Jernseng, og hvor Værtinden selv boede. Ikke destomindre havde han ikke været der mange Dage, før det stod ham klart, at der husedes i det mindste endnu eet Menneske i Lejligheden. Han var nemlig nogle Gange bleven vækket om Natten af en hul Mandfolkehoste og opdagede tilsidst, at den kom fra Forstuen eller rettere fra Rummet mellem dennes Loft og et skablignende Aflukke derude, der tjente til Garderobe. Han havde da taget Værtinden i Forhør, men den mundrappe Kælling svor højt og helligt paa, at han gjorde hende Uret; selv da han nu en Søndag Morgen overraskede en ung, blegnæbbet Fyr ude i Køkkenet, hvor han sad i Skjorteærmer foran en Spejlstump og friserede sig, havde hun straks en Forklaring paa rede Haand. Han opgav herefter at komme tilbunds i Sagen, og det skønt han ikke var sikker paa, at hun ikke havde endnu flere Nattegæster forputtet omkring i Lejlighedens Huller og Kroge. En Nat hørte han nemlig samtidig med denne Hosten en dyb og tryg Snorken, der, saa vidt han kunde skønne, ikke kom fra Værtindens Kammer. Ved at forhøre sig

hos andre fik han oplyst, at den egenlige Logerende mange Steder blot tjente til Skærmbræt for en ukontrolleret Herbergeren af den Slags omflakkende Eksistenser, hvoraf en Storstad vrimler, — ikke Sjovere eller professionelle Lediggængere, „der sandelig ikke havde saa fint et Nattekvarter", men forholdsvis velholdne unge Mennesker: Kommis'er, Fabriksarbejdere, Barbersvende, Opvartere o. lign., for hvem det at have et Hjem var en overflødig Luksus. De tilbragte deres Fritid paa Gaden, i Ølkipperne, paa Dansebulerne og i offenlige Huse og havde saa et eller andet Sted Adgang til en Soveplads, hvor de tilbragte nogle Nattetimer. De ejede kun, hvad de bar paa sig, og flyttede fra Bydel til Bydel uden Varsel. Det var en Levevis, der var dem paatvungen af Eksistenskampen i disse Millionbyer, og som derfor hurtig faldt dem naturlig. Den, som var vant til at leve Tilfældighedernes Liv paa Gaden og i det hele var friest i sine Bevægelser, skaffede sig lettest Erhverv. Hjemlig Hygge, Fred og Tryghed var for saadanne Folk aldeles fremmede Begreber, der end ikke fremkaldte noget Savn. — Han ophørte da ogsaa hurtig med at beklage dem. Hvad var der at jamre over? Der foregik en Smagsforandring, det var det hele.

Men nu hændte det en Morgen, at han hørte sin Værtinde samtale med en Mandsperson ude i Forstuen. Det var en Politibetjent, som var kommen for at faa Oplysning om en Barbersvend, der om Natten var bleven bragt til et af Byens Hospitaler, og som havde opgivet at have haft sit „Schlafstelle" her. Mennesket havde faaet Blodstyrtning paa en Ølstue og var død kort efter Ankomsten til Hospitalet. Da Fru Kumminach,

der i Begyndelsen havde været tavs, hørte dette sidste, blev hun pludselig veltalende. Hvad det var for Snak? Politiet vidste jo godt, at hun ikke maatte have den Slags Lejere. Og saa en Barbersvend! At Nogen kunde tænke, at hun, som var en anstændig Kone med de nobleste Logerende, vilde huse saadan noget Prakkerpak. En skidden Stodder, som ovenikøbet var brystsyg og laa og kreperede paa Gaden!

Per blev kold nedad Ryggen ved at høre denne Ligtale over hans ubekendte Medlogerende. At den omspurgte unge Mand virkelig var den, som om Natten havde haft Tilhold oppe under Forstueloftet, følte han sig nemlig ganske overbevist om, og han hørte da heller ikke siden den kendte, hule Hoste. Han kunde ikke lade være med at tænke paa, hvad der vel ventede ham selv, dersom han f. Eks. blev syg her og maatte have Pleje; og der var saa meget mere Anledning for ham til at bekymres herfor, som han ikke følte sig rask. Han havde forkølet sig paa Rejsen hjemmefra og kunde ikke rigtig komme sig i det fugtige Vejr.

Ogsaa af den Grund holdt han sig saa meget som muligt inde. Han gjorde ikke engang noget Forsøg paa at fortsætte Bekendtskabet med Fritjofs Kunstbrødre paa Knejpen i Leipziggade men spiste paa en Restavration i det Kvarter, hvor han boede. Hos Gehejmecommerceraadens viste han sig heller ikke mere.

Til Jakobe skrev han næsten daglig i denne Ensomhedstid, og det kunde ikke undgaaes, at Brevene fik Præg af hans Sinds Uro, hvor meget han end gjorde sig Umage for at skjule den. Om sig selv skrev han mod Sædvane slet ikke; derimod fortalte han løst og fast om, hvad han til-

fældig havde set af Byens Liv, eller han underholdt hende med ret holdningsløse Løjer om Fru Kumminach og den døde Barbersvend og den evindelige Surkaalsstank.

Saaledes gik Tiden indtil Slutningen af November. Da modtog han en Dag gennem Ivan en Skrivelse fra Blackbourn & Gries, det store engelske Ingeniørfirma, hvortil hans Svigerfader havde anbefalet ham. Om nogen Ansættelse hos Firmaet var der dog ikke Tale; der meddeltes ham blot Tilladelse til som Studerende at følge det daglige Arbejde ved et nærmere angivet, større Reguleringsforetagende. Men ogsaa det kunde blive af den største Betydning for ham, og han besluttede at bryde op fra Berlin straks. Han fik dog næppe stort mere ud af Opholdet her dennegang; og desuden vilde en Luftforandring vistnok være heldig for hans Forkølelse. Om den By, Dresack, ved hvilken Arbejdet foregik, vidste han foreløbig kun, at det var en lille Bjergby i de østerrigske Alper. Det var nu hans Plan at overvintre der for omkring ved Tøbrudstid at gaa over Wien og Buda-Pesth til Donaumundingen og bese de store Opmudringsarbejder der. Herfra over Paris og London til New-York.

Paa Rejsen ned til Dresack gjorde han Holdt i Linz for den 900 Fod lange Jernbanebros Skyld. Han kom dertil sent paa Eftermiddagen, og herfra saae han for første Gang Alpernes luftigt hvide Tinderække rande Synskresen. I Solnedgangsgløden svævede den over Aftentaagen som et Syn fra Tidernes Morgen. Den næste Formiddag befandt han sig midt inde mellem Bjergene, og da Vejret var straalende, og da han desuden følte sig generet af et pluddervornt tysk Rejseselskab, der

paa kammeratlig Maade paatrængte sig ham, stod han af Toget ved en lille Landstation og tilbragte trods Aarstiden Resten af Dagen under aaben Himmel. Det var, som om noget derude i den store Sten- og Sneørken havde kaldt paa ham. Og højere og højere lokkedes han op paa Vidderne ligesom ved et hemmelighedsfuldt Løfte om Befrielse for alt, hvad der trykkede og tyngede.

Ene, uden Fører, fulgte han en Fjeldsti, der krøb i Snoninger op ad en stejl og nøgen Klippeside. Man havde nede paa Stationen fraraadet ham at begive sig afsted uden Vejviser, men han trodsede den Beklemthed, han unægtelig følte i disse mægtige og fremmedartede Omgivelser, og steg rask tilvejrs. — — Saadan saae altsaa et Bjergland ud! Han indaandede i lange, nydende Drag den stærke, snekolde Luft, saae paa Skyerne, der sejlede afsted dybt under ham i Dalen, og kom i Løbet af disse Timer i et Forhold til Naturen, som han ikke før havde kendt.

Dengang han var Dreng, havde Skoven og Engene derhjemme været ham en Legeplads, hvortil han længtes ud for at kunne tumle sig frit og glemme Hjemmets Tvang. Siden havde han overhovedet aldrig haft Lejlighed til noget fortroligere Samliv med Naturen. Han havde siddet i sin Nyboders-Bagstue og studeret den paa sine Generalstabskort og respektløs gjort den til et Bytte for sin Skabertrang. Den havde bare været nogle Sten- og Jordmasser, der skulde udnyttes. Ved Synet af en Mark var hans Tanker straks begyndt at tumle med Nivellerinstrument og Baandmaal; og han havde aldrig kunnet sidde ved Vinduet i en Jernbanekupe, uden at hans Indbildningskraft uafbrudt arbejdede med de

Landskaber, han kørte igennem, anlagde nye Veje, udtørrede Moser, byggede Broer og gravede Kanaler.

Nu var det ikke heller netop Naturens Skønhed, der gjorde Indtryk paa ham her. For Farve- og Linjevirkning manglede han stadig al Sans. Det var Storheden, Aanden, Mystiken i Naturen, for hvilken Uroen i hans Sind nu havde gjort ham modtagelig. Det var Massernes umaadelige Udstrækning, det var Formernes Vælde og den evighedsdybe Stilhed rundtom, der fremkaldte Følelser og Stemninger hos ham, som var ham nye og forunderlige.

I Virkeligheden var det saaledes mindre Landskabet selv, der optog ham, end Maaden, hvorpaa det indvirkede paa ham i hans fuldkomne Ensomhed. Han var naaet nogle Tusind Fod tilvejrs og saae foran sig en uhyre Snemark, der øverst oppe gennembrødes af en nøgen, rødgraa, solbeskinnet Klippekam. Forpustet, som han var bleven af den anstrengende Opstigning, maatte han ofte standse for at samle Vejr. Og naar han da stod der, støttet til sin Stok, og saae sig omkring i det tavse og vilde Øde, kunde han synke hen i langvarig Undren over sine egne Fornemmelser. Han spurgte, hvorledes det var muligt, at der kunde være noget tiltrækkende, ja noget for Sindet opløftende i at gaa saaledes Time efter Time gennem en fuldkommen livløs Stenørken, i den samme ensformige Stilhed. Hvorledes gik det til, at noget saa negativt som det, at man ingenting hørte, kunde virke saa højtideligt befriende? Eller hørte man maaske noget alligevel? Havde de religiøst Troende i en vis Forstand Ret, naar de talte om noget „hinsides Naturerkendelsen"? Fandtes der i Verdensrummet Lydsvingninger, der ikke kunde

opfattes af det legemlige Øre? Det, vi kaldte Død, var det maaske bare en anden Form for Liv, som alene lod sig fornemme gennem „Sjælens“ vakte Sanser?

Han mindedes, hvorledes en af de Præster, der talte ved Faderens Kiste, havde kaldt Stilheden i Naturen for „Guds Stemme“, og han havde hermed villet forklare, hvorfor de gamle Profeter i Tvivlens og Afmagtens Øjeblikke altid søgte ud i Ørkenens Ensomhed. Guds Stemme! — Naa ja, Sandheden var vel den, at Ansigt til Ansigt med det tomme og lydløse Verdensrum betoges Sindet af den „horror vacui“, som allerede Oldtidsfolk havde tillagt alle Ting. Og Angsten skabte Hallucinationer, og Hallucinationerne ny Angst, og saaledes var det bleven ved ned igennem Tiderne, indtil Gud var formet og Himmerig og Helvede befolket.

Han steg igen nogle Hundrede Skridt og standsede paany for at trække Vejret. Bestandig det samme frosne Øde, den samme følelsesløse Ro! Disse snedækkede Stenkolosser gav virkelig en imponerende Forestilling om de Kræfter, der havde været i Bevægelse hin Urnat, da Moder Jord skabtes. Og mens han betragtede dem, grebes han af en svimlende Fornemmelse af at være rykket denne fjerne Naturbegivenhed ganske levende nær. Tiden skrumpede saa underligt ind ved Synet af disse stivnede, i evig Ligegyldighed hvilende Stenmasser, der endnu laa der saa nøgne og uberørte, som dengang de for et Par Millioner Aar siden „udgik fra Skaberens Haand“, — som det hed. Ja vist! Skaberen? En glødende Urtaage! Et opløst Solsystem! . . . Og bagved? Tomhed! Tomhed! Iskulde! Dødsstilhed. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Det blev Aften, inden han naaede ned igen til Stationen. Her var man begyndt at ængstes for ham, og henne paa Gæstgivergaarden, hvor han havde efterladt sit Tøj, havde man allerede talt om at sende Folk afsted for at søge efter ham. Træt af Dagens Anstrengelser og tung i Hovedet af altfor mange Tanker vilde han se hurtigst muligt at komme i Seng; men han fik andre Ting at tænke paa. Allerede ved sit Komme om Formiddagen havde han kunnet mærke, at der var noget usædvanligt paafærde i Byen. Over Gæstgivergaardens Port var der hængt en Slyngning Grønt, og der havde været en Travlhed, saa man knap havde faaet Tid til at anvise ham et Værelse. Nu viste det sig, at her var Bryllup. Her myldrede af Folk, og ogsaa han fik straks en Indbydelse til at deltage i Gildet. Første Gang sagde han Nej; men næppe var han sluppet ind paa sit Værelse, før der blev banket paa hans Dør, og ind traadte to unge Piger Arm i Arm, nejede for ham og fremsagde i Munden paa hinanden og under megen Fnisen og mange Albustød en lang Remse, hvoraf han akkurat forstod saa meget, at Brudgom og Brud udbad sig Æren af at se ham som deres Gæst. Saa var han overvunden og maatte den hele Nat spise og drikke og danse, saa han tilsidst var ganske ør deraf.

Skønt hans Nærværelse paa en Maade var Selskabet paatvungen, var Gæstevenligheden rent overvældende. Mændene var ikke langt fra ligefrem at tilbyde ham deres Kvinder af lutter Iver for at gøre ham tilgode. Ude i Porten, der var høj og stor som en Lade, blev der danset til Cither og Harmonika paa sømbeslaaede Støvler. I Stuen stod to lange, dækkede Borde; paa det ene af dem laa en hel, stegt Ged med forgyldte Horn.

Vinen blev tappet i store Blikkander, og der udviklede sig i Løbet af Natten en Drukkenskab og en Ligefremhed i Forholdet mellem Kønnene, der stod i besynderlig Modstrid med den Mængde Kristuskors og Helgenbilleder, der prydede Huset og stod opstillet overalt ved Vejene i dette Land.

Per saae sig efterhaanden glad paa det landlige Bakkanal. Han tænkte paa, hvad Fritjof altid havde præket om, at saadanne Naturmennesker i Grunden var de allerlykkeligste. Med et Kniks for et Par Pinde sømmet sammen i Korsform klarede de alle Livets og Dødens Gaader og lod Fiolen sørge.

Det havde været hans Bestemmelse at rejse videre den næste Morgen; men der gik baade en og to, ja flere Dage, før han slap bort. Han havde ved Bryllupsgildet gjort Bekendtskab med en ung Pige, der holdt ham fangen. Det var en firskaaren Bondepige, lidt tung og klodset, som Alpernes Kvinder gerne er, med en munter Opstoppernæse og den Slags rugblonde Haar, der altid havde haft noget sært tillokkende for ham. De var tilfældig kommen til at sidde ved Siden af hinanden paa en Bænk ude i Porten, hvor han havde siddet og set paa Dansen, og de var da kommen i Snak. Han havde ikke forstaaet meget af, hvad hun sagde, og hun forstod slet ikke ham. Derfor lo de meget og var hurtig bleven fortrolige. Hun var et Par og tyve Aar og boede lidt udenfor Byen sammen med sin Moder, paa hvem Per lukkede Øjnene med et Par af sine Tyvegylden-Stykker.

Han havde givet sig hen til denne Forbindelse med en Ubeherskethed, der ikke udelukkende skyldtes erotisk Tiltrækning. Som i de fleste af hans Følelser var der tillige noget villet i

den; og det var med oprigtig Undseelse, at han var Jakobe utro. Men han maatte bort fra de ørkesløse Grublerier, der havde plaget ham siden Faderens Død, og som (han saae det nu) var paa Veje til at gøre ham syg i Sindet. Han forstod, at han især maatte vogte sig for Ensomheden; og naar han ikke var hos Pigebarnet, tilbragte han derfor Tiden inde i Gæstgivergaardens Skænkestue sammen med Værten og andre af Byens Folk. Vinen flød og Snakken gik og Røgen fra Piberne gjorde Luften i Stuen blaa, mens Kresen omkring ham stadig øgedes og de eventyrligste Rygter om hans Herkomst og Formue svirrede rundt i Byen.

Efter en Ugestids Forløb brød han pludselig op. En vinbegejstret Venneskare ledsagede ham til Stationen, mens den blonde Pige sad hjemme paa sin Sengekant og græd.

Men Faderens Skygge fulgte ham.

* * *

Dresack laa i en snever, solforladt, halvanden Mil lang Kløft, i hvis Bund en Bjergstrøm tumlede afsted og dannede en uafbrudt Række mindre Vandfald. Paa begge Kløftens Sider var Bjergskraaningerne skovbevoksede næsten op til Tinderne; men i Syd lukkedes Udsigten af et mægtigt, fuldkommen nøgent, rødgraat Fjeld, „Hoher Goll", hvis Sneryg de fleste Dage af Aaret var skjult af Skyer. Byen laa omtrent ved Foden af dette Fjeld og bestod af to Rækker tæt sammenbyggede Træhuse, som dannede en s-formet, stærkt stigende Gade i Fortsættelse af Landevejen, der løb langsmed Flodens højre Bred. Lidt neden-

for Byen, paa Toppen af en lille, fremskudt Høj, om hvilken Floden krummede sig, laa en gammel, kindtandsformet Borglevning, der benyttedes som Tinghus. Til den anden Side løftede Kirken sig over Byen med et spydspidst, blodfarvet Spir.

Indtil for tre Fjerdingaar siden havde der paa begge Sider af Floden strakt sig et frugtbart Englandskab; og ved de største af Vandfaldene havde der ligget et Par Savskærerier og en Benmølle. Nu var Dalbunden et Kaos af Skiferblokke, Grusbunker, Stenhøje og Samlinger af nedstyrtede Træer. Hele Skovstrækninger laa her med Rødderne i Vejret og Toppene begravede i Lerslam. Hist og her mellem Stenene og Trærødderne ragede der Bygningsrester op, her en splintret Bjælke, hist nogle rustne Maskindele. Hele den lavest liggende Del af Byen med Jernbanestationen var bleven bortskyllet en Nat i Foraaret, da „Hoher Goll“ efter otte Døgns uafbrudt Regn havde rystet sine hvide Lokker. Og saa pludselig var Vandfloden kommen, at Folkene havde maattet redde sig ud af Husene i deres stumpede Linned. Fem Personer tilligemed et halvt Hundrede Stykker Kvæg var bleven revet bort af Strømmen og knust mod Klipperne.

Efter otte Maaneders Forløb var man nu kommen saa vidt med Rydningsarbejdet, at Banelinjen igen var farbar. De bortskyllede Strækninger af Landevejen ind til Byen var midlertidig bleven erstattet med Træbroer. Desuden havde man begyndt at regulere Strømlejet ved Sprængninger med Dynamit. Det var Hensigten at skabe en Slags Nødafløb bagom den fremskudte Høj, hvorpaa Borglevningen laa, og som ved sin Beliggenhed delvis havde foraarsaget Oversvømmelsen.

Et Hundrede Arbejdere var daglig beskæftiget her, og tre af Blackbourn & Gries' Ingeniører havde fast Ophold i Dresack.

Per havde lejet sig ind hos en gammel Sadelmagerenke, der boede omtrent midt i Byen i et bruntjæret Bjælkehus med Sten paa Taget og en halvlukket Svalegang, som vendte ud mod Dalen. Han havde her to rummelige, men mørke og lavloftede Værelser i det øvre Stokværk og havde indrettet sig ganske feltmæssigt, hvad der ikke forøgede Værelsernes Hygge. Trods sin næsten smaalige Ordenssans og sin Trang til Velvære manglede han ganske Evnen til selv at skabe Hjemlighed omkring sig, — det var, som om hans indre Fredløshed straks prægede de Rum, han flyttede ind i. Fra Arbejdsværelset gik der en Dør ud til den overbyggede Svalegang, og herude stod han i den første Tid ofte om Aftenen, hyllet i sit Rejsesjal, og saae over det mørke, dystre Bjerggab op paa „Hoher Goll"'s maanebeskinnede Snemarker. Dybt under ham i Mørket bruste Floden. Han kunde akkurat skimte dens uregelmæssige Løb gennem det store Sten-Kaos, der hist og her oplystes af Vagtblus paa Steder, hvor der om Dagen havde fundet Dynamitsprængninger Sted.

Den paa sin Vis højtidelige og dog saa nedslaaende Følelse af Afmagt overfor Naturen, som havde grebet ham ved det første Syn af Alpernes Stenkolosser, formindskedes ikke her. Han, som i sin Pjece sejrssikker havde forkyndt, at Menneskeheden, der før var Elementernes frygtsomme Slave, snart skulde spænde selve Tordenen for sin Triumfvogn og bruge Stormen som Knaldepisk, maatte overfor dette vilde Ødelæggelsesværk erkende, at Menneskene stadig levede her paa Jorden af Naturens Naade. Endnu efter et Par

Ugers Ophold skrev han til Jakobe, der utaalmodig havde ventet paa at se ham offenlig forsvare sit nu endelig udkomne Kampskrift mod et ondsindet Angreb, der var fremkommet i et Fagtidsskrift:

„Du spørger mig, om jeg ikke har modtaget „Industritidende", og du synes at forundre dig over, at jeg ikke har ladet høre fra mig i Anledning af dens nedsættende Dom om min Bog. Men hvorfor skulde jeg egenlig svare? Hvad betyder den Kritik? Du skriver, at du har glædet dig til at se mig slaa min Modstander ned og trevle hans falske Regnestykker op som en mølædt Strømpe; men det forekommer mig, at du tager altfor højtideligt paa den Ting. Herregud, det er jo da kun en Bog, — og tilmed en Bog, som jeg ikke selv længer er fuldtud tilfreds med. Der er hist og her Ungdommeligheder i den, som helst skulde have været udeladte. Desværre — saa ydmygende det end kan være for os — vi bliver nok nødt til at indrømme, at vort Herredømme over Naturen foreløbig kun er svagt befæstet; og heri maa man rimeligvis søge Forklaring paa den Kendsgerning, at saa mange, endog blandt forholdsvis oplyste Folk, i Naturen kan se et Udtryk for en evig Styrendes uforanderlige Magt og Vilje."

Jakobe svarede aldrig paa dette Brev, og Per berørte ingensinde oftere sin Bog eller dens Skæbne. Han var i Grunden slet ikke utilfreds med den Tavshed eller dog Ligegyldighed, hvormed Bogen var bleven modtaget alle andre Steder end i den lidet læste „Industritidende". I det hele blev hans Breve i Vinterens Løb stedse kortere og sjeldnere. Han skrev mest om Vejret og Rydningsarbejdets Fremgang og den Slags Ting, eller

han fortalte Smaatræk af Byens Liv, oftest i en humoristisk Tone, der skulde skjule den aandelige Krise, han befandt sig i, og hvis Betydningsfuldhed endelig var bleven ham fuldt bevidst.

I Virkeligheden oplevede han heller ikke synderligt udover det, han af Skamfuldhed ikke vilde skrive om. Blackbourn & Gries' Ingeniører traf han daglig ude ved Arbejdet, men han havde ellers ikke noget Samkvem med dem. Det var tre koldblodige Whiskydrikkere, der havde tumlet sig i alle Verdensdele og straks fra den første Dag havde behandlet ham — „Grønlænderen", som de kaldte ham — med krænkende Overlegenhed, blandt andet fordi han udtrykte sig grumme maadeligt paa engelsk. I dette Forhold var der dog sket en Forandring, efter at han havde tilbragt Juleaften sammen med dem i Gæstgivergaarden „Den gode Nabo", hvor de havde deres Tilholdssted. Han havde nemlig ved den Lejlighed drukket dem alle saa mægtigt under Bordet, at de to maatte lægges ind paa Gæstgivergaardens Seng og den tredje køres hjem paa en Trillebør. Med denne Bedrift betragtede han sin Ære som genoprettet, og de tre Værkfæller forandrede virkelig ogsaa fra den Dag fuldstændig deres Opførsel overfor ham. Alligevel søgte han ikke deres Selskab og viste sig kun sjelden i „Den gode Nabo".

Han tilbragte de lange Aftener hjemme hos sig selv, beskæftiget med at læse; og det blev som oftest sent, før han slukkede sin Lampe. Han havde paany og med al sin jyske Stædighed givet sig i Kast med en Kundskabstilegnelse, der laa hans Fagstudium fjern; ikke — saadan som Aaret forud — bare for at tilfredsstille en forfængelig Lyst til at kunne snakke med om alt og i det hele komme paa Højde med Tidens Selskabs-

dannelse, men af virkelig, dybt fornummet Trang til en mere indgaaende Viden, en grundigere befæstet Livsanskuelse. Han gik ganske planmæssigt frem i sin Læsning. Vant, som han fra Matematiken og Naturvidenskaberne var, til at søge Beviset gennem ubrudte Slutningsrækker gik han bestandig fra den ene Bog over til saadanne andre, hvortil der paa en eller anden Maade blev henvist i denne, og forfulgte herfra Tankegangen videre tilbage til endnu ældre Skrifter for paa den Maade at finde ind til den oprindelige Begrundelse, til det enkle, endegyldige Sandhedsbevis, der nedslog alle Tvivl. For at ikke Jakobe skulde faa Nys herom, lod han sig Bøgerne tilsende direkte fra en københavnsk Boghandler uden — som ellers — at benytte Ivan som Mellemmand, og det var efterhaanden et helt Bibliotek af filosofiske, æstetiske og teologiske Skrifter, der stabledes op paa hans Arbejdsbord.

Men jo mere han læste, desto mere forvirredes han. Under denne standhaftige Søgen efter det altudtømmende Ord, der for evig Tid havde tilintetgjort alle overtroiske Forestillinger om et „Hinsides", tumlede han rundt i Mørket som en bestandig narret Blindebuk. Hvergang han troede at være Beviset ganske nær, lød der et „Her!" helt henne fra den modsatte Ende af Tankens genlydende Verden, eller han rendte Panden mod en Mur, et eller andet for ham utilgængeligt Værk af en gammel græsk eller latinsk Filosof. Alligevel opgav han ikke Haabet. Med den Tyrketro paa Bøger, der efterhaanden udvikler sig hos den Selvlærte, holdt han sig mangen Gang hjemme ogsaa om Dagen for at fremtvinge et Resultat. For det hastede med ham! Uger, Maaneder var nu gaaet, og han havde gjort sig selv det Løfte

ikke at rejse fra Dresack, før han havde naaet fuld Klarhed, absolut Tryghed. —

En Aftenstund i Begyndelsen af Marts kom han gaaende hjemad fra en af Arbejdspladserne hinsides Floden. Han var træt af Dagens Anstrengelser og gik med slæbende Skridt henad Vejen i et Par langskaftede Hægtestøvler. Der havde været Foraar i Luften de sidste Dage. Oppe fra Bjergene havde der hyppig lydt Lavinedrøn, og Flodvandet var steget flere Fod. Aarsdagen for den store Katastrofe nærmede sig, og Per, hvem den megen frugtesløse Grublen og det hele ensomme Liv her mellem de truende Klippemure i Forvejen havde gjort stærkt nervøs, var bleven smittet af Befolkningens overspændte Uro. Aviserne havde allerede meldt om flere svære Skred omkring i Højfjeldene.

Solen var nylig gaaet ned bag Bjergkammen i Vest. „Hoher Goll"'s hvide Top glødede, og Sneen laa som Lavastrømme ned ad dens Sider.

Paa den midlertidige Bjælkebro, der var lagt over Floden, stod som sædvanlig nogle Mænd med lange Spydlystre, hvormed de harpunerede og opfiskede de Træstykker, der flød ned med Strømmen. Per plejede at standse her et Øjeblik og se paa disse Brændefiskere, hvis Pigstokke med fabelagtig Sikkerhed slog ned paa selv den mindste Træstump, der tumlede afsted i det hvirvlende og skummende Vand. Men denne Aften gik han dem udeltagende forbi og besvarede i sin Fraværenhed deres „Gott zum Gruss" med et dansk „Godaften".

Hans Tanker var ved Hjemmet. Han tænkte blandt andet paa, om der endelig idag skulde være kommen Brev fra Jakobe. Han havde ikke hørt fra hende i over en Uge og kunde ikke be-

gribe Grunden til denne pludselige Tavshed. Rigtignok havde han heller ikke selv skrevet i nogen Tid; det var efterhaanden bleven ham noget af en sjælelig Lidelse at skulle udarbejde disse ligegyldige Skrivelser, saa fulde af Forstillelse. Men hans Tavshed havde, forekom det ham, kun været en Grund mere for Jakobe til at skrive. Han kunde jo være bleven syg eller være ramt af endnu værre Ulykker, der gjorde ham det umuligt at skrive.

„Er der noget Brev til mig?“ spurgte han sin Værtinde, den gamle Fru Babi, der havde skyndt sig ud for at aabne Forstuedøren, da hun fra sit Vindu havde set ham komme.

„Nej, Herre!“ svarede den lille Kone med en frygtsom Nejen.

Da han kom op paa sit Værelse, kunde han alligevel ikke lade være med at skele hen til Arbejdsbordet, hvorfra Jakobes aflange Konvoluter med den store Stejlskrift ellers regelmæssigt hveranden Dag havde lyst ham imøde ved Hjemkomsten. Saa trak han ligegyldig paa Skuldren, gik en Tid smaafløjtende omkring i Stuen under et mislykket Forsøg paa at ryste den tunge Stemning af sig og satte sig derpaa tavs hen i en gammel Armstol foran den aabne Kamin, hvor der blussede et Par gode Brændeknuder. Skumringen tog hastig til. Mørket voksede ud af alle Krogene i det uhyggelige Rum, mens han sad der med Armene paa sine Knæ og saae ind i Flammerne.

Jakobes Tavshed begyndte at forurolige ham. Kunde hun være bleven syg? Nej, i saa Fald havde han sikkert hørt fra Ivan. Der maatte stikke noget andet under. Men hvad?

Han saae hende for sig, saadan som hun rime-

ligvis i dette Øjeblik sad ved det festlige Middagsbord derhjemme sammen med sine Forældre og Søskende. Han saae det brede Bord under den store, straalende Lysekrone, den pyntelige Opdækning, Blomsteropsatsen og de aldrig manglende Frugtskaale, . . . Philip Salomon for Bordenden i sin højryggede Gyldenlædersstol med Servietten under Hagen . . . Ivan, Nanny og de andre Børn anbragte paa maa og faa uden Hensyn til Alders- eller Kønsforskel . . . alle sorgløst snakkende og berettende i Munden paa hinanden . . . kun Jakobe som altid tavs og udeltagende, bleg og alvorlig, „Visdomsuglen", som Faderen spøgende plejede at kalde hende, „Institutbestyrerinde Striks", som Nanny mindre godmodigt havde døbt hende.

Pludselig gled en ny Skikkelse ind i Billedet . . . Eybert. Han vidste, at Jakobes gamle Tilbeder igen havde faaet sin Gang der i Huset. Hun havde for nogen Tid siden selv fortalt derom. I Grunden havde hun vel aldrig helt overvundet sin Tilbøjelighed for denne Ædruelighedens glatkæmmede Apostel derhjemme. Naar han tænkte sig om, havde der ogsaa været noget vist forbeholdent, ligesom tvivlraadigt og hemmelighedsfuldt ved hendes senere Breve. Tænkte hun maaske paa at slaa op med ham? Og skulde hendes Tavshed paa lempelig Vis forberede ham derpaa? Var det Meningen?

Naa ja, de Følelser, der havde ført dem sammen, var jo hverken for hendes eller hans eget Vedkommende af nogen særdeles ophøjet Natur, bundede i hvert Fald ikke i nogen harmonisk Samstemmen af Karaktererne. Særlig i denne sidste Tid var det bleven ham uhyggelig klart, hvor grundforskellige de i enhver Henseende var.

Han havde tydelig følt, at om han ogsaa havde kunnet overvinde sig til en Tilstaaelse af, hvad der havde optaget hans Sind og Tanker denne Vinter, saa vilde hun ikke have forstaaet det. Han mindedes forskellige haanende Udtalelser af hende om Folks religiøse Anfægtelser. Maaske vilde det virkelig være bedst for dem begge, om de skiltes nu, før nogen større Skade var sket.

Som han sad i disse Tusmørketanker, blev Døren ud til Trappen aabnet, og Fru Babi listede ind. Der var i den lille Kones Ansigt som i hendes Væsen og vevre, frygtsomme Bevægelser noget museagtigt, der fra den første Dag havde mindet Per om den enfoldige Trine hjemme i Nyboder. Han havde til Tider ligefrem vanskeligt ved at frigøre sig for en overtroisk Forestilling om, at det virkelig var denne hans Fattigdomsaars slavelydige „Aand", der igen puslede omsorgsfuldt omkring ham i en gammel Mo'erlilles Lignelse.

Hun var kommen ind for at tænde Lampen og dække Aftensbordet; men da hun i Skæret fra Kaminilden saae, at Per endnu sad med sine store, tilsølede Støvler paa, gik hun først ind i Sovekammeret og hentede hans Hjemmesko.

„Vil Herren ikke skifte?" spurgte hun og satte Skoene ned foran ham.

Han svarede ikke. Først da hun gav sig til at tænde Lampen og lukke Vinduesskodderne, blev hendes Tilstedeværelse ham rigtig bevidst. Lidt efter gik hun ud igen.

Per blev siddende ved Kaminen. Med Armene tungt hvilende paa Knæene stirrede han ned i den hendøende Ild og sank hurtig tilbage til sin mørke Rugen. Det var dog ikke mere Jakobe, han nu tænkte paa. Bestandig i denne Tid, naar

hans Tanker et Øjeblik overlodes til sig selv, søgte de hjem til Moderen, flakkede uroligt omkring Præstegaarden og Faderens Grav. Og pludselig gav det et Ryk i ham — saadan som det ogsaa regelmæssig gjorde det, hver Gang han, vaagen eller i Drømme, mindedes Faderens Ur. Skønt han nu godt forstod, at der havde været lige saa megen Frygt som Trods eller Haan i den Følelse, hvormed han dengang havde handlet, skød han helst Erindringen om hin Begivenhed fra sig og skyndte sig at tænke paa andre Ting.

Han rejste sig hastig op. Fru Babi, der havde været nede i Køkkenet, kom i det samme ind med Aftensmaden paa en Bakke.

„Hvad har De til mig idag?“ spurgte han.

„Det er lidt Skinke, Herre!“

„Evindelig den Skinke!“ brummede han — han maatte give sit onde Lune Luft. „De kunde gerne være noget mer opfindsom.“

Mens Værtinden dækkede Bordet, gik han ud paa Svalegangen og lod sig et Øjeblik gennemisne af Aftenbrisen, der strøg ned gennem Dalen oppe fra „Hoher Goll“. Der var nu ganske mørkt rundt omkring. Ovre paa Arbejdspladserne sprudede et Par Vagtblus, og udenfor den nye Stationsbygning lyste en Række Oljelamper med et søvnigt Skær.

Overalt var der stille. Kun Floden kunde man høre og den dumpe Buldren af et Jernbanetog langt borte. En enkelt Gang lød ogsaa et fjernt Lavinedrøn. Ude over Bjergtoppene laa tunge, sorte Skymasser; men ret over hans Hoved saaes en klar Stjernehimmel.

Mangen Gang i de forløbne Maaneder havde han staaet der om Natten, udmattet og nedtrykt af sin frugtesløse Læsning, og stirret op paa den

lysende Klodevrimmel. Han havde da kunnet fantasere om, at denne gyldne Himmelskrift maaske indeholdt Løsningen paa Livets og Dødens Gaade for den, som forstod at tyde dens Tegnsprog. Og hvilke mystiske Tegn! Ligesom i den allerældste Billedskrift fra Menneskehedens Barndom var her alleslags Dyreskikkelser enfoldigt aftegnede i punkterede Flammelinjer: Løven, Bjørnen, Slangen, Tyren, det hele tabte Paradis, Menneskets første A B C. Og midt imellem alle disse Vilddyr: Korsets Tegn, tydeligere og stærkere funklende end noget andet Stjernebillede, omstraalet af Mælkevejen som af en Glorie — —.

Han foer nervøst sammen. Ude fra Dalbredningen lød et langtrukkent Fløjteskrig. Det var Hurtigtoget nordfra, der nu meldte sit Komme. Lokomotivets røde Ildøjne gennemglødede allerede Mørket derude; man kunde høre, at der blev givet Kontradamp, og et Par Minutter efter klaprede det korte Tog som en træt Hest hen foran Stationsbygningen. Kun nogle faa Øjeblikke holdt det der. Et Par Vogndøre lukkedes op og i; der blev slaaet paa en Klokke, og Føreren gav Signal til Afgang.

Per blev ved at følge det oplyste Tog med Øjnene, indtil det med en kort Snogehvislen smuttede ind i Tunnelen under „Hoher Goll“. Og som saa ofte før tænkte han ved dette Syn paa, at han blot behøvede at ville det for i Løbet af faa Timer at komme hundrede Mil fra dette Stenfængsel, hvor han nu havde siddet indespærret i snart tre Maaneder. Allerede den næste Dag vilde han kunne rulle hen gennem Norditaliens aabne og lyse Natur i Sommersol og Blomsterduft. Han var jo sin egen Herre, var ikke bundet af nogensomhelst Forpligtelse her. — — Men hvortil vilde det

nytte? Hvad skulde det kunne hjælpe ham at rejse videre ud i Verden, saalænge han ikke havde afrystet den Mare, der søvnbandt hans Tanker og tappede ham for Mod og Blod og Handlekraft? Nej — her, hvor han havde taget Kampen op, skulde den ogsaa føres tilende. Her i denne gravskumle Bjergkælder vilde han besejre Spøgelseuhyret . . . eller . . . eller selv besejres.

Da han kom ind igen i Stuen, stod Bordet dækket. Fru Babi ventede ydmyg ved Siden af hans Stol for at kunne skyde den ind under ham, naar han satte sig.

„Nu ja," udbrød han med et nyt Forsøg paa at bringe sig i en muntrere Stemning. „Lad mig da i Guds Navn fortære den Skinke."

„Herren maa ikke være vred," fremstammede den lille Kone angergiven. „Det er saa vanskeligt med det ferske her."

Aldeles Trines Stemme! — tænkte Per.

„Tag Dem det ikke for nær," sagde han nu helt sagtmodig. „Jeg veed nok, jeg er lidt urimelig i denne Tid. Men der er gaaet mig noget imod, skal jeg sige Dem."

„Jeg har næsten kunnet tænke det. Herren har ogsaa set rigtig daarlig ud de sidste Dage."

„Saa-aa," sagde han og følte sig straks mindre vel. Lidt efter rømmede han sig og fandt, at hans Hals var rusten. Det maatte være den Forkølelse fra Berlin, der endnu sad ham i Kroppen. Han blev vist nødt til at tale med en Læge derom og lade sine Lunger undersøge.

I det samme blev der banket nede paa Gadedøren, og Fru Babi gik ned for at lukke op. Lidt efter kom hun tilbage med blussende røde Kinder og fortalte, at der stod en Dame dernede, som bad om at faa ham i Tale.

„En Dame?“ sagde Per og sænkede Gaflen. „Det maa være en Fejltagelse. Jeg kender Ingen her.“

„Det er ogsaa en Fremmed. Hun er vist kommen med Toget.“

„— kommen med Toget,“ gentog Per slaaet og saae uvis paa hende.

Udenfor hørtes nu Trin paa Trappen. Et Øjeblik efter stod en mørk, rejseklædt Dame smilende i Døren. En kostbar Foerværkskaabe hang løst ned fra hendes Skuldre.

„Jeg hørte din Stemme,“ sagde hun. „Godaften! Du maa ikke blive forskrækket.“

Per var sprungen op.

„Men . . . Jakobe dog!“

„Ja, det er virkelig mig!“ vedblev hun tilsyneladende ganske rolig — med den fremkunstlede Selvbeherskelse, hendes sarte Nerver paabød hende under stærke Sindsbevægelser, og som ved denne Lejlighed desuden havde sin Grund i en lille Frygt for ikke at være helt velkommen.

„Men — hvad — hvordan —?“

„Ja, jeg burde naturligvis have telegraferet; men jeg havde paa hele Turen ikke Lejlighed dertil et eneste Sted. Og saa syntes jeg jo ogsaa, at det kunde være ganske morsomt at overraske dig. Jeg løb an paa, at jeg nok traf dig hjemme. — — Men saa skil mig dog af med Vamsen, Mand! Du er virkelig ikke galant!“

Først da hun var bleven befriet for den store Rejsekaabe og ligeledes havde faaet Hatten af og purret lidt op i sit Haar, lod hun sig omslutte af den ganske fortumlede Pers tøvende udstrakte Arme. Skønt hele hendes Legeme dirrede af Utaalmodighed efter at kaste sig ind til hans Bryst,

nøjedes hun med at tage hans Hoved mellem sine Hænder og kammeratligt kysse ham paa Panden.

„Velkommen — plejer man at sige. Eller er du slet ikke noget glad for at se mig?“

Per havde virkelig ikke straks været ganske klar over, hvad det var for en Følelse, der betog ham saa mægtigt ved at se hende. Hans første Tanke — den, hans onde Samvittighed indskød ham — havde været, at hun var kommen for at udspionere ham. Men nu, da han holdt hende i sine Arme og saae de store, mørke Øjne straale af Kærlighedens Offermod, forstod han pludselig alt; og det var, som brast i det samme en Jernbøjle, der havde sammenknuget hans Bryst. For første Gang siden sin allerførste, naive Forelskelse i den lille Sadelmagerdatter fra Kjerteminde blev han grebet af en Bevægelse, der fik det til at taage for hans Øjne.

„Derfor var det altsaa, at du ikke skrev!“

„Og det forstod du ikke?“

Ved Synet af Pers duggede Øjne brød Taarerne frem i hendes egne; og da hun nu hørte Døren lukke sig bag Fru Babi, der endelig havde forstaaet, at hun var tilovers, kunde hun ikke længer beherske sig. Med et vildt Udbrud slog hun Armene om hans Hals.

„Du har dog længtes lidt efter mig alligevel! . . . Og nu er jeg her hos dig! Det er endelig sandt! Det er ikke længer Drøm!“ — Hun knugede sig med lukkede Øjne ind til hans Bryst — „Nej, det er ingen Drøm! Jeg hører igen dit stærke Hjerte banke. Aa, Per — min Ven! Min Ven! Tusind Gange min Ven!“

Længe stod de saaledes tæt sammenslyngede. Per famlede tavs med Haanden over hendes Haar, — han kunde stadig ingen Ord finde, saa over-

vældet var han, og saa mange Spørgsmaal tumlede der rundt i hans Hoved. Endelig fattede de sig, saa de kunde begynde at spørge og svare i ordnede Sætninger.

„Hvorfor jeg ikke skrev det til dig, at jeg kom?“ sagde Jakobe, da de var kommen til Sæde ved Siden af hinanden paa en Træsofa mellem Vinduerne, hvor de sad med hinanden i Haanden og endnu hvert Øjeblik brød af i Talen for at kysses. „Nej, det kunde jeg ikke, min Ven! Husk paa, jeg vidste jo indtil det sidste slet ikke, hvordan det skulde gaa. Jeg havde ganske vist længe haft Planen i mine Tanker; jeg følte, at jeg maatte herned, inden du rejste endnu længere bort, . . . jeg syntes, du var bleven helt borte for mig denne lange Vinter; du skrev jo saa lidt om dig selv; jeg vidste virkelig tilsidst ikke, hvad jeg skulde tro om dig, Per! . . . Saa sagde jeg forleden til Fader og Moder, at jeg vilde tage ned og besøge Klara Hertz i Breslau; du veed, jeg har en Ungdomsveninde der. Det fandt de nu ganske naturligt; men alligevel turde jeg ikke skrive til dig derom . . . Jeg havde ligesom ikke Mod til det; der kunde jo endnu komme de hundrede Ting i Vejen, og — tænk dig min Skræk! — lige i sidste Øjeblik finder Ivan paa, at han vil gøre mig Følgeskab. Det fik jeg dog forpurret. Og nu har du mig her!“

Per havde under hendes Fortælling et Par Gange slaaet Øjnene ned. Han kendte hendes store Sandhedskærlighed og forstod (hvad ogsaa noget vist tungt i hendes Tone ufrivilligt røbede) at det havde kostet hende en Del Overvindelse at indvikle sig i saa megen Usandhed overfor Forældre og Søskende. Og alt dette havde hun ofret, al denne Angst havde hun udstaaet, saa mange Farer og

Fordomme havde hun trodset, — alene fordi hun havde forstaaet, at han trængte til hende!

Han turde næppe mere se paa hende af Undseelse over de Tanker, han for lidt siden havde siddet her og tænkt om hende. „Og nu?“ spurgte han usikkert. „Nu bliver du her?“

„I to Dage, ja. Længere tør jeg ikke lade dem derhjemme være uden Brev. Saa rejser jeg til Breslau. — Der er vel nok en Gæstgivergaard her i Byen, hvor jeg kan bo?“

„Nej, der skal du ikke være; der er uhyggeligt. Du skal blive her, saa flytter jeg hen paa Kroen saalænge. Du saae jo min Værtinde før. Hun er en flink Kone, som vil passe godt paa dig.“

„Ja ja, som du vil. — Men nu, min Ven,“ sagde hun og strøg ham moderligt med Haanden over Haaret, mens hun søgte at se ham ind i Øjet. „Nu er det din Tur til at skrifte. Hvordan har du det? . . . Ikke godt? . . . Jeg synes, du ser lidt anstrengt ud.“

Per blev urolig og saae ud til Siden for at undgaa hendes Blik.

„Aa, jeg har saamænd ellers haft det ganske godt. Naturligvis — særlig morsomt har her jo ikke været. Men Egnen er paa en vis Maade pragtfuld . . . og Arbejdet har virkelig været interessant og lærerigt.“

Jakobe havde langsomt taget Haanden til sig, og der blev nogle Øjeblikkes Tavshed. Saa vendte hun sig igen imod ham og lagde Armen om hans Nakke.

„Per,“ sagde hun. „Hvorfor har du ingen Fortrolighed til mig? Tror du virkelig, at du har kunnet skjule dig for mig? . . . Nej, nej, du maa ikke undskylde dig! Vær blot oprigtig mod mig! Og hvorfor skulde vi to ikke kunne tale ganske

ligefrem om den Ting? Selv om jeg maaske ikke helt forstaar det, saa veed jeg jo nu engang, at I kristenfødte Mennesker — hvad enten I er troende eller ikke — aldrig undgaar Anfægtelser, og jeg har været ganske forberedt paa, at heller ikke du helt skulde slippe for dem. Men jeg har ogsaa været fast overbevist om, at du nok vilde komme over dem."

„Du har Ret," sagde han, blussende rød af Skamfuldhed, og frigjorde sig for hende for at rejse sig. „Jeg har virkelig været lidt i Vilderede med mig selv." — Han gik ud over Gulvet. — „Det er latterligt! Nærmest latterligt, naturligvis! Men det har vel været Ensomheden her og . . . og saa mit forbandede Præsteblod, hele dette Slæng af pibekravede Forfædre, der pludselig har givet sig til at spøge i mig. Men det er aldeles forbi nu! Jeg forsikrer dig . . . jeg er ganske mig selv igen!"

Jakobe sad et Øjeblik tavs derhenne paa Bænken og saae tankefuld ud. Saa rejste ogsaa hun sig og gik hen til ham. I Stedet for at svare klappede hun ham stille paa Kinden og sagde:

„Derom vil vi nu ikke tale mere iaften, min Ven! . . . Og hør nu, Per! Jeg ser, at jeg har overrasket dig midt i Aftensmaden. Det er udmærket, for jeg opdager nu, at jeg er ganske forfærdelig sulten. Jeg har næsten ikke spist noget paa hele Rejsen. Du bliver nødt til at dele din Mad med mig."

„Ja — kære!" udbrød Per, lykkelig over at slippe bort fra Emnet. „Nu skal jeg kalde paa min Værtinde. Bare hun nu kan skaffe noget godt til dig."

„Det er lige meget. Naar jeg har min store Hunger, er jeg ligesom Ilden og Grisen — jeg

fortærer alt! Snak du nu med Konen, saa pudser jeg mig lidt imens. Kan du tage mig min lille Haandtaske. Jeg satte den fra mig dernedenfor Trappen."

Mens Per fik Bordet omdækket og gjorde den lille Fru Babi ganske forstyrret med sine Ordrer, opholdt Jakobe sig i Sovekammeret ved Siden af, og da hun kom ud derfra, havde hun faaet ordnet de smaa Haarlokker ved Tindingerne og pyntet sin mørkegraa Rejsedragt med en høj og bred Krave, et Brus af sorte Kniplinger og lilla Silkebaand. Hun tog en Violbuket af sit Bælte og fæstede den i Pers Knaphul, og efter at hun endnu engang havde taget hans Hoved mellem sin Hænder og givet ham en lang Række hede og stormfulde Kys, satte de sig tilbords.

Trods Pers oprigtige Glæde og Taknemlighed over hendes Komme havde der stadig været noget ufrit og tilbageholdent i hans Væsen overfor hende. Han havde følt sig trykket af Misforholdet mellem hendes store, opofrende, alle Hensyn trodsende Kærlighed og hans egne Følelser. Han havde jo aldrig levet paa Indbildninger med Hensyn til Arten af sine Følelser for hende. Han havde paa ethvert Udviklingstrin af deres Forhold været nøjagtigt klar over, hvad og hvormeget hun betød for ham. Havde hun ogsaa en enkelt Gang kunnet vække en Anelse hos ham om Kærlighedens Paradisglæder, saa havde hun med sit sygeligt-sarte, muskelfattige Legeme og sit hele fremmedartede Ydre i Almindelighed kun haft ringe Tiltrækning for hans Sanser. Og den lidenskabelige Inderlighed, hvormed hun for sit Vedkommende gik op i Forholdet, havde endda snarere virket afkølende end æggende.

Nu, mens de sad der ved Bordet, som efter

fattig Lejlighed var gjort festligt med en skinnende ren Dug og et Par gamle, trearmede Kobberlysestager, vakte hun for første Gang hans fulde Attraa, endda den store Halskrave ikke rigtig klædte hende. Han havde i lange Tider ikke været en ung Kvinde saa nær; han havde levet i sit Stenfængsel som en Munk i sit Kloster, fortabt i sine Tankers Skyggeverden. Nu tændtes Livsbegæret atter i hans Blod; Modet og Kraften strømmede tilbage til hans Sind og fik det til at svulme.

Han tømte Glas paa Glas af den stærke Landvin. Ogsaa Jakobes Kinder fik mere og mere Farve, og trods sin Sult glemte hun ofte at spise for Klinken og Skaalen og Kys og Omfavnelser.

Da de endelig rejste sig fra Bordet, udbrød Per:

„Men du har jo endnu ikke set, hvordan jeg bor. Kom — saa skal jeg vise dig min Udsigt!“

Han kastede hendes Kaabe om hende og førte hende ud paa Svalegangen. Baade rundtom i Byen og nede ved Stationsbygningen var de fleste Lys allerede slukkede. Men oppe paa Himlen havde Stjernefeltet udvidet sig. Skyerne var gledet fra Bjergryggene ned i Kløfterne for at lægge sig til Hvile der for Natten. Kun over „Hoher Goll“s Snemarker svævede en mørk, brunlig Røg.

Per gav sig til at fortælle om, hvordan han mangen Nat havde staaet her og hørt Naturen tale til ham gennem Flodens mørke Brus og følt sig som det sidste levende Væsen paa en uddød Klode. Men Jakobe hørte ikke længer hans Ord. Hun havde lagt sig ind til hans Bryst og afbrød ham hvert Øjeblik ved tavs at række sine Læber op imod ham. Saa blev tilsidst ogsaa han tavs; og længe stod de nu og vuggede hinanden i Ar-

mene og talte kun med Blikkene og bekræftede med lange, lange Kys.

Paa eengang lød et langtrullende Lavinedrøn oppe fra „Hoher Goll“. Per løftede Hovedet for at lytte; men Jakobe rørte sig ikke. Selv da han gjorde hende opmærksom paa Buldret, der et Øjeblik efter gentog sig, svarede hun ikke. Hun hørte i den hele vide Verden intet uden Pers og sit eget Hjertes Banken.

Da de igen var kommen ind i Stuen, sagde Per, at det var bleven silde, og at hun vel nu trængte til at komme til Ro. Hertil svarede hun intet. Lidt raadvild gik han derpaa ind i Sovekammeret for at tage sine Toiletsager og nogle andre Smaating. Da han kom tilbage, stod hun henne ved et af Vinduerne med Ryggen til Stuen.

„Ja, saa gaar jeg altsaa hen paa Kroen,“ sagde han og gik hen til hende for at sige Godnat. Hun vendte sig ikke, og han kyssede hende to Gange paa Kinden, uden at hun gengældte hans Kærtegn. Men da han vilde gaa, holdt hun ham tilbage ved Haanden — tavs men besluttet.

Han saae spørgende paa hende.

Da drejede hun Hovedet om mod Træsofaen og sagde:

„Du kunde vel egenlig sove paa den. Saa havde jeg dig dog i Nærheden og kunde passe paa dig. Det Værtshusliv holder jeg ikke af.“

Per bøjede sig ned over hende. Endnu ikke helt sikker paa, om han ogsaa havde forstaaet hende rigtig, vilde han se hende ind i Øjnene. Da lænede hun sig ind til ham og trykkede hans Haand mod sit Hjerte.

Den næste Morgen vækkedes hun af Solen, der skinnede ind til hende gennem Vinduestremmerne. Hun løftede sig paa Albuen og saae sig

omkring med forbavsede, vidt opspærrede Øjne. Døren til det andet Værelse stod paa Klem, og da hun hørte Nogen varsomt pusle derinde, smilte hun.

„Per!“ kaldte hun muntert.

Ved Lyden af hans Skridt foer Blodet hende et Øjeblik til Kinderne. Men allerede før han aabnede Døren, havde hun strakt sin Arm ud imod ham.

Han traadte stille ind og lagde sig paa Knæ ved Sengen. „Hvor du har sovet godt!“ sagde han og greb hendes Hænder.

„Ja, kan du begribe det! Jeg, som i det sidste halve Aar ikke har kunnet sove nogen Nat uden at have taget mit Amylen, jeg har næsten ikke vidst af mig selv at sige fra det Øjeblik, du gik fra mig . . . Men du? Du er paaklædt og har allerede været ude, kan jeg mærke. Dit Haar lugter saa morgenfriskt.“

„Jeg har blot gaaet lidt derude paa Altanen. Jeg vilde ikke være for langt fra dig.“

„Aa — saa forstaar jeg! — det har været dine Skridt, jeg hele Tiden har hørt i mine Drømme. Men saa maa du vist have gaaet derude længe. Har du ikke sovet? . . . Ikke? . . . Slet ikke? Stakkel! Saa har Bænken derinde været dig for haard alligevel. Men jeg sagde dig det jo!“

„Nej, det var ikke det. Men — Jakobe!“

„Hvad er der, min Ven?“ — Hun saae først nu rigtig, hvor bevæget, ja opreven han var, og hun blev angst. — „Hvad er der hændt?“

„Jakobe — jeg vil skrifte for dig. Jeg faar ikke Fred, før jeg har tilstaaet noget . . . har sagt dig, at — —“

Hun lagde Haanden for hans Mund.

„Jeg veed alt, hvad du vil sige . . . men jeg vil ingenting høre. Fortiden er nu glemt, Per!“

„Og kan du tilgive mig? Vil du glemme, at jeg har talt til dig om Kærlighed og vundet dit Hjerte og gengældt dine Kys, før jeg endnu vidste, hvad Kærlighed er? For det er sandt — jeg maa sige dig det — først nu i Nat har jeg lært det. Og jeg føler med Skam, hvor ussel jeg har været, og hvor lidt jeg har forstaaet af Livet. Vil du tilgive mig det?“

„Aa, min Ven!“ sagde hun, idet hun med et lidt tungt Udtryk tog hans Hoved ind til sit Bryst. „Det har jeg gjort for længe, længe siden.“

* * *

Det var nogle Dage derefter. Jakobe og Per kom gaaende op ad en stejl Fodsti, der i Slyngninger førte op over en afvekslende nøgen og kratbevokset Bjergside. Det var lige i Middagsstunden. Solen brændte paa de rødgraa Klipper, og Foraaret bølgede i Luften omkring dem i en stærk og vild Harpiksduft af Gran og Fyr.

De befandt sig inde mellem Laugenbjergene paa Alpernes Sydskraaning. Straks Dagen efter Jakobes Opdukken i Dresack var de brudt op derfra for at komme Sommeren nærmere, og nu havde de i otte Dage strejfet om paa begge Sider af Etschdalen som to lystige Eventyrere, havde sovet i Alpeværtshusene, købt Brød og Æg i Landsbyerne og stillet deres Tørst ved Skovkilderne. Paa Rejsens tredje Dag havde Jakobe skrevet hjem og roligt meddelt Moderen, hvor hun var, idet hun forklarede, at hun ikke havde kunnet modstaa Fristelsen til at hilse Foraaret velkommen og derfor havde lagt Vejen til Breslau

sønden om Alperne. Uden udtrykkelig at nævne Per havde hun desuden skrevet, at Moderen ikke skulde ængstes for hende, da hun havde „sikret sig god Rejseledsagelse".

Nu stavrede hun der langsomt og usikkert op ad den knudrede Sti med en lang Alpestok i Haanden og Kjoleskørtet opheftet. Per kom støt bagefter. Han bar paa Ryggen en simpel grøn „Rucksack", der indeholdt hele deres Bagage. Ofte standsede Jakobe og vendte sig om for at indfange ham i sine Arme og give ham et Kys. De var begge bleven brunede af Foraarssolen, og Jakobes ellers saa korrekt ordnede Tindingelokker flagrede hende paa Zigøjnervis viltert omkring Ørene. Og hendes Øjne straalede, og hendes Mund blussede af Elskovsfryd!

Forresten havde hun ikke vist sig som nogen duelig Tindebestiger. Hver halve Time havde de maattet holde Rast, og Per havde baaret hende over Kildeafløbene og støttet hende under alle bratte Nedstigninger. Men han havde langtfra beklaget sig derover. Hun var saa fuglelet, og han elskede at føle hende i sine Arme. Disse mange Smaahvil undervejs i Skove og i Bjergkløfter var desuden kærkomne Anledninger til idylliske eller overstadige Kærlighedsscener, som de begge i Reglen huskede allerbedst, naar Dagens lange Vandring var tilende.

For Per havde disse Dage virkelig betydet en ny Fødsel og en ny Daab. Livet havde med eet opladt sig for ham i en Fylde og en Skønhed, hvorom han aldrig havde drømt. Han var gaaet omkring som i en Aabenbarings-Rus, med en Fornemmelse af at have faaet et helt Sæt nye Sanser. Alt, hvad han hidtil havde krævet af Lykken, forekom ham nu ligegyldigt og smaat i

Sammenligning med den Sum af Nydelse, der kunde gemmes blot i et Kys. Jakobe selv var som forvandlet for ham. Han elskede hende nu som den Kvinde, der havde skænket ham nyt Liv, der havde udvidet hans Verdens Grænser, og i hvis Favn han havde fundet den Besværgelse, der manede Dødens Skygge fra hans Vej.

Men nu var Lykkens Dage for dennegang tilende. For sine Forældres Skyld turde Jakobe ikke længer udskyde Adskillelsens frygtede Øjeblik. De havde bestemt, at de inden Aften vilde være i Botzen. Herfra skulde saa Jakobe tage med Nattoget nordpaa, mens Per vendte tilbage til Dresack for at ordne sine Sager og derpaa fortsætte Rejsen ud i Verden efter den engang lagte Plan.

Derfor var de denne Dag mere stille. Naar deres Blikke mødtes, søgte Jakobe vel endnu at smile; men der var i hendes Kærtegn noget ubehersket, der røbede Sindets smertelige Uro. Tilsidst vilde hun slet ikke mere slippe ham men gik langsomt ved Siden af ham med hans Arm om sit Liv og med sit Hoved trykket ind mod hans Skulder; og naar de standsede for at kysses, lukkede hun Øjnene for med hele sin Sjæl at favne det lykkelige Nu og præge det dybt i sin Erindring.

De var igen naaet til et Sted, hvor Stien svingede. Her stod et Par smaa Kastanier, der kastede en Smule Skygge ned over Stengrunden, og de besluttede sig til at holde Hvil. Per bredte et Rejsesjal ud for Jakobe, der var træt og straks satte sig. Og pludselig kom de til at huske paa, at de rent havde glemt at spise deres Frokost, som laa i Rucksacken. Dette fik dem til at le, og en lille Tid glemte de nu deres Sorg.

Per spændte den grønne Sejldugspose af sin Ryg og begyndte at udpakke Maden. I det samme fik han Øje paa et Kors, der var plantet mellem Stenene ovre paa den anden Side af Stien. Det var et af de her saa almindelige to-tre Alen høje Trækors med et groft og uhyggeligt malet Billede af den Korsfæstede.

„Fy for Pokker!“ udbrød han. „Skal vi have det Gespenst at se paa! — Lad os hellere flytte os.“

„Aa, lad os blive!“ bad Jakobe. „Nu kan jeg ikke mere, før jeg faar noget at spise.“

„Ja-ja da! Vi kan jo ogsaa vende Ryggen til ham! . . . Næ, Jakobe, vil du rigtig se, hvor kønt her er!“

Vendt imod Dalen, der sænkede sig dybt under dem, fyldt af Soltaage, nød de deres tarvelige Maaltid, noget tørt Brød, lidt Ost og et Par Æg. Per havde anbragt sig ved Siden af Jakobe paa den nøgne Sten; og da de havde spist og han havde tændt sig en Cigaret, sad de smaasnakkende Haand i Haand og saae ud i den gyldne Taage.

Pludselig løftede Per Hovedet med et lyttende Udtryk.

„Kan du høre?“ spurgte han.

„Hvilket?“

„Hører du ikke? . . . Igen en Kirkeklokke!“

„Hvor?“

„Etsteds dernede i Dalen.“

„Nej . . . Jo, jeg tror dog . . . Tænk, at du kunde høre det!“

„Lyder det ikke hæsligt? . . . At man endogsaa heroppe i Eventyrets Rige skal forfølges af det Spøgelseglam!“

„Du har et mærkværdig skarpt Øre for Kirkeklokker," sagde Jakobe smilende.

Og Per fortalte, hvordan han allerede som Dreng havde hadet og frygtet denne Lyd, der havde indhentet ham overalt paa hans forbudne Veje og summet for hans Øre som en truende Besværgelse. Og Jakobe knugede ømt hans Haand og sagde, at ogsaa for hende havde denne evindelige Klokkelarm lydt som en triumferende Trusel. Hun kunde endnu huske, hvordan hun som lille Pige havde skjult sig om Søndagen, naar Kirkerne begyndte at ringe, for at Ingen skulde se hende græde af Harm; og da hun blev ældre, havde hun ofte paa Hjemvejen fra Skolen sendt udfordrende Blikke op til Klokken i Garnisonskirken, hvor to af hendes Klassekammeraters Familjer havde faste Stolestader, hvad de altid var meget vigtige af.

„Tænk, Per! Allerede saa tidligt har vi haft samme Tanker og Følelser. Er det da underligt, at vi har fundet hinanden?"

Han lagde Armen om hendes Liv, og de talte videre sammen om Fremtiden, fantaserede om det kommende Aarhundrede, der omsider skulde gengive Menneskene Aandens Frihed, genvække Handlemodet og Eventyrdriften, bygge Altre for Styrken og den store Daad paa Kirkernes Ruiner.

„Veed du," — sagde Per — „jeg har i den sidste Tid ofte tænkt paa en Historie, som jeg engang hørte hjemme i Præstegaarden af vor gamle eenøjede Barnepige. Det var om en Bondeknøs, der vilde være Friskytte. Du kender den maaske?"

„Friskytte? Hvad er det?"

„Du veed det ikke! Jo, ser du, det er et Menneske, der skyder med Troldkugler, og som ram-

mer alt, hvad han sigter paa, hvor højt det saa svæver over hans Hoved. Men for at faa Færdigheden maa han en maaneklar Nat stille sig hen ved en Korsvej og skyde en Kugle gennem et Kristusbillede . . . lige gennem Hjertet."

„Aa — „Der Freischütz"!"

„Javel! Men altsaa, da det kom til Stykket, svigtede Modet den Fyr i Historien. Hvergang han løftede Bøssen mod Krusifikset for at tage Sigte, rystede hans Haand, og saasnart han vilde røre ved Aftrækkeren, lammedes hans Arm, — og han blev alle sine Dage ikke til andet end en almindelig Søndagsjæger. Jeg synes, den Historie er som et Billede paa hele Menneskehedens Afmagt overfor Overtroens Spøgelser. Aldrig fik man Mod til at slaa Afgudsbillederne tilgavns for Panden. Hvordan Pokker det er . . . i sidste Øjeblik har man altid faaet Anfægtelser."

Han vendte sig om mod Kristusbilledet bagved dem og vedblev i stigende Ophidselse:

„Se paa den blege Herre, der hænger der! Hvornaar fik vi Mod til at spytte ham vor Modbydelighed lige i Ansigtet? Se rigtig paa ham, Jakobe! En saadan fræk Ydmyghed! Denne tarvelige Tilskuestillen af sin Ynkelighed! . . . Naa, hans Tid faar vel Ende snart! Friskytter vil vi være! Med Heksekugler skal der skydes nu! . . . Se her!"

Han sprang overmodig op og trak en svær Magasin-Revolver frem af et Læderhylster, som han bar bagpaa under sin Jakke. Før Jakobe kunde forhindre det, havde han spændt Hanen. Med Udraabet: „Nu skyder jeg det nye Aarhundrede ind!" — sendte han et Skud mod Krusifikset, der blev ramt i den ene Side, saa der røg nogle Træsplinter ud i Luften.

I samme Øjeblik gik der som et Suk gennem Naturen. Nede fra Dalen lød et hult Drøn, der, alt mens det hurtigt steg i Styrke, kastedes frem og tilbage mellem Bjergvæggene som en langtrullende, underjordisk Torden.

Per havde vendt sig. Han var et Nu ganske bleg. Men da det gik op for ham, hvad det var, brød han ud i en Skoggerlatter. Han huskede nu ogsaa, at han under Opstigningen et Par Steder havde set Opslag ved Siden af Stien, hvor der paa tre Sprog stod: „Man bemærke Ekkoet!"

„Ja — ruml kun, Spøgelser!" raabte han overgivent, hævede paany Revolveren og løsnede de tilbageværende Skud ret op i Luften, saa en ny og forstærket Rallen og Brølen fyldte Dalen, som om virkelig en Hærskare af Bjergaander var sluppen løs.

„Men Per dog — saa vild du er!" raabte Jakobe, der nu var kommen paa Benene og halvt uvillig, halvt betaget kastede sig om hans Hals. „Hvad gaar der af dig!"

„Jeg skræmmede blot en Skygge bort fra min Vej! — Men kom! Vi maa videre! Tiden er kostbar. Inden to Timer skal vi naa Postvognen. Og om fem Timer — Jakobe! — er vi borte fra hinandens Arme."

„Aa, Per — det vil vi ikke tænke paa," sagde hun, idet hun lagde sit Hoved til hans Skulder og lukkede Øjnene.

Saa gik de Arm i Arm langsomt videre, stigende opad i det flammende Solskin, ombølget af Foraarets stærke og vilde Aroma.

Fjortende Kapitel.

Der havde allerede en Tid rørt sig et ganske kraftigt Nyliv i den danske Hovedstad. Folk fra Provinserne eller fra Udlandet, som ikke havde set Byen i nogle Aar, kunde næsten ikke kende den igen, saadan var den vokset, og saadan havde den i alle Henseender forandret sig. Den evropæiske Kulturbølge, som var ledet ind over Landet, særlig ved Dr. Nathan, havde ikke alene vakt et længe ukendt aandeligt Røre, skabt en Række revolutionerende Digtere, Videnskabsmænd og Politikere, den havde ogsaa paa det rent praktiske Omraade fremkaldt et Gennembrud af ung og dristig Handlekraft, der søgte sig Tumleplads. Per Sidenius var blot en blandt mange ærelystne og levekære unge Mænd, hvem den ny Tids Foretagelsesaand og de store Industrilandes halvt eventyragtige Udvikling havde opildnet og „sat Guldfluer i Hovedet," — som der gnavent sagdes om dem. Paa samme Tid som Per stod og fløjtede over sit Tegnebræt i den lille, mørke Nyboder-Bagstue, havde der rundtom paa Handelskontorernes Skruestole, ved Bankernes klædesbetrukne Pulte og paa de bageste Bænke i Universitetets juridiske Avditorium siddet andre forvovne

Drømmere, der i det skjulte beredte sig til engang at gribe Førerskabet i Landet, — og virkelig var det allerede lykkedes enkelte af de klogeste og behændigste af dem at tilkæmpe sig en fremskudt Plads i det offentlige Liv, som hidtil helt var bleven behersket af det reaktionære Regeringsparti og et ganske molboagtigt Hof.

I Virkeligheden var da København paa gode Veje til at lade sig erobre af den ny Tid og dens Aand. Ikke alene havde Byens Omfang og hastigt fordoblede Folkemængde nu skaffet den Rang blandt Verdens Storstæder, men Livet i dens Gader, Arten af dens Forlystelser, Tonen i dens Presse og i Selskabslivet blev Dag for Dag mere evropæisk.

Ude i Provinserne derimod, navnlig i Købstæderne, levedes Livet endnu saa temmelig uforandret i de udslidte Former. Her dominerede stadig Embedsstanden i Kraft af sin akademiske Dannelse, her var endnu den lyrisk bevægede Student Dagens Helt, naar han vendte hjem i Ferierne med Silkehuen svævende som en Ballon paa hans lokkede Hoved. At en af Handelens eller Industriens Mænd, hvor mægtig han saa var, ved Hjælp af en Etatsraadstitel blev sat i Rang med Statens galonerede Tjenere, — det var endnu dengang utænkeligt i Provinsen.

Heller ikke ude i Bondelandet var det noget Sted kommen til et afgørende Brud med Fortiden. Vel havde der begyndt at rejse sig Dampskorstene over Mejerierne; og Tærskeværker og Mejemaskiner afløste efterhaanden Plejl og Le. Men trods alle Forbedringer i Driften, og trods den stigende Oplysning, forarmedes Landbefolkningen stadig mere. Prioriteterne i Ejendommene

voksede. Landets Gæld til Udlandet steg med mange Millioner om Aaret.

Ikke desmindre sad den bredbagede danske Bonde paa sin Gaard med en uanfægtet Følelse af at udgøre Nationens Marv, at være dens Kærnekraft og Fremtidshaab. Det var en Forestilling, der i Aarhundredets Løb var bleven et nationalt Dogme, som tilsidst den grundvigske Folkehøjskole havde helliggjort. Fra Skagen til Gjedser forenedes By og Land i en ærefrygtsfuld Dyrkelse af Smørret og Flæsket i Dannevang.

Imidlertid groede Landets Aaer og Fjordløb bestandig mere til. Disse Handelens gamle Kongeveje, hvor der endnu i det forrige Aarhundrede havde været en saa livlig Skibsfart, at enkelte Borgermænd kunde mønstre Selvejer-Flaader paa indtil tyve Oceansejlere, tjente nu hovedsagelig til lidt fattigt Fiskeri. De uhyre Arbejdsværdier, som de hvileløse Vinde førte henover Landet, indfangedes stadig kun af Melmøller. Og langsmed Kysterne steg og sank de lange Bølgerækker og udtømte brølende deres Kraft i det tomme Rum. Mens andre Nationer rundt om paa Jorden ofrede Strømme af Blod og Guld for at erhverve et Stykke Strandbred eller blot en Kulstation, henlaa den fyrretyve Mil lange Strækning fra Skagen til Esbjerg — Bredden af en Verdenskanal — som en fygende Sandørken uden en Havn endsige en virkelig By.

Paa adskillige Steder omkring i Landet havde man ovenikøbet ved Kunst understøttet Tidens Ødelæggelsesværk, inddæmmet Vige og tørlagt Sunde og Indsøer, alt for at skaffe endnu mere Kvægfoder. Der, hvor i Fortiden fuldlastede Seilere stod ind fra Havet med et Pust fra fjerne Lande, bredte sig nu grønne Enge med yvertungt

Malkekvæg og fremkaldte et bedragerisk Indtryk af Velstand. Selv hvor man undtagelsesvis — som inde paa de jyske Heder — havde gjort et Tilløb til et virkeligt Rydningsarbejde, var det atter her for at skabe endnu mere Markjord, endnu flere Husmandstilværelser, endnu mere af den Fattigmandslyksalighed, som Per havde spottet saa kraftigt i sit lille Stridsskrift.

Saaledes var det gaaet til, at København aldeles havde taget Luven fra det øvrige Land, der mer og mer sank ned til at blive en Slags Overdrev til Hovedstaden. Til denne søgte Landets virkelystne Arbejdskraft, ligesom stadig mere af Provinsens Kapital strømmede hertil, lokket af Spekulationens høje Procenter.

Kun hvad der angik København og dens Udvikling, havde i den senere Tid kunnet gøre Regning paa at samle den almene Interesse; og dette var en af Grundene til, at Pers Pjece, skønt den udtrykkeligt var anlagt paa at gøre Opsigt og vække Uro, aldeles ingen Opmærksomhed havde vakt hverken i København eller ude i Landet. Det havde været omsonst, at hans opofrende Ven og Svoger, Ivan Salomon, havde bestormet Redaktionskontorerne med Opfordringer til at lade Allarmtrommen røre. Han var allevegne bleven mødt med ligegyldige Skuldertræk. Et Kanalprojekt, gældende Jylland! Vind- og Bølgemotorer ved Blaavandshuk! Sligt var ikke Sensationsstof. Selv Dyhring, som dog havde visse Grunde til at vise Imødekommenhed, undskyldte sig med, at han allerede havde skaffet sig Vanskeligheder nok ved den Petit-Artikel, han i sin Tid paa hans Opfordring havde skrevet om Sagen.

Ikke en Smule bedre Held havde Ivan haft med sine Forsøg paa at interessere Pengemænd

og Spekulanter for sin Vens store Fremtidsværk; og han havde dog hverken sparet sine Ben eller sine Talegaver for personligt at indvirke paa Forretningsverdenens ledende Mænd, først og fremmest paa sin egen Fader, der imidlertid paa det bestemteste havde afslaaet at befatte sig dermed.

Philip Salomon havde stadig ingen Tillid til sin Datters Forlovede, og hans Kone delte i dette som i de fleste Tilfælde ganske hans Følelser. Skønt ingen af dem ligefrem udtalte det, havde de endnu ikke opgivet Haabet om, at Jakobe skulde komme til Fornuft og itide bryde en Forbindelse, der efter al menneskelig Beregning kun kunde bringe hende Skuffelse og Sorg.

Saa var det en Aften i Marts, at Philip Salomon efter Middagsmaaltidet, hvorunder han mod Sædvane havde været meget ordknap, bad Ivan om en Samtale. Det var den samme Dag, hvor Fru Salomon om Morgenen havde faaet Brev fra Jakobe, hvem alle troede i god Behold hos Veninden i Breslau, men som nu skrev fra en lille østerrigsk Grænseby og mellem Linjerne fortalte, at hun her var truffet sammen med sin Forlovede, og at de for Tiden i Fællesskab foretog en Udflugt i Bjergene.

Philip Salomon nævnede dog ikke noget til Ivan om, hvad Jakobe saaledes havde ment at burde tilstaa for sine Forældre. Dog ledte han straks, men paa forretningsmæssig Maade, Talen hen paa Per, idet han spurgte Ivan, hvordan det egenlig gik med hans Bestræbelser for at danne et Interessentskab til Udnyttelsen af Vennens foregivne Opfindelser. Han havde, som han sagde, nu i nogen Tid intet hørt derom.

Ivan skar en Grimace og slog afværgende ud med Haanden.

„Lad os tale om noget andet, Fa'er! . . . Hvordan det gaar? Hvordan mener du vel, det kan gaa, naar de, som er nærmest til at tage Affære her, forholder sig ligegyldige. Jeg har sagt dig, at det første, som Folk spørger om, naar jeg henvender mig til dem, er din Stilling til Sagen. Hele Børsen veed jo nu, at Jakobe er forlovet med Sidenius."

„Jeg har selv tænkt derpaa," sagde Philip Salomon uforanderligt sagtmodig trods Sønnens ophidsede, ja respektløse Tone. — „Sig mig engang, hvor stor en Sum drejer det sig i Grunden om?"

„Hvorfor spør' du? Du har jo læst hans Bog."

„Javist! Javist! Men jeg sagde dig vistnok allerede dengang, at jeg ikke fik synderligt ud af den. Maaske har jeg gennembladet den for flygtigt, eller jeg har maaske slet ikke forstaaet den. Han har jo saadan sin egen Maade at skrive om den Slags Ting paa. Jeg har derfor nu tænkt at spørge dig, om du ikke her — ganske kort — kunde gengive mig Hovedindholdet af Bogen . . . i det hele give en sammentrængt, men dog nogenlunde ordnet Fremstilling af, hvad din Vens Ideer og Planer egenlig gaar ud paa."

Intet kunde være Ivan kærere. Han fik i Hast de fornødne Kort og andre Papirer bragt tilveje, og over en Time holdt han nu Faderen fastklemt til Stolen med sin Ordstrøm.

Pers Projekt, saaledes som han havde skitseret det i sin Bog, gik i det væsenlige ud paa følgende:

Der ligger ret indenfor Graadyb, hvor dette fører ind til Hjertingbugten, en øde, saa godt som ubeboet Ø, den hedder Langli. Den viser sig, naar man kommer indenfor Skallingen, som en lang, graagrøn Klitrække, hvorover hist og her en straatækket Fiskerhytte titter frem. Langs

dens Østside gaar der et gammelt Sejlløb op til Hjerting, det sydvestlige Jyllands oprindelige Udskibningssted, der nu er et lille, fattigt Fiskerleje, hvor kun et Par store, tomme Købmandsgaarde og en Toldstation endnu minder om fordums Herlighed.

Det var en af Pers Paastande, at der var begaaet en „Kontor-Dumhed", dengang Esbjerg i Slutningen af Treserne udvalgtes til Havneplads. Han angreb denne Afgørelse dels paa Grund af selve Havnens udsatte Beliggenhed, især dog fordi den kun ved Jernbanelinjer kunde bringes i Forbindelse med det øvrige Land.

Hans Forslag gik nu ud paa at flytte det sydjyske Udskibningssted tilbage til dets gamle Plads, eller rettere til et Sted lidt nord derfor, til Tarp ved Udløbet af Varde Aa. Herfra skulde saa Trafiken føres videre ind i Landet. Uddybet og reguleret skulde dette Vandløb ved Hjælp af et Par Kammersluser sættes i Forbindelse med Vejle Aa og sammen med denne udgøre den sydligste af de to Kanalveje, der efter hans Plan tilligemed Bælterne skulde forene Vesterhavet med Østersøen.

Han havde skrevet, at kun ved Tilvejebringelsen af i det mindste den ene af disse Forbindelseslinjer kunde der med Virkning optages en Konkurrence med de nordtyske Havnestæder, særlig med Hamburg, hvis voksende Handels-Overmagt efter hans Mening var den egenlige Fare, der truede Landets Selvstændighed. I den Kamp om Handelsmarkeder, der — skjult eller aabenlyst — udgjorde moderne Verdenspolitik, vilde for Danmarks Vedkommende et Nederlag blive stadig mere skæbnesvangert, men Sejren ogsaa mere gylden, efterhaanden som Tyngdepunktet i Evropa

ved Ruslands stigende Magt- og Kulturudvikling flyttedes længere og længere mod Øst.

At „Langli" under de tænkte Forhold vilde kunne faa en overordenlig Betydning som Stapelplads, var nu let at forstaa. Men forøvrigt var det Pers Mening at skabe endnu gunstigere Betingelser for den lille Klitø's Udvikling. Hans Forslag gik ud paa, at man skulde søge at faa den tilkendt Toldfrihed, og han havde i sin Bog givet en fantasifuld Skildring af, hvorledes i saa Fald Skibsværfter, Dokker og mægtige Pakhuse vilde vokse op af det golde Sand, og hvorledes der samtidig inde omkring Aa-Deltaet paa det faste Land hurtigt vilde danne sig en stor By, et nordisk Venezia. Overalt skulde den fornødne Drivkraft tilvejebringes ved hans forbedrede Vindmotorer eller hentes ude i Vesterhavsbrændingen og føres gennem Ledninger over Skallingen ved Hjælp af de mekaniske Indretninger, der var hans helt selvstændige Opfindelse.

Det var nu foreløbig alene denne industrielle Del af det store Fremtids-Foretagende, for hvilken Ivan havde søgt at skabe Deltagelse i den københavnske Handelsverden. Selv h a n havde kunnet indse, at Virkeliggørelsen af det egenlige Kanalprojekt maatte tages op som en Nationalsag, som kun Staten havde Evne til at gennemføre. Saadanne Fabriksvirksomheder derimod og Erhvervelsen af den lille Klitø tilligemed Tilsikringen af de nødvendige Arealer omkring Aa-Mundingen maatte kunne overkommes af et privat Konsortium, saa meget mere som de industrielle Anlægs Omfang jo kunde begrænses i Forhold til den Tilslutning, det vilde lykkes at skaffe for Sagen, ligesom det var muligt ved Fastsættelsen af dens Art at tage Hensyn til, hvad der i Øje-

blikket betalte sig bedst. Per havde selv foreslaaet et Skibsværft, et Staalsliberi samt en Kæmpefabrik for Tilvirkning af Smørdrittelstaver, hvortil Raamaterialet nu førtes langvejsfra pr. Akse til Smaafabriker rundt om i Landet. Omkostningerne for denne Del af Anlæget havde han beregnet til fem Millioner.

Mens Ivan udviklede alt dette for sin Fader, havde dennes Ansigt faaet et stedse mere opmærksomt, ja virkelig overrasket Udtryk. Men Sønnen talte ham dog for længe; han afbrød ham tilsidst og sagde:

„Ja ja — nu skal du have Tak, min Ven! Vi kan jo en anden Dag tale nærmere om Sagen. Blot endnu et Spørgsmaal. Hvordan forholder det sig — ganske oprigtig talt — med disse Opfindelser, som Sidenius paastaar at have gjort? Har han opnaaet Patent paa dem?“

„Vi har Ansøgninger inde baade her og i Udlandet. Jeg venter hver Dag Svar fra Patentkommissionen.“

„Det forekommer mig, Ivan, at I burde have bragt den Ting i Orden, før I indlod Jer paa at lægge Sagen frem for Offenligheden. Før Patenterne foreligger, mangler det hele jo ethvert Grundlag, enhver Værdi at bygge paa. Alt det andet, du fortalte om, kan jo lyde meget tiltalende, men det er dog bare Luftkasteller. En Opfindelse derimod, naar den er patenteret, er da straks noget reelt, — hvor stor eller ringe Betydning man iøvrigt vil tillægge den.“

Ivan smed sig tilbage i Stolen med begge Hænder foldede under Nakken og kastede et haabløst Blik op mod Loftet.

„Du har ikke forstaaet et Ord af det hele, Fa'er!“ sagde han. — Og idet han atter lagde sig

fremover Bordet med Armene ligesom beskyttende udstrakt over Pers Tegninger, vedblev han næsten skrigende: „Det er jo netop for at kunne godtgøre Opfindelsernes Betydning, at Fabrikerne maa anlægges. Og Fabriksvirksomheden kræver igen de andre Foranstaltninger, baade Dokker og Skibsbroer og Arbejderboliger inde ved Aamundingen. Det hele hænger uløseligt sammen. Det er jo netop det eminente ved Planen!“

„Det forstaar jeg endelig meget godt, min Ven! Men det er nu alligevel en god Regel at følge ved Opførelsen af et Hus, at man begynder med Grundstenene, ikke med Taget og Taarnene. Og at saa mange Anstalter skulde være absolut nødvendige for at gøre Prøve paa en Mekanisme, . . . det faar I nu ikke Nogen til at tro. Og hvad det foreløbigt gælder om, er jo dog at faa Sagen sat i Gang. Slaar den an, vil Udvidelserne komme af sig selv.“

„Ja, saadan er det altid! Hvor jeg kender det! Er der endelig engang undfanget en virkelig stor Ide, skal den ufravigeligt trykkes flad, før den anerkendes. — Det er ikke værd, vi taler mere derom, Fa'er. Du tror ikke paa Sidenius. Dermed er alting sagt!“

„Tror! Tror! Kære Ivan, forstaar jeg mig paa Kanal- og Havnebyggeri? Forstaar du dig paa Vejrmøller? . . . Jeg gentager det: I har grebet den Sag forkert an. I har først begaaet en Fejl ved at sammenblande, hvad der ikke nødvendigt hører sammen, dernæst ved ikke forud at have Patenterne i Orden. Havde din Ven endda kunnet fremlægge Udtalelser af anerkendte Sagkyndige, der havde undersøgt hans Projekter, saa var der dog en Slags Garanti for, at de overhovedet lader sig udføre. Men at Folk saadan

udenvidere skulde tage en ubekendt ung Mands Paastand for gode Varer, . . . det er for naivt, Barn!"

„Ærlig talt, Fa'er — er det ikke nok saa naivt at forlange anerkendende Attester af de samme Folk, som det hele Projekt er en bevidst Udfordring til. Det er jo netop den gamle byrokratiske Slendrian herhjemme, Sidenius vil tillivs, og som hans Bog er en saa vældig Anklage imod. Forresten kan jeg fortælle dig, at han allerede for længe siden h a r henvendt sig til vore saakaldte „fremragende" Avtoriteter, baade Privatpersoner og offenlige Institutioner, men naturligvis allevegne bare mødt Haan eller i bedste Fald Ligegyldighed. Oberst Bjerregrav — du veed, Dyhrings Onkel — havde dog engang lovet at føre Sagen frem i Ingeniørforeningens Tidsskrift; men da det kom til Stykket, turde han alligevel ikke. Den Slags Folk er alle ens. Fordi Sidenius har blottet deres Kortsynethed, har de rottet sig sammen for at slaa ham ned. Jeg veed det med Vished, at man er rasende paa ham."

„Ja, saa maa I virkelig se at overvinde den Modstand, enten paa den ene eller paa den anden Maade, . . . der er ikke andet for. Kan ikke din Ven forsøge en ny Henvendelse til Oberst Bjerregrav, som vist er en Mand med stor Indflydelse?"

„Det nytter ikke noget. Jeg veed, at det ved den omtalte Lejlighed kom til et Sammenstød imellem dem, og at Sidenius fornærmede Obersten personligt."

„Saa kan han jo gøre ham en Undskyldning, Oberst Bjerregrav er vist ingen hævngerrig Mand."

„Sidenius — en Undskyldning! Det er godt at mærke, hvor lidt du kender ham. Du kunde lige saa godt bede Kejseren af Rusland derom!"

„Ja, saa maa I forsøge Jer paa anden Kant. For helt at undvære den Slags Folks Tilslutning, det gaar ikke, det kan jeg sige Jer paa Forhaand."

„Hør, hvad er egenlig din Hensigt, Fa'er? Der er jo ingen Mening i hele denne Samtale, naar du dog ikke vil støtte os. Jeg har sagt dig, at Grunden til Folks Ligegyldighed for Sagen først og fremmest har været din Stilling til den."

„Det er jo ogsaa derfor, jeg har ønsket nu at tale med dig derom. — Jeg vil dog straks sige dig, at min Stilling til Affæren ikke er bleven ændret og overhovedet ikke lader sig ændre. Dersom du var mindre forhekset af din Ven, vilde du selv indse, at jeg umuligt kan indblande vort Firma i et Spekulationsforetagende af den Art . . . i hvert Fald ikke paa Sagens nuværende Standpunkt. Derimod vil jeg gøre dig et Forslag. Jeg har tænkt at stille en Sum til din Disposition, . . . du kan da handle ganske paa egen Haand og i eget Navn. Du har jo oftere talt om, at du havde Lyst til at forsøge dig i en mere selvstændig Virksomhed. Jeg mener da af forskellige Grunde, at Lejligheden her maatte være passende for et saadant Forsøg."

Ivan kneb Øjnene sammen og betragtede Philip Salomon med ufordulgt Mistro. Mens Fader og Søn i alle andre Forhold viste hinanden den fuldeste Tillid — saasnart Talen kom paa Forretninger, var de gensidig paa deres Post.

„Er det et Laan, du tilbyder? Eller er det Meningen, at jeg skal dække Firmaet?"

„Det kan du faa arrangeret ganske, som det passer dig. Jeg stiller dig i enhver Henseende aldeles frit. Hvad det for mig alene kommer an paa, er — som sagt — at der overhovedet bliver

begyndt paa Sagen. Nu er der, synes mig, snakket længe nok om den. Lad den nu blive prøvet!"

„Men du er vel klar over, at det ikke drejer sig om Smaasummer? Vi maa forud have sikret mindst et Par hundrede Tusinde alene til Starten".

„Aa, mindre kan vel gøre det. — Men lad det nu være nok for idag. Du kan nu tænke over mit Tilbud. Imorgen tales vi nærmere ved derom."

* * *

En halv Snes Dage senere — det var i Begyndelsen af April — vendte Jakobe tilbage fra sin Rejse. Efter at have tilbragt en Ugestid hos sin Veninde i Breslau var hun bleven overfaldet af en ubetvingelig Længsel efter Hjemmet. I en forrygende Snestorm naaede hun om Aftenen København, og hele den næste Formiddag sad hun indelukket paa sit Værelse for at skrive til Per.

„— — Ja, saa er jeg altsaa nu hjemme og kan endelig igen skrive dig et fornuftigt Brev til. Mine to Jag-Epistler fra Breslau er vel kommen dig ihænde? Jeg kunde næsten ønske, at de ikke var det, for jeg skammer mig lidt over dem, og du maa tilgive mig baade deres forvirrede Form (men jeg maatte stjæle mig til at skrive om Natten, naar jeg dødtræt kom hjem fra Selskab eller Teater) og ogsaa Indholdet, der vistnok i altfor høj Grad blev en Jammerklage i Stedet for, hvad det var tænkt at skulle være, en endeløs, usigelig Tak til dig, min inderligt Elskede, for alt, hvad vi har haft tilsammen. Hele mit syv Dages Ophold i Breslau staar nu for mig som en taaget Drøm; jeg maa næsten spørge mig selv, om jeg ogsaa virkelig har været der, og jeg føler en Del Sam-

vittighedsnag overfor min Veninde og hendes Mand, der gjorde alt for at adsprede mig, indbød Fremmede, kørte mig til Koncert, Teater, endog til Beriderforestilling, som jeg afskyr; men min Tanke var bestandig hos dig, jeg færdedes i Dresack, i Ausserhof, — alt har jeg genoplevet og genoplevet paany vaagen og i dejlige Drømme.

„Igaar Aftes kom jeg altsaa hertil og blev straks modtaget med en Nyhed, der har gjort et lidt forstemmende Indtryk paa mig, skønt jeg ikke var uforberedt. Nanny er iforgaars bleven forlovet med Dyhring. Jeg er slet ikke glad for det Parti. Dyhring har som Journalist og Menneske altid været mig i høj Grad imod, men Nanny synes meget lykkelig. Ogsaa han er vistnok i Øjeblikket saa forelsket, som han overhovedet er i Stand til at blive. Han var her iaftes, da jeg kom, og det var jo, som du kan tænke dig, lidt underligt for mig at se dem sidde sammen inde i Kabinettet, hvor vi to saa ofte sad, og høre dem hviske og le. Men nu skal jeg ikke igen forfalde til schwermütige Betragtninger. Vor Tid kommer ogsaa, Per! Jeg søger Trøst i den Tanke, at der nu er gaaet ni Døgn, siden vi skiltes, — ni Døgn af de Gud veed hvormange hundrede, der endnu skal skifte med Dag og Nat, inden jeg igen holder dig i mine Arme!

„Hvor mon du er idag? I Wien? I Budapesth? Jeg ser dig for mig — ak, altfor tydeligt! — i din brune Rejsepjækkert og med dine velsignede røde Kinder, som jeg i Tankerne atter og atter kysser, Veed du, jeg drømte igen inat om den store Skov i Laugendalen. Aldrig vil jeg glemme noget Minut af den dejlige lange Dag, vi tilbragte der. Husker du Fuglen, der satte sig til at synge over vore Hoveder? Og vort Hvil ved Kilden, hvor du (som

du sagde) tildrak dig dine Ungdomssynders Forladelse af mine Hænder? — — Men nu ikke et Ord mere derom.

„Jeg selv er glad ved at være kommen hjem igen og sidde i min egen Stue, omgivet af dine Portræter og de andre Smaaerindringer om dig, som jeg har længtes saa meget efter, og som nu tilligemed vore Bøger skal være min Trøst og Tilflugt i Ensomheden. Kan du gætte, hvilken Bog jeg allerførst skal have fat i? — Det skal være Poulsens lille Lærebog i Hydrostatik. Du husker nok, at jeg i Vinter paa din Anbefaling læste hans Dynamik og var begejstret over dens fantasifulde Klarhed. Han er virkelig et stort Stykke af en Digter, i Grunden den eneste fuldt moderne Lyriker herhjemme. Der var Sider i hans Fremstilling af Faldhastigheden, der betog mig saa stærkt som i sin Tid et Tankedigt af Goethe.

„Jeg har forresten faaet en Fornemmelse af, at der er noget igære her, dig angaaende. Allerede iaftes hviskede Ivan nogle forblommede Ord til mig om „et opdukkende Interessentskab", og imorges, da jeg gik ned til Te, foer han mig yderst hemmelighedsfuld forbi med en skinnende ny Dokumentmappe under Armen. Saa saare jeg faar noget nærmere opsporet, skal du faa Underretning.

„Andet Nyt har jeg foreløbig ikke at berette herfra. Fader og Moder er milde og gode som altid, omend jeg nok kan mærke, at de ikke har været netop glade for vort Møde. Men det faar saa være. Idag skinner Solen helt varmt, og Fuglene synger; men endnu igaar var Vejret ganske vinterligt, og jeg kom hertil i den vilde Snestorm, hvori Foraaret blæses ind over Landene her i Norden. Jeg var virkelig et Øjeblik

helt ængstelig for, at Toget skulde sidde fast i en Snedrive, saa jeg maaske vilde blive nødt til engang igen at tilbringe en Nat i en Landsbykro — men ene, uden dig!

„Jeg skal ellers ikke trætte dig med nogen Rejsebeskrivelse. Der er bare een lille Oplevelse, jeg maa fortælle om, — jeg veed godt, hvor intetsigende den i og for sig er, men naar jeg nu i Forvejen har tilstaaet dette, vil du nok lade være med at smile af min Snakkesalighed. Jeg har engang fortalt dig om en Scene, jeg for en Del Aar siden tilfældigt blev Vidne til paa en af Berlins Banegaarde, og som gjorde et rystende Indtryk paa mig, ja hvis Virkninger jeg vel ingensinde helt har forvundet. Jeg tænker paa det sørgelige Optog af russiske Jøder, — flittige, lovlydige Folk, der alene for deres Afstamnings Skyld blev jaget fra Hus og Hjem efter først at være bleven udplyndrede og skamslaaede eller helt lemlæstede. Som en Fangetransport førtes de under Politiopsigt og fulgt af Pøbelens Forhaanelser gennem Civilisationens Evropa for at søge sig et Fristed mellem nogle halvvilde Stammer i Amerika. Du husker nok, jeg har fortalt dig derom.

„Nu skulde jeg paa denne Rejse og netop paa en berlinsk Banegaard igen blive mindet om, at ogsaa jeg hører til den samme Slægt af evigt Fredløse og Fordømte. Jeg sad i Kupeen sammen med en anden Dame, og Toget skulde til at gaa, da en ældre Herre kom ind i Følge med en ung Officer. I det samme han fik Øje paa mit ulyksalige Ansigt, foer han ud igen, efterfulgt af Løjtnanten, der slog en beundrende Latter op. Til Schaffneren, som netop vilde lukke, sagde han forklarende og saa højt, at jeg umuligt kunde

undgaa at høre det: „Pfui! Hier riecht ja entsetzlich nach Knoblauch“.

„Ja, det var hele Oplevelsen, og rimeligvis vil du spørge, hvorfor jeg absolut har villet fortælle dig den. Men det er heller ikke selve Begivenheden, jeg tillægger Betydning, men derimod den Maade, hvorpaa den virkede paa mig, og som endnu i dette Øjeblik vækker en egen højtidelig Forundring hos mig. Den gjorde nemlig ikke noget nævneværdigt Indtryk paa mig. Jeg blev i det højeste lidt vemodig stemt. Da den omtalte Dame efter de to Herrers Bortgang forsøgte en Tilnærmelse, aabenbart i den Hensigt at give mig en Slags Oprejsning for den tilføjede Krænkelse, afviste jeg ikke hendes Venlighed, saaledes som jeg i forrige Tider vilde have gjort, men gav mig i Snak med hende, som om der ingenting var sket. — Forstaar du mig nu? Jeg, om hvem man allerede i mine Barneaar sagde, at jeg var uforsonlig, — jeg kan nu ikke blive vred engang! Saaledes har Lykken omskabt mig! Den Følelse, der nu helt opfylder mig ved Tanken om den store, blinde og vildledte Menneskehed, er en uendelig Medlidenhed, en altomslyngende Tilgivelse.

„Ak, nu har jeg allerede maattet begynde paa det tredje Ark Papir, og dog synes jeg, at jeg slet ikke har faaet sagt noget af, hvad jeg har paa Hjerte. Nu skal det dog være Slut for idag. Jeg har ikke Lov til at lægge Beslag paa dig mere, du har Brug for din Tid. Men det er ikke let at slippe dig. Jeg veed, hvilken Tomhed jeg vil føle, naar jeg har lukket mit Brev. — Nu blot et sidste Kys, — og endnu et allersidste — og saa Farvel.“

* * *

Først et Par Uger efter sin Samtale med Faderen lykkedes det Ivan at faa istandbragt et Møde af nogle Pengemænd hos den bekendte Overretssagfører Max Bernhardt, hvem han tidligere, men uden Held, havde søgt at interessere for Pers Sag. Denne Mand var nu gaaet ind paa en Aften at samle nogle af sine Forretningsforbindelser paa sit Kontor for at give Ivan Lejlighed til at fremstille sin Vens Projekt for disse Folk og faa Muligheden for dets Gennemførelse nærmere drøftet.

Max Bernhardt var, skønt endnu kun fyrretyve Aar gammel og af jødisk Fødsel, allerede en Mand med betydelig Indflydelse i Hovedstaden. Han var blandt andet bekendt som den samlende og iværksættende Kraft i den Forgrening af dristige Spekulanter, der i Løbet af den sidste halve Snes Aar havde nedrevet København og opbygget den igen og derved omskabt den fra en Provinsby til en Storstad i evropæisk Stil. Han havde paa Grund af sin Virksomhed skaffet sig mange Fjender; men selv disse maatte tilstaa, at han var en glimrende Forretningsmand, et lynsnart Hoved, der i klar Tankegang og juridisk og kommerciel Viden søgte sin Lige. Til Gengæld indrømmede hans Venner i Almindelighed uden alvorligere Forsøg paa Modsigelse, at han var tom som en ormædt Nød paa det Sted, hvor Samvittigheden skulde haft Plads, og at han med koldt Blod prisgav ethvert højere Hensyn for sine personlige Formaal.

Hver Gang det danske Borgerskab i disse Aar, opskræmt af en eller anden stor Fallit, et mislykket Aktieforetagende eller en uheldig Spekulants Selvmord, rejste sig til en truende Protest mod den ny Tidsaand, samlede Harmen sig altid om Max Bernhardt. Han var for Almenheden bleven Indbegrebet af den evropæiske Fordær-

velse, saaledes som denne efter den gængse Mening i den sidste Menneskealder var bleven præget af jødisk Egenkærlighed.

Det laa nu langt fra denne Mand at gøre sig nogen Ulejlighed for at ændre Folks Opfattelse af ham. Han havde tværtimod en egen, dyb Nydelse af den rædselsblandede Nysgerrighed, hvormed Folk — og ikke mindst Kvinderne — betragtede ham, naar han paa bestemte Klokkeslet gik til og fra sit Kontor. Alle kendte hans lille eksotiske Skikkelse, der saa ofte var bleven karrikeret i den illustrerede Vittighedspresse. Han gik altid meget elegant klædt, holdt sig lidt foroverbøjet, med begge Hænder ligesom kuldskært stukket ned i Overfrakkelommerne, og betragtede de Forbigaaende med et halvslukt, følelsesløst Blik under nedsænkede Øjelaag.

I Virkeligheden var han nu ikke ganske den, han saaledes gav sig ud for at være. Folk, der havde kendt ham som Barn, huskede ham som en stille, indesluttet, noget forsagt Dreng, der altid hang over Bøgerne og skyede Kammeraternes Leg af Frygt for den raa Overlast, han som Jøde og paa Grund af sin Lidenhed bestandig havde været udsat for imellem dem. Hans Fader, en Smaahandlende i en af Byens Sidegader, havde været meget misfornøjet med ham, fordi den megen Læsen vakte Drengens Ulyst til Forretningslivet.

Sytten Aar gammel tog han Studentereksamen med Udmærkelse og gav sig til at studere Jura. Det var dengang hans Hensigt at gaa Embedsvejen. Han vilde være Dommer. Den Forfølgelse, han havde været udsat for under Opvæksten, havde skabt en Lidenskab hos ham for Retfærdighed. Højesteretsdommernes mørkerøde Fløjls-

kaabe var tidligt bleven den lille Kræmmerdrengs lønlige Ærgerrigheds Maal.

Men en Dag blev han gjort opmærksom paa, at han som udøbt slet ikke vilde kunne blive Retsbetjent. Der fandtes ganske vist ikke noget bestemt Lovbud herfor, men det tillodes nu engang ikke. Trods Grundlovens Ord om Borgernes Ligeberettigelse havde endnu aldrig nogen Jøde beklædt et Dommersæde i Danmark.

Da han var bleven Kandidat, maatte han se paa, hvorledes snart den ene, snart den anden af de blonde Kødhoveder blandt hans Medstuderende førtes ind paa den akademiske Kongevej til Ære, Magt og Anseelse, medens han selv nødtes ud i det Forretningsliv, som han afskyede. Hans israelitiske Selvfølelse, denne stolte Sky for at blive Genstand for Medlidenheden, havde imidlertid allerede da udrustet ham med en skuffende Selvbeherskelse. Han bar allerede dengang, naar han bevægede sig mellem Folk, en kold, spottende Verdensmandsmaske, hvorunder hans Hjerte hemmeligt bankede saa nervøst uroligt som en ung Piges ved Indtrædelsen i en Balsal.

Der var derfor heller Ingen, der havde forundret sig, da han, straks efter at have opnaaet Bestalling som Sagfører, kastede sig ud i en Række forvovne Spekulationsforretninger. Det blev hans Specialitet at danne Byggekonsortier og starte Aktieselskaber, og han havde øjeblikkelig vakt Forargelse blandt sine Kolleger ved at anvende Midler, som man hidtil ikke havde tilladt sig at benytte i den juridiske Forretningsverden. Blandt andet havde han efter udenlandsk Mønster knyttet en nøje Forbindelse med Pressen. Ved at bestikke dens Reportere og navnlig ved at underkøbe Redaktører og Bladudgivere med vellønnede Besty-

relses- eller Revisorposter i sine forskellige Aktieselskaber havde han efterhaanden skabt sig en skjult Stab af interesserede Medhjælpere, hvorigennem han bearbejdede den offenlige Mening og skaanselsløst forfulgte enhver Modstander.

Nu, efter blot en halv Snes Aars Forløb, var han naaet op blandt Byens store Skatteydere og anerkendtes af alle som en virkelig Magt i Hovedstaden. Hvormeget man endnu til Tider kunde skumle over hans Midler, havde man i Forretningsverdenen tilsidst bøjet sig for hans Evner og det vidunderlige Held, der fulgte næsten alt, hvad han fik mellem Hænder. Naar undtoges et Par af de ældste og mest aristokratiske Handelshuse og en enkelt Bank, der stadig vægrede sig ved at træde i Forhold til ham, vovede Ingen længer at modsætte sig hans Dag for Dag voksende Indflydelse.

Alligevel var det langt fra, at han hermed var bleven forsonet, eller at hans Ærgerrighed nu var tilfredsstillet. Han, hvis Haab i sin Tid stod til en Højesteretsdommers forholdsvis beskedne Værdighed, havde nu sat sig et ganske anderledes stort Maal for sin Stræben. Af den lille, lidt forsagte Dreng havde Forurettelsen skabt en Herskervilje, en harmhærdet Kraft, der bestandig tørstede efter videre Magtomraade.

Han var dog klar over, at han paa Grund af sin Fødsel aldrig selv vilde kunne opnaa nogen af de allerhøjeste Samfundsstillinger, der nu alene syntes ham en Kamp værd. Men i den store Stab af Afhængige, han i Tidens Løb havde forstaaet at skaffe sig og gøre til lydige Redskaber for hans Vilje, var der adskillige, som allerede var naaet frem til indflydelsesrige Poster, -- og det var

hans Plan paa den Maade alligevel at faa al væsenlig Magt i Landet samlet i sin Haand.

At Ivan havde været særligt ivrig for at vinde denne Mand for Pers Sag, og at han nu, da det syntes virkelig at skulle lykkes ham, ansaae Sejren for næsten sikret, var da kun naturligt.

Af de syv Herrer, der nu efter Max Bernhardts Indbydelse samledes for at drøfte Planen, var den ene Vekselerer Herløv, Max Bernhardts personlige Ven og uundværlige Medarbejder, en stor, rødfed Mand, der gjorde et underligt dvaskt og søvnigt Indtryk, skønt han i Foretagsomhed ikke stod synderlig tilbage for sin Kompagnon og absolut overgik ham i Opfindsomhed og Snuhed. Paa Børsen sagde man om ham, at han var Max Bernhardts Fantasi. Det var gerne ham, der undfangede Ideerne og med beregnende Omsigt planlagde de fælles Foretagender, mens den anden var den ligelinjede, mandlige, iværksættende Kraft.

Iøvrigt var deres personlige Interesser ganske forskellige; men netop derfor arbejdede de saa uforligneligt sammen. Vekselereren var aldeles blottet for Ærgerrighed. Ganske i Modsætning til Max Bernhardt, for hvem alt gik ud paa Magtbesiddelse, havde han intet andet Formaal end Profiten, ingen anden Stræben end at puge Penge sammen. Han vidste end ikke noget at bruge sine mange Penge til. Han var ugift og havde kun een, forholdsvis billig Passion, nemlig den efter Dagens Arbejde at sætte sig ind i en af de finere Restavrationers Separatkabinetter og ganske alene, blot med nogle Aviser til Selskab, fortære en Diner paa syv-otte Retter Mad, hvortil han af Helbredshensyn kun drak Vand.

Han stod nu i Max Bernhardts store, kostbart udstyrede Modtagelsesværelse, ludende som en

Okse, med Hænderne samlede bagpaa under sine lange Frakkeskøder og med et sløvt Blik bag Brillerne, som sov han indvendig. Han var kommen i Samtale med en af de andre Indbudne, en afstikkende klædt, ung, blond Modeherre, velkendt af hele København fra Østergade og Teatrene, hvor han gik under Navnet „Det forgyldte Lammehoved“. Hans virkelige Navn var Sivertsen, og han var eneste Barn af en i sin Tid bekendt Kaffegrosserer, ved hvis Død han, syvogtyve Aar gammel, var bleven Ejer af en meget betydelig Formue. Han var en af Byens mange teatergale, talte kun om Rollebesætninger, Kulissesladder og Aviskritik. Han var en Ven af Dyhring, hvem han — som han sagde — „beundrede baade som Gentleman og Forfatter“, og det havde da ogsaa været gennem ham, at han i sin Tid var bleven bragt i Forbindelse med Max Bernhardt. Denne havde ikke været længe om at gøre ham til en af sine Livegne, og han havde siden tumlet med hans Millioner efter Forgodtbefindende, — iøvrigt langtfra til Skade for den unge Døgenigt, hvis Teatergalskab rimeligvis ellers hurtigt vilde have ruineret ham, da han altid blodigt maatte betale Æren af at kalde en af Scenens Børn for Ven eller Veninde.

Tilstede var desuden en Hr. Nørrehave, hvis Navn man ligeledes ofte saae under Max Bernhardts Aktieindbydelser. Han kaldte sig „forhenværende Landmand“ og havde ganske vist engang ejet en Gaard i Jylland; men det laa rigtignok mere end tyve Aar tilbage i Tiden, og han havde siden ført en saare omtumlet Tilværelse i København, først en Tid som Pantelaaner og Marskandiser, senere som Husmægler og Ejendomskommissionær, indtil han slog sig paa Spe-

kulationen i større Stil og blev Kapitalist. Han havde oprindelig heddet Madsen, men skiftede Navn samtidig med, at han ombyttede sin Kælderbutik med et Kontor. Den tillidsvækkende Landmandstitel havde han derimod bibeholdt tilligemed den jyske Snurren paa r'et, der i københavnske Øren meddelte hans Tale noget tilforladeligt og trohjertet. Max Bernhardt plejede i Fortrolighed at sige om ham, at han var den lodneste Ræv i Danmark.

Efter at man havde anbragt sig om et Bord, hvorpaa Pers Tegninger og Overslagsberegninger var udfoldede, fik Ivan straks Ordet; og de forsamlede Herrer hørte alle med velvillig Opmærksomhed paa hans omhyggeligt tilrettelagte Foredrag — i alt Fald i den første halve Time. Senere blev de noget urolige, og den forhenværende Landmand saae nogle Gange med landlig Ligefremhed paa sit Ur.

Da han omsider sluttede, blev der en længere Tavshed. Man saae hen paa Max Bernhardt, der imidlertid forholdt sig afventende.

Tilsidst tog saa Vekselereren Ordet og gjorde Ivan forskellige Spørgsmaal, hvorpaa der lidt efter lidt kom en mere almindelig Diskussion i Gang.

Det viste sig da, at disse Mænd — ganske som Philip Salomon — ansaae det for uomgængelig nødvendigt først at fremskaffe en begrundet Dom om Foretagendet fra anerkendte tekniske Sagkyndige, hvis Udtalelser maatte forelægges Offenligheden. Og efterat der i den Forbindelse var nævnt nogle Navne, udpegedes tilsidst ogsaa her Ingeniøroberst Bjerregrav som den, hvis Ord i en Sag som denne vilde have størst Vægt omkring i Landet.

Med megen Styrke gentog da Ivan, hvad han allerede havde gjort gældende overfor Faderen, at det vilde være urimeligt at vente nogen Tilslutning til Sagen fra en Side, der — ikke med Urette — havde følt sig ramt af den som af en Anklage. Særligt om Oberst Bjerregrav vidste han ganske bestemt, at han af rent personlige Grunde stillede sig fjendtligt til Planen og dens Ophavsmand.

Hertil svarede Vekselereren blot, at der naturligvis maatte tilbydes Obersten Sæde i det eventuelle Selskabs Direktion; og da Direktionen sagtens skulde være lønnet, vilde saadan lidt personlig Uvilje vistnok let blive overvundet.

„Var der ikke større Vanskeligheder" — tilføjede han tørt — „vilde Sagen være nem at ordne."

Til Pers Kraftmaskiner og andre Opfindelser, der af Ivan var bleven omtalt som epokegørende, viste der sig aldeles ingen Tillid blandt de forsamlede Herrer. Paa dette Punkt i Modsætning til Philip Salomon talte de kun om Havneprojektet og navnlig om Muligheden for at skaffe den lille Klitø Anerkendelse som toldfrit Omraade. Max Bernhardt erklærede endog rent ud, at han ansaae alene denne Del af Forslaget for egnet til Drøftelse. Til Gengæld talte han meget ivrigt mod et Par af de andre Herrer, der foreslog yderligere Indskrænkninger i Pers Plan for at gøre Forsøget med den mere overkommeligt.

„En videregaaende Amputation vilde være ensbetydende med en Aflivelse," ytrede han. „Jeg maa for mit Vedkommende bestemt fastholde, at Frihavnsprojektet søges virkeliggjort i sit fulde Omfang . . . som en Nationalsag, for hvilken det gælder om at vække det samlede Folks Interesse,

saadan som Hr. Salomon før meget rigtigt udtrykte det, . . . eller at hele Historien paa Forhaand opgives som uigennemførlig."

Ivan gjorde store Øjne. I Betragtning af Max Bernhardts forudgaaende, langvarige Vægring ved at befatte sig med Sagen havde han ikke turdet vente en saa ubetinget Tilslutning fra hans Side. Ogsaa flere af de andre Herrer var tydeligt overraskede over den usædvanlige Varme, hvormed Max Bernhardt her gik i Skranken for en Forretning, der i deres Øjne tog sig saare tvivlsom ud.

Max Bernhardts og Vekselerer Herløvs pludselige Interesse for Pers Værk havde da ogsaa en skjult Aarsag. De var kommen under Vejr med, at der i den af de københavnske Hovedbanker, med hvis Direktion de levede paa Krigsfod, for Tiden arbejdedes med et andet Frihavnsprojekt, knyttet naturligvis til København. Det var nu deres Hensigt at komme Modstanderne i Forkøbet med dette fuldt færdige, vestjyske Projekt, om hvilket der med Dags Varsel kunde aabnes en Diskussion i Pressen. Iøvrigt havde de ingen stor Tro til, at det skulde kunne lykkes dem at oparbejde nogen virksom Stemning for det i Handelsverdenen; deres Tanke var kun, at det i hvert Fald kunde gøre Nytte som Sprængstof og splitte den Interesse for Frihavnstanken, som aabenbart fandtes omkring i Landet, og som de andre gjorde Regning paa at kunne samle om deres københavnske Projekt.

Efter yderligere Forhandling hævedes Mødet med den Beslutning, at der skulde ske en Henvendelse til Oberst Bjerregrav for at formaa ham til at indtræde i den forberedende Direktion. Saasnart hans Svar forelaa, skulde der sammenkal-

des til et nyt Møde, for at der, i Samraad med Obersten, kunde tages Bestemmelse om, hvorledes Sagen i det enkelte burde gribes an. —

* * *

Per befandt sig paa den Tid i Wien. Han havde tilbragt et Par Uger i Sumplandene omkring Donaumundingen for at studere de store Flodregulerings- og Havnearbejder der. Snart tilhest, snart i aaben Baad eller paa synkefærdige Sandpramme havde han fartet om i al Slags Vejr og et Par Gange endog haft ondt ved at skaffe sig Tag over Hovedet for Natten.

Udtrættet af disse ham uvante Strabadser sad han Dagen efter Ankomsten til Wien udenfor en Kafe og følte en stærk Trang til igen at tale med et Menneske om andet end Pæleramning og Opmudring. Han havde, siden han skiltes fra Jakobe, udelukkende omgaaedes Ingeniører, . . . og ikke Ingeniører af den hjemlige, almendannede Art, men Teknikere, saaledes som Verdenskonkurrencen uddannede dem, Mænd med en fænomenal Sagkundskab paa et enkelt, oftest stærkt begrænset Omraade, men til Gengæld ganske bare paa Viden udenfor deres Fag og i Almindelighed blottede for alle andre Interesser end saadanne, der knyttedes til Eksistenskampen og det personlige Velvære.

Det var gaaet ham overfor disse Kolleger ligesom overfor de tre koldblodige, engelske Whiskydrikkere, han havde tilbragt Vinteren med i Dresack, og med hvem han heller ikke havde kunnet tale f. Eks. om de store Livsspørgsmaal, som dengang ganske særligt optog ham. Han var og blev en Fremmed i et saadant Selskab. Hvor højt han

end beundrede deres specielle Dygtighed og Indsigt, og skønt deres Væsens Overlegenhed ofte fristede ham til Efterligning, rørte der sig i Dybet af hans Sind en Følelse af Medlidenhed med den Slags Mennesker, hvis Tanker aldrig hævede sig højere end Røgen fra deres Cigar.

Nu sad han der udenfor Kafeen med en Avis i Haanden. Mens hans Tanker var hos Jakobe, hvem han savnede dobbelt stærkt i denne store, vildfremmede By, lod han af gammel Vane Blikket løbe nedover Hotellisterne for at søge efter Navne fra Danmark. Og pludselig gav det et Ryk i ham, idet han stødte paa Navnet Baronesse von Bernt-Adlersborg.

Den gamle Dame var i Vinterens Løb ganske gaaet ham af Minde. Hans Udvikling havde i den mellemliggende Tid ført ham saa langt bort fra al Tragten efter ydre Glans og Storhed, at han knap nok længer huskede, hvordan han før sin Rejse var bleven fristet af „Onkel Heinrich" til at benytte sig af dette stakkels Kvindemenneskes Venskab med det Formaal at erobre sig en Barontitel.

I sin Længsel efter engang igen at tale med et Menneske i sit eget Sprog og om almindelig menneskelige Ting besluttede han sig til at opsøge Baronessen. Han fandt hende i et af Byens eleganteste Hoteller, hvor hun boede sammen med sin Søster Hofjægermesterinde Prangen. De to Damer var kommen dertil for et Par Dage siden og opholdt sig her paa Gennemrejse til Italien.

Baronessen syntes ikke at have haft stort Udbytte af sin næsten aarlange Kur paa den tyske Afvænningsanstalt. Ansigtet havde ganske vist mistet noget af sin blussende Rødme, Mimiken var mere behersket, Hænderne roligere; men

hendes Tale var lige forvirret og røbede de svækkede Aandsevner. Sin besynderlige Kærlighed til Per havde hun bevaret ganske uforandret. Hun var i sin Gensynsglæde lige ved at falde ham om Halsen, og Gang efter Gang under deres paafølgende Samtale greb hun paany hans Hænder for at bevidne ham sin Taknemmelighed over, at han var kommen.

Om sit Ophold paa Kuranstalten talte den gamle Dame ikke. Hun sagde blot, at hendes „kære Søsterlil" var rejst ned for at hente hende, og at hun nu agtede sig til Rom for — som hun med hemmelighedsfuldt sænket Stemme forklarede et Øjeblik, da Hofjægermesterinden havde forladt Stuen — at søge Privatavdiens hos Paven.

Hun forsøgte straks at overtale ham til at gøre hende og Søsteren Følgeskab til Syden, og da hun hørte, at det var hans Hensigt at bryde op allerede den næste Dag for at rejse videre til Paris, beklagede hun sig saa ubehersket, at han tilsidst lovede at blive i Wien den Ugestid, hun og Hofjægermesterinden agtede at opholde sig der.

Endnu samme Eftermiddag var han de to Damers Ledsager paa en Køretur i Prateren.

I det Brev til Jakobe, hvori han fortalte om dette Sammentræf, beskrev han Hofjægermesterinde Prangen i følgende Linjer:

„Søsteren er en høj, storslaaet Dame — jeg tænker, hun er omtrent 70 Tommer og af tilsvarende Drøjde. Omkring halvtreds Aar gammel. Har vist engang været meget smuk. Flotter sig endnu med et Par brillante Øjne. Af Væsen er hun noget mere afmaalt end Baronessen og taler i Modsætning til denne ikke meget. Aabenbart svært gudelig. Vi fik os allerede iaftes en lang og

varm Diskussion om den kristelige Udødelighedslære. Jeg har paa Fornemmelsen, at hun vil søge at indvirke paa mig. Naa, det skal more mig at genoptage Kampen. Hun synes at have læst og tænkt og oplevet en hel Del og er trods al sin Hellighed mærkværdig nok slet ikke nogen Hældøre. Alt i alt et interessant Bekendtskab. — —"

Dette Brev satte Jakobe i en vis Uro. I sit hurtigt afsendte Svar skrev hun, uden iøvrigt med et Ord at nævne Hofjægermesterinden eller hendes Søster:

„Der er en Ting fra vor Rejse, som jeg nu er en lille Smule ked af, og det er, at vi ikke fik talt noget mere sammen om det, der i Vinter, efter din Faders Død, beskæftigede dig saa meget og foruroligede dig lidt. Men Dagene var jo altfor korte, Tiden fløj fra os, og Kærligheden krævede sin Ret. Maaske vil du ogsaa sige, at der ikke længer var noget at tale om, at din Ensomhed havde gjort dig nervøs, — og det tror jeg selv. Desuden (ikke sandt, min Ven?) nu har vi jo fuld Fortrolighed til hinanden i alle Ting, og du vil aldrig mere søge at skjule for mig, hvad der optager dine Tanker. Det lover du mig, Per!

Herhjemme lever vi for Øjeblikket under et nyt Udbrud af teologisk Desperation og Forfølgelsessyge. Som jeg vistnok skrev til dig sidst, er Nathan nu vendt tilbage her til Landet, og det er, som om denne Begivenhed har vakt Panik i Præstelejren. Enhver Lejlighed benyttes i disse Dage til at tordne mod den ny Tid og dens Mænd. Endnu iaftes læste jeg i „Berlingske Tidende" et tre Spalter langt Referat af en Sørgetale, holdt af en eller anden Stiftsprovst ved en eller anden Konferensraadsbegravelse i Frue Kirke. Jeg kunde have Lyst til at sende dig Bladet. Sjælden har

jeg læst noget saa oprørende dumt og arrogant. Naturligvis henflød den hellige Mand i Medlidenhedsgraad over „de ulykkelige“, der levede Livet uden Evighedshaab, og for hvem Døden kun var en Rædslens Port ud til det bundløse Intet. Og der var den sædvanlige, selvforherligende Henrykkelse over Troen, uden hvilken „Livet ikke var til at udholde“. Hvorfra veed han nu det? Mon han har prøvet det? Min gamle Halvonkel Philip plejede at sige om sig selv, at han havde samme Tro som sin Kakkelovn, nemlig, at Livet var Flamme, Bulder og Os, og „der var ingenting ovenover Skorstenen“. Alligevel var han til sin høje Alderdom en meget lykkelig og ogsaa en lystig Mand. Da han laa paa sit Dødsleje og Lægerne ikke rigtig kunde komme efter, hvad han fejlede, spøgte han dermed og sagde, at det ærgrede ham frygteligt, at han ikke engang kunde faa at vide, hvad han døde af. Og dette er langtfra noget enestaaende Eksempel. Baade i min egen Familje og mellem mine Bekendte har der været mange uden mindste religiøs Tro; og dog er de gaaet lige saa stolte og frejdige i Døden som nogen Stiftsprovst.

„Jeg tænker ofte paa, om de Kristnes overdrevne Angst for Døden, udsprungen som den vel oprindelig er af Læren om en hinsidig Dom, ikke tillige bunder i den Omstændighed, at Kristendommen i Modsætning til andre betydende Religioner opstod og udvikledes i en Almue og tilmed i et forkuet Folk. Der bestaar dog vistnok en Forbindelse mellem Dødsfrygt og Trælleangst. Jeg glemmer aldrig det Indtryk, det gjorde paa mig, da jeg engang i et tysk Museum saae nogle Gibsafstøbninger af de Lig, der er fundne i det udgravede Pompeji. Der var derimellem en Herre

og hans Slave, begge øjensynligt overrumplede af Askeregnen og kvalte i Løbet af faa Minutter. Men hvilken Forskel i Ansigtsudtrykkene! Paa Slavens Ansigt læstes den mest forvirrede Rædsel; han havde væltet sig om paa Ryggen, Øjenbrynene var løftet helt op til Haaret, den tykke Mund stod aaben, man kunde ligefrem høre ham skrige som en Gris, naar den bliver stukket. Den anden derimod havde bevaret sin cæsariske Værdighed lige ind i Døden. De fast tillukkede Øjne, den fine, sammenklemte Mund var præget af den stolteste og skønneste Resignation overfor det uafvendelige.

„Det er for mig netop den væsenligste Anklage, der kan rettes mod Kristendommen med dens Evighedshaab, at den berøver Livet dets dybe Alvor og dermed dets Skønhed. Naar man opfatter vor Tilværelse her paa Jorden bare som en Generalprøve paa den egenlige Forestilling — hvor bliver da Festligheden af? Men selv om jeg ikke personlig var fuldt og fast overbevist om, at Livets store, ophøjede Endemaal er Tilintetgørelse, og at det netop er Kendetegnet paa et virkelig aandsudviklet Menneske, at det kan forsone sig med en saa uselvisk Tanke og føle det som en harmonisk Afslutning paa Livet, at vi saaledes tilbagegiver Alnaturen de Kræfter, der har virket i os, medens alle kristelige Drømme om Udødelighed og Himmerigsfryd kun er Omformninger af uciviliserede Folkeslags plumpe Forestillinger om evige Jagt- og Krigsglæder, — ja, hvad var det nu, jeg vilde sige? — — Du maa virkelig tilgive mig, men jeg kommer til at skylde dig en Eftersætning til en anden Gang. — Nej, nu har jeg det! Jeg vilde sige, at selv om jeg altsaa ikke i Døden saae en absolut Selvopofrelse, den fuldkomne Hengivelse til Altet og vor uop-

løselige Forening med det, saa skulde jeg dog have mig meget frabedt at vide noget om, hvad der blev af mig, naar jeg engang forlader denne Verden og alt, hvad jeg her har faaet kært. Herregud, vi er jo dog alle enige om ikke at turde ønske os nogen Forudviden om vor jordiske Fremtid, men er tværtimod glade ved, at den evige Visdom har tilhyllet de kommende Dages Indhold for os. Dersom vi i Forvejen blot med nogenlunde Sikkerhed kunde ane, hvad der ventede os i Livet, vilde dette, hvor lykkeligt det saa end formede sig, sikkert „ikke være til at udholde". Hvor meget mindre da, naar det gælder et evigt Liv!

„Ak ja — ikke sandt? — denne uudryddelige Teologi! Ogsaa den hører med til det „fra Fædrene nedarvede" — dette Ord, der er bleven et Løsen for Kulturfjenderne herhjemme. Er det dog ikke forfærdeligt nedslaaende og ydmygende, ja rent ud fortvivlende, at der endnu skal kunne rejses Kamp og spildes Tid og Kraft paa de simpleste Grundspørgsmaal? Hvor kan dog længer Nogen tvivle om, at det netop er alt dette „nedarvede" i os, vi allesammen, baade Kristne og Jøder, har den Pligt at bekæmpe, om ikke af anden Grund, saa fordi det jo bare er et Værk af Tilfældet, — vi kunde jo lige saa godt have arvet noget ganske andet, noget helt modsat. Hvor lang Tid skal der dog endnu gaa, hvormegen Fortræd skal vi Mennesker endnu tilføje hinanden, før det virkelig bliver forstaaet og gjort til Religion, til eneste tilladelige Dogme, at det ikke er paa det tilfældige, det særegne, men paa det almenmenneskelige i os, at vi skal opbygge vort eget og Nationernes Liv! — —"

* * *

Det var ved Mødet hos Max Bernhardt bleven overdraget Ivan at henvende sig til Oberst Bjerregrav og søge at overvinde dennes Uvilje mod det nye Foretagende og dets unge Ophavsmand ved et Tilbud om at indtræde i dets Direktion.

Ivan var ikke videre glad ved dette diplomatiske Hverv. Han plejede ellers ikke at lade det skorte paa Dristighed, naar det galdt om at virke for Per (han havde et Par Gange saa at sige ladet sig kaste ned af Folks Trapper for hans Skyld), men den gamle Oberst indgød ham en særegen Respekt. Han kendte hans lille blussende Skikkelse fra Gaden og havde hørt om hans Opfarenhed og hensynsløse Væsen. Dyhring, hans Nevø, havde leende fortalt, at han endnu var aldeles rasende, naar han hørte Pers Navn.

I sin Forlegenhed betroede Ivan sig til Onkel Heinrich, der plejede at være hans Raadgiver i vanskelige Tilfælde, og som da ogsaa efter en Del Ophævelser lovede at give ham en Haandsrækning.

„Jeg skal se, hvad jeg kan gøre. Jeg kender jo en Smule til denne Bjerregrav. Har gjort ham nogle Smaatjenester af og til. Jeg skal give ham en Vink, saa han bliver medgørlig. — Kan I forlange mere?“

Der var det Gran af Sandhed i hans Skryderi, at han virkelig stod i en Art Forbindelse med Obersten. Ihvorvel han aldrig selv vilde være ved det og hans Familje af den Grund lod uvidende derom, drev nemlig den foregivne Nabob en beskeden Kommissionsforretning, af hvilken han tildels levede. Blandt andet var han Agent for et engelsk Firma i Jern- og Staaldragere, og i denne Egenskab fremstillede han

sig regelmæssigt et Par Gange om Aaret for Obersten med sin Priskurant.

Et Par Dage efter Samtalen med Ivan søgte han paany sin Kunde. Efter at have maattet vente en halv Time ude i Forstuen fik han endelig Foretræde og traf Obersten i overgivent Lune, stærkt blusssende efter Frokosten.

Den gamle Militær gav sig ugenert til at smile af den lille grimme Jøde, der gjorde sin Indtrædelse i graa Gamasjer, med Cylinderhatten og et Par sammenlagte Handsker i den løftede Haand, saadan som en Adelsmand paa et Provinsteater.

„Se Goddag — har vi Dem nu der igen!“ sagde han og satte sig ved sit Skrivebord uden at byde den anden Plads. „Hvordan staar det til, min gode Ørkenvandrer?“

Hr. Delft satte sin blaalige Monocle for Øjet og vrinskede af paatagen Fornøjelse. Han vejrede god Forretningsstemning og var for klog til at ødelægge sine Chancer ved at vise sig fornærmet.

Efter nogen Forhandling lykkedes det ham da ogsaa at faa Obersten til at gøre en Bestilling.

Han havde allerede pakket sine Sager sammen og stod igen med Hatten og Handskerne i Haanden som for at gaa, da han pludselig lagde sit friserede Chimpanse-Hoved paa Siden med et Smil og sagde:

„Tør jeg gøre Hr. Obersten et Spørgsmaal i Fortrolighed?“

„Hvad er det?“

„Har Hr. Obersten hørt om det store nye Nationalforetagende, som er under *ventilation*?“

„Kender ikke noget til det.“

„Virkelig ikke?“

„Jeg passer mit eget... holder mig helst udenfor Spektaklet, veed De.“

Hr. Delft saae bort med sit lumskeste Smil. Nu, da Forretningen var gjort, var Lejligheden kommen til at gengælde Obersten hans „Ørkenvandrer".

„Ach — ja!" sagde han og rystede paa sit lokkede Hoved. „Tiden har forändret sig. Nu er det de Unge, man alle Vegne raaber paa. De gamle, prøvede Kræfter skubbes tilside . . . ignoreres ganz und gar. Ungdommen har Ordet!"

„Hvad var det saa, De vilde sige mig?" afbrød Obersten ham, pludselig utaalmodig og med Kommando i Stemmen.

„Det er et stort Frihavnsprojekt, der er paa Stablen. Af en helt ung Mand, ganske en Jüngling. Sidenius hedder han."

„Naa — den Brøleabe!" sagde Obersten. „Ham kender jeg tilfældigvis. Han har jo i sin Tid rendt os alle paa Dørene med det „Nationalværk". — Folk er ganske vist bleven som tossede efter at komme af med deres Skillinger; men jeg tror dog ikke, at de Drengefantasier for Alvor vil friste Nogen."

„Foretagendet er sikret, . . . hvad det pekuniære angaar. Jeg veed det ganske bestemt."

„Hvad siger De?"

„Sagen er i Orden. Man venter blot paa Lovgivningsmagtens Sanktion. — Ja, det er, som Hr. Obersten siger. De danske Penge har Polkafeber for Tiden; de er begyndt at danse og kan ikke holde op igen, saalænge Musiken holdes gaaende. — Desuden, Hr. Sidenius har nok gode Forbindelser i Børsverdenen."

Obersten var bleven stille. Han havde sænket sine knevelsbartformede Bryn, og det var, som om al Kindernes Frokostrødme blev suget ind af hans Øjne, der begyndte at gløde som en Tyrs.

„Saa er det altsaa sandt, at denne unge Laban er bleven forlovet med en Datter af Philip Salomon? De maa jo vide det, Delft. Er ikke Hr. Salomon Deres Svoger?“

„Hr. Oberst, min Mund er lukket! . . . For Kærlighedens Hemmeligheder har jeg ikke Agentur.“

Obersten kom til at le.

„De er Diplomat, Delft! . . . Naa, jeg er ligeglad. Har Folk Lyst til at rulle deres Penge ud i Søen, saa for mig gerne. Det vilde saamænd være Synd at nægte dem den Fornøjelse. Prosit Mahlzeit, mine Herrer! Der er Plads til mange Tønder Guld i Hjertingbugten.“

„Det er et gudsvelsignet sandt Ord, Hr. Oberst!“

„Jeg holder mig, som sagt, udenfor den hele Svindel. Jeg vil ikke engang høre om den. — Adjø, Hr. Delft.“

„Jeg har den Ære at anbefale mig,“ sagde den lille Israelit og trak sig tilbage med sit allerærbødigste Buk.

Obersten blev siddende med Haanden under Kinden og tyggede heftigt paa sit Overskæg. Det var et formeligt Raseri, der ved saadanne Efterretninger greb den blodrige gamle Herre, som selv engang i Ungdoms Overmod havde kastet Handsken til den nationale Slendrian og drømt om at blive en Fører og Fornyer indenfor sit Omraade, og som nu hørte til den ny Tids mest forbitrede Modstandere. Ligesom de fleste andre af Landets Gammelliberale hadede han de unge, sejrrige Foregangsmænd med et misundeligt Had, der overfor Per næsten havde faaet Karakteren af en Mani. Den Tanke, at hvad han ikke selv havde naaet, skulde kunne lykkes for denne Bondelømmel, der havde forhaanet ham

i hans egen Stue, red ham som en Mare, — og det med saa meget mere Grund, som han i sit stille Sind indrømmede Per baade overlegne Evner og det hensynsløse Mod, han selv havde manglet. Han saae i hans kombinerede Frihavns- og Kanalprojekt en virkelig genial, omend ufærdig Tanke, der ved passende Tillempning vilde kunne blive af den største Betydning for Landets Fremtid; og naar han ikke desmindre havde fortrøstet sig til at anvende al sin Indflydelse paa at modarbejde ham, var det, fordi han (ligesom de fleste andre Gammelliberale) mente eller i Trang til Selvforsvar indbildte sig at bekæmpe en Aandsretning, der var nedbrydende for Folket og dets Sæder.

Endnu knyttede der sig dog fra gammel Tid en Forestilling om Fordomsfrihed og Selvstændighed til hans Navn, — det var derfor, at baade Philip Salomon og Max Bernhardt straks var kommen til at tænke paa ham, da det galdt om at finde en anset Sagkyndig, der kunde tænkes villig til at gaa i Borgen for Pers Ideer overfor Offenligheden. Man vidste desuden, at han var en forfængelig Mand og dertil meget pengekær, og man forudsatte, at det havde været bittert for ham at være Vidne til, hvordan det ene store Foretagende efter det andet var lykkedes for den ny Tids Mænd og havde skabt dem Ry og Rigdomme, mens han selv var gleden mere og mere over i Forglemmelse.

Allerede den følgende Dag gentog Hr. Delft sit Besøg. Obersten havde nemlig ønsket Oplysninger om nogle Staalskinners Vægtforhold, og for at faa et Paaskud til at komme igen havde han ladet, som om han tilfældigvis ikke havde de derhenhørende Tabeller hos sig.

Som ventet førte Obersten igen Talen hen paa Pers Projekt og søgte at faa at vide, hvilke Børsmænd og Pengeinstituter der stod bag det. Hr. Delft lod i første Øjeblik ganske uforstaaende. Saa rystede han smilende paa Hovedet og sagde:

„Ach, dette sideniuske Amfibium — mener Obersten. Jeg har ingen Tillid til den ganske Historie. Det er et Dødfoster."

„Hvadbehager! . . . Men Mand dog! Det var jo Dem selv, der stod her igaar og fortalte, at Foretagendet var sikret. De vidste det ganske bestemt, sagde De."

„Jeg beder Hr. Obersten erindre, at jeg sagde i pekuniær Henseende sikret. Jeg tilføjede udtrykkeligt, at man manglede Statens nødvendige Billigelse af Planen. Og den erholdes aldrig."

„Hvorfor ikke? Naar Pengene virkelig kan skaffes tilveje, hvad skulde saa egenlig bevæge Staten til at modsætte sig Foretagendet?"

Hr. Delft stod med optrukne Skuldre og vred sig som i Undseelse.

„Hr. Obersten forstaar mig vist nok — uden Ord."

„Hvad nu? De er dog en Satan til Hemmelighedskræmmer? Hvad mener De?"

Hr. Delft tav og drejede vedblivende Hovedet forlegent fra den ene Side til den anden. Han lignede virkelig i dette Øjeblik ganske en afrettet Abe.

„Men saa tal dog, Menneske!" raabte Obersten.

„Na, jeg mener, Hr. Oberst, . . . Regeringen tør ikke andet . . . det er Sagen."

„Tør? For hvem? Jeg forstaar ikke et Muk!"

„Jeg vil ikke opholde Hr. Obersten længer. Jeg tillader mig at anbefale mig — —"

„Snak! Nu skal De tale fra Leveren, Delft!

Hvad mener De, der skulde afholde Staten fra at give sit Samtykke, dersom Pengene kan skaffes — og Planen ellers var sund og god?"

„Netop det, Hr. Oberst, at Planen er sund og god."

„Pr . . . rrrrr! Nu gaar jeg fra Snøvsen! Hvad er Meningen med dette her?"

„Altsaa — for at tale rent ud — mener virkelig Hr. Obersten, at vor Nabo mod Syd roligt vilde se paa, at der skabtes Hamburg en saa farlig Konkurrent? — Jeg tror det ikke. Aldrig i Evighed!"

Obersten kastede sig tilbage i Stolen med Haanden i Siden. Hele hans i Forvejen røde Ansigt blev som flaaet.

„Nu har jeg i mine livskabte Dage aldrig hørt noget saa tosset! Hvor kommer De paa den forrykte Tanke, Mand? Mener De, at Tyskerne vilde erklære os Krig i den Anledning, — hva'?"

„Gud — Krig! Det var saavist ikke fornødent. Bare saadan en lille, lidt bestemt formuleret Note fra Berlin til København . . . De vil indrømme mig, Hr. Oberst, saadan noget har før været tilstrækkeligt i lignende Tilfælde."

Obersten slog tavs Øjnene ned. Han sad med en Haand omkring Hagen og bed i Pegefingerens Kno.

Hr. Delft trak paa Skuldren.

„Saadan er Tilværelsen for de smaa Nationer! De maa bøje sig . . . og endda tie til Forurettelsen. Det er sørgeligt, meget sørgeligt, men det er Livets Gang. De smaa maa være føjelige overfor de store . . . føjelige og forsigtige . . . yderlig forsigtige," blev han ved at gentage, da han saae, hvor vel det lykkedes ham paa eengang at mætte sin private Skadeglæde og vække den forønskede

Kampstemning hos den gamle Fædrelandsforsvarer, der paa sit Legeme endnu bar Mærker af Tyskernes Kugler.

Obersten var stadig tavs, og Hr. Delft benyttede Øjeblikket til at tage Afsked.

Det var ogsaa paa høje Tid. Han var næppe kommen ud af Døren, før Obersten vældede op af Stolen som en bremsestukket Stud. Og som altid, naar der ikke var andre tilstede, han kunde lade sine Følelser gaa ud over, søgte han fra Kontoret ind i Dagligstuen for at give sig Luft overfor sin Kone. Han maatte denne Gang endog kalde hende ind fra Køkkenet. Og uden at agte paa hendes grædefærdige Forsikringer om, at hendes Suppegryde var ved at koge over, eksploderede han i en Række majestætsforbryderiske Udfald mod den Fejghedens og Lumpenhedens Aand, der havde regeret det danske Folk siden Krigen.

Den Dag spiste Onkel Heinrich som saa ofte til Middag hos sin Svoger. Da man rejste sig fra Bordet, tog han Ivan tilside og sagde med den mutte Generthed, der var ham egen, naar han undtagelsesvis havde ulejliget sig uegennyttigt:

„Nu kan du gaa til Obersten, min Ven! Nu er han præpareret.“

For ikke at vække Mistanke lod Ivan dog et Par Dage gaa hen, før han skred til Værket. Han tilskrev da Obersten et Brev, hvori han udbad sig Æren af en Samtale og i korte Træk forklarede Anledningen.

Efter Modtagelsen af dette Brev tilbragte Obersten en Dag i svære Anfægtelser. Der var straks noget i Brevets Tone, der gjorde ham svag. Ivan besad i høj Grad den jødiske Færdighed i at indynde sig hos Folk ved at kildre deres Forfænge-

lighed, — og Obersten havde en tynd Hud overfor Smiger. Der var desuden i Navnet Salomon en Guldklang, der lød forførende i den pengeglade Mands Øre.

Men frem for alt var det hans Natur imod at sidde uvirksom og se paa, at Andre handlede. Trods sine halvfjersindstyve Aar havde han endnu for megen Uro i Blodet til godvilligt at gaa paa Aftægt. Nogen fuldt paalidelig Forbundsfælle for Bagstræverne i Landet havde han derfor heller aldrig været. Den gamle Oprørsaand var trods alle Naadesbevisninger fraoven aldrig bleven helt udslukt hos ham. Gemt under Forbitrelsen mod det Ny og Misundelsen og den paatagne Forargelse rørte der sig en hemmelig Sympati. Som han i sin ydre Færd var vedbleven at være det urolige Brushoved med den ligefremme Tale, havde alle unge, stærke og dristige Livsytringer stadig stor Magt over hans Sind. Om det saa var hans Følelser for Per, gemte de i Virkeligheden en god Portion Forelskelse paa Bunden.

Da Ivan nogle Dage senere søgte ham, modtog han ham alligevel temmelig unaadigt. Først da Ivan rent ud erklærede, at den hele Sag vilde staa og falde med hans Tilslutning, fandt han Øjeblikket passende til at overgive sig.

Han stillede dog forskellige Betingelser, blandt andre, at Per skulde kaldes hjem straks, fordi der var adskilligt at ændre i hans Udkast, før det kunde bruges som Grundlag for Detailplaner.

Endvidere forlangte han, for at der overhovedet skulde blive Mulighed for et frugtbringende Samarbejde mellem ham og Per, at denne personlig skulde anmode ham om at tage Sagen

i sin Haand og i det hele gøre de indledende Skridt til en Forstaaelse.

Denne Fordring bad Ivan ham indstændigt at frafalde.

Men Obersten var paa dette Punkt ubøjelig. Han havde ikke glemt de Ord, hvormed Per hin Dag havde taget Afsked: „Næste Gang, vi mødes, Hr. Oberst, bliver det Dem, der søger mig.“ — Denne overmodige Profeti skulde dog ikke altfor bogstaveligt gaa i Opfyldelse!

Ivan forsøgte endnu nogle Overtalelser, men Obersten, der under hele Sammenkomsten havde været kendeligt nervøs, afbrød ham tilsidst i opblussende Vrede og sagde:

„Den Ting kan ikke diskuteres mere her. Jeg betragter i det hele nu Sagen som uddebatteret mellem os.“

Saa rejste Ivan sig og gik modfalden bort.

Femtende Kapitel.

I Midten af April var Per kommen til Rom. Han havde tilsidst givet efter for Baronessens Bønner om at gøre hende og Søsteren Følgeskab . . . eller rettere for den Tiltrækning, som Samværet med den sidste i stigende Grad udøvede paa ham.

Han var ikke selv klar over Arten af det Behag, han følte i denne mere end halvhundredaarige, graahaarede og overfyldige Dames Selskab. Paa nogen Slags erotisk Dragning kunde han alene paa Grund af hendes Alder slet ikke tro, omend han maatte indrømme, at hun endnu bar sig godt og havde bevaret en Hudfarve, hvis Friskhed mangen ung Pige kunde misunde hende. Han følte sig i den Henseende ganske beroliget og skrev derfor ogsaa frit til Jakobe om sine Indtryk af hendes Person og Karakter uden at lægge Mærke til, at Jakobe paa sin Side aldrig nævnede dette Bekendtskab eller hans Omtale deraf.

Det var det moderlige i Hofjægermesterindens Væsen overfor ham, der tiltrak Per. Det var hendes bekymringsfulde Omsorg ogsaa for hans sjælelige Ve og Vel, som tilfredsstillede Følelser,

der ikke var ham selv bevidst. Hertil kom saa den besynderlige Uoverensstemmelse mellem hendes sikkert fuldt oprigtige Fromhed og hendes Klædedragts og hele Levemaades udsøgte, ja forfinede Elegance, mellem de højtidelige Bibelsprog, hun yndede at anvende imod ham, og visse, ligesom forborgne og ganske jordiske Smilglimt, han undertiden kunde opfange om hendes Mund eller i Dybet af hendes endnu glimrende, mørkeblaa Øjne. I sin Hellighed som i sin Verdslighed var hun ham en æggende Gaade.

Mellem Landsmænd i Rom blev der snakket en Del om de to Adelsfruer og deres ungdommelige Rejsekavaler. Det var særlig Pers Forhold til Baronessen, som pirrede Nysgerrigheden hos dem. Denne Dames Følelser for ham var under Rejsen svulmet op til en stille, sværmerisk Tilbedelse. Hvergang man fortalte hende noget, udbrød hun med taarefyldte Øjne: „O, det maa De endelig fortælle Hr. Sidenius," — eller: „Hvor det vil more vor kære Ven at høre!" Noget af det første, hun foretog sig efter Ankomsten til Rom, var at træffe Aftale med en Billedhugger om at modellere hans Byste.

Per mærkede godt, at den gamle Dame var bleven en ganske viljeløs Ting i hans Haand. Han havde maattet fortælle hende udførligt om sine Fremtidsplaner, og hun havde straks tilbudt ham sin Støtte. Da hun hørte om det Interessentskab til Virkeliggørelse af hans Ideer, som netop var under Dannelse, blev hun saa begejstret, at hun endog talte om at sælge det ene af sine Godser for at sikre Foretagendet.

Per havde dog ikke kunnet faa sig til at drage nogensomhelst personlig Fordel af sin Magt over dette stakkels syge Menneske, allermindst efter

at det til hans største Forskrækkelse var gaaet op for ham, at Grunden til hendes overordenlige Optagethed af ham var den, at hun ansaae ham for en naturlig Søn af hendes afdøde Broder, — en Vildfarelse, han jo ikke selv var helt uskyldig i. Det hændte, at hun i Selvforglemmelse ligefrem kaldte ham sin „kære Brodersøn", undertiden endog sin „kære Plejesøn". Per var derfor meget ilde tilmode ved hendes Venlighed men kunde paa den anden Side ikke bekvemme sig til at rippe op i den gamle, dumme Historie for at faa den berigtiget.

Desuden optoges han for hver Dag mere af det nye og fremmedartede Liv, han saae omkring sig. Han var kommen til Rom uden Forberedelse og uden Forventning; derfor sparedes han for de Skuffelser, der i den første Tid nedslaar Stemningen hos saa mange Fremmede der. Som solglad Nordbo nød han den klare Himmel og den lune, bløde Luft. Han havde paa sine Farter gennem Donau-Deltaets Sumpe igen forkølet sig; og let foruroliget, som han var, saasnart han fejlede noget, havde han af den Grund under Opholdet i Wien følt sig noget trykket. Men allerede paa Vejen ned gennem Italien var han bleven som genfødt. Aldrig havde han følt sig saa sund og stærk paa Sjæl og Legeme som nu! Hans Ansigt med det lille, mørke Fipskæg havde paa faa Dage faaet en næsten malmbrun Tone, mod hvilken Øjnene skinnede dobbelt blaa. Naar han om Eftermiddagen spaserede paa *Monte Pincio* sammen med Baronessen og Hofjægermesterinden, klædt i sin nye, lysegraa Sommerdragt, der hang let og luftigt om hans kraftige Legeme, hændte det mere end een Gang, at

en sortøjet Skønhed sendte ham et brændende Blik over Viftekanten.

De lange Samtaler, han stadig førte med Hofjægermesterinden om religiøse Emner, havde da ogsaa en ganske anden Virkning paa ham end den fra hendes Side tilsigtede. Naar Per fandt en Underholdning i dem, var det netop, fordi de slet ikke foruroligede ham. Alt det, han havde læst sig til under den lange Vinterensomhed i Dresack, kom ham her tilgode, og det var ham en Tilfredsstillelse at kunne imponere Hofjægermesterinden med sin filosofiske Lærdom og føle sin Overlegenhed i Debatten.

Trods den ganske mislykkede Propaganda viste Hofjægermesterinden dog slet ikke sin Fortrydelse paa nogen ubehagelig Maade. Hun var virkelig, som Per skrev om hende til Jakobe, en ualmindelig frisindet Kristen, og Forholdet mellem dem blev for hver Dag hjerteligere.

Per boede ikke paa samme Hotel som de to Søstre; men han indfandt sig daglig hos dem for at ledsage dem paa Spasereture eller følge dem til den skandinaviske Forening, hvor de hver Eftermiddag læste Aviserne. Han kunde nok lide det Skær af medfødt Fornemhed, hvormed de to Adelsdamers Selskab forlenede ham. Han nød (med lidt belagt Samvittighed forresten) de meget fornemme Titler, som Hoteltjenere og den Slags Folk overalt tildelte ham. Paa hans egne Landsmænd derimod virkede hans falske Baronværdighed ikke længe skuffende. Skønt Samlivet med Hofjægermesterinden yderligere havde afslebet hans Væsen, røbede den hjemlige Jeppe sig uhjælpeligt under Verdensmandens Dragt; og havde man fra Begyndelsen af været noget i Tvivl om, hvad man skulde anse ham for, saa fik man

efterhaanden ved hans egen Aabenmundethed mere at vide om hans Livsmaal og Planer, end adskillige skøttede om.

Han var ikke kommen til Rom som Pilgrim af nogen Art. Ligesom han ikke lokkedes af Museerne, gik han ret ligegyldig forbi de altid aabne Kirkedøre, hvorigennem Vejen for hans Rejseledsagersker og saa mange andre af de Fremmede førte til det egenlige Rom: disse firehundrede kælderdunkle, røgelsemættede, af Vokskerter og smaa Oljelamper oplyste Rum, hvor Middelalderen endnu levede i usvækket Inderlighed og Kraft, en Stilhedens Verden midt i Gadelarmen, en Himmeriges Forgaard, hvor der kun taltes i Toner, og hvor Lovsangen aldrig forstummede.

Det blev det ældste Rom, Antikens Ruiner, der tiltrak Per i denne Byernes By, den „evige" Stad, Verdenssjælens Mausoleum. Men ogsaa her var det langt mindre Arkitekturens Skønhed, der optoge ham, end Murenes Masse, Sammenbindingens Soliditet, den hele titaniske Kraft, der havde udfoldet sig i disse totusindaarige Kæmpeværker. Intet fængslede ham derfor mere end Caracallas og Diocletians Bade og Colosseum. Han kunde sidde timevis inde i Amfiteatrets ørkenøde Indre og underholde sig med i Tankerne at genopbygge det fra Grunden, omgive det med et Fletværk af Stilladser paa en uhyre Arbejdsplads, der var opfyldt af kyklopiske Stenblokke, Oksekærrer og Hundreder af svedende Slaver, og herfra lade det hæve sig Skifte for Skifte som Fundamentet til et Babelstaarn.

Og saadanne Drømmerier førte ham paany til Bøgerne. Disse antike Murkolosser vakte Trangen hos ham til at vide noget mere om Romerfolket og dets Skæbne end det højst uklare, han huskede

fra sin Skoletid. I den skandinaviske Forenings Bibliotek laante han Mommsens „Römische Geschichte“, og med den stædige Energi, han stødvis kunde udfolde, arbejdede han sig i kort Tid gennem det bindstærke Værk.

For første Gang i sit Liv grebes han her af en historisk Stemning. Hans Blik havde hidtil bestandig været rettet anelsesfuldt fremad mod den forventede Stortid, — Fortiden havde aldrig sysselsat ham. Nu kunde han formelig begynde at nyde det at sidde oppe mellem Palatinerhøjens Ruiner og med Ryggen lænet mod et solopvarmet Søjleskaft læse om de Mænd, der fra dette Sted havde behersket Verden. Tilmed førtes han ved disse Studier for første Gang helt bagom den ham forhadte Kristendom, ind i en Kultur, der var ganske upaavirket af den Aandsmagt, der for ham var Nutidens Forbandelse. I Republikens Helteskikkelser fandt han de forbilledlige Karakterer, han hidtil havde savnet. I hele dette praktisk anlagte, handlemodige, kloge og usentimentale Hedningefolk saae han Mennesket i uforvrænget Oprindelighed, Titanslægten, hvorom han uklart havde drømt, og med hvilken han følte sig i Slægt.

I et af sine Breve til Jakobe skrev han begejstret:

„Aldrig har jeg saa stærkt som hernede følt, hvilken Forbrydelse mod Menneskeheden Kristendommen har været. Aldrig har jeg med en saadan Skamfølelse forstaaet, hvor højt vi endnu skal tilvejrs for bare at række til Skuldrene af den Slægt, hvis Menneskestorhed hin blegnæbede Kastrat fra Nazareth har vovet at mistænkeliggøre. Kender du Fortællingen om Kong Pukkelryg? Da Skæbnen engang havde villet, at Maje-

stæten var bleven født med skæve Ben og et Knæk i Ryggen, blev der udstedt en Forordning, der vendte op og ned paa Begreberne i Landet. Hvad der var smaat, blev kaldt stort, og hvad der var skævt, kaldtes lige. En rank Ryg kaldtes en Pukkel, Kæmpen en Dværg. — I det forrykte Land lever vi den Dag idag!"

Efter en halv Snes Dages Ophold modtog Hofjægermesterinden et Telegram fra sin Mand, der var bleven syg og ønskede hende hjem. De to Søstre brød da op, skønt Baronessen klynkede lidt over at skulle forlade Rom uden at have opnaaet den Avdiens hos Paven, hvorom hun hele Tiden havde fablet.

Afskeden med Per var for begge Damernes Vedkommende meget hjertelig. Hofjægermesterinden tog det Løfte af ham, at han engang vilde besøge hende og hendes Mand paa Kærsholm, hvor ogsaa Søsteren foreløbig vilde tage Ophold. Endnu fra Kupevinduet tilraabte Baronessen ham med Taarer i Øjnene og under Lommetørklædeviften et „Paa Gensyn!"

Per maatte blive endnu nogen Tid i Rom af Hensyn til den Byste, som hans moderlige Velynderinde havde bestilt, og som han selv begyndte at interessere sig for. Forresten var han heller ikke utaalmodig efter at komme bort. Han befandt sig stadig ualmindelig vel her, og Beretningerne om det vedvarende kolde og fugtige Foraar nord for Alperne fristede ikke til Opbrud. Endelig sad der ham endnu i Kroppen nogen Angst for Ensomheden, — derfor søgte han ogsaa her i Rom bestandig Selskab.

Fra Ivan havde han iøvrigt modtaget Meddelelse om, at han skulde være forberedt paa at maatte afbryde sin Rejse, da hans Nærværelse

hjemme muligvis kunde blive nødvendig for hans Sags Fremme. I sit sidste Brev havde han ligefrem spurgt, om han vilde være i Stand til at bryde op med Dags Varsel.

Herpaa havde Per endnu slet ikke svaret. Han var begyndt at blive ked af disse næsten daglig indløbende Skrivelser fra Svogeren med deres evindelige Forespørgsler, Henstillinger og Paamindelser. I hans Forhold til, hvad han havde kaldt sit Livsværk, var der i det hele, tildels umærkeligt for ham selv, foregaaet en Forandring fra samme Øjeblik, som der havde aabnet sig Mulighed for dets Gennemførelse. Det havde ikke netop mistet i Værdi i hans Øjne; men hans Interesse for det havde tabt sig, efter at det fra blot revolutionerende Ide var bleven forvandlet til noget, der gjordes til Genstand for Børsfolks og Spekulanters Befingren og snusfornuftige Drøftelse. Alene det malabariske Handelssprog, hvori Ivan skrev til ham om det, denne halvt uforstaaelige Kræmmermauschlen gjorde ham led ved den hele Forhandling. Desuden indeholdt næsten hvert af Ivans Breve nye Forbehold eller Forslag til nye Beklippelser eller til yderligere Afpasning og Tillempning, saa han i Almindelighed af lutter Ærgrelse lod dem ligge ubesvarede i flere Dage.

Modsætningen mellem denne Forsagthed og Indtrykkene fra hine store Tider, hvori han i disse Dage levede med sine Tanker, forøgede hans Ligegyldighed og fyldte ham med Mismod. I sit sidste Brev havde Ivan endogsaa haft den Dristighed at foreslaa ham en Tilnærmelse til Oberst Bjerregrav, til den Mand, der i sin Tid med koldt Blod havde søgt at støde ham ned i Mørket. San-

delig! Den gode Svoger skulde ved Lejlighed faa Svar paa Tiltale!

Alle disse Fortrædeligheder fra Hjemmet gav det sorgløse Lediggængerliv her i Rom forhøjet Tiltrækning for ham. Han havde gjort forskellige Bekendtskaber mellem sine skandinaviske Landsmænd, ogsaa blandt Damerne, i hvis Selskab han hurtig trøstede sig for Tabet af Hofjægermesterinden. Aftenerne tilbragte han regelmæssigt sammen med dem paa et eller andet af de landlige Beværtningssteder i Byens Udkant, hvor Skandinaverne efter gammel Sædvane mødtes for paa Kunstnervis at give sig utvungent hen til Livets Nydelse. Her gik det muntert til ved fulde Glas, med Sang og Dispyter (paa varme Dage i Skjorteærmer) og Per befandt sig udmærket vel ved denne artistiske Tvangløshed. Han var altid i straalende Humør. Det Foraar, Jakobe havde indblæst hans Sind med sin solvarme Hengivelse, havde nu sin Blomstringstid. Hvad der var i ham af Spirer til lyse og festlige Følelser, kom her i Vækst, og han indtog efterhaanden alle med sit Væsens tilsyneladende endnu ganske uormstukne Friskhed. Skønt han drak megen Vin, blev han aldrig beruset; derimod kunde han til Tider besættes af en ejendommelig barnlig Overstadighed, hvorunder han morede Selskabet med allehaande Pudsenmagerier. Naar man ud paa Natten syngende drog hjemad, saae man ham gerne i Spidsen af Toget, blomstersmykket og bekranset, med et Par henrykte — unge eller ældre — Damer under Armen.

En Aften traf han i dette Selskab en af de rigt behaarede tyske Kunstnere, med hvilke Fritjof om Efteraaret havde ført ham sammen i Berlin. Det var en af Øjeblikkets Modemalere i Rom, —

en lille dværgagtig Mand med et vældigt Victor Emanuel-Skæg og to Tommer høje Hæle under Skoene. Under sædvanemæssig, højtidelig Bægersvingen fornyedes det gamle Bekendtskab, og Per fik en Indbydelse til at besøge den berømte Mand Dagen efter i hans Atelier.

Her mødte der ham en Overraskelse. Paa et Staffeli midt i Salen stod et lige fuldført Portræt i Legemsstørrelse af en ung Dame, en rødblond Jødinde, hvis fine Træk og sky Hjorteøjne han havde let ved at genkende. Det var Jakobes berlinske Halvkusine, Gehejmekommerceraadens unge Datter — Enearvingen til halvtresindstyve Millioner.

„Er hun her i Byen?“ spurgte han forundret.

„Har været. Hun rejste hjem igaar. De kender hende altsaa?“

Per fortalte, at han et Par Gange havde været i hendes Forældres Hus, men han indlod sig forresten ikke paa nogen nærmere Omtale af dette Bekendtskab. Han brød sig ikke om at mindes sine vilde Planer om at erobre denne Pengefyrstedatter, til hvis Haand Halvdelen af den tyske Adel havde bejlet.

„Hvordan er det? Er hun ikke bleven gift?“ sagde han og kunde ikke faa Øjnene fra det dejlige Ansigt, der saae paa ham med det samme stjaalne, forskende Sideblik som hin Aften ved Koncerten.

„Hun er gift, ja. Hun var hernede med Gemalen — det heldige Asen!“

„Hvad er det nu, han hedder?“

„Bieber — Dr. Bieber.“

„Ja, rigtigt! Jeg husker, jeg har set ham der i Huset. Han udmærkede sig just ikke ved Legemsskønhed. Han lignede nærmest en Vombat.“

„Ach was — Legemsskønhed!“ udbrød Mandslingen og snoede med en ametystfunklende Haand de buskede Ender af sit Krigerskæg.

„Han var maaske selv meget rig?“ spurgte Per.

„Rig? Nej, en fattig Djævel var han. Veed De ikke det? En kostelig Historie! Der fyldte de omsorgsfulde Forældre deres Hus med forgældede Baroner og Officerer, for at Datteren skulde gøre et standsmæssigt Parti. Alle borgerlige unge Mænd holdt de paa Afstand. Kun den tykke Dr. Bieber tænkte de ikke paa. Han var Amanuensis hos deres Læge, — og saa blev det naturligvis netop ham!

„Ja vist,“ mumlede Per pludselig aandsfraværende, — hans Blik hang stadig som fortryllet ved den unge Kvindes Træk.

„Naar De har været Gæst i Forældrenes Palæ i Thiergarten, saa veed De sagtens ogsaa, at dette nærmest var et forgyldt Helvede for den unge Dame. Moderen holder ganske ugenert en hel Stab af betalte Galaner, og Faderen er simpelthen en Kæltring. For enhver Pris vilde Datteren ud af det Liv — det er Forklaringen! Jeg tror, hun havde taget omtrent en hvilkensomhelst nogenlunde præsentabel og skikkelig Mand, der havde haft Mod til at bortføre hende.“

Per vendte sig fra Billedet og saae gennemtrængende paa den lille snaksomme Maler.

„Bortførte han hende?“

„Naa, ikke just bogstaveligt. Men han havde altsaa Øje for sine Chancer. Og trods sin Grimhed og Fattigdom og sin endog meget borgerlige Fødsel — hans Fader er en Slags finere Marskandiser — havde han fornødent Mod . . . eller Selvtillid . . . ja vi kan godt sige Indbildskhed . . . til at forsøge sit Held. Maaske har han anset sig selv

for en Adonis. Paa den Naragtighed har han saa sejret! . . . Har De, unge Mand, faaet fat paa den ironiske Livsvisdom, der gemmer sig deri? Er det i det hele gaaet op for Dem, at det i Virkeligheden betyder mindre, hvad man er, end, hvad man indbilder sig at være. — Mener De maaske, at Løjtnant Napoleon nogensinde var bleven Frankrigs Kejser, dersom han ikke havde haft den forrykte Ide, at der flød gammelt fransk Kongeblod i hans Aarer?"

Den verdensberømte lille Kunstnerdværg løftede sig ved disse Ord i sine højhælede Sko og snoede atter sit martialske Overskæg. Men Per trak sky sine Øjne til sig og sad længe tavs og fraværende.

* * *

Hjemme i København var der imidlertid sket det, at Nanny og Dyhring havde giftet sig. Samtidig havde Dyhring forladt „Falken" for at overtage Stillingen som Chefredaktør af et ældre, anset Blad, „Borgerbladet", der særlig havde Udbredelse i Forretningsverdenen.

Hans Svigerfader, Philip Salomon, havde dog ingen Del i denne Forfremmelse, der alene skyldtes Overretssagfører Max Bernhardts Indflydelse. Dyhring hørte til denne Mands mange Livegne, ja var den af dem, til hvem han paa Grund af hans kønne Ydre, hans Smidighed og tidligt modnede Foragt for alle menneskelige Love og Vedtægter knyttede de største Forhaabninger. Det havde været under den store Mands Beskyttelse, at Dyhring som Tyveaarig var stegen til en fremskudt Plads i „Falkens" Medarbejderstab, og han havde i denne Stilling ved sin absolute Lydighed mod

sin Velgører vundet dennes Tillid, ja hans Venskab.

Max Bernhardt havde dog vist sig meget utilfreds, dengang Dyhring meddelte ham sin Forlovelse med Nanny. Hans blodløse Ansigt havde slaaet to dybe Rynker fra Næseroden nedefter, og han havde sagt:

„En Jødedame, Dyhring! Det overrasker mig virkelig. Jeg havde tiltroet Dem bedre Forstand . . . Jeg har jo for længe siden gjort Dem opmærksom paa Konferensraad Lindholms Datter. Hun er ogsaa baade smuk og rig. Og De vilde sikkert være Mand for at gøre det fornødne Indtryk paa hende."

Men for første Gang nægtede Dyhring sin Herre og Mester Lydighed. Han var virkelig forelsket i Nanny. Og hans Modstandsløshed overfor Kvinder af Nannys Art var hans eneste Svaghed.

Max Bernhardt havde indset, at han her maatte slaa sig tiltaals. Han var ikke selv af Sten overfor et Par smukke Kvindearme, og de eneste Daarskaber, han tilgav, var derfor saadanne, der blev begaaet for en Dames Skyld. Han havde blot taget det Løfte af Dyhring, at han vilde hemmeligholde Forlovelsen, indtil der var bleven skaffet ham en anseligere og mere selvstændig Stilling indenfor Pressen. Og allerede Ugen efter var Vejen ryddet for ham til den meget eftertragtede Redaktørpost ved „Borgerbladet".

Max Bernhardt havde herved villet sikre sig at komme Philip Salomon i Forkøbet. Han var bange for at komme til at miste noget af sit Herredømme over Dyhring, dersom denne skulde faa sin Svigerfader at takke for Redaktørværdigheden.

Og nu havde Dyhring og Nanny holdt Bryllup.

Det var sket med de færrest mulige Omstændigheder. En skønne Dag kom Nanny leende hjem fra Byen med den nybagte Redaktør under Armen, nejede for sine Forældre og forestillede sig som Fru Dyhring. De var om Formiddagen bleven viet paa et støvet Borgmesterkontor og havde — som hun tungefærdigt berettede — haft det rædsomste Mas med at holde sig alvorlige under Højtideligheden. Bagefter var de gaaet hen paa en Restavration og havde spist Frokost sammen med et Par af Dyhrings Bekendte, som de tilfældigt traf der.

Ved Middagsbordet, der nu blev dækket saa festligt, som det i Hast lod sig gøre, udbragte Philip Salomon sit Hjertebarns og hendes Brudgoms Skaal med en uvilkaarlig Højtidelighed, som dannede en ejendommelig Modsætning til de Nygiftes egen muntre Ligevægt. Ogsaa Moderen var stærkt bevæget. Hvormeget det snart aldrende Ægtepar i de senere Aar — under deres Børns Paavirkning — havde gjort sig Umage for at holde Trit med Tidens Udvikling, ved en Lejlighed som denne brød deres Natur gennem Optugtelsen. Ingen af dem saae i Virkeligheden rigtig fortrøstningsfuldt paa Fremtiden. Navnlig vakte Pigebørnenes egenraadige Færd deres skjulte Bekymring.

Efterhaanden reves de dog med af de andres Munterhed, og Glæden omkring Bordet blev paa Grund af Smaabørnenes Nærværelse tilsidst helt støjende. Kun Jakobe sad stadig tavs og ligesom udeltagende. Hun var ogsaa den eneste, der ikke havde pyntet sig. Hun var saa oprørt over Nannys Overstadighed og over den Vanhelligelse af Kærligheden, som dette Bryllup og det hele Giftermaal i hendes Øjne var, at kun Moderens

bestemte Paabud havde faaet hende til at tage Plads ved Bordet. Hun havde først undslaaet sig under Foregivende af Ildebefindende. Og virkelig følte hun sig ikke vel. Flere Gange under Maaltidet blev hun overfaldet af Svimmelhed, hele hendes Legeme dirrede af Nervøsitet.

Kort efter at man havde rejst sig fra Bordet, gik hun op paa sit Værelse og lod sig ikke mere se.

Hun satte sig til at skrive til Per, — hun vidste intet andet Middel til at dulme sin Længsel efter ham og døve den vilde, fortærende Skinsyge, som var nær ved at lægge hende øde baade paa Sjæl og Legeme.

Det var ikke saaledes, at hun paa nogen Maade mistænkte Per. Enhver Tanke om Utroskab laa hende saa fjern, at end ikke hans Breves Kortfattethed og det Besvær, han tydelig nok igen havde med at finde den fortrolige Tone, for Alvor foruroligede hende. Siden deres ømme Forening følte hun ham som en uadskillelig Del af hende selv. Med sin stolte og kyske Natur kunde hun ikke tro paa Muligheden af et Bedrag. Og hun havde ikke glemt det Udtryk af Lykke og Taknemlighed, der havde glødet i Pers Øje, den første Gang han hvilede i hendes Arme. Hun gemte dette Minde som et viet Pant. Hun fik i hine Øjeblikke Vished for — hvad hun undertiden næsten havde tvivlet om — at ogsaa hun var Kvinde og kunde være sin Elsker til Lyst.

Men naar hun tænkte paa alle de Mennesker, mellem hvilke Per daglig færdedes, som nød den Lykke at leve i hans Nærhed, at tage om hans Haand, høre hans Stemme, se hans Smil, . . . der kunde da rejse sig i hende en Slags Had til disse Fremmede, som ejede alt det, hun selv sukkede efter. Hun var misundelig paa de Brosten, han

traadte over, paa den Luft, der kyssede hans solbrunede Kinder. Hun var skinsyg paa Kafeopvarterne, der betjente ham, paa Hotelpigerne, som om Morgenen redte den Seng, der endnu gemte Varmen og Duften af hans Legeme. —

Nede i Dagligstuen havde Moderen imidlertid søgt at undskylde hende overfor Dyhring og Nanny, hvilken sidste havde gjort en spydig Bemærkning i Anledning af hendes Forsvinden.

„Jakobe er saa overspændt i denne Tid," sagde Moderen. „Jeg er virkelig lidt urolig for hende."

Nanny trak paa Smilebaandet uden at svare. Men da hun sad nede i Vognen sammen med Dyhring for at køre hjem til hans Ungkarlelejlighed, hvor de skulde overnatte, sagde hun, idet hun puttede sig tilrette under hans Arm:

„Veed du, hvad der er i Vejen med Jakobe? For du lagde vel nok Mærke til hende ved Bordet. Hun er misundelig, Stakkel! Hun er rasende, fordi det ikke er hende, der nu kan køre hjem med sin — Pær."

Den følgende Morgen rejste de Nygifte til Udlandet; de vilde blive borte et Par Uger. Det var deres Hensigt i den Tid at gennemrejse det meste af Evropa. De agtede sig endog helt ned til Spanien, fordi Nanny absolut vilde se en Tyrefægtning.

Rejsen blev da væsenlig et Ophold paa Jernbaner og Hoteller. Men netop dette omskiftelige Liv mellem alle Slags Mennesker tilfredsstillede dem begge. Selv i Hvedebrødsdagene følte de ingen Trang til mere Ensomhed. Om nogen virkelig Lidenskab var der overhovedet paa ingen af Siderne Tale. Dyhrings Forelskelse ytrede sig efter kort Tids Forløb mest som en skamløs Kælenskab, og i sin forholdsvise Uskyld imøde-

kom Nanny hans Hang til æggende Kærtegn paa en Maade, der efterhaanden betænkeligt nærmede hende til Fordærvelsen.

Forøvrigt knyttedes de sammen af den Tilfredsstillelse, de gensidig skænkede hinandens Forfængelighed. Dyhring nød den Opsigt, Nanny overalt vakte ved sin orientalske Skønhed, — i Særdeleshed fordi han var overbevist om, at Folk ikke ansaae dem for at være rigtig gifte. Han vidste meget godt, at hun baade i Væsen og i sin Maade at klæde sig paa mindede om den finere Demimonde, — det var jo netop heri, hendes Tillokkelse for ham altid havde bestaaet. Nu kildrede det hans Ærgerrighed at mærke, hvorledes Herrerne i selve Lastens Paris skelede til ham med Blikke fulde af Misundelse.

Nanny paa sin Side var stolt af sin Mand paa Grund af hans elegante og korrekte Ydre. Hans lille, sirlige Skikkelse med det gyldenblonde Haar vakte Opsigt omkring paa Hotellerne. Hun selv plejede at sige om ham, at han lignede en tysk Prins. Hun var desuden glad for, at han ikke var Jøde. Skønt hun altid havde forsikret om det modsatte, havde ogsaa hun til Tider følt sig trykket af sin Herkomst; og nu tilstod hun ærligt, at hun var henrykt over for bestandig at være bleven Salomon-Navnet kvit og at blive kaldt Fru Dyhring.

Endelig var hun stolt af sin Mand, fordi han i sin Egenskab af Redaktør lejlighedsvis kunde skaffe dem gratis Adgang til Seværdigheder, som andre maatte betale for eller ganske var udelukket fra. Den Sans for Penges Værd, der trods al Toiletteprægt udmærkede hende som ung Pige, havde ikke forladt hende i Ægtestanden. Dyhrings flotte Tilbøjeligheder voldte hende en

Del skjult Uro. Hun blev regelmæssig grebet af Nervøsitet, hver Gang der skulde gives Penge ud. Efter Ophold paa Hoteller, hvor hun maaske en halv Snes Gange havde ringet paa Jomfruen for at faa Hjælp til sin Paaklædning, kunde hun godt tage bort uden at give Drikkepenge, eller hun efterlod højst et Halvfranc-Stykke paa Servanten.

Foraarskulden og Regnen drev det unge Par hurtigt sydpaa. Fra Paris gik Turen direkte til Madrid. Men da der paa Vejen mødte dem et Rygte om, at der var udbrudt Kolera i denne By, tog de skyndsomst Flugten tilbage over Pyrenæerne. Over Rivieraen rejste de saa ned gennem Italien.

Per befandt sig paa den Tid endnu i Rom. Jakobe havde i et Brev forberedt ham paa deres Komme, hvad der forresten havde været helt overflødigt; de danske Aviser, som han til Stadighed læste henne i Foreningen, indeholdt daglig Notitser om det unge Par og deres Rejse.

Den ganske vist altid meget omtalte men hidtil ikke synderlig ansete Teater- og Varieteanmelder var paa engang bleven en Mand af Betydning derhjemme. Det var noget hidtil uhørt, at man til en saa ung Mand uden Eksamen eller anden tilsvarende Adkomst, ja endog uden noget uangribeligt Rygte, betroede Ledelsen af et Foretagende som „Borgerbladet"; — og det havde i Virkeligheden heller ikke været let for Max Bernhardt at sætte sin Vilje igennem i denne Sag. Mens Yndlingen selv rullede gennem Evropa i Fløjlskupe og lod sig forkæle af sin smukke Brud, førtes der i Moralens Navn en Kamp imod ham i alle de Blade, som Max Bernhardt endnu ikke havde naaet at bringe under sin Indflydelse. Hans Udnævnelse var bleven Signalet til en Genopblus-

sen af den hele standende Strid mellem den ny og den gamle Tids Mennesker. Hans Navn var bleven det Kampmærke, hvorunder Handlestyrken og Afmagten, Overmodet og den dydigt maskerede Misundelse dennegang tørnede sammen. Smaabladene indeholdt lange Artikler om ham tilligemed hans Portræt, Vittighedsbladene mødte med kolorerede Karrikaturer, mens Sladderen løb paa sine tusind Ben gennem Landet og genopvarmede de fantastiske Beretninger om hans forfinede Vaner, om hans atlaskbetrukne Værelser, hans Kvindeorgier og hele sardanapalske Vellevned.

Det var derfor ikke underligt, at hans og hans unge Frues forventede Komme til Rom havde fremkaldt nogen Spænding hos deres Landsmænd der. Trods al moralsk Forargelse optoges navnlig Damerne deraf paa en Maade, der vakte Fortrydelse hos Per.

Per havde ellers aldrig været slem til at misunde andre deres Held. Dertil havde han følt sig for meget som den særlig udvalgte, som Undtagelsen, der var hævet over ethvert Medbejlerskab. Men det sidste halve Aars Rejseliv, der paa saa mange Maader havde udviklet hans Selverkendelse; de Sammenligninger, hvortil Bekendtskabet med saa mange fremmede, i Verdenslivet uddannede Personligheder havde givet Anledning; nu sidst Besøget hos den dværgagtige Maler og dennes Fortælling om den grimme og fattige Dr. Biebers fabelagtige Triumf — alt dette havde givet ham en Forstaaelse af, at hans Karakter besad Svagheder, som maatte overvindes. Den Stemning, der var brudt frem hos ham hin Dag i Malerens Atelier, og som nu Dyhrings hastig voksende Ry fornyede og forstærkede, havde i

Virkeligheden allerede nogen Tid behersket hans ubevidste Liv. Den havde fulgt ham paa hans Rejse som en skjult Afmagtsfølelse. Selv midt under hans overgivneste Lystighed her i Rom havde den ligget bundfældet i hans Sind som en endnu slumrende Melankoli.

Da han en Dag i Foreningen tilfældigt fik at vide, at de Nygifte ventedes til Rom med Eftermiddagstoget, bestemte han sig efter nogen Nølen til at modtage dem paa Stationen. Han sagde til sig selv, at da han og Dyhring nu engang var bleven besvogrede, vilde det for Familjefredens Skyld være bedst, om de kunde blive Venner. Men navnlig var han ængstelig for, at han ved at tage Afstand fra ham skulde røbe disse misundelige Følelser, der ydmygede og nagede ham.

Altsaa mødte han op paa Stationen med en (billig købt) Buket til Nanny og ønskede Parret velkommen til Rom. Den lille, fikse Redaktør var som altid Forbindtligheden selv. Han mumlede nogle takkende Ord og modtog Pers højmodigt udstrakte Haand med et Smil, — som lykkeligvis kun Nanny bemærkede.

Hun viste en ganske uforbeholden Glæde ved Gensynet, kaldte Per for „Svoger“ og bragte Hilsner fra Jakobe og dem alle derhjemme. Senere paa Dagen mødtes de efter Aftale til Middag paa en af Byens franske Restavrationer.

Efter Maaltidet blev Dyhring hurtigt uselskabelig og gabede ganske ugenert bag sin omsorgsfuldt plejede Haand. Til Gengæld stod Munden ikke stille paa Nanny; hun pludrede løs og optog Per, saa denne til alt Held ikke mærkede Ægtemandens skødesløse Opførsel.

De havde sat sig til at drikke Kaffe udenfor en Kafe ved *Piazza Colonna,* og her som overalt

tiltrak Nanny sig Opmærksomheden ved sin Skønhed, sit frie Væsen og sin Dragt. Hun var helt hvidklædt, lige fra Kniplingshatten ned til de besløjfede Sko. Og de luftige Klæder bruste omkring hendes buttede Legeme som en Svaneham.

Per kunde ikke komme sig af sin Overraskelse over, hvor glimrende hun saae ud. Han havde næsten glemt, hvor smuk hun var. Mens han sad der ligeoverfor hende ved det lille, runde Kaffebord, stjal hans Blik sig i Samtalens Løb ofte nedover hendes blottede Hals og overfyldige Barm, og han kom til at tænke paa, — hvad han ogsaa halvvejs havde glemt — hvor nær det i sin Tid havde været ved, at han havde friet til hende, og at det vist ikke var helt usandsynligt, at hun dengang vilde have sagt Ja.

Da det lille Tremandsselskab ud paa Aftenen skiltes, blev der truffet den Aftale, at Per den næste Formiddag skulde hente Nanny paa Hotellet og tage sig af hende, mens Dyhring gjorde en Visit i det danske Konsulat for at hente Stof til et Rejsebrev, han agtede at skrive til sit nye Blad om Handelsforholdene i Italien. Det var Nanny selv, der foreslog dette Arrangement; og med sædvanlig galant Ligegladhed gav Dyhring det øjeblikkelig sin Tilslutning.

Det var nu ogsaa den eneste Betingelse, de to Ægtefolk havde stillet hinanden, da de giftede sig, at de hver for sig vilde bevare deres Frihed fuldkommen ubeskaaret. De var endogsaa bleven enige om, at det mindste Forsøg fra en af Siderne paa at paalægge den anden Tvang, særlig i Forhold til det andet Køn, skulde betragtes som tilstrækkelig Skilsmissegrund.

Da Per den næste Dag ved aftalt Tid kom til

Hotellet, var Dyhring allerede gaaet. Nanny modtog ham fuldt pudset i Gaarsdagens hvide Dragt, færdig til at følge ham. Hun rejste sig fra en Frokostopdækning (bestaaende blot af Chocolade og Kager) og udbrød straks uden noget Goddag eller anden Ceremoni:

„Hvor skal vi saa tage hen? Idag vil jeg rigtig more mig!"

Per kom til at fortælle, at der paa et nærliggende Torv, som hans Vej just havde ført ham forbi, blev afholdt et Maanedsmarked med al Slags gammelt Skrammel hentet rundt om fra Roms Afkroge; og da Nanny hørte dette, vilde hun absolut allerførst gaa derhen. Forestillingen om en saadan stor Affaldsdynge vakte hendes Lystighed. Senere — sagde hun — vilde de tage en Droske og køre rundt i Byen for at betragte „Seværdighederne".

Idet hun gjorde en sidste, mønstrende Runde gennem sine to Værelser, stak hun i Forbifarten Per en Makron i Munden. — Hvorefter de begav sig afsted.

Da de nærmede sig Torvepladsen, hvis Spektakkel og Summen allerede hørtes paa lang Afstand, bad hun om hans Arm. Hun blev med eet mindre modig ved Synet af den sammenpakkede Menneskemasse og de smalle Teltgader. Ængstelig skottede hun til de pjalteklædte Skikkelser, der allevegne drev ned imod Torvet, eller som stod i Klynger omkring de store Bunker af irrede Kobbersager, Jernragelse og gamle Klæder, der straks ved Indgangen var kastet hen paa Stenbroen. Opfyldt, som hun var, af Forestillingen om den romerske Almues Urenlighed havde hun samlet Kjoleskørtet tæt omkring sig; og efterhaanden som hun kom ind i Sværmen, løf-

tede hun det højere og højere op over sine hvide Sko.

Per fandt hende endnu mere indtagende end den foregaaende Dag. Han blev ganske svimmel af at gaa der med hendes Arm i sin og føle Formen af hendes bløde Legeme, naar hun, skræmmet af et eller andet halvnøgent eller særlig pjaltet Individ, der trængte sig frem og falbød sine Varer, trykkede sig ind til ham for at søge Beskyttelse. Han havde hidtil været lidt usikker i sin Optræden overfor hende, havde følt nogen Forlegenhed ved hendes dristige Svigerinde-Fortrolighed. Nu skød han med Vold alle Tanker paa Jakobe tilside og gav sig utvungent hen i Øjeblikkets Stemning.

Det var nu heller ikke muligt at bevare Anstanden i en saadan Trængsel. Snart maatte han med sin Arm, snart med hele sit Legeme værne hende mod Skub og Stød. Han foreslog tilsidst, at de skulde trække sig ud af Mylret; men derom vilde hun ikke høre Tale. Midt under sin dødelige Angst for de lystige Pjalteskikkelser, der stadig mere nærgaaende trængte sig omkring dem, midt i Larmen og Hvidløgsosen og den stramme Svedstank var hun henrykt og lo ustandseligt og krampagtigt som et Menneske, der bliver kildret.

„Jeg morer mig storartet!“ raabte hun inde i den tætteste Stimmel. „Saadan noget var Otto aldrig i Verden gaaet med til!“

Paa engang opstod der Tumult udenfor en Teltbod lidt fra dem. To unge Mænd var kommen op at mundhugges, og der havde straks dannet sig en Kres af interesserede Tilskuere, der holdt ligesom en Arena aaben omkring dem.

Per vilde føre Nanny bort; men uden at sige

noget holdt hun ham tilbage — ja trak ham endnu nogle Skridt nærmere til Kamppladsen og løftede sig paa Taaspidserne for at komme til at se.

Paa ophidsede Italieneres Vis havde de to Stridende anbragt sig paa Hug overfor hinanden. Og i denne Stilling opløftede de med voldsomme Bevægelser snart den ene, snart den anden knyttede Haand, mens de sorte Øjne lynede og de røde Munde udspyede Eder og Forbandelser, der lød gennem Markedstummelen som vilde Skrig.

Per blev lidt underlig tilmode ved at iagttage Nannys Optagethed. Hun var skiftevis rød og bleg, og hendes Læber sitrede. Det var heller ikke til at tage fejl af, at hun efterhaanden aldeles glemte, at det ikke var Dyhring, hun holdt under Armen, saadan knugede hun sig ind til ham, hver Gang de knyttede Hænder derinde i Kresen løftedes.

„Mon de vil stikke med Dolke?“ hviskede hun.

Per kom til at le. Han havde oftere her i Rom været Vidne til saadanne Gadescener, hvor det saae ud, som om lidenskabelige Mænd stod i Begreb med at udkæmpe en Kamp paa Liv og Død, mens de blot med en Slags artistisk Behag berusede sig i Heltefagter og derpaa skiltes uden at have vekslet andet end en Mundfuld smudsige Skældsord.

Ganske paa samme Maade forløb Striden her. Netop som Ophidselsen syntes paa sit højeste, bortdunstede den pludselig, og de to Mænd fjernede sig hver til sin Side som et Par Skueskillere, der følges af Tilskuernes Bifald.

„Hvad . . . er det forbi?“ spurgte Nanny og vendte sig mod Per med et skuffet Udtryk.

„Ja, — ikke sandt? — saa priser jeg vore gode

danske Skallesmækkere!“ sagde han og trak nu resolut afsted med hende for at slippe bort, inden den sammenpakkede Tilskuerskare opløste sig.

Efter meget Besvær naaede de Udkanten af Torvet, hvor de kunde bevæge sig nogenlunde uhindret. Da standsede Nanny og næsten skreg:

„Men vi fik jo ikke købt noget!“

Og uden Barmhjertighed trak hun ham paany ind i Menneskemylret.

Hægtet til hans Arm trængte hun sig frem til en faldefærdig Træbod, hvor der var Udsalg af foregivne Antikviteter. En banditagtig Olding med hvide Skægstubbe langt ned paa den nøgne Fuglehals hilste hende med orientalsk Ydmyghed. Og uden i Forvejen at forhandle om Prisen købte hun for en ublu Sum en lille Sølvtumling og et forgyldt Spænde, idet hun udenvidere overlod det til Per at betale.

Derefter erklærede hun sig endelig rede til at følge ham paa en Runde gennem Byen. Per fik fat i en Droske, og de kørte afsted.

Vejen gik til *Piazza del Popolo*, som Nanny absolut først vilde se, fordi hun engang havde læst en Roman af det Navn. Derefter kørte de op over *Monte Pincio*, gennem Gregoriana-Gaden til Qvirinalet og atter videre — Bakke op, Bakke ned — forbi Diocletians Bade, Kapitol, Forum.

Kusken havde faaet Ordre til at køre raskt. De standsede ingen Steder; Nanny var velfornøjet med at se, hvad der kunde betragtes fra Vognen gennem en Teaterkikkert. Hun glemte ikke de pligtmæssige Forundringsudraab men var i Virkeligheden udelukkende optaget af sig selv eller rettere af Tanken om, hvilket Indtryk hun gjorde paa sin Ledsager.

Hendes Følelser for Per gemte fra gammel Tid

en god Del Nag. Hun havde aldrig tilgivet ham, at han dengang forsmaaede hende, og hun havde bestandig gaaet og luret paa en Lejlighed til at skaffe sig Oprejsning. Denne Lejlighed mente hun nu endelig kommen. Derfor havde hun sluppet al sin Bedaarelseskunst løs paa ham allerede den foregaaende Dag ved Mødet paa Banegaarden.

Hensynet til Jakobe bekymrede hende ikke. Hun havde i sin Forkælethed aldrig kunnet tilgive Halvsøsteren, at denne ikke som alle andre vilde lade sig bedaare af hende men endog ret ofte ganske aabent havde tilstaaet, at hendes falske og behagesyge Væsen var hende imod. Og Nanny var overhovedet aldrig nøjeregnende med Midlerne, naar det galdt om at tilfredsstille en Lyst eller blot et Lune. Hun, hvem Faderen i god Tro havde kaldt „Normalbarnet", fordi hun altid havde blomstret som et Billede paa selve Sundheden, havde altid gjort sig en unaturlig Fornøjelse af at anstifte Ulykker. Allerede paa Skolebænken havde det moret hende paa underfundig Maade at bringe sine Kammerater i Fortræd, og hun var neppe bleven halvvoksen og havde faaet lidt runde Former, før hun drev det som en Sport at sætte Splid imellem Forlovede ved at vække den kvindelige Skinsyge. Og denne Skadeglæde var saa meget mere ondartet, som hun i sin Fantasiløshed sjelden anede Omfanget af den Fortræd, hun voldte. Som et Barn, der i halvt uskyldig Lyst sætter Ild paa Genboens Hus for at se Luerne slaa ud af Taget, kunde hun bagefter blive helt betuttet over den anrettede Ødelæggelse.

Imidlertid gik det hende nu, som det plejede at gaa, naar hun var ene sammen med Per: hun

var alligevel ikke rigtig modig overfor ham. Erindringen om, at han af alle Mænd var den, der vistnok havde været nærmest ved at faa Herredømme over hende, gjorde hendes Holdning lidt usikker. Især var hun paa sin Post, efter at han paa sin Side var bleven dristigere, ja ligefrem syntes at gøre Tilnærmelser. Hun sad netop og tænkte paa, at det vistnok ikke kunde være tilfældigt, naar han havde trykket hendes Haand saa fast, da han hjalp hende op i Vognen. Han var ogsaa et Par Gange rykket hende saa nær, at hun havde maattet flytte sig lidt for at undgaa, at deres Legemer berørte hinanden under Vognens Skumplen. Saa stor Tilfredsstillelse hun end følte ved hans Gøren-Haneben, navnlig naar hun tænkte paa Jakobe, foruroligede det hende dog at mærke, hvordan Rollerne var i Færd med at ombyttes imellem dem, saa at hun, der begyndte som Forfølgeren, nu var nærved selv at blive den jagede.

Ikke desmindre lod hun stadig Munden løbe, brugte sin dunkantede Vifte og lo overgivent. Pantheon, Trajansøjlen, Titusbuen, — alt gled forbi, uden at hun i Grunden saae noget.

Først Synet af Amfiteatret gjorde hende igen et Øjeblik nærværende. Her overvandt hun endog sin Magelighed og stod af Vognen for at komme ind og se Arenaen.

„Vi skulde jo have været i Madrid for at se en Tyrefægtning," fortalte hun paa sit Østergades-Københavnsk, mens hun ved Pers Arm forsvandt ind gennem de halvmørke, kølige Gange, der førte til den uhyre Stenkedels ørkenagtige Indre. „Men den dumme Kolera kom os i Vejen. Det var rædsom ærgerligt!"

Mens Per uvilkaarligt grebes af Stedets histo-

riske Stemning, blev hun ved at snakke. End ikke, da de stod inde paa Bunden af den mægtige Offerskaal, der havde været Vidne til saa mangen blodrygende Hekatombe, tav hun et Øjeblik stille. Med Kikkerten for Øjnene saae hun op og ned ad de himmelstigende Bænkerækker, mens hun tænkte paa, om hun maaske hellere skulde have taget den blomstrede Musselins paa med den røde spanske Silketrøje. Den havde gjort Løjtnant Iversen aldeles tosset, da han saae hende med den i Teatret en Aften, kort før hun rejste.

Per gav sig til at forklare hende Bygningens Indretning, viste hende Kejserens og Vestalindernes ophøjede Pladser, beskrev, hvordan Arenaen ved Kunst havde kunnet sættes under Vand, saa der kunde opføres Søslag og Kampe mod Floduhyrer, . . . og Nanny blev virkelig efterhaanden opmærksom. Særlig optoges hun af de tilgitrede Porte, hvorigennem Gladiatorerne under Vaabengny traadte ind for at myrde eller myrdes til Folkets Forlystelse. Hun huskede et Billede, der fremstillede en saadan romersk Fægter i et menneskefyldt Amfiteater . . . en Kæmpeskikkelse, svulmende af Muskler og ganske nøgen, blot med en Metalhjelm paa Hovedet og en smal Strimmel Tøj om Lænden. Billedet havde i et af hendes sidste Skoleaar hængt i et Boghandlervindu paa Østergade, og hun havde dengang altid sørget for at lægge sin Vej der forbi. Hun tænkte nu paa, at her paa samme Plet, hvor hun stod, havde maaske et saadant stort, nøgent, lemmestærkt Mandfolk engang staaet med sin Hæl paa den overvundne Modstanders blodige Strube og smilende modtaget Kejserens og det menneskemylrende Teaters Hyldest, — og hendes Næsebor

udvidede sig uvilkaarligt, og hun følte det samme vellystfulde Kuldepust nedover Nakke og Ryg som hin Tids svanehamshvide Vestalinder, naar de begyndte at vejre Blodlugten.

Da hun lidt efter igen tog Pers Arm for at gaa tilbage til Vognen, foer hendes Øjne hastigt ned over hans Skikkelse med et stjaalent Blik. Og hun var i nogen Tid tavs.

Per foreslog, at de nu skulde lade „Seværdighederne" fare og køre lidt op paa Højderne for at trække frisk Luft. Nanny gik efter nogen Nølen ind derpaa, og Kusken fik Ordre til at køre over Tiberen. Ad den berømte, slangebugtede Kørevej naaede de op paa Janikulus med det vidunderlige Nedblik over Rom og det milevide Udsyn over Kampagnen til de lysende Albanerbjerge i det Fjerne.

Men nu var det Per, der var den veltalende. Nanny sad mest med bortvendt Ansigt og lod, som om hun hørte efter, hvad han forklarede hende om de Bygninger, hvis Spir og Kupler hævede sig højst over den gyldne Støvtaage, som hvilede over Byen. Den Uro, hun hele Tiden havde følt, begyndte heroppe i Ensomheden at gaa over til virkelig Frygt. Hver Gang han bare flyttede sig paa Sædet, foer det nervøst igennem hende. Og pludselig erklærede hun, at hun var træt og vilde hjem.

Per gav sig til at gøre Forestillinger, men hun var ubønhørlig. Hun forlangte bestemt, at Vognen skulde vende og køre hende hjem.

Udenfor Hotellets Port skiltes de.

Dyhring var forlængst kommen tilbage fra sin Konsulatsvisit. Han sad i Skjorteærmer ved et Bord og skrev. Nanny kunde, idet hun kom ind ad Døren, ikke se andet af ham end hans

Nakkeskilning og den smalle Vesteryg, og det slog hende, hvor gammel, ja helt oldingeagtig tynd han tog sig ud, naar man saadan saae ham bagfra.

„Naa, er du der, min Ven!“ sagde han og nikkede til hende over Skuldren.

Hans rolige Tone irriterede hende. Hun svarede kort „Ja,“ idet hun skilte sig af med sine Handsker og kastede dem hen i Sofaen.

„Hvorledes har du saa moret dig?“ spurgte han uforstyrrelig.

„Glimrende! Storartet! . . . Jeg var nær aldrig kommen hjem igen.“

„Tænk. Det var jo rart. — Du undskylder mig nok et Øjeblik.“

„Gudbevares!“

Dyhring fortsatte stiltiende sit Arbejde, mens Nanny, efter at have befriet sig ogsaa for Hatten, lod sig falde ned i en Lænestol i den modsatte Ende af Stuen. Hun troede sig her ubemærket. Hun anede ikke, at hendes Mand uden at forandre sin skrivende Stilling kunde iagttage hende i et Hjørnespejl, og at han delte sin Opmærksomhed nogenlunde ligeligt mellem hendes Ansigtsudtryk og en — trods Adspredtheden — meget velformet Artikel, hvor han i sagkyndig og alvorligt belærende Tone meddelte „Borgerbladets“ Læsere en Oversigt over Handelsforholdene i Italien.

I henved en halv Time var der ganske stille i Værelset. Nannys Tanker kunde ikke komme bort fra det Nederlag, hun der igen havde lidt overfor Per. Hun begreb ikke sin Svaghed og følte den som en uudholdelig Ydmygelse. Men der maatte bestemt være noget i Vejen med hende

i denne Tid. Hun havde mærket det allerede i Paris, at hun ikke rigtig var sig selv længer. Dersom hun ikke med Bestemthed vidste, at det var en Umulighed, vilde hun have troet, at hun var frugtsommelig. Hun kunde om Morgenen vaagne med en afskyelig Hovedpine og være svimmel hele Formiddagen. Og alle de urimelige Lyster, hun kunde have! Og de skrækkelige Drømme, som hun ikke engang turde fortælle sin Mand, saa uanstændige var de! — —

I de fire-fem Dage, de unge Ægtefolk endnu opholdt sig i Rom, var Per flere Gange sammen med dem; og tilsyneladende gjorde hans — dog ret aabenlyse — Kurmageri intetsomhelst Indtryk paa Ægtemanden. Dyhring behandlede ham vedvarende med samme lidt lade Forbindtlighed som før; men klog af Skade sørgede Nanny selv for, at hun og Per ikke oftere blev alene.

Først den Dag, da de rejste og han mødte paa Jernbanestationen for at sige Farvel, vovede hun sig paany frem af sit Baghold. Ikke alene trykkede hun ved Afskeden Pers Haand med umiskendelig Varme; men da Toget skulde til at køre og hun stod bag det aabne Kupevindu, lod hun — med glimrende Forstillelseskunst — sine dejlige Øjne hvile paa ham med et lidenskabeligt Udtryk, som om hun nu i Afskedsøjeblikket modstandsløst reves hen af en Følelse, hvormed hun i det Skjulte havde kæmpet.

Hun holdt i Hænderne nogle meget smukke og kostbare Blomster, en Afskedsbuket fra Per. Idet nu Toget satte sig i Bevægelse, lod hun en af dem — en halvt udsprungen Rose — falde ned paa Perronen. Det kunde se ud, som om det skete af Vanvare; men det kunde ogsaa være et

Tegn, en tavs Tilstaaelse, en straalende Forjættelse.

Per tog Blomsten op — uvis om, hvad han turde tro. Da han igen saae i Vejret, var Kupevinduet tomt. Han fulgte det med Øjnene; men Toget forsvandt bag et Hushjørne, uden at hun lod sig se.

Efter en lang, sanseløs Omflakken i Roms Omegn naaede han hen mod Aften sit Logis. Han havde da besluttet at bryde med Jakobe.

Tanken havde længe ulmet hos ham. Under Opholdet i Rom var Jakobe bleven ham mere og mere fremmed. Hans Udvikling havde Dag for Dag ført ham bort fra hende. Det var gaaet op for ham, hvor grundforskellige de var, og hvor daarligt Jakobe med sit sære, for mange frastødende Væsen vilde passe til det frejdige og overdaadige Nydelsesliv, der altid havde staaet for ham som den nye Renaissances endelige Maal, men hvis Betydning han dog først hernede tilfulde havde fattet. Med Glædesblus og Klang af Cymbler skulde Troldtøjet manes i Jorden derhjemme. Men til at bistaa ham med at skabe en saadan Feststemning i hans eget Liv, — dertil egnede Kvinder af Nannys Natur sig ulige bedre.

Dertil kom, at Jakobe jo allerede ikke var helt ung længer. Det havde altid trykket ham, at hun var et Aarstid ældre end han, og med sin sygelige Sarthed saae hun absolut ikke yngre ud, end hun var. Ogsaa hendes udpræget jødiske Ansigtstræk var begyndt at genere ham. Dengang han i hendes Brev læste om, hvordan hun paa sin Hjemrejse fra Breslau var bleven fornærmet af et Par Herrer, havde dette, — trods

den Overlegenhed, hvormed hun selv fortalte derom — gjort et højst pinligt Indtryk paa ham.

At han i sin Tid havde kunnet foretrække hende for Nanny, undrede ham alligevel ikke. Naar han tænkte tilbage paa de Indtryk, hvoraf hans Forelskelse i Jakobe var opstaaet; naar han f. Eks. i Erindringen genkaldte sig hin Vinteraften derhjemme i det Salomonske Palæ, da Nanny kom hjem fra Selskab og hans Blik uvilkaarlig gled bort fra hendes silkesvøbte, festligt straalende Skikkelse og hen til Jakobe, der sad sortklædt og alvorlig ved en Bog med Haanden tænksomt under Hagen, — saa forstod han nu meget godt, at han her igen havde været et Offer for de skjulte Tilskyndelser, for den nedarvede Livsskyhed, det Hang til bekymringsfuld Verdensforsagelse, som et Par Gange før havde givet sig et spøgelseagtigt Udslag i hans Liv og Handlinger.

At et Brud vilde krænke og smerte Jakobe dybt, det vidste han godt. Men han kunde ikke have nogen Forpligtelse til at lægge sit Liv øde for en enkelt Ubesindigheds Skyld. Desuden — her stod dog virkeligt mere paa Spil end nogle Kvindetaarer! Med sin store Livsopgave havde han slet ikke Lov til at give Afkald paa den Spore, det altid var for en Mand at føle sin Magt over Mennesker og frem for alt over Kvinder. Han agtede overhovedet ikke at lade sig binde mere. Det havde hidtil netop været hans Fejl, at han ikke frygtløst nok havde udnyttet sin Naturs Kraftkilder. Derfor var han ikke kommen videre paa sin Eventyrsejlads, end han var.

Men nu skulde Sejlene tiltops! Fra Ivan havde han netop modtaget et nyt Ekspresbrev med indtrængende Opfordring til at komme hjem for

personlig at deltage i Forhandlingerne om hans Projekt. Han havde som sædvanlig ladet Brevet ligge ubesvaret nogle Dage. Nu meldte han telegrafisk sin Hjemkomst. Forjættelsen i Nannys Øjne drog ham. Og desuden indsaae han, at Tiden til Handling var kommen. Han vilde nu selv tage Sagens Ledelse i sin Haand.

Forinden vilde han, saa skaansomt som muligt, forberede Jakobe paa det uundgaaelige Brud. Han vilde søge at faa hende til at forstaa, at som hans Natur nu engang var, vilde det ogsaa for hende være bedst, at deres Forbindelse i Tide hævedes. Men det maatte ske lidt efter lidt. Han vilde lempeligt vænne hende til Tanken om Skilsmisse, saa at de, naar de nu mødtes, kunde sige hinanden Farvel som Venner, uden Bitterhed og Bebrejdelser.

Det vilde slet ikke være saa let heller for ham at sige dette Farvel. Han skyldte hende uendelig meget; men sin Frihed kunde han ikke ofre hende, sin Fremtid vilde han ikke sætte paa Spil. Han maatte nu vise, at han ikke havde siddet forgæves ved Cæsarernes Fødder, men lært at gaa Mandsviljens lige Vej over Tvivlraadighedens plumrede Rubicon med et trøstigt: *Jacta est alea!*

Sejstende Kapitel.

En tidlig Formiddagstime, nogle Dage før Per ventedes hjem, forsamledes hos Overretssagfører Max Bernhardt den samme lille Kres af Pengemænd, der engang før havde givet Møde her for at drøfte Mulighederne for hans vestjyske Frihavnsprojekts Gennemførelse.

Ogsaa Ivan var tilstede, rigtignok med et meget fraværende Ansigtsudtryk. Mens de andre Herrer stod i livlig Samtale henne ved et Vindu, gik han ensom og bleg omkring i Værelset og fingrede nervøst ved de fremlagte Aviser og Bøger.

Han var meget nedslaaet over sit mislykkede Forsøg paa at mægle mellem Oberst Bjerregrav og Per. Han havde ganske vist ikke selv ventet, at denne skulde kunne lade sig overtale til straks at gøre en ligefrem Tilnærmelse; men den Maade, hvorpaa Per i sin Svarskrivelse havde omtalt Obersten, udelukkede overhovedet ethvert Haab om Forsoning. Med den Løssluppenhed, der prægede hans italienske Breve, havde han fyldt en halv Side med humoristiske Haansord mod Obersten og anbefalet at male ham grøn og sætte ham

op paa Vor Frelsers Kirketaarn „til Skræk og Advarsel."

Men Ivan havde i denne Tid ingen Sans for Pers Humor, som da forresten ogsaa gjorde et noget anstrengt Indtryk. Han forstod ikke den Ligegyldighed, Per paa det sidste havde lagt for Dagen overfor sit eget Værk og dets Skæbne. Da han i sin Tid meddelte ham den glædelige Nyhed om Max Bernhardts Tilslutning og senere udviklede sit herpaa grundede Haab om snart at se et pengestærkt Konsortium dannet, havde Per kort svaret: „Der drog engang en Mand fra den By Jerico, og han faldt imellem Røvere."

Efter at man havde taget Plads omkring Bordet, hvor de sædvanlige Tegneruller, Kort, Overslag o. s. v. i Forvejen var lagt frem, indledede Max Bernhardt Forhandlingerne med den Meddelelse, at det uheldigvis endnu ikke var lykkedes Hr. Salomon at bilægge den Tvist mellem Oberst Bjerregrav og Hr. Sidenius, der foreløbig dannede en Hindring for den førstes Medvirken. Der maatte derfor nu tages bestemtere Stilling til dette Spørgsmaal, for at man kunde naa til en endelig Beslutning om Sammensætningen af det eventuelle Selskabs Direktion.

Ivan tog umiddelbart derefter Ordet og mindede om, hvorledes han allerede ved det første Møde havde stillet sig tvivlende overfor Tanken om et Samarbejde mellem dette Projekts unge, geniale Ophavsmand og Teknikere af den ældre Skole. Han bad indtrængende om, at man trods det negative Resultat af hans Henvendelse til Obersten ikke vilde se mindre forhaabningsfuldt paa Foretagendet. Han var overbevist om, at dets overordenlige Betydning vilde gaa op for den store Almenhed ogsaa uden forældede og mis-

undelige Avtoriteters Bistand, naar Sagen blot blev sat i Scene med fornøden Kraft og man navnlig ved tilstrækkelig Averteren — og maaske ogsaa paa anden Maade — sikrede sig Pressens Medvirken.

Max Bernhardt svarede med den Bemærkning, der fik de Andre til at le, at han havde stor Tillid til Pressens Indflydelse, mindre derimod til Almenhedens Dømmekraft. Han erklærede sig dernæst ganske uenig med Ivan i Opfattelsen af den foreliggende Situation og af Muligheden for et Samarbejde som det ønskede. Obersten havde jo vitterlig tilsagt dem sin Medvirken og kun stillet visse, i og for sig meget rimelige Betingelser, som endnu ikke var bleven opfyldte. Han vilde derfor foreslaa en ny og bestemtere formuleret Henvendelse til Hr. Sidenius om at bringe sit rent private Mellemværende med Obersten ud af Verden hurtigst muligt.

Ivan modsatte sig utrætteligt. Han gjorde gældende, at der ikke var Tale alene om at udjævne Følgerne af et personligt Sammenstød. Konflikten laa dybere. Det var en Gentagelse af den evigt standende Strid mellem det ældre og det yngre Slægtled. Oberst Bjerregrav og Hr. Sidenius tilhørte baade som Teknikere og Personligheder helt forskellige Udviklingsstandpunkter, der ikke lod sig forlige.

Max Bernhardt afbrød ham og sagde, at de tilstedeværende Herrer vistnok ikke ønskede denne altfor teoretiske Debat fortsat. Den var jo ingen Verdens Nytte til. Da de nemlig alle var enige om, at Oberst Bjerregrav absolut var den, der bedst vilde kunne yde Foretagendet den Støtte, som det nu engang ikke kunde undvære, og da Obersten ogsaa havde erklæret sig villig hertil,

kunde der fornuftigvis ingenTvivl være om deres Stilling til dette Spørgsmaal.

De øvrige Herrer gav Max Bernhardt deres fulde Tilslutning. Og da denne Sag dermed mentes at være bragt i Orden, gik man over til at tale om Øjeblikkets Pengemarked og Aktiekonjunkturerne.

Tilsidst foreslog Max Bernhardt, at de nu skulde betragte Selskabet som endelig dannet, og at der derfor ikke skulde tøves med at lade Meddelelse herom tilflyde Pressen; og til Trods for, at de andre Herrer — med Undtagelse af Vekselerer Herløv, hans Fortrolige, og den unge Sivertsen, hans Ekko, — ytrede stærke Betænkeligheder ved saaledes at foregribe Begivenhedernes Gang, indeholdt forskellige københavnske Blade allerede den følgende Morgen under Overskriften „Et nyt Nationalværk" en fanfareklingende Notits om Pers Projekt.

Pers Navn blev dog slet ikke nævnet i Notitsen, der i det hele havde en ganske foreløbig Karakter og kun fremtraadte som „et Forlydende i Børskrese". Allerede den næste Dag kunde dog de samme Blade meddele, at „en Række betydelige Mænd og højtansete Pengeinstituter" stod bag det store Værk.

Naar Max Bernhardt havde haft et saadant Hastværk med at paakalde Offenlighedens Opmærksomhed for et Foretagende, hvortil han selv kun havde ringe eller slet ingen Tillid, og som han for sit Vedkommende agtede at lade falde, saasnart det havde udtjent efter hans Hensigt, var det stadig i Haabet om, at det skulde kunne lykkes ham at kvæle det københavnske Frihavnsprojekt allerede i Moders Liv. Og naar han i sine Meddelelser til Bladene havde und-

gaaet at nævne Per, var det for saa længe som muligt at fortie, om hvilken Plan Talen var. Desuden havde han ingensomhelst Tro til Per som erobrende Kraft, fordi han overhovedet ikke havde noget tilovers for Afkommet fra de danske Præstegaarde. Han havde engang truffet Per i et Selskab hos Salomons, hvor Ivan havde været meget ivrig for at føre dem sammen; men han var hurtig kommen paa det rene med, at denne højtalende, seminaristisk selvopfyldte unge Mand ikke var skabt af den Slags Stof, som han kunde bruge.

Han var da ogsaa betænkt paa i Nødsfald at skyde Per helt tilside og erstatte ham med en anden, ham mere tjenlig Person; ja han havde allerede en saadan i Kikkerten, en vis Ingeniør Steiner, der nylig var optraadt i et Provinsblad med et andet vestjysk Havneprojekt, der ganske vist var laant for ikke at sige stjaalet fra Per, men som dog i Enkelthederne var ret selvstændigt og i hvert Fald var godt nok til den Brug, der her skulde gøres af det.

* * *

Allerede i de første Dage af Maj var Salomons flyttet ud til „Skovbakken", skønt Foraaret havde været vaadt og stormfuldt.

Det var Hensynet til Jakobe, der havde fremskyndet Opbrudet fra Byen; hun havde selv udtalt Ønsket om at komme paa Landet. Hun vilde derud ikke alene for at have Fred, men ogsaa for den friske Lufts og de lange Spaserevejes Skyld. Hun, som trods alle sine legemlige Lidelser altid havde vanskøttet sit Helbred, fordi hun ikke havde nogen Tro paa Bedring, var i den

senere Tid bleven næsten overdreven omhyggelig med sig selv. Nu, da hun havde faaet saa meget at leve for, havde hun ogsaa vundet Haab om ny Kraft og Sundhed for sit stakkels, ømtaalige Legeme.

Blandt de mange forskelligartede Bøger og Tidsskrifthefter, der altid laa opstablet paa hendes Bord, fandtes nu ogsaa lægevidenskabelige Værker og Sundhedstidender, som hun ivrig studerede. Heltemodigt gennemgik hun for Tiden en spartansk Hærdningskur med iskolde Bade og timelange Fodvandringer. Allerede inde i København var hun begyndt at gaa tidlige Morgenture ud ad Langelinje paa Trods af Vejr og Føre, — til stor Morskab for Familjens Bekendte i Bredgade, der fra Vinduerne betragtede hende, naar hun ved Nitiden vendte hjem, skridtende afsted i pligtmæssig Ilmarsch under en drivende Paraply.

Og al denne Ihærdighed havde saa alligevel ingenting frugtet. Alle kunde se det, hvordan hun sygnede hen. Hendes Længsel var for stærk. Hun kunde tilsidst næsten ikke taale Synet af Mennesker. Og Nætterne var uendelige som en Evighed. Selv naar hun sov dybest, vækkedes hun af en Flues Summen.

Alligevel var hendes Sind kun sjelden nedstemt. Som hendes Breve til Per aldrig indeholdt mindste Klage, var hun selv — endog i sine svageste Øjeblikke — fuld af Haab. Hun var fra Barnsben saa vant til legemlige Plager, at de ikke længer paavirkede hende sjæleligt. Hun var i Aarenes Løb ligesom kommen paa Kammeratskabsfod med sine Lidelser. — Værre for hende var derfor de skjulte Bekymringer.

Hun var bleven mere og mere overbevist om, at hun var frugtsommelig. I Modstrid med, hvad

hun af Hensigtsmæssighedshensyn havde svaret Moderen, som var begyndt at gøre hende intime Spørgsmaal, havde der vist sig Tegn, der bestyrkede hendes Formodning. Til Per havde hun dog endnu intet nævnet derom, og noget sikkert vidste hun da heller ikke, idet hendes naturlige Funktioner altid havde været præget af stor Uregelmæssighed. Selve Forestillingen om at være Moder ængstede hende egenlig kun forsaavidt, som hun til Tider frygtede for ikke at have Kræfter nok til at føde et Barn til Verden. I enkelte Øjeblikke kunde den endog vække en egen lys, lidt vemodig Glæde i hende, ligesom fylde hende med et blegt Solskin. Men i det hele og store beskæftigede Sagen hende langt mindre, end hun paa Forhaand vilde have troet. For hver Gang hendes Tanker drejede sig om hendes Tilstand, kresede de hundrede Gange omkring Per. — Langt mere angribende og ødelæggende for hende var stadig hendes uovervindelige og ubeherskelige Skinsyge.

I forøget Uro og Spænding havde hun levet, siden der var bleven Tale om at kalde Per hjem. Ikke med et Ord havde hun dog søgt at paavirke hans Afgørelse, skønt Ivan oftere havde tilskyndet hende dertil. Og dog begreb heller ikke hun Grunden til hans fortsatte Ophold i Rom, der oprindelig slet ikke var taget med i hans Rejseplan, og hvor han jo næppe kunde have noget specielt at gøre. Dersom det virkelig (som han skrev) alene var af Hensynet til den paabegyndte Byste, han lod sig holde tilbage, forekom det hende utilgivelig ubetænksomt.

Nu havde han tilmed i de sidste Dage sendt hende et Par underlig usammenhængende Breve, der vel paa ingen Maade var ukærlige, tvært-

imod, men som dog havde givet hende meget at tænke paa. Men alle Ængstelser forsvandt, da Telegrammet kom, der meldte, at han om faa Dage vilde være i København. For at være helt alene gik hun ud i Skoven, og for første Gang i sit Liv savnede hun en Gud, til hvem hun kunde opsende Tak og Lovsange.

Den Dag, Per ventedes, stod hun op allerede ved Daggry og klædte sig paa med den dvælende Ro og Betænksomhed, der var hende egen under stærke Sindsbevægelser. Flere Timer før Vognen skulde køre til Stationen, var hun færdig til at tage afsted. Per vilde komme til København med Formiddags-Iltoget, og hun var angst for at komme forsilde.

Vejret havde været smukt de sidste Dage. Ogsaa denne Dag skinnede Solen helt sommerligt, da hun naaede ind til Byen med Skoletoget.

Per havde imidlertid sat Foden paa hjemlig Grund og rullede nu op gennem Sjælland. Han var i en urolig og splittet Stemning. Endnu ved Afrejsen fra Rom havde han været fast besluttet paa at hæve sin Forlovelse; men det afgørende Ord havde han dog ikke faaet skrevet dernede. Han havde ligesom ikke kunnet faa Ro dertil under Indpakningens og Opbrudets Travlhed. Han havde da bestemt at gøre et Ophold paa Hjemvejen enten i München eller i Berlin for her at samle sig til en endelig Forklaring.

Men efterhaanden som han paa sin Rejse var kommen nordpaa, og navnlig da han nærmede sig de skovbevoksede Bjerge, der for blot et Par Maaneder siden havde dannet Rammen om deres paradisagtige Kærlighedsliv, fik Minderne mere og mere Magt over ham. Den Nat, da han kørte over Alperne, sad han vaagen ved Kupevinduet

og stirrede ud over de maanebeskinnede Bjergsider. Han genkendte her en skovklædt Højderyg, hist en sneglitrende Tinde, som de havde haft for Øje paa deres elskovsglade Vandringer . . . og hans Hjerte blev tungt derved.

Og han var begyndt at tinge med sig selv. Med en ikke helt bevidst, sideniusk Farisæisme havde han søgt at retfærdiggøre en Overgivelse ved Betragtninger af rent praktisk Art. Han spurgte, om det nu ogsaa var klogt netop i dette Øjeblik at bryde en Forbindelse, som dog kunde være ham til uvurderlig Nytte under den Kamp, der uden Tvivl forestod. Turde han, alt vel betænkt, give Afkald paa den Støtte, som Forholdet til det Salomonske Hus sikkert allerede havde været ham i denne Sag? Hensynet hertil maatte jo dog foreløbig være det ene afgørende. Det store Slag til Sejr eller til Nederlag skulde nu udkæmpes. Og han længtes efter at tage fat. Der vaagnede under Kørslen op forbi Tysklands hammerslaglarmende Fabriksbyer med deres vældige Stationsbygninger og Skove af rygende Skorstene en utaalmodig Virkelyst hos ham, en formelig Arbejdsfeber efter den lange, romerske Lediggang. — Vilde det nu kunne forsvares, spurgte han sig selv, om han satte sit Livsværks Skæbne paa Spil eller bare udsatte det for Forsinkelse for et smukt Kvindelegemes Skyld?

Han havde haft god Tid til fornyede Overvejelser paa sin næsten tre Døgn lange Jernbanerejse gennem Evropa; og han kørte først München og siden Berlin forbi uden at gøre Ophold. Han havde overvundet sig selv. Han vilde for Tiden undgaa alt, hvad der kunde hemme endsige standse hans Sags Fremgang eller vanskeliggøre dens endelige Sejr. Foreløbig i det mindste skulde

alt ofres for det store Fremtidsværk — ogsaa Elskovsglæderne. Selv om Jakobe ikke længer var den, der passede bedst for ham, saa bød Klogskab ham at lade det have sit Forblivende med det engang trufne Valg. Det fik da gaa med den huslige Lykke, som det bedst kunde. For Folk, hvem Skæbnen havde betroet et stort Kald, galdt nu engang ikke den almindelige, borgerlige Lov. De havde i Hjerteanliggender ligesom kongelige Personer en Forpligtelse til at opofre deres private Følelser for højere Hensyn.

Da Toget bruste ind for Københavns Hovedstation, befandt han sig dog endnu i en delt og nervøst ophidset Sindsstemning. Men her mødte der ham noget uventet.

Idet han fik Øje paa Jakobe, der stod paa Perronen og spejdede efter ham i de forbifarende Kupevinduer, foregik der et pludseligt Gennembrud i ham. Han blev helt varm ved Gensynet. Uvilkaarligt rakte han sig ud af Vinduet og svang sin Rejsehue.

Jakobe saae nu ogsaa udmærket godt ud. Hun havde faaet en ny, meget bredskygget Sommerhat, der klædte hende usædvanlig godt, og Sindsbevægelsen og den friske Morgenluft havde givet hendes Kinder Farve. Hun bar en let, lys Dragt med en Cape af luftige Silkeblonder, der lod hendes slanke Skikkelse fremtræde med en vis Fylde, . . . og det var alt dette, der straks talte indsmigrende til den Følelse hos Per, som altid havde været den stærkeste i Forholdet til hende, Forfængeligheden.

Han sprang ud af Kupeen. Og skønt Perronen stod fuld af Folk, stak han sin Arm ind under hendes uden at tænke paa, at deres Forlovelse endnu var hemmelig; hvorpaa han skridtede af-

sted med hende ud gennem Ventesalen. Han kunde ikke komme sig af sin Forbavselse over at finde hende saa meget yngre og smukkere og tillige saa langt mindre jødisk af Udseende, end han under Indtrykket af Nannys Person havde hidset sig op til at tro.

Jakobe selv havde for lutter Lykke endnu ikke kunnet sige et Ord. Men hendes Blik var ufravendt løftet op mod ham; og mens de nu trængte sig gennem Forhallens Menneskemylr, hamrede hendes Hjerte, saa Per kunde mærke det helt op i sin Arm. Han smilte og saae hende ned i Øjnene. Ogsaa de vakte saa mange fortrolige Minder. Og han trykkede hendes Arm ind til sig og hviskede: „Du kære —."

Saa puttede de sig ind i en lukket Droske; og da Jakobe her kastede sig til hans Bryst, overgav han sig ganske. Drosken rumlede afsted; og før nogen af dem rigtig fik sig besindet igen, holdt den udenfor Hotellet.

Jakobe blev siddende i Vognen, mens Per gik ind og bestilte Værelse og fik gjort et hastigt Toilette. Derefter kørte de lige ud til „Skovbakken" uden at benytte Jernbanen. De havde endnu for meget at fortælle hinanden til at ville have Ørevidner omkring sig.

Ude paa Strandvejen lod de standse for at faa Vognens Kalesjer slaaet ned. Solen var bleven hed nu i Middagstimen, og der rørte sig ikke en Vind.

Per aandede dybt ud. Hans Væsen ligesom strakte sig med en lykkelig Følelse af Befrielse efter den lange Pine i Tvivlraadighedens Spændetrøje, og hans Hjerte var opfyldt af Taknemlighed mod Jakobe, der ved sin Skønhed og sin Gensynsglæde saa ganske havde retfærdiggjort ham. I Virkeligheden var han ogsaa ganske til-

freds med saaledes paany at have sin Livsbane liggende afstukket foran sig. Den Overvindelse, det havde kostet ham at træffe sin Afgørelse i dette Samvittighedsanliggende, var ikke netop saa stor, som han gerne vilde tro. Dertil kom saa Tryghedsfølelsen ved at være hjemme og igen at høre Modersmaalet rundt omkring sig. Som han sad der med Jakobes Haand i sin og saae ud over det kendte Land med den lige udsprungne Skov og Sundet med de mange Sejlere, gik der ham formelig en øjeblikkelig lille Bedsteborgerfølelse gennem Sindet. Synet af et Flag, der vajede over en af Villahaverne, gjorde ham endog let rørt.

„Herregud — gamle Dannebrog!“ udbrød han.

Men nu gav Jakobe sig til at tale om Dyhrings.

„De kom hjem igaar,“ sagde hun. „De har jo fartet frygteligt om. — Ja, det er sandt, du traf dem jo i Rom. Hvad Indtryk fik du egenlig af deres Forhold?“

„Indtryk? . . . Jeg veed saamænd ikke.“

„Jeg tror, de allerede er færdige med hinanden. Nanny har i hvert Fald aldeles det samme flagrende Væsen, hun altid har haft. Hun kommer vist forresten ud til Middag. Hun talte om, at hun glædede sig til at opfriske sine italienske Oplevelser med dig.“

Per, der havde siddet med bortvendt Ansigt, søgte at smile men svarede ingenting. Og behændigt fik han Talen ført over paa andre Ting.

Nanny indfandt sig ganske rigtigt til Middagen, det vil sige, hun kom næsten en halv Time efter, at man havde sat sig tilbords, og tog bort igen før Kaffen, fordi hun skulde til Aftensélskab. Hun syntes at være i ypperligt Humør og saae

glimrende ud i en gulblomstret Kjole med en spansk Trøje af blodrød Silke.

Helt kunde hun alligevel ikke staa for den Kritik, hvormed Per paa Forhaand havde væbnet sig mod hende. Det var hendes Væsen, navnlig hendes københavnske Talestrøm, den, han dernede i Rom havde følt som noget morsomt hjemligt, der her frastødte ham. Med Tilfredshed konstaterede han for sig selv, at han fandt hende tarvelig.

Alligevel følte han det som en stor Lettelse, da hun var borte. Han havde, saa længe hun var tilstede, haft den største Møje med at beherske sit Ansigtsudtryk og ikke røbe sig overfor Jakobe.

Rigtig tilfreds blev han nu dog heller ikke efter hendes Bortgang. Tiltrods for, at han ingen Grund havde til at klage over den Modtagelse, han havde faaet paa „Skovbakken“ (Philip Salomon havde endog i Dagens Anledning ladet skænke Champagne ved Middagsbordet), var den Hjemkomstglæde, han i de første Øjeblikke havde følt, lidt efter lidt og ligesom ad skjulte Veje svundet bort her og havde efterladt en lidt melankolsk Følelse, — en Tomhed, et Savn, — han vidste ikke selv hvad.

Han havde kendt lidt til det samme ogsaa i Fortiden, — forstod han nu. Saa vel tilmode han gerne havde følt sig i sine Svigerforældres Hus, nogen rigtig Hjemmefølelse havde han dog aldrig kunnet faa her. Der var i Familjens Levevis og Omgangsformer saa meget, der stadig virkede fremmedartet paa ham. Det var ikke særlig det jødiske eller gammeltestamentlige (hvilket ikke i nogen fremtrædende Grad prægede Hjemmet eller dets Omgangskres); det var netop snarere det Pust fra det moderne Evropa, der til Stadig-

hed strøg derigennem, og som kunde virke paa ham som en kold Træk. Da der saaledes nu, efter Middagen, som sædvanlig kom Bekendte i Besøg fra de omliggende Villaer — hovedsagelig Jøder — havde han ganske Fornemmelsen af endnu at befinde sig i Udlandet.

Sammen med Jakobe gik han ned i Haven. Med hinanden under Armen blev de ved at gaa frem og tilbage i Alleen nede ved Vandet, hvor de var mindst udsatte for at blive overraskede af de Fremmede.

Forresten brød Jakobe sig ikke længer om at skjule deres Forhold for Folk. Der skulde en af de nærmeste Dage være stort Selskab paa „Skovbakken“ i Anledning af Nannys og Dyhrings Bryllup, og hun vidste, at det var Forældrenes Ønske at benytte denne Lejlighed til at offenliggøre Forlovelsen. Særlig havde Moderen været ivrig derfor og sagt, at det vel snart var paa Tiden at tænke paa Giftermaal. Jakobe havde da ogsaa nu ført Per herud i Haven for at snakke med ham herom og samtidig betro ham, hvad hun nu ikke længer tvivlede om, at hun var frugtsommelig.

Foreløbig talte hun nu ikke meget men gik med sit Hoved lænet mod hans Skulder og rakte ham hvert Øjeblik sin Mund til Kys. Med nogen skjult Forlegenhed gengældte Per hendes stedse mere lidenskabelige Kærtegn. Han mærkede nemlig, at Nanny alligevel endnu helt beherskede hans Sanser. Hvergang Jakobes Læber løftedes mod hans, gled Søsterens Billede ind imellem og forvirrede ham.

Uvilkaarlig paavirket af hans Tilbageholdenhed følte Jakobe sig lidt trykket ved at skulle rykke frem med sin Betroelse, ogsaa fordi hun

ikke var helt sikker paa, hvordan Per vilde modtage den. Tilsidst bestemte hun sig da til at vente dermed til den første Gang, de igen helt tilhørte hinanden.

Hun standsede paany og sagde, idet hun trykkede hans Haand til sit Hjerte, at han skulde holde sig hjemme den næste Formiddag, hun vilde da komme ind og besøge ham.

Per lod først, som om han ikke forstod Meningen, og sagde:

„Det er desværre umuligt, kære! Gennem Ivan har jeg netop faaet Tilsigelse til et Forretningsmøde hos Max Bernhardt imorgen Klokken ti. Nu kommer Arbejdets Tid!“

„Men saa senere paa Dagen. Naar det bedst passer dig.“

„Nej, det gaar skam ikke an, du! Vi maa være forsigtige her.“

Hun saae overrasket paa ham. Der var noget i den lille Latter, hvormed han ledsagede disse Ord, der saarede hende.

Saa gik hun videre og talte ikke mere derom.

De forlod nu Alleen og gik ud paa Stranden. Her — tæt ved Vandet — stod der en Bænk med en halvrund Skærm omkring. Solen var netop gaaet ned. Sundet laa metalblankt under en rødskyet Himmel. Grusskrænterne ovre paa Hveen glødede. Inde fra Dyrehaven lød den kogende Brusen, der kan holde sig i Skovene længe efter, at alle Vinde har lagt sig. Ellers var der ganske stille. De kunde aldeles tydeligt høre Aareslagene af en Robaad langt, langt ude.

For at undgaa flere Spørgsmaal gav Per sig til at slaa Smut. Det havde han været en Mester i som Dreng, og det morede ham nu at mærke, at han efter saa mange Aars Forløb ikke

havde glemt „Taget“. Jakobe sad henne paa Bænken, foroverbøjet med Haanden under Hovedet, og saae til. Hvergang Per efter et vellykket Kast vendte sig om for at indhøste hendes Bifald, smilte hun og nikkede; men i Mellemtiderne var hendes Ansigt alvorligt, Udtrykket tankefuldt og fraværende.

„Saae du? . . . Otte Smutter!“ raabte Per stolt.

Han var bleven helt ivrig. Med stor Omhyggelighed udsøgte han de Sten, han skulde bruge. Tilsidst trak han endog af Frakken. Hin Hjemglæde, der var svunden bort for ham deroppe i Villaen, genfandt han her ved den aabne Strand. De bløde Klunk af Bølgerne paa Breddens Sand, Lyden fra det kogende Skovdyb derinde bag ham, disse dumpe Aarestød fra den usynlige Baad langt ude paa Vandet, — der var i alt dette noget, som fik ham til at lytte og gjorde ham glad. Han nævnede intet til Jakobe derom; men det var, som om der herigennem lød det hjemlige, fortrolige „Velkommen“, han havde savnet.

* * *

Per havde truffet den Aftale med Ivan, at han den næste Morgen skulde komme til ham paa Hotellet, hvorfra de saa vilde følges til det berammede Møde hos Max Bernhardt, til hvilket ogsaa de andre interesserede Parter havde faaet Tilsigelse. Dødtræt af Dagens mange, hinanden bekæmpende Indtryk og af de foregaaende Døgns Rejsestrabadser tog han tidlig hjem fra „Skovbakken“, gik straks i Seng og vidste ikke af sig selv at sige, før han den næste Morgen vaagnede ved Sporvognenes Kimen.

Da det gik op for ham, hvor han var og hvilke

betydningsfulde Ting der forestod, blev han lysvaagen og stod straks op. Trods det Ubehag, han stadig følte ved Tanken om disse fremmede Geschæftsherrer, hvem han nu skulde gøre til sine Fortrolige og ligesom prisgive noget af sit eget inderste Selv, var han utaalmodig efter at tage fat; og det var hans Haab, at han ved sin personlige Nærværelse skulde kunne indgive de aabenbart meget ængstelige og nøgterne Pengepugere noget mere Mod og bibringe dem et større Syn paa den Opgave, de her var bleven stillet overfor.

Idet han hængte sit Barberspejl op paa Vinduesposten, faldt hans Blik ned paa Torvet udenfor, og han blev staaende nogle Øjeblikke med Sæbekosten i Haanden og saae paa Menneskene, der gik forbi dernede. Det var det saakaldte Halmtorv, en udstrakt Plads, der med sin uregelmæssige Form og i sin forsømte Tilstand var som et Billede paa den Ufærdighed, der i det hele endnu prægede Byen. Midt imellem en Række hastigt opsmurte „Pragtbygninger“ i moderne evropæisk Kaffehusstil saaes Levninger af Byens gamle Fæstningsvold med en Stump Alle af bredkronede, hundredaarige Træer, ja et Sted knejsede i ganske landlige Omgivelser en Vejrmølle, hvis Vingers Skygger under Omdrejningen strejfede Torvets Brolægning.

Et iøjneskærende Solskin laa over den store Plads, der endnu var vaad og smudsig efter en Natteblød. Det var den travle Morgentime, da den indre By sugede Forstadens Befolkning til sig med sine Butikker, Kontorer, Skoler og Systuer. En Strøm af Mennesker hastede ind fra Vesterbro over de to Rækker Flisesten, som dannede Vej gennem Søien.

„Det danske Folk! . . . Mine egne Sidenius'er!“

tænkte Per og betragtede smilende disse firkantede Skikkelser, der alle syntes ham bekendte og dertil at ligne hinanden som Brødre og Søstre.

Og han faldt et Øjeblik i Tanker.

Altsaa skulde der virkelig nu begyndes paa hans store Reformationsværk! Det var helt underligt at tænke paa. Efter de mange Ensomhedsaars brydsomme Overvejelser, efter saa mange Forberedelser og forgæves Tilløb skulde endelig idag — den fjortende Maj — Grundstenen lægges til det nye Rige, som han Stykke for Stykke havde udformet af sin Tankes Kaos, egenlig lige siden han var en Dreng paa elleve Aar. Og dernede gik det intet anende Folk — Raastoffet til Fremtidens Danmark, det døde Ler, som han lig en Gud drømte om at omskabe i sit Billede og indblæse sin frigjorte Aand.

Han smilte igen, idet han endelig gav sig i Færd med at sæbe sine Kinder ind.

Der var lidt Galskab heri, — han saae det godt nu. Men det skræmmede ham ikke. Det var ham tværtimod en Tilfredsstillelse og Betryggelse at vide sig i Besiddelse af det Gran Vanvid, hvorom den lille verdenskloge Maler i Rom havde sagt, at uden det vandtes ingen store Sejre mellem Menneskene.

Efter tilendebragt Barbering ringede han paa Jomfruen, der bragte ham hans Morgenkaffe og Dagens Aviser. Han var sulten, og den hjemlige Opdækning skærpede yderligere hans Appetit. Hvor nød han det efter saa mange Maaneders Forløb igen at faa Rugbrød og dansk, saltkærnet Smør! Ikke længe havde et Maaltid smagt ham som dette! — Med Aviserne blev han derimod hurtigt færdig. For Landets indre Politik havde han ingen Interesse, og de mange Artikler om Teater,

Literatur og Maleriudstillinger sprang han af gammel Vane over.

Pludselig gav det et lille Sæt i ham, og Udtrykket i hans Ansigt stivnede. Hans Øjne var tilfældigt faldet paa en Bekendtgørelse, under hvilken han fandt sin Søster Signes Navn. „Elever i Musikens Begyndelsesgrunde" stod der som Overskrift, og under Navnet var hendes Bopæl opgivet, — det var et Sted foran paa Vesterbro i en af de smaa Sidegader ved Gl. Kongevejs Begyndelse.

Under hans Ophold i Italien havde hans Familje igen været ligesom udslettet af hans Liv. Det vil sige, det var i Rom et Par Gange hændet ham (ligesom i sin Tid i Dresack), at han midt om Natten vaagnede med et nervøst Ryk, fordi han havde drømt om et eller andet derhjemme fra Præstegaarden; men i vaagen Tilstand havde han de sidste Maaneder ikke bekymret sig om sin Slægt. Han havde igen som i sine unge Dage med fuldt Overlæg gjort sig upaavirkelig for Erindringen om den. Dog skyldtes dette ikke længer Trods, knap nok nogen dybere Uvilje mod den; men han havde indset, hvor nødvendigt det var (og havde været) for ham at frigøre sig for al Familjefølelse for at kunne bevare sin Suverænitet ubeskaaren. Og han havde forsvaret sig med, at han i dette Stykke paa sin Vis fulgte selve Kristus, der bød hensynsløst at forlade Fader og Moder og følge den indre Kaldelse, som førte til Selvets Fuldkommengørelse.

Hans Øjne blev hængende ved den lille Petit-Annonce. Han huskede nu godt, at det ved Faderens Begravelse havde været paa Tale af Hensyn til hans yngre Brødre, Tvillingerne, at flytte herover til April Flyttedag. Den ene af dem

havde dengang netop faaet Plads paa et af Byens Apoteker, den anden hos en af dens Boghandlere. — Moderen og Størsteparten af hans Søskende var altsaa her i København!

Der blev i det samme banket paa hans Dør. Og som skudt ud af en Kanon tumlede Ivan ind med sin store Dokumentmappe under Armen.

Han bragte Blomster og Hilsen fra Jakobe og tilføjede paa egen Haand en Hilsen fra Svigerforældrene for at faa Lejlighed til at sige Per den Behagelighed, at disse havde været særdeles glade ved at se ham igen, hvad iøvrigt ikke var usandt. Navnlig havde Philip Salomon været overrasket over, som Per havde udviklet sig.

„Men nu til Forretningerne!" afbrød Per ham lidt utaalmodigt og rejste sig, — han gik endnu halvpaaklædt omkring i Skjorteærmer og Morgentøfler.

„Ja — til Forretningerne!" gentog Ivan mat og kastede sig uroligt i en Stol, mens han tog sig til Halsen, som om der var noget, der pludselig klemte ham om Struben. Han vidste ikke, paa hvad Maade han skulde faa det sagt til Per, hvor slet hans Sag i Øjeblikket stod, og faa ham forberedt paa det ubetingede Krav, man ved det forestaaende Møde vilde stille til ham.

For at vinde Tid gav han sig da til at fuldstændiggøre det Referat, han i sine Breve havde givet af det første Bestyrelsesmøde og de forskellige Udtalelser, der ved den Lejlighed var faldet om Projektet.

Per indskød nu og da gryntende en Bemærkning. Han stod igen henne foran Spejlet paa Vinduesposten i Færd med at binde sit Slips. Nogen udelt opmærksom Tilhører var han iøvrigt ikke. Hans Tanker var hvert Øjeblik igen hos

Moderen. Han kunde ligesom ikke finde sig tilrette i den Forestilling, at hun boede her i Byen, ovenikøbet i hans umiddelbare Nærhed, maaske ikke tusinde Skridt herfra! — —

„Maa jeg gøre dig et Spørgsmaal?“ begyndte Ivan efter et Øjebliks Ophold, — hans Stemme lød helt klynkende.

„Værs' artig!“

„Sig mig . . . vilde det . . . kunde det . . . jeg mener, vilde det være dig ganske umuligt at gøre en Tilnærmelse til Oberst Bjerregrav?“

Per vendte langsomt Hovedet om imod ham. Han vidste i første Øjeblik ikke, om han skulde give sig til at le eller blive vred. Han valgte det første.

„Hør, lille Børn!“ sagde han, idet han atter vendte sig mod Spejlet. „Jeg tror, det gamle Skøvl har gjort jer kulrede! Dersom han har bildt jer ind, at vi ikke kan undvære hans Assistance, saa kan I hilse ham fra mig og sige, at han kan — noksagt. Bliv bare ikke nervøse! Naar Bæstet bjæffer, er det, fordi han ikke tør bide.“

„Jeg giver dig — paa en Maade — naturligvis ganske Ret,“ svarede Ivan. „Det er selvfølgelig — i en vis Forstand — ganske sindssvagt at tillægge hans Tilslutning — i hvert Fald nogen afgørende Betydning. Men — paa den anden Side — naar nu vore kære Medstiftere ikke kan bringes bort fra den Ide, at netop han er uundværlig; og naar han selv har erklæret sig villig til — paa visse Betingelser — at støtte Foretagendet, saa — —“

„Hvad saa?“

„Saa . . . jeg mener . . . saa,“ gentog Ivan og vred sig som i Mavekrampe, „saa vilde det jo unæg-

telig lette Sagens Gang betydeligt, om du kunde bekvemme dig til en saadan . . . saadan . . . Tilkendegivelse, som han har . . . har . . . ønsket."

„Sludder, min Ven! Du veed ikke, hvad du taler om. Men nu faar jeg jo selv de meromtalte kære Medstiftere under Behandling, og de er vel ikke dummere, end at de kan bringes til at forstaa, at jeg hverken kan eller vil finde mig i nogen Slags Formynderskab."

„Men derom er der heller ikke Tale, kære! Det er jo kun af Hensyn til Publikum, at de har ønsket at faa hans Navn med. Og jeg kan garantere dig den mest overstrømmende venlige Modtagelse hos ham. Siden Bladene har haft Meddelelser om Foretagendet, har han gaaet omkring som en æggesyg Høne. Jeg veed det fra Onkel."

„Ja, det er mig ligemeget. Jeg vil nu ikke høre mere om den Ting."

„Maa jeg blot sige et eneste Ord til? Saa fuldt jeg ellers i alle Maader anerkender dine overlegne Synspunkter, saa tror jeg — undskyld! — at du forregner dig her. Hvad særlig Max Bernhardt angaar —."

Men ved Lyden af dette Navn slap Pers Taalmodighed op. Han vendte sig helt omkring og sagde:

„Aa, lad mig være fri for denne evige Max Bernhardt! Det er dog vel, for Pokker, mig, der bestemmer her! — Du skal ingen Bekymringer gøre dig. Og lad os nu se at komme afsted!"

Da de en halv Time senere kom ind i Max Bernhardts elegante, i Parisersmag udstyrede Modtagelsesværelse, var de andre Herrer — undtagen Vekselerer Herløv og Max Bernhardt selv — allerede kommen tilstede. De stod i en Klynge henne ved et af de høje Vinduer og modtog Per

med den særegne, brutale Nedladenhed, man træffer hos Børsfolk.

Per bragtes et Øjeblik ud af Fatning. Han var aldeles uforberedt paa denne Modtagelse. Han havde snarere frygtet en altfor paatrængende Elskværdighed af disse Mænd, der haabede at kunne berige sig ved hans Arbejde. Og saa var det virkelig knap nok, at de værdigede ham en Genhilsen. Den „forhenværende Landmand" begloede ham desuden ganske ugenert med et Par smaa, hvidfrynsede Griseøjne uden at tage Hænderne af Bukselommerne, mens han hilste.

Per maalte ham i den Anledning med et sprudende Blik og sagde, henvendt til Ivan, der forestod Præsentationen:

„Jeg hørte ikke den Herres Navn."

„Hr. Nørrehave," hviskede Ivan, der stod og trippede — ganske betuttet over Pers udæskende Holdning overfor disse Mænd, der skulde afgøre hans Værks Skæbne.

„Ja saa," sagde Per langsomt og blev ved at stirre paa den tykke Bonde, saa denne tilsidst blev rød i Hovedet og vendte ham Ryggen med en haanlig Snøften, — men Hænderne var dog kommen op af Lommerne og flyttet ind bag de brede Frakkeskøder.

Sagen var nu den, at disse Herrer alle var mere eller mindre betænkelige ved at have lovet deres Navn til et Foretagende, som de stadig ingen Tillid havde til, og som kun deres hidtil urokkede Tro paa Max Bernhardt overhovedet havde faaet dem til at indlade sig med. De fleste af dem var ikke langt fra at anse Per for en bevidst Plattenslager, der havde haft det enestaaende Held at stikke Max Bernhardt Blaar i Øjnene. I Virkeligheden spekulerede de bare paa

at finde en fin Maade at trække sig ud af Sagen paa uden at gøre sig Max Bernhardt til Uven.

Nu kom denne og Vekselerer Herløv ind fra et Sideværelse. Man fik sig anbragt omkring det store Bord midt i Stuen, og der kom med nogen Vanskelighed en Forhandling i Gang. Til at begynde med drejede Samtalen sig mest om Ting, der stod i meget løs eller i slet ingen Forbindelse med Pers Projekt. I Tilslutning til noget, man forud havde talt om, eller ganske uden Paaknytning fremkastedes der Spørgsmaal om helt andre Forretninger, hvori de forskellige Herrer var interesserede, eller der blev fortalt Børsnyheder og gengivet Gaderygter, ja den unge Hr. Sivertsen sad og underholdt sin Sidemand med en Anekdote, han havde hørt om en af Byens populære Skuespillerinder.

Max Bernhardt maatte et Par Gange banke i Bordet med en Lineal og anmode de Herrer om saa vidt muligt at holde sig til den foreliggende Sag.

„Mine Herrer, vi befinder os i Hjertingbugten! Vi skulde forsøge at sætte vort tidt besungne Vesterhav paa Aktier!“ udraabte han med den spøgende og ironiske Taleform, han anvendte selv under de betydningsfuldeste Forhandlinger.

Ivan sad som paa Gløder. Han skottede fortvivlet hen til Svogeren, der sad tilbagelænet i sin Stol med et Ansigtsudtryk, der mindede om en optrækkende Torden. Endnu besvarede Per vel — om ogsaa kort og afvisende nok — de Spørgsmaal, der nu og da rettedes til ham; men han dirrede af Opbragthed. Først havde han søgt at tage det hele overlegent. Han havde sagt til sig selv, at han aldrig burde have ventet sig andet af disse Folk, der jo ikke engang havde

lagt Skjul paa, at de kun havde det ene Formaal at tjene Penge. Men han kunde i Længden ikke styre sin Harme. Nogen Nervøsitet sad der ham desuden i Kroppen efter den Opdagelse med Familjens Overflyttelse her til København. Selv om han ikke netop tænkte paa det, laa Bevidstheden derom som et Tryk paa Sindet, der gjorde ham indesluttet og pirrelig. Han havde hele Tiden den største Lyst til uden videre at rejse sig og gaa. Naar han saae disse Børsbanditter sidde der skødesløst og overlegent smaasnakkende og endevende det Værk, der i saa mange Aar havde været hans eneste Tanke, ja udgjort hele hans Liv, havde han en Fornemmelse, som om han personlig blev besnuset og befingret af dem.

Uden at vide det var han imidlertid bleven skarpt iagttaget henne fra Bordenden, hvor Max Bernhardt sad med en Albu paa Stolearmen og støttede sit mørke Hoved paa sin smukke, hvide Haand. Hans store, posede Øjelaag med de blaalige Skygger omkring var som sædvanlig halvt tillukkede, saa man ikke kunde se, hvor hans Blik færdedes, — men det hvilede næsten uafbrudt paa Per.

Det var Pers sammenbidte Mund og de opsvulmede Aarer i hans kraftigt skaarne Pande, der fængslede denne Mand, som plejede at sige, at han ved sin Død vilde udsætte en Præmie for ethvert nogenlunde karakterfuldt Hoved i den Samling Kødboller, der udgjorde det danske Folk. Han var i det hele bleven overrasket af Pers ganske statelige og verdensmandsagtige Ydre, der slet ikke passede til det Billede af ham, han havde bevaret fra hint Middagsselskab hos Philip Salomon, hvor han havde forekommet ham at være en ret usmagelig Mellemting mellem en Seminarie-

elev og en offenlig Piges Jon. Skulde han have taget fejl af ham? Skulde de danske Præstegaarde undtagelsesvis have udklækket et virkeligt Mandfolk med lidt paalidelig Vilje i Kroppen?

Pers Stædighed overfor Oberst Bjerregrav saae han pludselig i et helt nyt Lys. Han begyndte ligefrem at blive lidt betænkelig ved at have indladt sig med ham. Intet ængstede denne Mand mere end Folk, hvis Vilje han ikke kunde bøje efter sit Behov. I sin udsatte Stilling saae han en Modstander og Medbejler i Enhver, der ikke godvillig gik under hans Aag. Jo længere han betragtede Per, des mere overbevist blev han om, at han vilde kunne blive ham farlig og derfor helst itide maatte gøres uskadelig og skaffes afvejen. Han havde jo den langfingrede Ingeniør Steiner til at erstatte ham; og da han havde været saa omsigtsfuld ikke at knytte Pers Navn til Foretagendet, kunde Personskiftet foregaa, uden at Offenligheden behøvede at faa noget at vide derom.

Imidlertid var Spørgsmaalet om Pressens Bistand bleven bragt paa Bane. Vekselerer Herløv sagde i faderlig Tone til Per, at han endelig straks maatte aflægge Besøg paa de forskellige Redaktionskontorer, helst baade her i København og i Provinsen. Han nævnede Navnene paa en Række af de større Aviser og tilføjede, at det naturligvis vilde være allerbedst, om han fik Bemyndigelse til med det samme at tilsikre Bladene en Sum for Avertissementer, — „det er flere Steder meget velset", sluttede han tørt vittigt.

Per lod, som om han ingenting havde hørt, og vendte Hovedet til den anden Side.

Men nu tog Max Bernhardt Ordet. I Tilslutning til sin Kompagnons Bemærkninger optog han

Spørgsmaalet Oberst Bjerregrav til Forhandling. Henvendt til Per sagde han i sin uforanderligt spøgefulde Tone:

„Det er jo særdeles uheldigt, at Obersten og De, efter hvad vi hører, engang har været i Totterne paa hinanden . . . ja rimeligvis ikke bogstaveligt, da Oberster jo plejer at være skaldede."

Der blev smilet rundt om Bordet, og den unge Hr. Sivertsen opslog en æselsagtig Skryden, der gjorde Per bleg om Munden.

„Jeg finder det, som sagt, uheldigt," fortsatte Max Bernhardt, „fordi Oberst Bjerregrav ubetinget er den af vore mere kendte Sagkyndige, der vil kunne tjene Sagen bedst . . . ikke at tale om, at han vilde være besværlig, maaske farlig at have til Modstander. Nu har vi jo imidlertid — som De veed — faaet Oberstens Løfte om Tilslutning paa den Betingelse, at de indledende Skridt til et Samarbejde bliver gjort fra Deres Side, — hvad vel, naar hans Alder og sociale Stilling tages i Betragtning, ikke kan siges at være nogen urimelig Fordring."

Alles Øjne var under denne Tale bleven rettet forventningsfuldt mod Per, hvis Holdning efterhaanden havde vakt nogen skjult Raadvildhed mellem de forsamlede Herrer. Han lod dem ikke vente paa Svaret.

„Jeg vil absolut protestere mod enhver Slags Formynderskab," sagde han. „Jeg har udarbejdet Planen uden fremmed Assistance og ønsker heller ikke fremtidig nogen sideordnet Medarbejder."

Ivan sank stille sammen som en hjerteskudt Fugl. Ogsaa gennem de andre Herrer gik der et Stød af Betuttelse, saa usædvanligt var det, at Nogen — endsige en ung og ukendt Mand — saa

aabenlyst fordristede sig til at sætte sig op mod Max Bernhardts Ønsker.

Denne selv var ikke langt fra at tabe sin smilende Maske. Han greb den dog i Faldet; og for at give Per Lejlighed til at raade Bod paa sin Forløbelse sagde han med Humor:

„Hr Sidenius har aabenbart faaet et forkert Ben ud af Sengen imorges.“ — Og vendt mod Per selv fortsatte han: „Hvor kan De dog nænne at vise Dem saa uforsonlig overfor en Hædersmand som Oberst Bjerregrav, en gammel Krigsinvalid, en Fædrelandsforsvarer! Han maa jo være lige til at kysse!“

I pligtmæssig Beundring opslog Hr. Sivertsen igen sin skrydende Latter, men stoppede pludselig op, da han mærkede, at de andre holdt sig alvorlige. Per tabte herefter helt Besindelsen. Med et Slag af Knoen i Bordet rejste han sig, graa i Ansigtet, og sagde:

„Jeg vil gøre de Herrer opmærksomme paa, at det er Dem, der har haft Bud efter mig — ikke omvendt. Jeg skulde derfor mene, at det tilkommer mig — og ikke Dem — eller nogen anden — at stille Betingelser.“

Han satte sig under isnende Tavshed. Alle saae hen paa Max Bernhardt, der atter sad med Haanden under Hovedet og saae ned for sig med halvt tillukkede Øjne. Hans blodløse Ansigt havde antaget det uhyggelige, stivnede Udtryk, som det plejede at faa, naar han i Tankerne udfærdigede en Dødsdom. Han havde i Mellemtiden vekslet et Par hastige Øjekast med Vekselerer Herløv. Denne sad med begge Armene paa Bordet og ludede med sit store, rødfede Hoved, som sov han indvendig; men i Virkeligheden var han

lysvaagen og havde med et lille, bekræftende Nik beseglet Pers Skæbne.

„Det er altsaa Deres Mening," — tog nu Max Bernhardt tilsyneladende ganske ligegyldig tilorde — „at De ikke vil gøre Oberst Bjerregrav — og dermed os — den ønskede Indrømmelse?"

„Ja."

„Og det er Deres endelige Svar?"

„Absolut!"

„Ja — mine Herrer! — saa er vi færdige. Vort Forslag er ikke bleven akcepteret, altsaa lader vi Sagen falde. Jeg tager næppe fejl i, at der ikke har været nogen stærk Stemning for den hos de Herrer, saa jeg skal undlade at udtale nogen Beklagelse over Resultatet."

Hermed rejste Max Bernhardt sig. Og en efter en stod nu ogsaa de andre op, de fleste med en Følelse af Lettelse ved saa uventet hurtigt at være bleven befriet for dette i deres Øjne dødfødte Projekt. Enkelte af dem var dog noget misfornøjede med den hovedkulds Afslutning. Navnlig galdt dette Proprietær Nørrehave, der var bleven svært imponeret af Pers Optræden og nu blev ved at følge ham med sine smaa Svineøjne, mens Per — efter en hurtig og skødesløs Hilsen — stormede ud af Stuen fulgt af Ivan.

Saasnart Døren havde lukket sig efter dem, slog Max Bernhardt igen til Lyd og sagde:

„Det er vel overflødigt at tilføje, at jeg ikke hermed har opgivet Frihavns-Tanken. Jeg kan allerede meddele de Herrer, at den i den allernærmeste Fremtid vil blive taget op paa et andet og — som jeg tror — adskilligt fornuftigere

Grundlag. Vi sees altsaa med det første igen, mine Herrer!"

* * *

Ude paa „Skovbakken" gik Jakobe denne Formiddag omkring i en lidt trykket Stemning. Den Forventning, hvormed hun de foregaaende Dage og Nætter havde talt Timerne til Pers Komme, havde været altfor stærkt spændt til, at den ikke skulde følges af en Afslappelse. Hun følte sig en lille Smule skuffet af ham, . . . ja endogsaa mere, end hun rigtig vilde tilstaa for sig selv.

Hun kunde nu heller ikke komme bort fra, at han havde forandret sig. Det meget beherskede, næsten tilknappede, der var kommen over hans Væsen, og som Forældrene havde været saa glade for, tilfredsstillede slet ikke hende, — det mindede hende paa en lidt foruroligende Maade om Tonen i hans sidste Breve fra Italien. Dersom det blot var en Facon, han havde lagt sig til, en tillavet Verdensmandschik, skulde hun snart faa vænnet ham af med den, — den klædte ham i hendes Øjne ikke. Hun elskede ham som den uvorne Bjørn, han var, dengang hun lærte ham at kende, og som han endnu havde været, da de for to Maaneder siden tog Afsked i Laugenskoven. Hun var vant til at sidde med Hjertet i Halsen, saasnart de var sammen med andre, af Angst for, at han paa en eller anden Maade skulde støde an og udfordre Forargelsen, — og hun ønskede sig slet ikke befriet for dette lille Martyrium. Det var næsten, som om hun frygtede for at komme til at elske ham mindre, naar han ikke længer var Genstand for Miskendelse.

Bedst som hun gik med disse Tanker, kom

Ivan hjem med Jobsposten fra Mødet hos Max Bernhardt. Hun opholdt sig just i Havestuen sammen med Moderen, da han stormede ind med sin Dokumentmappe.

Det Indtryk, Meddelelsen i første Øjeblik gjorde paa hende, fik hende til at le. Begivenheden kom saa pudsigt dumpende ned som en eftertrykkelig Protest mod alt det, hun lige havde gaaet og tænkt paa; og Ivans Grædefærdighed og Moderens bestyrtede Mine vakte en øjeblikkelig Tilfredshed hos hende. Nu kendte hun igen sin Vildbams!

Det varede dog ikke længe, før ogsaa hun blev betænkelig ved Historien. Ja, da hun havde faaet sig rigtig samlet, og navnlig da hun gennem Ivans Beretning forstod, hvor ganske uoverlagt og formaalsløst Per havde handlet, ærgrede hun sig endnu mere end de andre og følte sig skamfuld paa hans Vegne. Hun tænkte endda mindre paa, hvad han selv og dermed ogsaa hun nu udsattes for, (skønt Udsigten til igen at skulle leve helt paa det uvisse med Hensyn til deres Fremtid under hendes nuværende Forhold slet ikke virkede opmuntrende paa hende) — hendes Vrede galdt især den Ligegyldighed, han ved sin Optræden havde vist for alt, hvad Faderen og især Ivan havde sat ind paa Sagen og udelukkende for hans Skyld.

Ud paa Eftermiddagen meldte Per sin Ankomst ved et Telegram. Hun gik ham imøde ad Stationsstien gennem Skoven, og allerede paa Afstand raabte han smilende til hende:

„Du har vel hørt Nyheden? . . . Jeg har plagieret Kristus og drevet Kræmmerne ud af Templet!“

Dette Udbrud gjorde Jakobe yderligere for-

stemt, omend hun nok forstod, at det skjulte en vis Forlegenhed. Havde han nu endda sluttet hende i sine Arme og værget sig mod hendes Bebrejdelser ved at lukke hendes Mund med Kys, — hun skulde da øjeblikkelig have tilgivet ham og glemt sine Bekymringer ved hans Bryst. Men Per gjorde ingen saadan Tilnærmelse. Allerede før de mødtes, havde han læst Misbilligelsen i hendes Ansigt; og til Trods for, at han virkelig nu bagefter var lidt flau over det triste Resultat af en Forhandling, han selv havde imødeset med saa store Forventninger, følte han sig forurettet og krænket af hendes Dadel. Han havde været saa overbevist om, at i det mindste hun vilde forstaa ham og anerkende Betydningen af hans Udfordring til Børsjobberne, hun, som altid havde talt med Uvilje om den Slags samvittighedsløse Udbyttere og beklaget den Rolle, en Mand som Max Bernhardt var kommen til at spille i den offenlige Bevidsthed som en af den ny Tids Førere.

Men i det Punkt var hun altsaa, naar det kom til Stykket, ikke en Smule bedre end de andre, — tænkte han med Bitterhed. Kræmmeraanden laa ogsaa hos hende og lurede paa Stoltheden for ved første givne Lejlighed at overliste den. Ja, — sandelig! — Jøderne havde ogsaa deres Spøgelser! Selv hos de mest frigjorte gemte der sig en overtroisk Ærefrygt for Guldet, der gjorde dem til Slaver af det.

De var kommen nær til Udkanten af Skoven, og Jakobe, der følte sig træt men dog nødig vilde hjem straks, satte sig paa en Bænk, som var anbragt under et af Træerne. Skønt hun ved den Maade, hvorpaa hun trak sin Kjole til sig, indbød ham til at tage Plads ved Siden af hende,

vilde han ikke sætte sig. Med Fingerspidserne stukket ned i Vestelommerne blev han ved at gaa op og ned foran hende, optaget af at forklare og forsvare sine Bevæggrunde til at handle, som han havde gjort.

Jakobe lænede sig tavs tilbage mod Bænkens Ryg, paa hvilken hendes ene, udstrakte Arm hvilede. Og mens hun med et vagtsomt Udtryk fulgte ham paa hans Frem- og Tilbagemarsj, slog det hende igen, hvor han dog havde forandret sig. Hvad kan han have oplevet? — tænkte hun, og der skød et Glimt af Mistro op i hendes mørke Øjnes forskende Blik. Skulde der ligge noget utilstaaet under denne sære Holdningsløshed? Skulde Tilbageholdenheden igaar og Pirreligheden idag have den samme skjulte Aarsag? . . . Og hans sidste italienske Breve? . . . Hans lange Tøven med at bestemme sig til at rejse hjem? . . .

Hun strøg sig med Haanden over den formørkede Pande. Hun vilde med Magt forjage alle saadanne stygge Tanker. Hun vilde ikke mistro ham.

„Det gør mig næsten mest ondt for Ivan," sagde hun og saae bort. „Han har virkelig været rørende i sin Iver for din Sag. Jeg tror ikke, han kunde have anstrengt sig mere, om det havde været hans egen Fremtid, det galdt."

Per vilde først ikke svare herpaa. Det var begyndt at ærgre ham, at han altid skulde høre om Ivans Opofrelser, som han ikke tillagde synderlig stor Betydning.

„Ja, det er naturligvis kedeligt. Det gør mig virkelig ondt for din Broder, . . . men derved er nu ingenting at gøre. Forresten maatte Ivan have

kunnet sige sig selv, at med den Slags Folk nyttede det ikke at føre mig sammen."

„Du havde dog selv akcepteret dem."

„Jeg kendte dem jo ikke. — Og saa den plebejiske Storsnudethed, hvormed de sad der, som om de viste mig en Naade ved at være villige til at berige sig ved mit Arbejde! Dersom det er den Slags Personer, der skal være den nye Tids Mænd her i Landet, saa er vi kommen fra Dynen i Halmen."

„Hvad tænker du nu paa at gøre?" spurgte Jakobe efter nogen Stilhed.

„Ganske simpelt — fortsætte, som jeg begyndte. Agitere, skrive, ringe med Stormklokken, indtil Folket hører. Der maa vel engang blive andre at faa i Tale i dette Land end netop Børsrøvere. — Du kan tænke dig, de havde endogsaa den Frækhed at forlange, at jeg skulde gøre Avisredaktionerne min Opvartning. Hvad siger du? At skulle antichambrere hos Pressejoner af Dyhrings Kaliber!"

„Naa ja — Herregud!"

Han standsede og betragtede hende med fornyet Overraskelse.

„Det vinder dit Bifald, tror jeg."

„Dersom det kunde blive til Gavn for Foretagendet — og det vilde det vel — hvorfor skulde du saa egenlig ikke kunne gøre det?"

„Og det mener du virkelig? Jeg maa sige, du forbavser mig idag."

„Jeg mener, at naar man vil tænke paa at skaffe sig Indflydelse — fordi man af en eller anden Grund har Brug derfor — gør man vist klogt i at begynde med at anerkende Magten hos dem, der i Øjeblikket sidder inde med den,

uden at fortabe sig for meget i Granskninger over, hvordan de er kommen til den."

„Ja, du maa undskylde mig, men jeg har en noget anden Opfattelse af, hvad man skylder sig selv. Jeg indser overhovedet ikke, hvorfor det skal være mindre beskæmmende at ydmyge sig for Guldkalven end for Krusifikset. Og hvad jeg har oplevet idag, har givet mig en saadan Afsmag for den hele Forretningssvindel, at jeg vist ikke saasnart forvinder det."

Jakobe svarede ikke herpaa. Det pinte hende, at Per blev ved at anstrenge sig for at retfærdiggøre sig i denne Sag. Hun ønskede, han vilde holde op med sine Forklaringer, som i hendes Øjne kun var Udflugter, et krampagtigt Forsøg paa at hævde sig ved Selvbesnakkelse.

Men Per blev ved at tale. Jakobes vedvarende, absolute Misbilligelse af hans Handlemaade, hendes fuldkomne Mangel paa Forstaaelse af, hvad der havde drevet ham til dette Oprør, endelig hans egen mangelfulde Evne til at klargøre for sig selv og for hende de indre Tilskyndelser, hvorunder han havde handlet — alt tilsammen opirrede ham og gjorde ham kamplysten.

„Det morer mig virkelig med den Beundring, du har faaet for Max Bernhardt og hans Kompani. Den er saa ny. Den skulde da ikke være opfunden for Lejligheden."

„Det sidste har jeg overhørt, Per," svarede Jakobe med tilkæmpet Ro, men meget alvorlig. „Forresten veed jeg ikke af, at jeg har udtalt nogensomhelst Beundring, — heller ikke for Max Bernhardt, skønt jeg tror, han er en Del bedre end sit Rygte. Jeg veed tilfældigt, at han i Stilhed skal være meget godgørende og underholde flere fattige jødiske Familjer her i Byen —."

„— Som Bod velsagtens for de Ulykker, han gør paa Hundreder af Familjer over hele Landet. Han skal jo allerede have et ganske anseligt Antal ruinerede Hjem paa Samvittigheden."

„Naa ja — han er en Stridsmand. „Krig er min Haandtering" skal han engang have sagt. Han er skaanselsløs og uforsonlig, undertiden vistnok ogsaa grusom. Derfor var jeg en Tid betænkelig ved hans voksende Indflydelse, — deri har du ganske Ret. Men maaske har jeg ikke opfattet ham rigtig og i det hele undervurderet den Slags Folks Betydning. Maaske trænger vi netop til en saadan Mand herhjemme, hvor man synes i Færd med at glemme, hvordan et virkeligt Viljesmenneske ser ud."

„Altsaa alligevel et Ideal, en Læremester for os alle."

„Maaske! I hvert Fald en Erobrer. En Smule af en Cæsar."

„Sig mig, hvormange Selvmord er det, man regner, at han til Dato kan tilskrive sig Æren af?"

„Aa, den dumme Snak!"

„Men du bliver dog nødt til at indrømme—".

„Ja, om saa var? Jeg synes, at netop det Paastyr, der laves, hver Gang han gør Brug af sin Magt til at uskadeliggøre en Modstander eller til at bringe en af sine Medhjælpere frem, tydeligere end noget andet viser, hvor vanskeligt man hertillands har ved at lære at forstaa, at vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne — og ikke bestandig tinge om dem — med sig selv og andre."

Per betragtede hende et Øjeblik i Tavshed. Hun havde med sine Ord ramt ham paa en ganske anden Maade, end hun havde haft til Hensigt eller kunde ane.

„Du er kæk paa det," sagde han, — og der brændte ham nogle stærke Ord paa Læben. Han fik Lyst til at sige hende, at i Fald han havde gjort Alvor af at følge den Leveregel, hun der gjorde sig til Talsmand for, vilde de to have talt sammen for sidste Gang. Han nøjedes dog med at sige, at det var lidt komisk af hende at optræde belærende overfor ham paa det Punkt. Han kunde forsikre hende, at han for sit eget Vedkommende havde haft rig Lejlighed til at veje Maal og Midler mod hinanden, og det ved betydningsfuldere Afgørelser end denne. Iøvrigt skulde han ikke indvende noget synderligt mod selve Maksimen; det undrede ham kun, at hun steg saa højt tilvejrs for at forsvare en Fyr som Max Bernhardt, hvis Formaal var af den lavest liggende Art, Tilfredsstillelsen af en forfængelig Magtsyge eller maaske slet og ret Pengebegærlighed, og som i sin hele Handlemaade havde vist sig som en endog ualmindelig ondartet lille —.

Han vilde have sagt „Jøde" men tog sig i det og sagde „Børsgrævling".

„Men jeg indrømmer," tilføjede han med en Skuldertrækning og vendte sig bort, „du har jo medfødte Betingelser for at værdsætte en Karakter som hans, hvad jeg derimod mangler."

Jakobe kastede et lynsnart Blik op paa ham, saae derpaa atter bort og tav.

„Men som sagt" — fortsatte han — „jeg finder ikke den hele Sag al den Staahej værd. Det forekommer mig, at du tager den altfor latterlig højtideligt. Du har i det hele faaet en lidt uheldig Svaghed for Konturnen."

„Ko-turnen, Per . . . Koturnen!"

„Aa, maa jeg bede mig fritaget for det Vigtigmageri!"

„Men du maa dog virkelig respektere Sprogbrugen. Det gaar ikke an, at du udstrækker din Reformeren ogsaa til Videnskaben.“

Saadan blev de ved en Stund; det ene bitre og saarende Ord jog det andet frem, — indtil Jakobe med eet lagde Haanden over sine Øjne og tvang sig til at være rolig. — Nej, nej. Hun vilde ikke mistro ham. Hun vilde stoppe sine Øren til for sin Skinsyges Ugletuden. Hun vilde ikke tro paa nogen Fare.

Hurtigt rejste hun sig op, tog Per om Hovedet og nødte ham til at se hende ind i Øjnene.

„Per,“ sagde hun. „Synes du ikke, vi skulde skamme os lidt, begge to? — Kys mig nu, og saa glemmer vi alle de stygge Ord, vi har sagt. Du maa gerne sige, at det er mig, der har Skylden, naar du kun vil være god igen. Og saa lover vi hinanden, at saadan noget aldrig mere maa ske imellem os. Ikke sandt? Det lover vi!“

Per var hurtigt formildet. Han modstod i disse Dage daarligt et kærligt Ord.

„Du har Ret . . . det er dumt. Men jeg var saa overbevist om, at i hvert Fald du vilde billige, hvad jeg havde gjort. Og jeg føler, at jeg herefter mere end nogensinde vil trænge til at finde Forstaaelse og Støtte hos dig.“

„Det skal du heller aldrig mangle, Per!“ sagde hun.

Og de beseglede Forsoningen med et langt Kys.

* * *

Det var alligevel ikke nogen rigtig hyggelig Stemning, der herskede under Middagsmaaltidet paa „Skovbakken“ den Dag. Philip Salomon, der allerede inde i Byen havde faaet Underret-

ning om, hvad der var sket, mælede ikke et Ord. Der var overhovedet næppe bleven talt synderligt, dersom ikke Smaabørnene havde været tilstede og med deres frimodige Pludren havde virket lidt fordelende paa Spændingen mellem de andre.

Per sad som i Rustning, hans Mine var kampberedt. Efter den Maade, hvorpaa Ivan og Jakobe havde taget Sagen, var han belavet paa, at Svigerforældrene vilde kræve en Forklaring af ham, ja maaske ligefrem gøre en Slags Ret gældende overfor ham, fordi han for Tiden levede af deres Understøttelse. Derfor var han paa sin Post, — fast besluttet paa med Eftertryk at tilbagevise enhver nærgaaende Indblanding i hans Affærer.

Der blev dog ikke Brug for noget Selvforsvar ved denne Lejlighed. Philip Salomon, der een Gang for alle havde taget Stilling til Per og hans Fremtidsplaner, overvandt lykkeligt den Fristelse, han unægtelig følte, til at give ham en Lektion i, hvad man i Forretningsverdenen ansaae for tilladeligt. Heller ikke Svigermoderen hentydede med et Ord til det forefaldne.

Efter Bordet gik Jakobe og Per ned i Haven. De holdt hinanden under Armen; men trods Forsoningen ude i Skoven vilde den gamle Fortrolighed ikke rigtig indfinde sig igen. Af Frygt for at komme til at sige noget, der kunde genopvække Striden fra før, fortav de deres Tanker for hinanden og talte om ligegyldige Ting. Jakobe kunde derfor heller ikke nu faa sig til at berøre Spørgsmaalet om deres Forlovelses Offenliggørelse, endsige til at betro ham sin Formodning om sin Tilstand; og Per kunde paa sin Side ikke overvinde sig til at fortælle hende om sin Familjes Bosættelse i København, af hvilken han, trods

Formiddagens store Begivenheder, stadig var meget optaget.

Desuden gik han i Uro for, at Nanny skulde dukke op herude. Der var ved Middagsbordet bleven talt om, at hun af Hensyn til Selskabet den næste Dag vilde komme om Aftenen og overnatte her. Hele Tiden gik han derfor med et spidset Øre vendt op imod Villaen og maatte samtidigt passe paa, at Jakobe ikke mærkede hans Adspredthed.

Tilsidst satte de sig paa Bænken nede ved Stranden, hvor der var Læ for den stærke Blæst. Det var omtrent i den samme Time, de havde opholdt sig her den foregaaende Dag; men det var en ganske anden Stemning, der hvilede over Naturen denne Aften. Indtil langt imod Nord var begge Kystlinjerne skarpt optrukne. Hveen traadte saa tydeligt frem, at man kunde se Søen brydes under Øens solluende Grusskrænter. Vinden var vestlig, og langs den sjællandske Kyst var Vandfladen næsten rolig, ja paa Steder, hvor Jordsmonnet bag Strandkanten højnede sig, laa den aldeles spejlblank, saa Badebroer og Villahaver tegnede sig deri. Ude paa Dybet derimod gik sorteblaa Bølger med hvide Skumprikker. Nogle Lystbaade tumlede sig derude for halvrebede Sejl, mens en grønmalet Fragtdamper gik støt op gennem Løbet og varskoede Baadene med en hæs Dampfløjte. Den tykke Kulrøg, der blev hængende ned over den som en Sky, fangede Solnedgangsskæret og trak en lang, skummel Skygge efter den henover Vandet.

Ved dette friske Søbillede kom Per uvilkaarligt til at mindes Fritjof. I Tankerne førtes han tilbage til Berlin, til de muntre Aftener med den

gale Maler og hans forrykte Kunstbrødre i den hyggelige Stamknejpe i Leipzigerstrasse.

Han forstod i Grunden ikke selv, hvad det var, der havde tiltrukket ham hos disse Folk, saa han i et Øjeblik som dette formelig kunde føle Længsel efter deres Selskab. Han ansaae paa en vis Maade Fritjof for en Nar og manglede tilmed ganske Forstaaelse af hans store og gribende Kunst. Det havde jo heller slet ikke smigret ham, at hans Venner dernede havde ment at finde en vis Lighed imellem dem, ja endog havde antaget ham for Fritjofs Slægtning.

Uklart fornam han dog, at det var selve Fritjofs berygtede Holdningsløshed, som tiltalte ham; at der var noget i hans Meningers og Handlingers lunefulde Vilkaarlighed, der virkede forførende paa ham her som Modsætning til Jakobes og den hele salomonske Familjes stive Ensidighed og upaavirkelige Sneverhed i Livsopfattelsen. Mens man paa „Skovbakken" altid havde sine Tanker og Domme ligesom forlods færdige i en fast og afklaret, ja stivnet Form, der svarede til noget i Hjemmets lyse og stilfulde men for ham saa stemningsgolde Stuer, havde Fritjof hver Dag kunnet forfægte en ny Anskuelse om den samme Ting og stadig med lige stor Overbevisning og med uformindsket Lidenskab. Mens den salomonske Slægt, trods et vist Hang til Ekstravagance, dog altid bevægede sig paa samme Side af Livet, nemlig den, der lod sig opfatte fornuftsmæssig, havde Fritjofs vagabonderende Aand øjensynlig allerede adskillige Gange omsejlet Tilværelsen og lidt Skibbrud baade paa dens Dag- og Natside for sluttelig at finde Lykken i selve sin Hvileløshed.

Per gav sig tilsidst til at tale om ham, og Ja-

kobe fortalte da, at hun for nogle Dage siden havde set ham paa Østergade.

„Saa han er her i Byen!“ sagde Per paa eengang livlig interesseret. „Men han sagde i Efteraaret, at han vilde til Spanien og bosætte sig der. Han hadede Danmark, — „det nye Jødeland“, som han kaldte det.“

„Han har sikkert i Mellemtiden villet rejse til Alverdens Lande og villet bosætte sig i Alverdens Byer, — han kommer dog sjelden længere end en Dagsrejse fra København. Du veed maaske ikke engang, at han for Øjeblikket igen er begejstret Fremskridtsmand, ja revolutionær Brandtaler.“

„Hvad siger du!“

„Siden Tyskerne har gjort Stads af ham, er han jo igen kommen paa Mode herhjemme. Med hans Antisemitisme er det nok ogsaa helt forbi. Markus Levi købte nemlig fornylig en hel Række af hans Billeder til sin Samling — jeg tror for tyve Tusinde Kroner — og han skal nu være lutter Lovprisning af jødisk Foretagsomhed og den moderne Storindustris Velsignelser.“

Per lo højt.

„Ja, det ligner ham! — Jeg traf ham jo i Efteraaret i Berlin, og jeg maa sige, at jeg til Trods for alle hans Bravader kom til at holde af ham. Men det er unægtelig lidt vanskeligt at udrede, hvor det egenlige Menneske i ham begynder og Komedianten og Vrøvlehovedet og Spekulanten og Posøren holder op.“

„Hans „egenlige“ Menneske begynder vistnok ingen Steder, — han er Kunstner over det hele.“

„Ja, maaske er det Forklaringen. Et mærkeligt Fænomen er han i hvert Tilfælde. Jeg kommer til at tænke paa en Aften for længe siden i salig

„Gryden“ — du veed. Fritjof havde faaet solgt et Billede og gav i den Anledning Champagne til en hel Masse tilfældigt sammenskrabede Mennesker. Han havde i Forvejen turet om i Byen et helt Døgn, og da det var bleven ud paa Natten, turde Værten ikke servere mere. Saa fik Fritjof helt Bersærkegang. Jeg glemmer aldrig det komiske Syn! Han tog et Greb ned i Bukselommen og hev en hel Haandfuld Guldpenge ud over Lokalet. Der blev selvfølgelig stor Bestyrtelse, Pengene blev samlet op igen, og vi fik ham endelig bragt hjem. Men nu kommer det mærkelige. Af Værten fik jeg siden at vide, at han den næste Formiddag var kommen igen — meget nøgtern — og havde i Fortrolighed spurgt ham, om man ikke ved Morgenrengøringen havde fundet et Tyvekronestykke. Han savnede nemlig nogle af sine Penge; og han havde lagt Mærke til, dengang han kastede Guldstykkerne om sig, at et af dem var rullet ind under en Spyttebakke, — og der fandt man det ogsaa ganske rigtigt. Med andre Ord: skønt han tilsyneladende var ganske fra Sans og Samling og handlede i fuldkommen Vildelse, havde han under al sin Turen ført nøje Regnskab og haft et Øje paa hver Finger. — Hvad siger du til det? Ja — dersom det hele havde været Komediespil; men det var det absolut ikke. Det er, som om der er en halv Snes forskellige Personer i ham, der lever hver sit ganske selvstændige Liv. Men det er maaske i mere og mindre Grad Tilfældet med alle Mennesker . . . i hvert Fald mellem os Nordboere.“

Jakobe vilde ikke svare herpaa. Hun havde allerede under Pers Ophold i Berlin været lidt ilde tilmode ved hans tydelige Optagethed af Fritjof, der i hendes Øjne baade var en Nar og

en Pjalt, en tragikomisk Falstaff, hvem den ødsle Natur i et mod Menneskene haansk Lune havde indblæst kunstnerisk Geni. Hun anerkendte hans store Evner og enestaaende Virtuositet; men hun vilde ikke lade Talentet gælde som Undskyldning for Personlighedens Brøst. Hun mente tværtimod, at sjeldne Evner forpligtede; og hun saae en Forhaanelse af den virkelige Storhed og en Nedværdigelse ogsaa af Kunsten i den Overbærenhed, hvormed man i Almindelighed talte om Fritjofs ringe Menneskeværd.

— — Ligesom den foregaaende Dag tog Per tidligt bort. Han følte sig træt, og Jakobe forsøgte derfor ikke at holde paa ham. Nanny havde hidtil ikke vist sig. Hun kunde endnu komme med det sidste Tog; men just derfor brød Per op forinden.

Det blev dog sen Aften, før han naaede ind til Byen. Over Halmtorvet laa der endnu en svag Dæmring; men i Gaderne var der mørkt. Ved den ene Side af Pladsen lyste en lang Række Kafevinduer i en af de nyopførte, forlorne Pragtbygninger. Ved den anden tegnede den gamle Voldmølle sig spøgelseagtigt mod den gustne Himmelrand. Set nede fra Torvet lignede den en stor, tyk Troldkone, der med oprakte Arme nedslyngede Forbandelser over den moderne By.

Per gik ikke lige hjem. Saa træt han var, gav han efter for en Indskydelse, der ligesom havde ligget paa Lur under alle hans skiftende Tanker og Stemninger denne Dag og ventet paa dette Øjeblik for at overrumple ham. Langsomt — halvt modstræbende — gik han ud ad Vesterbro, der strakte sig mellem Lygterækkerne med sin sædvanlige støjende Aftenfærdsel.

Ved Bagerstræde drejede han bort fra Broen,

ind i de stille Kvarterer omkring Gammel Kongevej. Snart stod han ved Hjørnet af den Gade, hvor hans Moder boede. For ikke at blive genkendt, dersom han skulde møde nogen af Familjen, havde han slaaet Frakkekraven op og trykket Hatten ned i Panden. Foreløbig var der nu ikke et Menneske at se. Først gik han paa den Side af Gaden, hvor Huset skulde ligge; men da han havde fundet det, skraaede han over Kørebanen og stillede sig op paa det modsatte Fortov et Sted, hvor der var Skygge.

Her stod han nu og saae op og ned ad en almindelig, tarvelig, fireetages Bygning med Smaalejligheder paa tre-fire Værelser. Hans Øjne havde straks søgt Vinduerne paa anden Sal tilvenstre for Indgangsdøren; men her var ikke andet at se end en Række overmalede Ruder. Han maatte altsaa have husket forkert. Lejligheden deroppe var aabenbart ubeboet og under Reparation. Saa faldt det ham ind, at saaledes som Trappegangen øjensynlig var lagt i Huset, maatte en Lejlighed „tilvenstre“ — som der havde staaet i Søsterens Bekendtgørelse — ligge tilhøjre for Indgangsdøren, naar man betragtede den nede fra Gaden.

Der, hvor han nu flyttede sine Øjne hen, saaes der et svagt Lys bag et af Vinduerne. I den tilstødende Stue var Gardinet ikke nedrullet, og han kunde et Sted oppe under Loftet se en smal Lysstribe, der maatte hidrøre fra, at Døren ind til det oplyste Værelse stod paa Klem. Men forgæves anstrengte han sig for ellers at skimte noget derinde, og han kunde desuden ligesom ikke faa sig til at tro, at hans Moder virkelig boede der i dette vildfremmede Hus.

Da fik han Øje paa en Ting, der stod mellem et Par Urtepotter i Vindueskarmen, — og i det samme strømmede Blodet ham voldsomt til Hjertet. Han havde genkendt sin Moders lille røde Træballe til Garnnøgler, den han kunde huske, fra han var saa lille, at den havde syntes ham et formeligt Dyb.

Et Øjeblik efter gled der en Skygge over Rullegardinet deroppe.

„Maaske var det Moder" — tænkte han og kom pludselig til at skudre i Nattekulden.

Efter nogle Minutters Forløb viste Skyggen sig igen men saa flygtigt og utydeligt, at han end ikke kunde afgøre, om det var Skyggen af en Mand eller af en Kvinde. Da der i det samme hørtes Stemmer fra et højrøstet Selskab, der nærmede sig nede i Gaden, gik han bort.

Langsomt vendte han tilbage til Byen ad den Vej, han var kommen.

Da han naaede Hotellet, følte han trods sin helt pinefulde Træthed en saadan Ulyst til, ja næsten Skræk for at komme op til Ensomheden i det fremmede Kammer, at han vendte om i Porten og drev over i Kafeen paa den modsatte Side af Torvet. Her satte han sig hen i en Krog ved et Glas Øl og søgte at samle sig lidt.

Først her, under den endelige Opgørelse af Dagens Resultater, da Spørgsmaalet om, hvad han nu skulde gribe til, ikke længer lod sig affærdige med en Talemaade, gik det tilfulde op for ham, hvor store Vanskeligheder han havde beredt sig. Han maatte indrømme, at der var noget berettiget i den Højtidelighed, hvormed Jakobe og de andre havde taget Sagen. Han stod nu igen paa bar Bund, følte paany et stort, tomt

og truende Rum omkring sig og øjnede ikke en Tilflugt. — — Jo, der var dog een. Oberst Bjerregrav. — — Ja, der var i Nødsfald endnu een. Den gale Baronesse.

Det vilde med andre Ord sige: han maatte som Dyhring og saa mange andre ofre sin Selvstændighed, gilde sit eget Jeg og gøre sig til Offenlighedens Eunuk; eller han maatte gaa i Lære hos Max Bernhardt, maatte med Omsigt udvælge sig et Offer og koldblodigt udplyndre det. Jakobe havde ogsaa i den Henseende haft Ret. Der var vistnok ingen andre Udveje. „Og vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne."

Nej — han blev nødt til at indrømme det — der var ikke det Stof i ham til en Verdenserobrer, som han havde troet. Han kunde ikke overvinde sig til at betale, hvad den store Lykke kostede. Eller rettere: det gik ham med Navnkundigheden og Magtfølelsen, som det før var gaaet ham med andre af Livets højt besungne Tillokkelser, de tabte paa nærmere Hold i Værdi for ham. Han fandt den Pris, de stod i, altfor latterlig høj.

Der var En, han kom til at tænke paa i denne Sammenhæng . . . salig Neergaard. Hvordan var det, han havde sagt i sin profetiske Tale hin Dødsnat? — —

Glasdøren ud til Torvet blev i det samme slaaet op. Og ind traadte en to Meter høj, graaskægget Skikkelse i en lys Kappe og med en Kæp lagt som et Slagsværd op paa Skuldren, — Fritjof!

I sin glade Overraskelse havde Per nær raabt Navnet højt. Men som han vilde rejse sig op for at give sig tilkende, fik han pludselig Betænkeligheder og blev siddende. Han tog endogsaa en Avis og gemte sig bag den, mens Fritjof skred forbi ind i det tilstødende Værelse.

Det var en vis Undseelse, der fik ham til at skjule sig. Han var kommen til at tænke paa, at Fritjof, naar han først havde berettet om sine egne Triumfer, rimeligvis naadigt vilde spørge til hans Planers Fremgang, hvad der vilde genere ham, fordi han under deres Debatter i Berlin undertiden havde brugt ret uforsigtige Ord om den Opsigt, hans Ideer havde vakt, og om de Forventninger, man i sagkyndige Krese knyttede til deres Gennemførelse.

Det gik i det hele klart op for ham, at han ikke vilde kunne udholde at blive her i Byen, hvor han overalt udsattes for den Slags pinlige Møder. Med formelig Rædsel tænkte han paa den store Festlighed, der næste Dag skulde afholdes paa „Skovbakken", og hvortil næsten hele den salomonske Familjes Omgangskres var indbudt. Det daglige Samvær med Svigerforældrene vilde under de nuværende Forhold heller ikke være opmuntrende for ham, og han havde jo i Virkeligheden ikke mere at gøre her. Den Agitation, han havde bestemt sig til at genoptage, hvad enten det nu blev med et nyt Stridsskrift eller med en Række Avisartikler, kunde han lige saa godt, ja maaske allerbedst føre fra Udlandet. Og saa var der jo dette med Nanny . . . og det andet . . . dette uforudsete, at Moderen netop skulde være kommen her til Byen.

Ja, han maatte rejse igen. Og helst saa snart som muligt. Endnu den næste Dag vilde han tale med Jakobe derom. Forresten havde det jo ogsaa hele Tiden været Meningen, at han kun skulde opholde sig her ganske midlertidigt.

Han drak ud af sit Glas og gik bort.

Idet han fra Kafeens Støj og stærke Lys kom ud paa den store, øde Plads, faldt hans Øje paa

den gamle Voldmølle. Uden at vide af det blev han et Øjeblik staaende midt paa Torvet, uvilkaarligt fængslet af den melankolske Stemning, der hvilede over denne spøgelseagtige Levning fra Fortiden.

Saa gik han langsomt hjem til Hotellet.

Syttende Kapitel.

Det gik ikke ofte paa, at Philip Salomons indbød til virkeligt Selskab; men skete dette, var det altid i stor Stil. Ivan — Familjens beskikkede Ceremonimester — udfærdigede ved saadanne Lejligheder lang Tid i Forvejen et formeligt Festprogram, som han forelagde Forældrene til Godkendelse, og han sørgede altid for en eller anden Overraskelse, paa hvilken han — som han sagde — „kunde opbygge Succes'en", enten det nu var en særlig pragtfuld Blomsterudsmykning af Værelserne eller et originalt Indfald til Efterretten — eller til Kotillonen, ifald Talen var om Bal.

Han havde dennegang gjort sig ganske særlige Anstrengelser. I det Haab, at Festen — foruden at være til Ære for de hjemvendte Nygifte — skulde kunne blive en Indvielseshøjtidelighed for Pers Storværk, havde han foreslaaet at illuminere Haven og at afbrænde et Fyrværkeri, hvad Philip Salomon imidlertid paa det bestemteste havde modsat sig. Han havde dog faaet Lov til at ophænge nogle Lysballoner i Træerne ud mod Vandet, hvad der efter hans Mening vilde være

af grandios Virkning. Desuden havde han en meget stor Overraskelse i Baghaanden. Han kaldte den for Festens *clou*.

Endnu før Udsmykningen af Stuerne var helt færdig, og mens Familjens forskellige Medlemmer opholdt sig i Sovekamrene i Færd med Omklædningen, indfandt Per sig. Han havde glemt at forhøre sig om, til hvilket Klokkeslet der var bleven indbudt, og han havde nu det Uheld at komme en Timestid for tidlig.

Han var i Forvejen i meget daarligt Lune. Han havde ved sin Hjemkomst om Natten fundet en stor Papirsrulle paa sit Bord. Det var Max Bernhardt, der tilbagesendte ham de Tegninger og Overslagsberegninger, han i sin Tid havde modtaget gennem Ivan. Trods sin Træthed, og skønt det var sent paa Natten, havde han — med en lidt sky Nysgerrighed — aabnet Rullen og givet sig til at betragte disse mange, af Aarene allerede noget gulnede Blade, som han nu i saa lang Tid ikke havde haft mellem Hænder. Og han havde ikke siddet længe med dem, før han ganske optoges af dem. Det hele Værk, der i de sidste Aar væsenlig havde beskæftiget ham som Ide, i sine luftige Omrids, fik pludselig en ny Belysning over sig ved alle disse halvglemte Detajlplaner af omhyggeligt udførte Sluseværker, Brohoveder og Faskindæmninger, ved alle disse slidfuldt udregnede Talrækker og labyrintiske Diagrammer, — de nøgterne Nedfældninger af hans Ungdomsaars himmelstormende Drømme.

Den Bevægelse, der greb ham derved, havde nærmest været en højtidelig Forbavselse. Han var bleven imponeret af sig selv. Hvilken Frugtbarhed! Hvilken Kraftudfoldelse! . . . For hvert nyt Blad, han tog frem af Rullen, voksede hans

Selvbeundring men ogsaa (skjult bag denne) en knugende Fornemmelse af Tilbagegang.

Han blev siddende med den sidste Tegning foran sig og faldt i mørke Tanker. Han saae for sig sin lille Nybodersbagstue, hans Ungdomsaars nøgne Arbejdscelle, hvor han havde staaet og fløjtet muntert over sit Tegnebræt, skønt han mangen Gang knap havde haft Penge til Brød, — og der vaagnede i ham en Art Hjemve efter hine Usseldomsaar med deres ukuelige Livsmod, da Samvittighedens Trolde ikke om Natten nedrev, hvad han om Dagen havde faaet opbygget af sit Lykkeslot; da Modgangen kun var en Spore mere, fordi den forøgede det trodsige Velbehag ved at vide sig miskendt og forurettet, — hin Tid, da han trods Sult og Gæld og lappede Bukser hver Dag sov ind som en Konge og vaagnede som en Gud.

Nu til Morgen havde han igen taget fat paa Tegningerne; men den Beundring, han straks havde følt, tabte sig en Del ved en nøjere Prøvelse. Med den forøgede Indsigt, han havde vundet paa sin Rejse, var det ikke vanskeligt for ham at finde angribelige Punkter, ja ligefrem umulige Ting i dem, og denne Opdagelse gjorde ham efterhaanden nervøs. Hans Selvtillid, der i den sidste Tid havde faaet saa mange slemme Stød, blev her for Alvor rokket. Han havde siddet hjemme hele Dagen, mere og mere febrilsk i sin Iver for at ændre og forbedre. Der var tilsidst slet ingenting, der kunde staa for hans Kritik, og trods alle Anstrengelser lykkedes det ham ikke at komme paa en eneste virkelig god Ide. Den Tankernes Myrekryben i Hjernen og Fingerspidserne, han altid før havde følt, naar han sad over sine Papirer, udeblev ganske. For første Gang fik Af-

magtsfølelsen rigtig Tag i ham og lod ham smage den Gru, der minder om Dødens.

Her gik han nu med formørket Mine utaalmodig frem og tilbage paa Terrassen foran Havesalen og ønskede sig langt borte derfra. Han saae iøvrigt pyntelig nok ud. Han bar en moderne Selskabsdragt med hvid Atlaskes Vest og et overbroderet Skjortebryst, hvori der glimtede et Par Diamantknapper (en Gave fra Jakobe). Det maskinklippede Haar, der dækkede Hovedet som et mørkt Fløjl, var efter en nyskabt, evropæisk Mode afraget bagtil over Halsen for at fremhæve Nakkens Muskler. De smaa Moustacher var paa Officersvis snoet opad, og Hageskægget, der var bleven stadig mindre under hans Udenlandsfærd, bestod nu kun af en Fip nedenfor Underlæben.

. . . Pludselig hørte han et Silkeslæb rasle inde i Havesalen. Da han vendte sig om, stod Nanny foroverbøjet i Døraabningen og saae sig søgende omkring.

Hun havde godt vidst, at han var kommen. Oppe fra sit Værelse havde hun set ham køre gennem Porten, og hun havde netop skyndt sig med sin Paaklædning for at kunne være hernede lidt før de andre. Allerede en Stund havde hun opholdt sig derinde i Salen, hvor hun havde staaet bag et af Vinduerne og betragtet ham, mens hun samlede Mod til at træde frem, — hun var stadig ikke rigtig dristig overfor ham.

Nu viste hun sig flygtigt i Døren, sendte ham et tilsyneladende adspredt Nik og trak sig straks igen tilbage, som om hun gik og søgte efter noget.

Per blev staaende og saae efter hende. Ogsaa han var bleven grebet af nogen Forsagthed ved

Gensynet. Nanny havde hele denne Dag været saa uendelig langt borte fra hans Tanker.

Efter nogle Øjeblikkes Tøven fulgte han efter hende. Nu vilde han have Opgør.

„Leder De efter noget? Kan jeg ikke være Dem til Hjælp?“

„Aa Tak, det er ingenting,“ sagde hun men blev dog ved at lade, som om hun søgte. „Det er bare min Handskeknapper, jeg har forlagt. Men det er ganske ligegyldigt. Jeg var inde og laante Jakobes. — Det lader til, at vi er kommen i god Tid,“ tilføjede hun efter en Pavse.

„Ja, jeg har været her en hel Time snart.“

„Aa — Stakkel dog!“ sagde hun og sendte ham et medfølende Blik over den nøgne Skulder.

Per stod igen et Øjeblik tvivlraadig. Saa traadte han besluttet hen til hende, bukkede og sagde, idet han med spøgefuld Artighed bød hende Armen:

„Ja, da altsaa Selskabet nu er begyndt at samles, tør jeg maaske udbede mig den Ære —.“

Hun saae hurtigt og sky op paa ham, idet hun lod, som om hun frygtede for, at der skulde ligge en skjult Hentydning i hans Ord. Derpaa slog hun med træt Mine sin Vifte ud, som gad hun alligevel ikke have Betænkeligheder, tog hans Arm og sagde med bortvendt Ansigt:

„De har Ret! Lad os lade, som om vi morer os.“

„Jeg synes ikke, den naadige Frue er rigtig i Humør idag,“ sagde han, da de var kommen ind i det tilstødende Værelse, et hvidlakeret og forgyldt Kabinet i Rokokostil. „Er der gaaet Dem noget imod?“

„Ikke Spor! Jeg vilde bare ønske, at denne væmmelige Dag var vel overstaaet.“

„Hvorfor?“

„Jeg hader Selskaber!“

„Saa-aa. Det overrasker mig egenlig. Er det ikke noget nyt?“

„Det kan saamænd gerne være. Men jeg er jo ogsaa en anden nu. Man er bleven Madamme. Inden man veed et Ord af det, er man vel Bedstemo'er.“

„Ja se, den sidste Værdighed opnaaes nu ikke uden visse forudgaaende Formaliteter. — Skal vi ikke nedlade os?“

Han var standset foran en lille silkebetrukken Sofa og gjorde en Haandbevægelse ned imod den.

„Eller er De bange for at faa Deres Kjole krøllet, inden Selskabet kommer?“ tilføjede han, da hun tøvede med at sætte sig.

Hun forvirrede ham igen ved at skotte op til ham, som om hun anede en skjult og dristig Mening i hans Bemærkning. Uden at svare bredte hun derpaa sin Kjole vifteformigt ud til Siden og tog Plads i det ene Sofahjørne.

„Kan De forstaa,“ sagde han efter med en vis Nærgaaenhed at have slaaet sig ned ved Siden af hende, „kan De rigtig begribe, at det ikke er mere end otte Dage, siden vi skiltes i Rom?“

„Aa jo — hvorfor ikke?“

„Har De ikke en Fornemmelse af, at der er gaaet en lille Evighed, siden vi den Formiddag sagde Farvel til hinanden . . . De husker . . . paa Banegaarden dernede?“

Nanny stirrede en Stund som ganske uforstaaende ud i Luften og rystede derefter afgørende paa Hovedet.

„Næ, det har jeg ikke tænkt paa.“

„Virkelig ikke?“

„Næ. — Der var forresten gyseligt i Rom. Ikke?“

„Synes De det? . . . Det kunde man ellers ikke mærke paa Dem, da De var dernede."

„Ikke det? Det kan saamænd gerne være."

„De er med andre Ord glad ved nu at være kommen hjem igen?"

„Glad?" — Nanny saae bort med en mat, selvopgivende Skuldertrækning. — „Jeg synes, der er rædsomt allevegne. Og allerværst herhjemme."

Per kom til at le.

„Hør, De er virkelig aldeles umulig idag. Hvem i Alverden har dog — —?"

„Hvad det var, jeg vilde sige," afbrød hun ham med forstilt Nervøsitet, „De syntes jo saa mageløs godt om Rom. De var vist i Grunden helt begejstret."

„Paa en Maade ja. Men skal jeg sige Sandheden, saa tabte dog Byen ikke saa lidt i Interesse, efter at De — og Deres Mand naturligvis — var rejst. Jeg brød jo ogsaa op derfra et Par Dage efter."

Efter disse Ord sad Nanny et Øjeblik tavs og saae ned paa sin Vifte, mens et tungt Smil med stor Kunst blev listet henover hendes Læber. Saa løftede hun langsomt sine dejlige Øjne op imod ham med et af disse bløde, talende Blikke, der virkede paa ham som et dulgt Kærtegn.

Der begyndte for Alvor at komme Uro over Per. Han var igen aldeles bedaaret af hendes Person. Men hun havde nu ogsaa anstrengt sig til det yderste, for at hendes Skønhed denne Dag kunde udfolde sig med fuld Bravur. Hun havde klædt sig i sin Yndlingsfarve, den straalende gyldengule, der stod saa prægtig til hendes østerlandske Lød og sorte Haar; og paa Japaneserinders Vis havde hun redt Nakkehaaret stejlt opad og fæstet det over Issen med en høj Skild-

paddeskam. Ved det nøgne Bryst vuggede et Par store, mørkerøde Roser.

Per maatte ligefrem lægge Baand paa sig for ikke at blive paatrængende. Nanny mærkede det og var paa sin Post, — ogsaa overfor sig selv. Hun følte godt, at Spillet stadig var ret voveligt for hende. Men dette ydmygede hende ikke længer, — det forhøjede blot Spændingens Nydelse. Nogen overhængende Fare mente hun da heller ikke, at der foreløbig var. Om det ogsaa enkelte Øjeblikke kunde syde i hende af Lyst til at slaa Armene om hans Hals og smage paa hans røde Mund, faldt det hende dog ikke ind at gøre det. Dertil havde hun stadig sin Overlegenhedsfølelse altfor kær. Den Tanke for Alvor at være Dyhring utro laa hende i det hele fjern. Ganske vist, hun kunde mangen Gang være rasende paa ham for hans paatagne eller virkelige Ligegyldighed og lejlighedsvis heller ikke være bange for at sige ham det; men hun var alligevel altfor stolt af ham som offenlig Personlighed til at ville udsætte sig for at blive forskudt. Daglig svulmede hendes Hjerte af Fryd ved at mærke, hvordan den hele By, lige fra Ministrene til Sangerindeknejpernes Damer, bejlede til hans Gunst, og hun gjorde sig allerede de største Forhaabninger om, hvad hun selv vilde kunne naa i sin Egenskab af en saadan Mands Kone.

Ganske hensigtsløs var hendes fortsatte Leg med Per alligevel ikke. Hun kunde endog sige, at hun havde en rimelig og fornuftig Grund til den. Hun vidste fra lignende Tilfælde, hvor en Mand havde faaet et større Herredømme over hende, end hun brød sig om, at dersom det blot kunde lykkes hende at lokke ham helt hen til den farlige Afgrund og her se Svimmelheden

gribe ham, vilde det i samme Øjeblik være forbi med hendes egen Betagethed, hendes egen Lyst vilde dermed fuldtud tilfredsstilles, og hun kunde med Sindsro se ham dumpe.

De var bleven forstyrrede af Husjomfruen og en af Pigerne, som havde noget at ordne derinde i Kabinettet. Per var igen rykket lidt længere bort fra hende, og de talte en Tid om ligegyldige Ting.

Pludselig, endnu mens Tjenestefolkene var i Stuen, udbrød Nanny:

„Men hvor mon Jakobe bliver af? Hun veed dog vist nu, at De er kommen. Og hun var næsten færdig, da jeg før var inde hos hende."

Per svarede ingenting hertil. Han vilde helst ikke ind paa det Emne.

Men Nanny fortsatte: „De skal forresten glæde Dem til at se hende. Hun ser storartet ud i sin nye Kjole. — Maaske er det Dem selv, der har valgt den til hende?"

„Jeg? . . . Næ!" mumlede Per uvillig; han var bleven rød i Hovedet.

„Nej, det er sandt. Jakobe maa jo have bestilt den, før De kom. Men saa har hun da vist valgt den efter Deres Smag. Har hun ikke talt om det?"

„Næ, . . . det husker jeg i hvert Tilfælde ikke."

„Saa skal det altsaa være en Overraskelse."

Per svarede igen ingenting. Han var pludselig bleven fraværende, helt borte i sine Tanker, mens han stirrede paa hende med et Blik, der var saa meget mere talende. Alt, hvad der endnu var tilbage i ham af Oprørsaand og Fribytter-tilbøjelighed, havde rejst sig under Indtrykket af hendes Legemes Pragt. Ogsaa hans onde Lune, den Utilfredshed med sig selv, som han gerne

vilde skjule for Eftertanken, æggede ham op til at tumle ud i et nyt Vovespil. Han droges til hende som til det Bedøvelsesmiddel, han nu igen trængte til for at faa sit Sind i Ligevægt; og han følte, at netop hun vilde kunne iskænke en saadan stærk og hidsende Selvforglemmelsens Drik, som nu behøvedes. Hensynet til Jakobe maatte her vige for det større Formaal: at gengive ham hans Arbejds- og Kampdygtighed. Naar han ved Valget af sin officielle Hustru havde opfyldt Forpligtelsen til — ligesom de kongelige Personer — at lade Politiken raade, maatte han ogsaa have disses særlige Ret til at tage det mindre strengt med den ægteskabelige Troskabspligt. Desuden: Jakobe havde jo selv givet ham Anvisningen. Vilde man Maalet, maatte man ogsaa ville Midlet — havde hun sagt.

Han havde efter Tjenestefolkenes Bortgang paany nærmet sig Nanny. Idet han atter gav sig til at tale om Rom og om deres Afsked der, lagde han helt fortroligt en Haand op paa Sofaryggen bagved hende. Og nu gik det hende ganske som hin Dag paa Køreturen over Janiculus: denne uventet dristige Tilnærmelse gjorde hende igen mindre sikker paa sig selv, og hun flyttede sig urolig paa Sædet.

Der var nu ogsaa noget i hans Blik, der vakte en ubehagelig Erindring hos hende om en Drøm, hun havde haft en Nat under Hjemrejsen fra Italien, . . . en af disse sære, uhyggelige, vellystfulde Drømme, hvoraf hun altid vaagnede med en forfærdelig Hovedpine. Hun havde et Par Dage forinden besøgt en zoologisk Have og der været meget optaget af en stor, gulflammet Tiger. Denne kom nu krybende over Gulvet hen til hendes Seng og gav sig til at lege med hende og stryge

sig kælent op ad hende med sin bløde Pels. Tilsidst lagde den sig med hele sin Vægt paa hendes Bryst; og pludselig genkendte hun i Dyrets Øjne Pers stirrende Blik . . .

„Kan De huske, at der faldt en Rose ud af Deres Buket, dengang Toget kørte?“ spurgte Per. „Jeg tog den op og gemte den, og jeg har den endnu.“

„Herregud! Den var ellers ikke saa megen Stads værd.“

„Det kommer dog an paa. — Den faldt i alt Fald fra to saa nydelige Hænder.“

Uden at vide det havde Per her sagt hende noget af det, hun allergernest hørte. Hendes Hænder var hendes saarbare Punkt. De var ganske vist paa ingen Maade uskønne; men hun havde dog vanskeligt ved at skjule for sig selv, at de var noget for korte i Fingrene.

„Jeg synes, De skulde gemme Deres Komplimenter til Jakobe,“ vedblev hun og skiftede atter Stilling under sine forgæves Forsøg paa at undgaa hans stirrende Blik.

„Hvorfor det?“ spurgte han og stormede nu løs paa Lykke og Fromme. „Skulde det virkelig være en Forbrydelse at sige til en smuk Dame, at hun er smuk. Skulde jeg maaske lyve for Dem, kære Svigerinde, og sige, at jeg ikke ansaae Dem for den mest fuldendt skønne . . . den mest forbryderisk farlige Kvinde, jeg har mødt. Hvad skulde det desuden hjælpe til? De veed det jo dog. Jeg har jo engang i min Ungdoms Overmod gjort mig forfængelige Forhaabninger . . . hvad De vistnok ikke kunde undgaa at mærke. Naa, lad os ikke tale om disse gamle Skader! De vilde ikke have mig. Og jeg maatte

slaa mig til Ro med min Skæbne. De var antageligvis for smuk for mig!"

Nannys Kinder havde efterhaanden mistet en Del af deres Kulør. Hun var nu ogsaa lidt efter lidt bleven trængt helt ind i Sofahjørnet, hvorfra hun stirrede op paa ham som en hypnotiseret.

Men Per blev med eet bange for at være gaaet for hastig til Værks. Han syntes — hvad der ogsaa var rigtigt — at have set et forbifarende Glimt af Had i hendes Øjne, og det begyndte at lumre ham om Ørene ved Tanken om, hvad der vilde kunne ske, dersom Angrebet mislykkedes for ham.

Da følte han pludselig sin Hals omslynget af hendes Arme og et Par hede Læber paa sin Mund.

Det stod ikke paa mere end et Nu. Før han fik sig besindet, havde Nanny hurtigt rejst sig og var flygtet hen til Vinduet. Her blev hun staaende med Ryggen til ham og holdt i Befippelse en Haand op til Kinden, som om hun havde faaet et Slag paa den.

I det samme hørtes Ivans kommanderende Stemme ude fra Forstuen, og umiddelbart efter kom han selv kurende gennem Værelset paa sine travle smaa Ben ligesom et Stykke optrukket mekanisk Legetøj. Med en Mine som en Hærfører, der ordner sin Arme til Slag, foer han afsted, fulgt i Hælene af sin Stab: et Par stærkt galonerede Lejetjenere og en bluseklædt Dekoratør.

Da han fik Øje paa de to, der ganske udenfor Festprogrammet havde gemt sig her i Kabinettet, standsede han et Sekund.

„Modtagelsen finder Sted i Salonen!" forkyndte han, hvorpaa han rutsjede videre med sine

Hjælpere, der grinede til hinanden bag hans Ryg.

Hverken Nanny eller Per havde rørt sig. Men nu rejste Per sig — endnu halvt uforstaaende og fortumlet.

Ved Lyden af hans Skridt vendte hun Ansigtet om imod ham og standsede ham med et Øjekast, der ganske vist var ulykkeligt og skamfuldt, men som dog meget afgørende, ja forbitret forbød ham at komme nærmere. Og da der nu hørtes flere Stemmer inde fra Havesalen, blev hun et Øjeblik ganske hvid af Angst og skyndte sig forbi ham med bøjet Hoved.

Henne ved Døren standsede hun dog, saae sig tilbage og sagde med halv Stemme, idet hun holdt Viften op for Ansigtet, saa kun Øjnene var synlige:

„Dersom De vover at sige noget til nogen om, hvad De her har tilladt Dem, saa —."

„Hvad saa? . . . Hvad saa, Nanny?" spurgte Per, der nu var lutter Glød.

„Saa —" fortsatte hun med en hykkelsk Forjættelse i sine dejlige Øjne, „saa — bliver vi to aldrig gode Venner."

Hun slog Viften ned og forsvandt.

* * *

Det var Philip Salomon og hans Kone, hvis Stemmer de havde hørt. De gik inde i Havesalen med hinanden under Armen; og den store, kloge Børsmand saae helt enfoldig ud af Henrykkelse over sin Lea, der bar en kostbar, vinrød Dragt med pragtfulde Kniplinger. Men da han fik Øje paa Per, der nu kom ind fra Kabinettet, forsvandt Smilet fra hans Ansigt.

Han var bleven erindret om det pinefulde Hverv, der forestod ham: at offenliggøre sin Datters Forlovelse med dette i hans Øjne ganske ubrugelige og unyttige Menneske. Han havde haft i Sinde at tale til Per derom allerede den foregaaende Dag; men efter at have erfaret hans Bedrifter hos Max Bernhardt havde han ikke kunnet overvinde sig dertil. Og det gik ham ikke anderledes nu. Han kunde end ikke faa sig til at række sin tilkommende Svigersøn Haanden, — hvad Pers Mine forøvrigt heller ikke indbød til.

Nu kom Ivan igen farende som et Spilleværk, dennegang for at overbevise sig om, at alle var samlede. Den første Vogn var nemlig kørt for Døren. Smaabørnene var et Øjeblik i Forvejen kommen springende ind i deres hvide Pynt. Ogsaa Rosalie var kommen tilstede. Derimod manglede stadig Jakobe. Der var tilstødt hende et Toilette-Uheld. Uvant, som hun var, med at gøre noget videre ud af sin Paaklædning havde hun under sine Bestræbelser for at faa Kjolelivet til at sidde handlet saa ilde med det, at hun tilsidst i Fortvivlelse maatte kalde en af Pigerne til Hjælp.

Halvdelen af Gæsterne var allerede kommen, inden hun viste sig.

Nanny, der havde sørget for at holde sig i Nærheden af Per for at kunne iagttage hans Ansigtsudtryk i det Øjeblik, han saae Jakobe, fik virkelig megen Fornøjelse af sin underfundig anbragte lille Sprængmine. Per blev pludselig ganske graa i Ansigtet af Raseri.

Jakobe havde nemlig haft det uheldige Indfald at lade sin Kjole sy med et endog temmelig dybt udskaaret Liv, hvad hun absolut ikke havde Figur til. Den erotiske Betagethed, hvori hun havde

ventet sin Brudgom, tilligemed visse, lykkelige Erindringer fra deres Elskovsmøde havde forledt hende til denne Ubesindighed; men hun ramte her Per paa hans mest ømfølsomme Punkt. Han havde lagt Mærke til, at et Par Herrer havde trukket paa Smilebaandet af hende, da hun kom ind, og han vilde derfor i Begyndelsen slet ikke se til den Side, hvor hun var.

Imidlertid blev der ved at strømme Gæster ind fra den store Forhal, hvor Stuepiger og Lejetjenere havde travlt med at hjælpe Folk af med Overtøjet. Vogn efter Vogn kørte op for den tæppebelagte Trappe, mens der ude paa Strandvejen dannede sig en lang Række af Herskabsekvipager og Hyrevogne, som Skridt for Skridt og under uendelige Standsninger bevægede sig fremad mod Villaen.

Der var tilsidst samlet henved et Hundrede Mennesker i Havesalen og de to tilstødende Kabinetter.

Det var naturligvis særlig Finansverdenen, der var repræsenteret, hvad man ogsaa nok kunde se paa Værdien af Damernes Kjoler og Smykker; men forresten saaes der baade Universitetsprofessorer, Læger, Kunstnere og Skribenter. I Selskabets Holdning og Tone ligesom i Snittet paa Damernes Dragter sporedes tydeligt Paavirkning af evropæisk Fordomsfrihed. Størsteparten af de ganske unge Damer mødte helt balklædte, fordi de vidste, at der skulde danses; men ogsaa adskillige af de ældre, navnlig blandt de jødiske Damer, havde uden Sky ladet Skrædderinden afsløre saa meget af deres Skønhed, som Lejligheden og Øjeblikkets Mode tilstod.

Af det forulykkede Frihavns-Konsortium, hvis Medlemmer alle var bleven indbudt, havde de

fleste sendt Afbud, hvad Ivan efter Gaarsdagens Begivenhed kun havde ventet. Alene den „forhenværende Proprietær", Hr. Nørrehave, havde givet Møde, og hans landlige Skikkelse med den store Guldhalskæde og de dobbeltsaalede Støvler vakte en vis Opsigt i den elegante Forsamling.

Ivan, der tilfældig havde set ham komme kørende i en Droske sammen med den københavnske Selskabsløve, Overretssagfører Hasselager, undrede sig noget over dette Kompagniskab, skønt det ikke var ham ubekendt, at Hr. Nørrehave stod i Forbindelse med de fleste Sagførere i det ganske Land. Den Tanke slog straks ned i ham, at de to maatte have Planer for med Per. Han mindedes, at Hr. Nørrehave ved Mødet den foregaaende Dag havde vist nogen Misfornøjelse med den hovedkulds Afslutning af Forhandlingerne; og hvad Overretssagføreren angik, saa hørte han til de unge, hidsigt stræbende Forretningsmænd, der havde taget Max Bernhardt til Forbillede, saa det var jo ikke urimeligt, om han kunde føle sig fristet til et Forsøg paa at gennemføre, hvad selve Mesteren havde maattet opgive. Uden iøvrigt at besidde andre af de Egenskaber, der havde skabt dennes store Magt, end netop Hensynsløsheden havde han — med Støtte af et stateligt Ydre og en behagelig Selskabstone — allerede vundet sig et vist Navn i Hovedstaden som *smart fellow*.

Af Familjens sædvanlige Gæster, dens saakaldte „Søndagsfremmede", saaes Aron Israel og — ragende op over alle andre — Kandidat Balling, Literaturhistorikeren, Citatbeholderen, denne umættelige Aand, som mindede om Bibelens magre Køer, der slugte deres Kolleger uden derfor at blive federe. Den første havde forputtet sin lille nervøse Skikkelse i en Krog, hvor hans

mange Venner dog straks fandt ham. Balling derimod havde anbragt sig paa en iøjnefaldende Plads opad en Dørkarm; men trods sin fabelagtige Længde, sine rullende Øjne og sin interessante Mavekatars-Bleghed havde han her som i Literaturen det Uheld at forblive ganske upaaagtet. Om det saa var Rosalie, som dog i sin Tid havde følt sig beæret af hans Efterstræbelser, gik hun ham forbi med en Veninde under Armen uden at se ham. Og den lille, spinkle, endnu ikke sejstenaarige Pige, der allerede var paaklædt helt som Dame, brugte dog ellers sine Øjne godt!

Per var efterhaanden bleven Genstand for en Del Opmærksomhed, endda for mere, end han ved denne Lejlighed brød sig om. Hans støtte, solbrunede Skikkelse var nu ogsaa af god Virkning her imellem de mange Kontor- og Stuemenneskers vinterblege Ansigter. De fleste vidste desuden nu, i hvilket Forhold han stod til det salomonske Hus, og mange af de Tilstedeværende saae ham her for første Gang. De iblandt dem, der overhovedet kendte noget til ham og f. Eks. havde hørt om hans Bog, var overraskede over hans Ungdom. De havde ogsaa tænkt sig ham mere i Digterstil og blev forundrede over at træffe en Mand, der virkelig nok kunde se ud som en Vejbryder og Fremtidsminør.

Ingen Person i Selskabet samlede dog Opmærksomheden som Dr. Nathan. Han opholdt sig udenfor paa Terrassen, hvor han stod omringet af en Flok beundrende Damer og Herrer, der alle lo og var meget højrøstede. Man havde æsket hans Mening om en nylig udkommen Bog, der havde vakt en Del Opsigt, et stort Digt med Titlen „En Jakobskamp“. Digtets Forfatter

var Poul Berger, hin unge Lyriker med det blege Ansigt, som i sin Tid havde været en hyppig Gæst der i Huset og hørt til Nannys mange ulykkelige Tilbedere.

Denne Mand havde hidtil som Skribent tilhørt den Kres af frie Aander, der havde samlet sig om Dr. Nathan og søgt Beskyttelse under hans Avtoritet. Hans Poesier havde røbet en sproglig Finsans, der mindede om selve Enevoldsen, men havde samtidig aabenbaret en uhyggelig, en spøgelseagtig Brist paa Personlighed. Han havde af hin Mester lært at sidde taalmodigt og pille med et Rim og nusse et Adjektiv; og i en Række smaa bitte Bøger (som Aar for Aar var bleven tyndere) havde han stadig genfortalt sin triste Ungdomshistorie under Form af en Digtning, der — som de fleste andre af Tidens Kunstfrembringelser — var besynderligt sammenrørt af en blegsotig Romantik og den mest tykblodede Naturalisme, ligesom Tonen i den svingede holdningløst mellem Klynkevornhed og krampagtig Titantrods. Saa hændte det for et Aarstid siden, at han udgav en Bog, som selv hans Venner og Velyndere ikke kunde rose, og dette var mere, end han kunde bære. Han forsvandt pludselig fra København, og i lang Tid hørte Ingen noget til ham. Men en skøn Dag rygtedes det, at han havde gemt sig ovre i en lille jysk Landsby, hvor han levede som Eneboer i en fattig Stue, bortvendt fra Verden, alene optaget af at grunde over sin Skæbne. Herfra var det ogsaa, at han nu havde udsendt sin opsigtsvækkende Bog, hvor han straks i et Forord offenlig brændemærkede sin oprørske Fortid og erklærede, at han efter en aandelig Kamp havde fundet Lykke og Fred i Kristendommens ydmyge Lydighed.

Mens der ellers blandt hans forrige Venner viste sig ringe Tillid til Oprigtigheden af denne Omvendelse, hævdede Nathan nu, at en saadan Religiøsitet, der var fremavlet af krænket literær Forfængelighed og Hævngerrighed og utilfredsstillet Brynde, sikkert var ægte nok. Ja, efter hans Mening var denne Omvendelses Tilblivelseshistorie endog typisk, hvad han under megen Munterhed søgte at bevise ved at fremdrage en Række oplysende Eksempler hentede fra de berømteste Kirkefædres egne Bekendelser, lige ned til Grundtvigs.

Forresten bar Digtet selv meget tydelige Vidnesbyrd om Værdien af det Gennembrud, der var foregaaet hos dets Forfatter, ogsaa i hans Egenskab af Poet. Hvert Blad af den omfangsrige Bog vidnede om en Sindets Grebethed, en nyskabt Følelsens Styrke og Inderlighed, der havde fundet sit Udtryk i en bevidst og myndig Kunst. I den halve Snes Sange, hvoraf Digtet bestod, var der tegnet en Række Skumringsbilleder af det øde og tunge jyske Landskab og det farvefattige Folkeliv, hvormed han havde levet, og det var gjort paa en saadan Maade, at Virkeligheden, skønt gengivet med endog yderliggaaende Naturtroskab, overalt føltes som gennemstraalet af Lyset fra en usynlig Verden bag den. Og dette var just det for Folk mærkelige og overraskende ved Tingen, at han, som hidtil havde famlet saa umodent paa sin Sjæls Instrument, nu samtidig med, at han genvandt Barnetroen, havde fundet sin egen personlige Tone, og at denne tilmed var saa udpræget mandig, en Brysttone, fuld af Mørke og Malm, en Røst fra det Dybe . . . fra det Underjordiske.

Men nu blev der Røre inde i Stuerne. Døren til Spisesalen var bleven slaaet op. Man begyndte at tage tilbords.

* * *

Umiddelbart før man gik tilbords, havde Philip Salomon gennem Ivan ladet Per vide, at han ansaae Lejligheden for passende til at deklarere Forlovelsen. Til Jakobe havde han samtidig selv talt derom, og da hun ikke svarede noget dertil, havde han opfattet Tavsheden som et selvforstaaeligt Samtykke. I Virkeligheden havde hun slet ingenting hørt. Hun havde ikke Tanke for andet end dette ene: at finde Forklaringen paa Pers forandrede Opførsel overfor hende.

Det varede nu ikke længe, før hun kom den paa Spor. Skønt Per tog flittig til Flaskerne, lykkedes det ham ikke at skjule sin Uro. Skraas overfor ham sad nemlig Nanny og morede sig kostelig med en anden Herre. Hun havde naturligvis sin Mand tilbords; men hun havde sørget for at faa en af sine Tilbedere, den forhenværende Kavaleriløjtnant, nu Assuranceagent Hansen-Iversen, anbragt ved den anden Side; og det var med ham, hun hele Tiden underholdt sig.

Engang imellem lagde hun rigtignok Kinden kælent ned paa sin Mands Skulder i den tydelige Hensigt at holde ham skadesløs. Og Dyhring følte sig øjensynlig heller ikke brøstholden men besvarede hendes Ømhedsytringer med en naadig Blinken.

Det var dog ikke, fordi han var saa uforstaaende, som hun mente; men han var temmelig sikker paa, at hun ikke vilde misbruge sin Frihed til i Smug at overskride Grænsen for,

hvad han kunde tillade. Efter at have lært hendes Natur og Karakter nærmere at kende, og navnlig efter at han (til yderligere Beroligelse for sig) behændigt havde opkildret hendes Ærgerrighed og udmalet et Fremtidsperspektiv for hende, der endte i selve Hoffets Sale, følte han sig overbevist om, at hun vilde vogte sig for det blotte Skin af Skandale. Hvor stor Fristelsen maaske end kunde være for hende, vilde det sikkert gaa hende, som naar hun i Butikerne vedblev lystent at omkrese og befingre en eller anden Ting, som havde opvakt hendes Behag, — hun lod den uvægerligt ligge, saasnart der var Tale om, at hun selv kunde komme til at betale den.

Ikke en eneste Gang saae hun over til Per. Forgæves sad han og ventede paa et lønlig tilkastet, beroligende Blik. Han var og blev som Luft for hende.

At hendes Optagethed af Løjtnanten kunde være Forstillelse, et Skalkeskjul, den Tanke faldt ham vel nok ind, men den stillede ham ikke tilfreds. Hun gjorde det ved denne Lejlighed ganske af med den Forestilling, hvori han nu og da havde behaget sig siden deres Afsked i Rom, at der fra hendes Side kunde være en alvorligere Følelse med i Spillet; og dette virkede absolut afsvalende paa hans Erobringslyst. Forøvrigt gjorde hendes Munterhed slet ikke Indtryk af at være tillavet. — Han var oprigtig forarget.

Hertil kom nu noget andet.

Straks efter, at Philip Salomon havde udbragt de Nygiftes Skaal, slog han igen til Lyd for at kundgøre Forlovelsen. Han gjorde det saa kort som muligt; men alligevel — og skønt de fleste var forberedte — vakte hans Meddelelse en livlig Bevægelse rundtom ved Bordet.

Idet nu Per rejste sig for med Glasset i Haanden at modtage Selskabets Lykønskninger, og mens Luften omkring ham pludselig ligesom fyldtes og svulmede af hans Navn, kunde han ikke lade være med at tænke paa, at det ikke var for hans egen Skyld, man saaledes hyldede ham, men alene som Jakobes Tilkommende og som Philip Salomons vordende Svigersøn. Og denne Tanke knugede hans sideniuske Selvfølelse og stemte ham ikke blidere overfor den hele Forsamling. Aldrig havde han mere bevidst end i disse Øjeblikke fornummet sin Slægts nedarvede Uvilje mod dette verdensglade, frimodigt nydende Selskab, der kaldte sig selv det gode. Lyden af den hundredstemmige Snakken rundtom, hvori der enkelte Steder blandede sig fremmede Tungemaal, lød i hans Øre som en Papegøjekoncert. Den Tid var længst forbi, da han lod sig blænde af Glansen fra dette Rigmands-Samfund. Han saae sig mere og mere forarget paa alting. Bordets pragtfulde Blomsterudsmykning, der (hvad han havde regnet ud) maatte have kostet flere hundrede Kroner; de vægtige Sølvopstandere og det øvrige, kunstnerisk udførte Bordstel; de galonerede Tjenere og den uafladelige Skiften Tallerkener — alt var i hans Øjne bare Tegn paa jødisk Pralelyst.

Hidset op af Nannys Latter, der hørtes stadig mere overgiven gennem Larmen, gav han sig tilsidst Luft overfor Jakobe og sagde ligeud til hende, at han fandt den hele Fest opstyltet og taabelig.

Jakobe svarede ingenting. Fra det Øjeblik, hendes Mistanke til Søsteren var bleven vakt, havde hun overhovedet ikke talt til ham.

Nannys tilsyneladende Optagethed af den for-

henværende Løjtnant førte ikke hende bag Lyset. Hun kendte sin Søster og vidste, at for hende bestod Nydelsen ved en Kærlighedsleg fornemmelig i at gøre sin Tilbeder skinsyg. Hun vidste ogsaa, at Nanny af en vis, fejg Frygt for at blive overmandet af sine Følelser bestandig søgte Ly i andre Mænds Beundring.

At det var kommen saa vidt mellem hende og Per, som det virkelig var, troede hun af den Grund heller ikke. Men forøvrigt gjorde hun sig ingen falske Forestillinger om de Hensyn, som Nannys søsterlige Følelse vilde paalægge hende. Hun kunde endda tænke sig, at det havde været Nanny en særlig Glæde at lokke netop hendes Forlovede i sine Garn; og hun forstod nu, at det var Triumf, hun havde læst i hendes Øjne, dengang hun straks ved sin Hjemkomst havde givet sig til at fortælle om sit Sammentræf med Per.

Der var nu ikke Tale om, at Jakobe lod sig mærke med noget. Med den næsten overmenneskelige Evne til Selvbeherskelse, som hendes Sygelighed havde opøvet hos hende, fra hun var Barn, gennemførte hun tappert sin Rolle som lykkelig Brud. Skønt hun saae og hørte alting som gennem en Taage og hele Tiden havde en Fornemmelse af at befinde sig paa et gyngende Skib, var der ikke andet at se paa hende, end at hun var lidt blegere end sædvanlig og syntes noget træt. Kun overfor Per kunde hun ikke forstille sig. Hver Gang han sagde noget til hende, vendte hun Hovedet bort. Hun taalte næsten ikke at høre hans Stemme. Blot hans Ærme kom til at berøre hendes Arm, isnede det igennem hende.

Til alt Held blev der foreløbig ikke levnet hende megen Tid til at tænke. Hvert Øjeblik

reves hun op af sin begyndende Fortvivlelse derved, at Venner og Bekendte ønskede at drikke med hende og hendes Forlovede. Om det saa var Nanny, vilde hun hilse paa dem, og hun saae ved denne Lejlighed for første Gang paa Per. Med en Frimodighed, der fik det til at løbe ham koldt ned ad Ryggen, nikkede og smilede hun til dem begge over sit løftede Glas.

„Skaal, Hr. Svoger! . . . Skaal, Jakobe!"

Det er dog virkelig for frækt! — tænkte Per. Han var bleven ganske rød i Hovedet og kunde ikke faa sig til at møde hendes Blik.

Jakobe derimod førte tilsyneladende rolig sit Glas til Munden, dog uden at drikke. Af Angst for igen at se Triumf i Søsterens Øjne overvandt hun sig endog til at gengælde hendes Nik.

Imidlertid var Per og hans Fremtidsideer bleven det almindelige Samtaleemne ved Bordet, i alt Fald hos dem, der ikke sad i hans umiddelbare Nærhed. Særlig havde Damerne faaet travlt med at betragte Husets nye Svigersøn; og Pers barske og mørke Mine og den Afmaalthed, hvormed han efterkom selv de venligste Opfordringer til ham om Samdrik, forhøjede hos adskillige den Respekt, han i Forvejen havde vakt ved sin mandige Skikkelse.

„Ja disse Sideniusser er nok Karakterer," blev der sagt et Sted oppe i Nærheden af Philip Salomon, hvad denne imidlertid syntes at overhøre, skønt Ytringen var henvendt særlig til ham.

Derimod var der blandt Gæsterne ved denne øvre Bordende en anden Herre, — en ældre, tungt ludende Graaskæg — paa hvem Bemærkningen gjorde et vist Indtryk. Det var den bekendte Etatsraad Erichsen, en af Byens Rigmænd, ja maaske dens rigeste Mand og dertil en national

Velgører i stor Stil. Allerede før Bordet havde Overretssagfører Hasselager talt til ham om Per og søgt at interessere ham for dennes Planer, som han ikke tidligere havde kendt noget til eller endog blot hørt om. Derfor sad han nu og iagttog ham med saa prøvende Blikke, ligesom han var opmærksom paa alt, hvad der blandt de Omkringsiddende blev sagt om den unge Mand og hans velansete Slægt.

Ved Efterretten slog Philip Salomon for tredje Gang paa sit Glas. Det var dog ikke — som han straks under Selskabets Munterhed forklarede — for at bortgive endnu en Datter. Han vilde derimod foreslaa en Skaal for Dr. Nathan og ønske ham velkommen tilbage fra den lange Udlændighed, som jo heldigvis kun havde knyttet ham endnu fastere til Landet og dets Ungdom. Skaalen blev drukket med stor Begejstring. Flere af Gæsterne — ogsaa Damer — rejste sig fra deres Pladser og samledes om Doktoren for at støde deres Glas mod hans.

„Han har ikke forandret sig siden sidst," hørte man Folk sige rundtom ved Bordet. „Haaret begynder dog at miste Farven." — „Aa ja, men han ser alligevel ikke ældre ud!"

Ja, hvordan saae han egenlig ud, denne meget fejrede og meget angrebne Mand, der mere energisk og mere maalbevidst end nogen anden havde ryddet Grund for Fremtidens Danmark og med sin Taler- og Skribentvirksomhed havde rejst et Røre, hvortil man næppe kunde finde Sidestykke i nogen aandelig Bevægelse herhjemme siden Reformationens Dage.

Han var lille af Vækst, og Folk fandt i Almindelighed hans Ansigt uskønt. Det var i hvert Fald meget uregelmæssigt; men forresten havde

det sin Vanskelighed at bedømme det, fordi det aldrig var i Hvile men uafbrudt skiftede Udtryk og afspejlede de indre Bevægelser med et ubehersket, krampagtigt Minespil, hvori der med Aarene endda var kommen nogen bevidst Overdrivelse. Smukkest var det, naar han lyttede. Dets Udtryk fik da Liv af det, som var allerypperst hos ham: hans Kundskabstørst, hans umættelige Videlyst . . . eller Videlystenhed. I en almindelig Selskabsunderholdning var saadanne Øjeblikke dog ikke hyppige hos ham, han holdt absolut mest af at tale selv. Ved Siden af en ubegrænset Modtagelighed — og som Modvægt herimod — besad han endnu i den graanende Alder en næsten ungpigeagtig Meddelelsestrang, der undertiden kunde udarte og blive lidt sladdervorn og da ikke var fri for Malice.

Denne hans hensynsløse Livfuldhed havde bidraget mere, end han selv forstod, til den Modstand og Uvilje, hvormed han var bleven mødt. Den havde Gang efter Gang fjernet ogsaa Venner og naturlige Forbundsfæller fra ham ved at krænke de nordisk-germanske Forestillinger om mandig Værdighed. Hans Naturel var i det hele saa fremmedartet, saa uforligeligt med den danske Nationalkarakter, at han nødvendigvis maatte støde an, saa meget mere, som han — i betegnende Modsætning til de jødiske Skribenter, der før ham var optraadt i den danske Literatur — hverken søgte at tilpasse sine fremmede Ejendommeligheder efter Omgivelserne eller at gøre sig interessant ved at stille sig udenfor med et farisæisk: „Hvad vil jeg imellem Jer?“ Han havde aldrig tvivlet om sin Berettigelse til at tale med. Han havde endog meget tidlig følt sig særlig kaldet til at spille en Rolle i Nationen og det

netop paa Grund af dette unationale i hans Afstamning, der satte ham istand til at betragte det hjemlige Liv paa Frastand og bedømme det uden Fordomme.

Hertil kom, at heller ikke hans Dannelse var af den sædvanlige dansk-tyske Art. Han havde sin aandelige Hjemstavn i romansk Kultur, og hans Forkærlighed for fransk Smagsforfinelse — den han som ung lagde for Dagen ogsaa ved en vis ydre Elegance — gjorde ham straks mistænkt mellem hans Landsmænd, ikke mindst i den lærde Verden. I Grunden havde han vel sine bitreste Modstandere indenfor selve Universitetets Mure. Med sit smukke og meget velplejede Haar, sit store, altid snehvide Skjortebryst, sit hele omsorgsfuldt hægede Ydre var han nøjagtig saadan, som de gamle teologiske Professorer forestillede sig en Charlatan.

Dog, alt dette var endnu ikke tilstrækkeligt til at forklare den overordenlige, formelig tidskelsættende Virkning af hans Optræden. Han besad visselig glimrende Evner men var dog ikke, hvad man i Almindelighed forstaar ved et „Geni", ingen selvfødende Aand, ingen Nyskaber. Sammenlignet med hjemmeavlede Originaler som Grundtvig eller Kierkegaard kunde han endog synes at mangle dybere Ejendommelighed. Han havde været for utaalmodig til at udruge nogen selvstændig Verdensanskuelse, for livsoptaget og levelysten til en saadan sejg, dagsky, edderkoppeagtig Udspinden af eget Personlighedsindhold, hvorunder ogsaa ringere Begavelser kan slumpe til at gøre mere og mindre mageløse Opdagelser. Med sin rastløse Higen kunde han snarere lignes ved en gylden Arbejdsbi, der i Sol og Storm afsøgte alle Aandens Blomstermarker og

trofast vendte hjem til Kuben med Brodden skjult af Honning. Ligesom med hundrede Øjne overfoer han alle Landes og alle Tiders Literaturer, slog med uglippeligt Instinkt ned paa alt, hvad der kunde tjene som Ansporingsmiddel derhjemme, og fremstillede med den sindrigste Kunst et Kraftuddrag deraf, en snart bitter, snart sødt krydret Livsvækker for den danske Ungdom. Hele Tidsafsnits Aandshistorie forstod han at oprulle paa nogle faa Sider, saa den fik et Dramas Flugt og Liv. Endog de dunkleste filosofiske Løngange kunde han belyse med et Par virkningsfulde Tankelyn, saa selv de dummeste fik en Slags Fornemmelse af, hvad der taltes om.

I denne Genfremstillingens Kunst stak den dybere liggende Hemmelighed ved den enestaaende Magt, han havde faaet over de Unges Sind. Ikke alene bedaarede den rent umiddelbart; men den skaffede ham Haandsrækning fra en Egenskab ved Folkekarakteren, som man overhovedet aldrig forgæves udnytter, og som han da ogsaa samtidig energisk bekæmpede: den danske Magelighed. Aldrig før havde den studerende Ungdom herhjemme kunnet tilegne sig Kundskaber paa saa let og underholdende en Maade. Mens man laa henstrakt paa sin Sofa med en lang Pibe i Munden, skred Verdensliteraturens store Personligheder En livagtig forbi, og Indholdet af deres Værker blev gengivet med en saa bestikkende Anskuelighed, at det bagefter var, som om man selv havde læst og gennemtænkt dem alle, hvorfor ogsaa de fleste ansaae det for ganske ufornødent virkelig at gøre det. Man godkendte Nathans Domme og Synspunkter uden Indsigelse, fordi man antog dem for sine egne. Man fyldte

sig med hans rent personlige Følelses- og Stemningsliv, indsugede hans orientalsk flammende Sympatier og Antipatier under Fornemmelsen af en trolddomsagtig Berigelse. Aldrig havde det saaledes gæret i den akademiske Ungdom af Vovemod og Frihedsbegejstring. Selv den mest tykblodede Bondestudent var som berust af Stordaadstrang, naar han efter nogle Timers Læsning i Nathans Skrifter væltede op fra sin Sofa for at stoppe sig en ny Pibe.

Naa, mere end til en forbigaaende Opblussen blev det da som oftest heller ikke, og Tilbageslaget var i mange Tilfælde endda det kraftigste i Virkningen. Poul Berger var langtfra den eneste, for hvem Vækkelsen ved Nathan og dennes aandelige Ilddaab var bleven Forberedelsen til en religiøs Genfødelse. Det kunde ikke være anderledes. Hvor et aandeligt Liv var bleven vakt og med nogen Alvor søgte mod Dybet, fandt det ingen anden opdyrket Jordbund at slaa Rod i end Teologien. Hvad der var af Kultur i Folket, tilhørte endnu saa godt som udelukkende Kirken. Hvor Overfladen hørte op, begyndte enten Middelalderen eller Tomheden.

Paa en vis Maade kunde Omfanget af Nathans Betydning derfor foreløbig bedst maales paa hans Modstandere. Hos adskillige af disse havde han virkelig formaaet at vække den virksomme Lidenskab, den fanatiske Glød, han forgæves havde søgt at indblæse sine Medkæmpende. Endnu sporedes det religiøse Bagstræv dog ikke stærkt i Hovedstaden, hvor Sindene var for optagne af det nyskabte Forretningsrøre. Ude i Provinserne derimod, især paa Landet, voksede det sig stærkt i Stilheden og samlede sig om

Præstegaarde og Højskoler som en Hær omkring sine Fæstninger.

* * *

Efter at man havde rejst sig fra Bordet, gav Per og Jakobe en Slags Kur i et Hjørne af Havesalen, hvor den store Krystallysekrone nu var tændt.

Blandt de første, der kom hen for at hilse paa dem og trykke Pers Haand, var Proprietær Nørrehave. Med sin allertrohjertigste Snurren paa r'et udtrykte den svedne Jyde sin overordenlige Beklagelse af, hvad der var sket den foregaaende Dag hos Max Bernhardt, og forsikrede, at han for sit Vedkommende aldeles ikke havde samstemmet med denne „i Opfattelsen af Situationen".

Per hørte kun efter med det ene Øre. Han havde stadig sin Opmærksomhed henvendt paa Nanny, der stod henne i den anden Ende af Salen og fjasede i en Kres af smiskende Kurmagere. Skønt han var bleven fast bestemt paa at lade hende sejle sin egen, plumrede Sø, kunde han ikke holde sine Øjne fra hende. Han saae nu, hvordan Løjtnant Iversen, der havde været ude i Forstuen og hentet hendes Hermelinsslag, med dvælende Omhu lagde dette om hendes Skuldre, og hvordan han absolut ogsaa vilde hægte det under Hagen, hvad han dog ikke fik Lov til, — Nanny smækkede ham over Fingrene. Men umiddelbart efter tog hun frejdig hans tilbudte Arm og skridtede afsted med ham gennem Salen og ud i Haven, hvor i Forvejen andre af Selskabets Unge var tyet ud for at drikke Kaffen i det norske Lysthus.

Proprietær Nørrehave var imidlertid bleven

ved at snakke, og det gik op for Per, at det var Mandens Hensigt at faa ham til at udtale sig om Gaarsdagens Begivenhed for at komme under Vejr med, hvad for nye Planer han nu havde med Hensyn til sin Sags Fremme. For ikke at røbe, at han endnu ikke havde nogen, blev Per stadig mere ordknap og forbeholden, hvilket dog kun forøgede Jydens Nysgerrighed og gjorde ham yderligere opsat paa at komme til Forstaaelse med ham.

Endelig trak han sig bort. Dog kun for at afløses af en anden, der nærmede sig sidelæns henne fra den Gratulant-Gruppe, som havde dannet sig omkring Jakobe. Det var Aron Israel. Den lille, frygtsomme og kejtede Videnskabsmand med den naive Beundring for alt, hvad han ikke forstod sig paa, ganske særlig for al praktisk Virksomhed, havde allerede en Stund kreset omkring Per for at afvente et Øjeblik, da han kunde komme til at hilse paa ham uden at træde andre i Vejen. Da han nu havde faaet fat i hans Haand, vilde han til Gengæld ikke slippe den, men blev ved at trykke den hjertelig mellem begge sine.

„— — Og maa jeg saa benytte Lejligheden, Hr. Sidenius, til at sige Dem en oprigtig Tak for Deres lille Skrift fra i Vinter. Det var en Dynamitbombe . . . et Attentat . . . men anvendt i Menneskelighedens Tjeneste. Jeg veed meget godt, at det ikke kan have nogen Interesse for Dem at høre, hvad jeg — en ganske Ukyndig — mener om Deres Bog; men jeg kan nu alligevel ikke lade være med at sige Dem, at den trods sine mange stærke Udtryk — som vistnok kan have skræmmet en Del — har glædet mig meget.“

Per saae uvis ned paa den lille Mand. Vel var han ikke netop den eneste af Gæsterne, som havde

talt til ham om hans Skrift og sagt ham Behageligheder for det. Men medens Per havde opfattet de andres Lovord simpelthen som Høflighedsfraser, kunde han vanskeligt tvivle om Aron Israels Oprigtighed. Dertil havde han hørt for meget om denne stille Lærdes begejstrede Sandhedssøgen og hele ideelle Stræben. Og det var jo desuden ikke første Gang, han havde vist Deltagelse for ham og hans Fremtidsideer.

Per svarede, som sandt var, at han var overrasket over, at hans Bog overhovedet var kommen ham for Øje. Den havde dog ellers ikke vakt nogensomhelst Opmærksomhed. Bladene havde jo ikke engang omtalt den, hvorimod alle de københavnske Aviser i de samme Dage, da Bogen udkom, havde været meget optaget af en fremkommen Plan til en Flytning af Tivoli.

„Jeg lagde godt Mærke dertil," sagde Aron Israel. „Og jeg har derfor ogsaa gaaet og kæmpet med Lysten til at skrive Dem til. Jeg syntes, De skulde dog ikke være uvidende om, at der var Folk herhjemme, hvem Deres stolte og frejdige Tro paa Menneskehedens Udviklingsmuligheder og Deres hele Storsyn paa Fremtidens Naturerobringer har varmet og opbygget. Ja . . . jeg bruger med Forsæt det Ord. Efter min Mening hører Deres Bog til den sande Opbyggelseslitteratur; den virkede paa mig som et Foraarspust, — lidt hovedsvimlende men saa velgørende havfrisk. Jeg ønsker inderlig, at Deres Naturevangelium vilde blive taget ret til Hjerte af vor kære Ungdom herhjemme, der jo stadig behandler Realkundskaberne med en uforstandig Overseenhed og rimeligvis derfor saa sørgelig let forknyttes af Livet."

Per havde lempelig trukket sin Haand til sig; han var bleven rød.

Saadan gik det ham altid. Trods al hans udæskende Selvfølelse, alle hans bryndefulde Haab om Hæder og Beundring, — saa saare Nogen for Alvor udmærkede ham, blev han forlegen. Nu havde han desuden for Øjeblikket en naturlig Sky for at komme for dybt ind paa disse Ting, og han søgte derfor at føre Talen andetsteds hen.

Men Aron Israel var for optaget af sit Emne. Han gav sig til at tale om Nathan, til hvis Virksomhed Per havde hentydet et Sted i sit Skrift med noget af den Ringeagt, han paa Bogens Tilblivelsestid endnu nærede for alle Æstetikere. Aron Israel sagde, at trods den næsten ubegrænsede Beundring, han for sit Vedkommende følte for denne Mand, kunde han jo nok indrømme, at hans Mangel paa naturvidenskabelig og teknisk Indsigt var at beklage og kunde blive af skæbnesvanger Betydning for den Del af den danske Ungdom, for hvilken han havde været Opdrager. Det vilde unægtelig have været heldigere, om hans Virksomhed havde fremkaldt flere Handlingens Mænd og færre Skønaander. Her var utvivlsomt en Forsømmelse at indhente, og til at løse denne Opgave — maaske Tidens største — syntes Forfatteren af „Fremtidsstaten“ — det skulde være sagt uden al Smiger — at sidde inde med fremtrædende Betingelser. Det yngste Slægtled ventede øjensynlig paa sin Vækker og fremtidige Fører. En Trone var ledig. Der spejdedes efter den udvalgte, den kongebaarne — —.

Han maatte afbryde. Der var pludselig bleven stille over hele Salen. En sortmanket Herre havde anbragt sig ved det store Flygel og slog et Par

Akkorder an, mens Ivan med et Ansigt, der straalede som et nyslaaet Tyvekronestykke, førte en høj og sværbarmet Dame hen ved Siden af Pianisten.

Dette var Afsløringen af den store Overraskelse, som Ivan havde kaldt *le clou*. Damen, en berømt Sangerinde fra den kongelige Scene, havde vist Familjen den Velvilje at modtage en Indbydelse til Selskabet og (mod et klækkeligt kontant Vederlag forøvrigt) at synge to Sange og et Dakapo-Nummer efter Bordet, en Gunstbevisning, som hidtil — hvad de fleste af de Tilstedeværende vidste — kun var bleven enkelte meget højtstillede og velhavende Adelsfamiljer til Del.

Per, der ganske manglede Øre for Kunstsang, søgte at slippe bort. Han saae, hvordan nogle andre Herrer, hvem Rygeværelsernes Fred lokkede, heldig smøg sig ud langsmed Væggene. Men han havde for langt til Udgangene. Inden det lykkedes ham at naa en af Dørene, lød der et Teaterskrig gennem Salen og straks derefter et hendøende pianissimo, der nødte ham til at standse og slaa sig tiltaals.

Damens Sang hørte han dog ikke paa. Det var Aron Israels Ord, der blev ved at summe i hans Øre; de gjorde ham saa underlig svimmel. Var der ikke ligesom noget af en Styrelse i, at han skulde møde denne begejstrede Tillid netop nu, da han selv var begyndt at tabe Troen paa, at han virkelig hørte til de kaldede? . . . Der var gaaet en Isnen igennem hans Hjerte, da den underlige lille Mand paa sin profetiske Maade havde talt om „den ledige Kongetrone“. Hans Ungdomsaars stolteste Haab — det, han i Grunden forlængst havde sluppet — vendte ved disse Ord stormende

tilbage i hans Sind som en bortskræmt Ørn til sin Rede.

Han joges op af sine Tanker, da Sangen standsede og Bifaldet — ledet af Ivan — raslede gennem Salen som en Hagelbyge. I det samme kom han til at tænke paa Nanny, der endnu ikke var vendt tilbage med sin Kavaler. „De morer sig nok godt," sagde han til sig selv, og der paakom ham en bitter Lyst til at gøre en Afstikker ned i Haven for at se, hvad de tog sig for derude i Mørket og Ensomheden.

Henne ved Døren stødte han paa Onkel Heinrich. Den gamle Kavaler havde i Dagens Anledning ladet sig krølle over hele Hovedet og bar med Frækhed sin store, falske Brillantnaal, der straalede i hans Skjortebryst som en kongelig Æresgave.

Per vilde gaa ham forbi. Han havde siden sin Hjemkomst saavidt muligt undgaaet denne det salomonske Hjems onde Dæmon, der vedblivende gav sig Mine af at være hans Velgører, og hvis Frisprog Per i sin Friertid havde fundet sig i af Frygt for hans giftige Tunge.

Onkelen standsede ham imidlertid og trak ham med en hemmelighedsfuld Blinken lidt tilside.

„Et Ord i Forbigaaende, min kære Ven! . . . Men allerførst min ærbødige *compliment!* Det synes jo at gaa fortræffeligt iaften."

„Hvad mener De?" spurgte Per uden Forsøg paa at skjule sin Utaalmodighed.

„Hvad beha'er? . . . Naa saadan! . . . De vil spille Komedi' ogsaa for mig. Det kan De ellers spare Dem, søde Ven, jeg kender Dem veed Gud tilstrækkeligen godt. Men gener Dem bare ikke. Bliv kun i Deres Rolle — det er maaske netop

rigtigst. Deres Alvorsmaske er af en grandios Virkning, kan jeg fortælle Dem. Herr Gott von Mannheim, hvor har jeg moret mig! Folk taler om Dem som om et veritabelt Mandfolk. Er det ikke Komik? . . . Men bliv bare ved! Træk dem ved den lange Næse allesammen! Put dem Snus i Øjnene! Hug i, hug i, saa jeg kan have lidt Ære af Dem!"

Med et Blik fuldt af Modbydelighed saae Per ned paa den hæslige lille Mand, der aabenbart var lidt beruset, og hvis halvt tilgroede Basiliskøjne formelig sprudede af Ondskab. Den forlorne „Direktør" var aldrig mere edderspændt, end naar der var Selskab i Svogerens Hus, fordi ingen af Gæsterne vilde have noget med ham at gøre. Særlig viste alle Børsens Mænd ham aabenlyst deres Ringeagt.

„Hvad er det, De staar der og sludrer om," sagde Per. „Har De noget at sige mig, saa skynd Dem."

„Allerærbødigste Tjener! Allerærbødigst! . . . Veed De, at De minder mig om en Styk', jeg engang saae her paa Kongens Teater . . . en dum Styk', naturligvis, saadan et Ridderspektakel fuld af Vers og Vaas. Der var en ung Mand deri, en Døgenigt, en Bondeknold, som alle blev forgabet i, hvor han viste sig paa Tribunen. Alle Damerne hang sig om Halsen paa ham, og Kongen selv gjorde han smaatosset af Beundring, saa han udnævnte ham til Minister, og altsammen formedelst en kleines Ding, han bar skjult paa sig, med noget Troldskab i, forstaar sig, — den gjorde ham saa dajlig i alles Blikke. Sig mig, den Ring har vistnok De arvet, min søde Herre! . . . Eller hvad mener De selv? Her kommer De tilbage fra Deres Rejse og makker straks en Skandal', saa man maa

skamme sig over Dem. Og idag er De ikke desmindre Aftenens Helt og gør Karrier'. — Men De, Højstærede, finder det naturligvis altsammen i sin gode Orden!"

Den Kæft maa jeg ved Lejlighed se at faa lukket, tænkte Per et Øjeblik ved sig selv men fik i det samme et overlystigt Indfald. Nej, han skulde netop have Lov til at beholde sit Frisprog! Han skulde være hans Hofnar, hvis ærlige Ondskab skulde krydre ham en stille Time nu og da under Tilværelsens buldrende Maskerade!

Han lagde højmodig sin Haand paa den abeagtige Mands udpolstrede Skulder og sagde:

„Lad det nu være godt, allerærværdigste Onkel! Har De noget andet at sige mig, saa kom frem med det. Jeg vil nødig opholdes."

„Naa, — hør et Ord da! Veed De, at man er i Færd med at faa lavet et nyt Konsortium paa Deres Navn? De kender jo ham, den dicke Bonde, der er kommen her iaften og stinker op med sine sure Fedtlærsstøvler, — Nørrehave hedder han. Jeg saae, han stod og talte med Dem før. Mærkede De ikke noget?"

„Nej, — ikke noget særligt."

„Nej, naturligvis! Men det er nu alligevel, som jeg siger. Han og saa denne lange Vindbøjtel, Hasselager — Overretssagføreren — har Følehornene ude. Jeg har selv observeret det. Jeg saae dem for lidt siden begge to staa og snakke med ham, denne Dummepeter, Etatsraad Erichsen med Oksefjæset, som man gør saa meget Væsen af og kalder en Hædersmand og Patriot, fordi at han lader sig snyde Vandet ud af Øjnene, bare man skriger op om Fædrelandssind og national Oprejsning og Aandens Dannevirke . . .

Tossehoved. Jeg tænkte straks, at det var Dem, der var paa Tapetet, og jeg holdt mig saa i Nærheden for at høre lidt. Jeg tror nok, at der var Bid. Etatsraaden hørte da meget opmærksomt paa de to Herrer og saae ganske fordummet ud. Derfor siger jeg: gør nu ingen Taabeligheder fler. Benyt Øjeblikket og hug i med alle Negler! En saa gunstig Lejlighed kommer kanske ikke saa snart igen!"

Per stod lidt uden at sige noget. Han havde just ikke nogen stor Tillid til Betydningen af den andens Iagttagelser; men opstemt som han var efter Samtalen med Aron Israel, gjorde Meddelelsen dog et vist Indtryk paa ham.

„Var det bare det, De vilde fortælle mig?" spurgte han saa.

„Nej."

„Der er altsaa mere?"

„Ja, . . . men De kan vist ikke gætte, hvad det er," sagde han med sammenknebet Øje og gjorde en lang Pavse for at spænde Pers Nysgerrighed. „Da jeg i Formiddags promenerede i Vimmelskaftet, mødte jeg — hvem tror De? — Oberst Bjerregrav."

Ved Lyden af dette Navn gav det et lille Hop i Per.

„Saa talte De vel med ham," sagde han.

„Naturligvis."

„Fortalte De ham maaske, hvad der igaar foregik hos Max Bernhardt?"

„Naturligvis."

„Naa — hvad sagde han til det?"

„Han vidste det allerede."

„Saa—aa. Fra hvem?"

„Det fortalte han ikke. Men jeg har siden gættet det. Han lod nemlig et Ord falde om denne

Nørrehave og spurgte mig — saadan forborgent — om jeg kendte noget til ham, og hvad det var for en Person. Den schlauer Fuchs har allerede igaar været hos ham og snakket ham noget for. Jeg siger Dem: Obersten vidste Besked med alt, hvad der var passeret hos Max. Og — at tænke sig det! — han var aldeles imponeret af Dem. Gud straffe mig, han ligefrem gottede sig, at De havde forvovet Dem til at give Max den Salut i Synet. Han saae jo gerne alle voreses unge Rabalderjøder hængt, — og Gud velsigne ham for det! Hans Øjne formelig skinnede. Den Karl tager jeg min Hat af for, sagde han . . . Og jeg forstod jo nok, at han havde en Hensigt med at sige det. Det var Meningen, at jeg skulde fortælle Dem det bagefter. Han vil gøre sig lækker for Dem, forstaar De? Han haaber endnu paa en Forligelse. Det er Manden efter mit Hjerte, sagde han. Det er vores egen friske danske Ungdom, der nu kræver Plads og vil slaas med al den fremmede Yngel, som har faaet Lov at skyde tilvejrs her i Landet. Det var nøjagtig Menneskets Ord . . . Komik, hva'? Storartet!"

Per stod i egne Tanker og svarede intet.

„Naa — har jeg saa ikke Grund til at kalde Dem en Lykkens Pamphilius? Jo flere Dumheder De laver, jo større Furore gør De. — —"

Der blev tysset paa ham af nogle Folk, der stod i Nærheden. Sangerinden havde taget et nyt Nodeblad, og der blev igen kirkestille i den store Sal.

Per vendte sig fra ham og listede ud af Døren.

Langsomt gik han gennem Kabinettet og videre ud i Forstuen. Herfra stod Døren aaben ind til Biblioteket og den bagved liggende Billardstue, der begge tjente til Rygeværelse. En tæt Ha-

vannadamp trængte allerede ud fra det forreste Rum, hvor en Samling højrøstede Herrer førte en livlig Debat. De kunde ikke ses fra Forstuen, men deres Stemmer overdøvede allerede herude Musikken fra Salen.

Nogle Skridt fra den aabne Dør standsede Per med eet. Han havde hørt sit Navn nævne derinde. Med brændende Kinder og bankende Hjerte blev han staaende for at lytte. Det var ham selv, Ordstriden derinde galdt. Det var hans Projekt, der havde sat Lidenskaberne i Bevægelse. Der var to, som i Munden paa hinanden sagde, at Københavns Interesser for Landets egen Skyld ikke turde angribes, hvortil en anden — en Mand med en kraftig Stemme — svarede, at for ham var det netop det ny og tiltalende ved den fremsatte Tanke, at den saa afgørende brød med Concentrationsprincipet, der havde voldt Landet ubodelig Skade og fjernet os længere fra de evropæiske Forretningscentrer, end vor geografiske Beliggenhed gjorde det nødvendigt.

Per vilde ikke høre mere. Han vendte sig bort med en sky Bevægelse og gik tilbage til det tomme Kabinet. Her stod han nogen Tid i Tanker henne ved et aabent Vindu, der vendte ud mod Landevejen og Skoven og den endnu svagt farvede Aftenhimmel.

Saa var hans Tid altsaa dog kommen nu! . . . Det faldt ham ind (og han smilte selvironisk derved) at Øjeblikket jo temmelig nøje stemte med hans egne gamle Beregninger, hvor der netop var bleven taget Hensyn til den sandsynlige Virkning af det, som var sket her idag. Med hans Forlovelses Offenliggørelse var hans „Lykke“ beseglet. Han havde nu faaet officiel Adkomst til Berømmelsens forgyldte Tornekrone.

Inde i Salen brød et nyt Hagelvejr løs, og samtidig fandt der et Opbrud Sted, — man fordelte sig igen i Værelserne. Per, der var tung i Hovedet af de ophedede Rums parfymemættede Atmosfære, havde ingen Lyst til paany at opsluges af Mylret. Med en rask Beslutning vendte han tilbage til Forstuen, fandt her sin Hat og Frakke paa en af de overfyldte Knagerækker og gik bort — ud paa Landevejen.

Aftenen var ganske sommerlig. Til den ene Side havde han Skoven, til den anden saae han ud over Sundet, hvorover der laa en røgagtig Taage. Et Par Gange standsede han og aandede dybt ud for ret at fylde sig med den dugkølige Luft, der friskende og ligesom rensende gennemtrængte hele Legemet. Hatten holdt han endnu i Haanden, og den langskødede Overfrakke havde han i Skyndingen kastet løst over sig, saa den hang frit ned fra Skuldrene som en Kunstnerkappe.

Han tænkte paa, at det altsaa nu galdt om for Alvor at tage fat paa Gennemarbejdelsen af Projektet. Og det skulde vel lykkes ham at rette Manglerne. Det Uheld, der i saa Henseende havde fulgt ham om Formiddagen, maatte skyldes Uoplagthed. Den næste Dag vilde det gaa bedre.

Ved et Vejsving, hvor han kom Vandet ganske nær, standsede han igen. Sundets hele Flade laa her udbredt foran ham mellem de vigende Kyster, overhvælvet af en næsten skyløs Himmel.

I flere Minutter stod han stille og lyttede til de bløde Klunk af Vandet langsmed Stranden. Ligesom hin Aften efter Hjemkomsten, da kan havde staaet derhenne under „Skovbakken“ sammen med Jakobe, betoges han paa ejendommelig Maade af denne ensformige Lyd, der i den dybe

Stilhed lød som selve Uendelighedens fortrolige Smaasnakken.

Ogsaa Stjernerne blev saa underlig levende for ham. Der var især en lille, kraftigt lysende en, der stod lige over Hveen; den blinkede saa hjemligt, ligesom genkendende til ham; det var, som om den anstrengte sig for at minde ham om noget. Husker du mig ikke? — syntes den at spørge. Mindes du ikke dengang . . . for længe, længe siden . . . langt borte herfra . . . ude i det store Verdensrum . . .

Et Par Vogne med hjemfarende Skovgæster rev ham tilbage til Virkeligheden. Da blev han — noget borte, umiddelbart ved Stranden — et Lysfænomen vaer, der i første Øjeblik forbavsede, ja næsten forskrækkede ham. Det gik dog hurtigt op for ham, at det var Ivans Lysballoner, som, idet de spejlede sig i det blanke Vand, frembragte Indtrykket af en Række luende Ildsøjler. Lidt højere oppe skimtede han nu ogsaa selve den fuldt oplyste Villa gennem Havens mørke Trægrupper. Det samlede Syn var i den stille Aften af en egen fantastisk Virkning, mindede om et straalende Fepalads.

I det samme kom han til at huske paa, at han jo havde haft i Sinde at belure Nanny og hendes Kavaler derude i Haven. Han havde virkelig ganske glemt hende, og han var slet ikke ked deraf. „Lad ham beholde hende!“ sagde han og tog med disse Ord uigenkaldelig Afsked med Nanny og med Kærlighedens Eventyr i det hele taget. Herude, Ansigt til Ansigt med det uendelige Verdensrum, forekom denne Menneskenes hæsblæsende Elskovstagfat ham ret usmagelig, ja fyldte ham med Lede.

Han gik videre ud ad Vejen, og snart blev der meget livligt omkring ham. Han var kommen ind i en større Landligger-Koloni, og det smukke Vejr havde overalt lokket Folk ud i Haverne og paa Altanerne.

Men Per foretrak Stilheden. Han vendte om og gik langsomt tilbage.

Da han kom forbi et Sted, hvorfra der lød Musik, blev han uvilkaarlig staaende for at kaste et Blik ind over den høje Tjørnehæk, som dannede Gærde ud mod Landevejen. Derinde laa en lille straatækt Villa i en gammel Have, hvor nogle unge Damer og Herrer løb og legede.

Ogsaa derinde var der aabenbart Fest. Og han blev paa egen Maade slaaet af Modsætningen mellem dette Selskab og det, han havde forladt. Damerne derinde var alle lysklædte; men i deres Dragter sporedes ingen Paavirkning af evropæisk Fordomsfrihed, og Legen, der legedes, var den gode gamle nationale og højst uskyldige „Saltebrød". En Student havde netop anbragt sig under et Træ med sin hvide Hue for Ansigtet og var begyndt at tælle, mens de andre listede afsted over Plæner og Gange for at skjule sig bag Buskene. Gennem den aabne Havedør saaes et halvt afdækket Familjebord og omkring dette et Par ældre, tobaksrygende Herrer — den ene med Kalot — som fuldstændiggjorde Indtrykket af borgerlig Jævnhed og Hygge. Derindefra lød ogsaa den Musik, der havde standset ham — tynde, sprukne Klavertoner fra et af den Slags bedagede Instrumenter, som hans Søster Signe havde spillet paa derhjemme i Præstegaarden, og som han aldrig kunde høre uden at blive bevæget.

To unge Piger kom gaaende med hinanden om Livet ude fra Gaardspladsen bagved Villaen. De anbragte sig paa Trappen udenfor Havedøren, hvor de i en sværmerisk Stilling gav sig til at betragte Stjernehimlen. Nogle forpustede Damer, der havde været med i Legen, satte sig hos dem, og efterhaanden dannede der sig en Klynge af hvidklædte Skikkelser, der kiggede op paa Himlen, mens de viftede sig med deres Lommetørklæder.

„Bare der vilde falde et Stjerneskud!“ sagde En.

„Hvad vilde du saa ønske?“ spurgte en anden.

„Det siger jeg ikke for alt i Verden!“

„Vil De heller ikke betro det til mig, Frk. Jensen?“ spurgte Studenten, der sammen med nogle andre Herrer havde slaaet sig ned paa en Græsplæne overfor Gruppen.

„Jeg veed ikke — aa jo forresten — dersom De vil love mig ikke at sige det til noget Menneske.“

„Det sværger jeg!“ udraabte han og lagde sin bredt udspilede Haand paa Hjertet. „Hvad vilde De saa ønske?“

„Jeg vilde ønske, at . . . at jeg ikke maa komme til at svide Vællingen imorgen.“

Jubel og Haandklap fra hele Forsamlingen. Men nu var der En, der spurgte:

„Skal vi saa ikke have en Sang?“

„Ja syng, kære Børn,“ sagde en ældre Dame, der under det sidste var kommen frem i Døraabningen. „Saa anretter vi Desserten imens.“

Uden at han vidste af det, var Per imidlertid bleven iagttaget af et af de enligt gaaende Par, der endnu færdedes omkring i Haven og her med

Forkærlighed søgte de mindst belyste Gange. Og pludselig dukkede en Mandsperson op foran ham paa den anden Side af Hækken og spurgte med ironisk Høflighed, idet han lettede paa sin Hat, om den Herre maaske ventede paa Nogen.

Saa listede Per bort.

Men da han havde gaaet et Par hundrede Skridt, standsede han igen og lyttede. De var begyndt at synge derhenne, og han genkendte baade Melodi og Ord, — det var en af de gængse Aftensange, som ogsaa hans Søskende plejede at synge om Sommeren i det Fri:

„Fred hviler over Land og By,
ej Verden larmer mer.
Fro smiler Maanen til sin Sky,
til Stjerne Stjerne ser."

Han lyttede med tilbageholdt Aandedræt. Aldrig, syntes han, havde han hørt saa mange smukke Stemmer. Aftenens dybe Ro gjorde vel sit dertil. Trods Fjernheden lød ethvert af Sangens Ord saa mærkværdig klart og fuldt i hans Øre. Der var næsten noget overnaturligt deri. Sangen syntes at stige op af Jorden umiddelbart omkring ham, at tone ud fra selve den nøgne Mark som et Kor af Underjordiske.

„Og Søen blank og rolig staar
med Himlen i sin Favn.
Paa Dammen fjerne Vogter gaar
og lover Herrens Navn."

Han havde lukket Øjnene. En dump Smerte flakkede igennem ham. Lyden af disse Toner vakte ligesom et hulkende Ekko i skjulte Dybder af hans Sjæl.

„Det er saa fredeligt, saa tyst
i Himmel og paa Jord!
Vær ogsaa stille i mit Bryst,
du Flygtning, som der bor."

* *
*

Henne paa „Skovbakken" var Dansen nu begyndt. Det var dog foreløbig mest Ungdommen, der havde Mod til at røre sig saa kraftigt efter den svære Middag. De Ældre havde fordelt sig omkring i Stuerne, eller de sad som Tilskuere langsmed Salens Vægge.

Stemningen, — der et Øjeblik efter Koncerten truede med at ebbe — var atter bleven stigende, da Balmusiken spillede op og der samtidig blev sat stærke Drikke ind i Rygeværelserne.

Ind gennem et af Kabinetterne kom Dr. Nathan stormende med to af Aftenens yngste og smukkeste Damer under Armen, — paa Vej til Dansen. Ved ingen Lejlighed var denne mærkelige Mand maaske mere beundringsværdig end i en Selskabssal. Hvor lang hans Arbejdsdag eller Arbejdsnat end havde været — og Lampen i hans Studereværelse brændte ofte endnu, naar Dagen gryede — kendte han ikke til Utidighed men kastede sig ind i Underholdningen med altid lige ungdommelig spænstig og paagaaende Kraft. Han havde aldrig kunstige Oplivelsesmidler behov. Saa oprigtig og dyb hans Menneskeforagt under Aarenes Kamp var bleven, den havde dog aldrig faaet Bugt med Levetrangen hos ham. Festlig oplyste Stuer, smukke Kvinder, Smil og Blomster holdt ham i Aande. Naarsomhelst og hvorsomhelst man fik Øje paa ham, saae man ham fuldt optaget af at fortælle, forklare og overbevise. I Selskabslivet som i Literaturen var han

en Erobrer og Fortryller, og med al sin overmodige Udæskning var han egenlig altid bekymret for, at man ikke skulde synes om ham. Selv den ubetydeligste unge Students Mening om ham var ham aldrig helt ligegyldig. Han kunde ofte nok i sine Skrifter tale spottende om Livet og dets Gøglespil, — overalt, hvor han mødte det, fik det alligevel hurtigt Magten over ham. Endog i dets allermindst tiltalende Former kunde han ikke modstaa det, saa ukuelig, saa overdaadig frugtbar var Naturbunden hos dette Hovedstadsmenneske, der var født i selve Byens Midte, vokset op af dens Stenbro som Sydens flammeblomstrende Kaktus af en Klippegrund.

Det var netop denne tindrende Livsoptagethed, der gjorde ham til et saa ejendommeligt Fænomen i et ufriskt Bondeland som det danske. I Tidens literære Koncert, hvori der hørtes alle Slags Instrumenter fra Domsbasunen til Markedstrompeten og det fromme Kirkeklokkespil, var og forblev han Naturtonen — den paa eengang dragende og ængstende. Som han her hastede frem mod Dansesalen med de to rødmende unge Piger under Armen, selv graa og bukkeskægget og let haltende paa det ene Ben, var hans Skikkelse en levende Anskueliggørelse af, hvad han havde været for sin Samtids Ungdom: de store Skoves Pan, der med sin Trylleføjte havde lokket endog de Forsagte ud til Livsforyngelsens Kilder og et Øjeblik faaet det degnetunge danske Folk til at danse.

Mellem de mange Tilskuere inde i Salen var ogsaa Jakobe. Hun blev siddende her, fordi Musiken og den hele Danselarm gjorde hende godt, idet den forhindrede hende i at tænke. Ved Siden

af hende sad Kandidat Balling og talte om Poul Berger.

Hun hørte dog knap paa ham. Hendes Øjne søgte frygtsomt rundt i Salen efter Per. Hun kunde ikke se ham nogetsteds, hvorimod Nannys gyldengule Skikkelse idelig saaes mellem de dansende. Hun tænkte da, at han havde slaaet sig ned inde i Rygeværelserne, og hun ønskede kun, at han vilde blive der. Hun sad i Angst for, at han skulde komme og byde hende op til Dans. Hun troede sig ikke længer i Stand til at beherske sig, dersom han i det hele skulde forsøge nogen Tilnærmelse.

Det lange Literaturmenneske ved hendes Side lagde slet ikke Mærke til hendes Aandsfraværenhed. Han var som altid selv meget adspredt, stoppede hvert Øjeblik op i sin Tale og vendte et Æselsøre nu til den ene nu til den anden Side for at opfange noget af, hvad der blev talt om mellem de Omkringsiddende. Balling var en af disse oprindelig skikkelige og godmodige unge Danskere, der under Nathans Paavirkning var sprunget op som kamptørstige Løver, men senere havde erkendt deres Fejltagelse uden dog at have kunnet overvinde sig til at tilstaa dette, endsige til — som Poul Berger — at hente sig en Judasberømmelse ovre i Fjendens Lejr. Han var en Type paa den sejrende Fremskridtshærs blege Efterskulkere, der blot fulgte Fanerne af Frygt, mens de i Hjertet triumferede over ethvert Nederlag. At han i en vis Forstand var et Offer for sin Hæderlighed, gjorde ham i hans egne Øjne til en tragisk Skikkelse, og der gled en skummel Rødme over hans Ansigt, da Nathan — Triumfatoren — nu viste sig i Døren med sine Damer.

Nannys gyldenpansrede Bajadereskikkelse

saaes igen midt i Dansevrimlen. Ogsaa hun havde sine Øjne ude efter Per. Hun havde forgæves spejdet efter ham allevegne og begreb ikke, hvad han havde for. Trods sin overgivne Mine havde hun den hele Aften gaaet urolig omkring, endeklemt af Befippelse over Optrinnet inde i Kabinettet. Hele hendes Opførsel siden havde været beregnet paa et forvirre Pers Indtryk deraf og bringe det i Forglemmelse hos sig selv; men hun begyndte nu at ængstes for, at hun var gaaet for vidt, saa han af Hævngerrighed kunde finde paa at sladre af Skole.

Imidlertid var Per netop vendt tilbage. Han stod ude i Forstuen og hængte sit Tøj op paa en Knage, og da han gennem den aabne Dør saae ind i de nu helt overfyldte Rygeværelser, fik han tilfældigvis netop Øje paa Dyhring, der sad derinde i en Kres af bekendte Børsmænd.

Som Dyhring i sin Tid havde skabt sit Ry ved at udæske den hjemlige Forargelse, saadan fandt han nu (med samme Klogskab) sin Regning ved at sige og skrive netop det, som Folk — og da især Børsens Folk — i Øjeblikket helst vilde høre. Hans Rejsebreve om franske og italienske Handelsforhold havde af den Grund vundet megen Anerkendelse indenfor Forretningsverdenen og havde givet ham Lov for at sidde inde med en overraskende Sagkundskab. Han havde heri stadig fremhævet den danske Handelsstands Retskaffenhed og Soliditet i Modsætning til Udlandets, og det var da ogsaa allerede erkendt, at han havde vist sig Stillingen som Leder af et stort Handelsblad fuldkommen voksen. Man havde i hans Artikler fundet en Alvor og en Ansvarsfølelse, som man ikke havde turdet vente hos „Falkens“ forhenværende Varieteanmelder; og

man saae i hans Udnævnelse, der fra Begyndelsen var bleven saa stærkt kritiseret, et nyt Bevis paa Max Bernhardts geniale Evne til at udvælge sine Folk og anbringe dem paa de rette Pladser.

Det havde egenlig været Pers Hensigt at blande sig mellem de rygende Herrer for at ryste Ensomhedens Tanker af sig og ved Hjælp af et Glas Whisky søge at komme i Samklang med Omgivelserne her. Men Synet af den ombejlede Pressejunker betog ham straks al Trang til Forligelse, og han vendte sig bort og søgte ind i de andre Stuer.

Der laa endnu over hans Træk ligesom en svag Afglans af noget, der hørte en lykkeligere Verden til. Men efterhaanden som han nu arbejdede sig frem gennem de overfyldte og ophedede Rum med de mange blussende Ansigter og febrilsk arbejdende Vifter, fik han igen det mørke og barske Udseende, som han havde haft ved Middagsbordet. Det stærke Skær fra Lysekronerne skar ham desuden i Øjnene. Overgangen fra Landevejens Aftenstilhed til den bølgende og brusende Selskabsvrimmel virkede i det hele fortumlende paa ham. Han havde en Fornemmelse af at være kommen ind i en stønnende Kraftmaskine, der arbejdede under et unaturligt Højtryk.

Da han naaede ind til Salen, blev han staaende i Døren for at se paa Dansen. Den var bleven meget livlig paa det sidste. Ogsaa flere af de Ældre havde nu faaet Lyst til at røre Benene.

Paa eengang blev han ganske varm om Hjertet ved midt i denne Hurlumhej at faa Øje paa Jakobe, som sad derovre ved den modsatte Væg paa samme Sted, hvor han for over en Time siden havde forladt hende. Ja — tænkte han —

det var og blev dog alene hos hende, at han her følte sig hjemme. Det havde ikke været noget forræderisk Instinkt men selve den inderste Livsvilje i ham, der havde draget ham til hende, endog før han havde været i Stand til at skønne hendes fulde Værd. Det slog ham ogsaa, hvor fremmedagtig hun selv tog sig ud i disse Omgivelser. Hun havde aabenbart heller ikke deltaget i Dansen; baade hendes Vifte og Handskerne laa i hendes Skød.

Der var noget af en Aabenbaring for ham i dette Gensyn. Aldrig havde han saa stærkt som nu følt, hvor inderligt de var sammenknyttede, ja at Jakobes Kærlighed i Virkeligheden var det eneste værdifulde, han foreløbig havde vundet paa sin Lykkejagt i Eventyrets Rige.

Han skulde ogsaa herefterdags vide at tage bedre Vare paa den! Mens en ny Lysning bredte sig over hans Træk, blev han ved at stirre over paa det kloge, fine og blege Ansigt med de tunge Øjenlaag og den kraftige og dog saa udpræget kvindelige Mundlinje. Om det saa var den ulyksalige Kjole, saa rørte den ham nu, og netop fordi hun havde været saa afgjort uheldig med den.

Han vilde forsøge at slippe over Gulvet for at naa hen til hende, da Nanny i det samme styrtede imod ham med sin Herre under Armen, rød og varm af Dansen.

„Men hvor har De dog været henne, Menneske? Vi Damer gaar her og vil danse med den Nyforlovede, og saa er De — pst — væk! Er det en Opførsel!“

Per saae koldt paa hende.

„Det gør mig ondt. Men da Jakobe er træt, danser heller ikke jeg iaften.“

Dermed vendte han sig bort, mens Nanny gav

sig til at le for at skjule, at hans Ord og Blik havde faaet hende til at dirre.

„Skal vi saa gaa ind og se at finde en lille Forfriskning," sagde hun og trak afsted med sin Kavaler. „Det er en rædsom Grobian, min Søster der har taget. Synes De ikke?"

Jakobe havde opdaget Per i samme Øjeblik, han viste sig i Salsdøren. Skønt hun hele Tiden saae den anden Vej, havde hun ogsaa godt lagt Mærke til den lille Scene mellem ham og Nanny; og da hun nu saae ham stile over imod hende, anede hun, at der i al Stilhed havde fundet et Opgør Sted imellem de to.

Han nikkede mildt til hende og slog sig ned paa den Stol, som Kandidat Balling kort forinden havde forladt.

Lidt efter flyttede han sig nærmere hen til hende og lagde stille sin Haand hen paa hendes, der laa blottet paa Kanten af Stolesædet. Og hun tog den ikke til sig. Hun mægtede det ikke. Hun var allerede bleven overvunden af denne stumme Bøn om Tilgivelse. Dog kunde hun ikke faa sig til at besvare hans Haandtryk, endmindre til at møde hans Blik, hvad han dog tydelig nok ventede paa. Hendes Stolthed led endnu for meget under, at hun var saa modstandsløs overfor hans Kærtegn.

„Hvor din Haand er kold," sagde han. „Du fryser vist. Skal jeg ikke hente dig et Sjal?"

„Nej. Jeg har det godt."

„Trækker det ikke paa dig henne fra Døren?"

„Nej. Jeg kan ikke mærke noget."

„Men alligevel. Vil du ikke — —?"

„Nej nej — lad dog være!"

„Som du vil, min Ven!"

Der havde været noget utaalmodigt og forpint

i hendes Tone, hvad Per dog ikke mærkede. Han klappede hendes Haand og førte den op imod sit Bryst saaledes, at hendes Arm kom til at hvile i hans. Samtidig lænede han sig endnu lidt mere over imod hende, saa ogsaa deres Skuldre fortroligt berørte hinanden. Da hun gjorde Mine til at trække Haanden til sig, holdt han den fangen ogsaa med sin anden Haand. Og nu hviskede han hende ind i Øret med det Tonefald, hun kendte fra deres Elskovsnætter, og som derfor skød Blodet op i hendes Kinder: „Du kære . . . kære Ven!“

„Har du danset?“ spurgte han lidt efter.

Hun rystede paa Hovedet.

„Har du Lyst til det?“

„Nej slet ikke . . . Jeg er for træt,“ føjede hun til efter et lille Ophold af Frygt for, at han skulde misforstaa hendes Vægring.

„Saa har jeg et Forslag at gøre. Det er et saa vidunderligt Vejr iaften. Og slet ikke koldt. Ganske som en Sommeraften. Hvad mener du om at gaa en lille Tur i Haven?“

Da hun tøvede med Svaret, fortsatte han:

„Jeg tror, den friske Luft vil gøre dig godt. Og desuden, . . . jeg har noget at sige dig, Jakobe.“

Nu saae hun for første Gang paa ham, — rent instiktmæssigt iøvrigt, for hendes Tanker var langt borte. Dog havde hun igen haft Øre for Tonefaldet i hans Tale; det havde været saa oprigtigt og fortroligt.

Saa rejste hun sig. Og efter at Per havde hentet noget Overtøj til dem begge, gik de bort gennem Havedøren.

Ude paa Terrassen, der benyttedes af de Dansende til at svale sig paa, gik det lystigt til

omkring nogle Borde, hvorpaa der var hensat kølende Drikke og andre Forfriskninger. Her under Stjernehimlen var ogsaa Nanny tyet ud med sin Kavaler. Hun var just i Færd med at fortære en Portion Frugtis, da hun saae Per og Jakobe gaa forbi med hinanden under Armen og forsvinde ned ad Marmortrappen.

Nu fortæller han hende det hele! — jog det igennem hende. Hun var bleven ganske hvid omkring Munden af Angst og Had og Lystenhed.

Hun satte den endnu kun halvtømte Assiet fra sig og gik tilbage til Salen. Ja-ja! fortsatte hun i Tankerne, mens hun dansede ud med sin Herre. Længe skulde nu Jakobe ikke faa Lov at triumfere! Det skulde hun sørge for! Nu skulde det blive Krig!

Per og Jakobe gik helt ned igennem Haven og satte sig paa den omhegnede Bænk nede ved Vandet, hvor de plejede at sidde, naar de vilde være uforstyrrede. Herude i Ensomheden overgav Jakobe sig helt. Per slog sin Arm omkring hende, og hun lagde sig saa tæt ind til ham, at hendes Hoved kom til at hvile paa hans Bryst.

Saaledes sad de ganske stille. Foran deres Fødder skvulpede Søen ligesom i Søvne, medens Genskinnet fra Ivans Lysballoner boltrede sig ude i Vandet som Stimer af Guldfisk.

„Du fryser da ikke?“ spurgte Per og trak Pelsslaget tættere omkring hende.

„Nej nej — vist ikke,“ svarede hun, igen lidt irriteret.

I Tilslutning til, hvad de havde talt om den foregaaende Dag paa samme Sted, gav Per sig saa til at tale om, hvorledes han ved at iagttage Selskabet iaften var bleven yderligere overbevist

om det hjemlige Fremskridtsfolks begyndende Forfald. Den Fortryllelse, det i sin Tid havde udøvet paa ham, var i hvert Fald grundig hævet nu. Han maatte — sagde han — give hende fuldstændig Ret i, hvad hun engang havde sagt eller skrevet til ham, at et Samfund, i hvilket f. Eks. en Person som Dyhring fik Lov til at spille en fremtrædende Rolle, havde dømt sig selv. Han var bleven ganske klar over, at om der skulde være Haab om Sejr for Frisind og Fremsyn i Danmark, maatte der ganske andre Kræfter frem i første Linje, Mænd i Ordets sande Betydning, alvorlige og højsindede Naturer, der løftede deres Livsmaal en Smule op over Døgnets vilde Jagt efter Penge, Kvinder eller personlig Udmærkelse.

Han udviklede denne Anskuelse med sædvanlig Veltalenhed. Men Jakobe hørte slet ikke paa ham. De mange alvorlige og virkelig følte Ord gled hendes Øre forbi som et tomt Sus.

Da han tilsidst som Tegn paa gensidig Forstaaelse bad hende om et Kys, hørte hun ham derimod straks. Hurtig løftede hun Hovedet og rakte ham sin Mund som en Vansmægtende, der ikke har Tanke for andet end at slukke sin Tørst.

Attende Kapitel.

Da Per den næste Morgen vaagnede, følte han sig ikke vel. Han sov altid uroligt og havde om Natten kastet Tæpperne af sig, saa han var kommen til at fryse.

Idet han rejste sig overende i Sengen, jog der ham et smertefuldt Sting gennem Brystet og samtidig en Angst gennem Sjælen. Den Smerte kendte han. Det var den samme, der havde foruroliget ham et Par Gange under hans Rejse, sidste Gang i Wien efter de anstrengende Baadfarter gennem Donaudeltaet. Paa Grund af Mistillid til de udenlandske Læger og desuden af en vis Sky for den Sandhed, der kunde komme for Dagen, havde han hidtil ikke villet lade sig undersøge. Men nu skulde der gøres Alvor af det. Han ringede paa Jomfruen og lod en af Københavns mest bekendte Hospitalsoverlæger kalde.

Der gik nogle Timer, før Lægen kom. I sin Ensomhed fik han god Tid til at fantasere sig ind i den Forestilling, at disse gentagne og for hver Gang heftigere Smerteanfald kunde være Forbud paa Døden.

Dø allerede nu? Fireogtyve Aar gammel! Med sit Livsværk ufuldført, ja end ikke paabegyndt!

Det vilde være ganske meningsløst, fuldkommen ulogisk — som Livet overhovedet var det.

Ja, det Standpunkt var forlængst tilbagelagt, da han overmodig stormede løs paa sit Helbred og trodsede Døden i den Indbildning, at Livet ikke kunde undvære ham, at hans Evner og Kræfter var nødvendige for Tingenes Opretholdelse og Udvikling i hans Fædreland. Nu vidste han bedre, at Naturen var rig nok til at turde være ødsel, at der var gaaet endnu større Evner i Graven uden at have faaet sig udfoldet. Knokkelgæsten spurgte ikke om Forlov. Som Solen skinnede baade paa retfærdige og uretfærdige, saadan greb han, Mørkemanden med de tomme Øjenhuler, iblinde mellem kaldede og ukaldede uden at tage mindste Hensyn til Nyttevirkningen.

Den Gru, han tidligere havde følt ved Tanken om Tilintetgørelsen, var ikke længer saa stærk hos ham. Som han laa der i den store Pragtseng, under et farvestraalende Silketæppe, og beredte sig paa at faa sin Dødsdom forkyndt, var han forholdsvis rolig og fattet. Endog naar han ingen Smerter havde, var der Øjeblikke, hvor han i sin Træthed næsten forligede sig med Tanken om at gaa bort og befries for Livets formaalsløse Besvær. Vognlarmen fra Torvet udenfor, den evindelige Sporvognskimen, Tanken om de forestaaende nye Forhandlinger med taabelige og frække Pengespekulanter, — alt fyldte ham i disse Øjeblikke med en usigelig Lede.

Efterhaanden som Tiden gik, blev det ham dog vanskeligere at holde Uhyggen borte. En knugende Forladthedsfølelse betog ham og drev ham den kolde Sved ud af Kroppen. Tænk om han laa her og døde uden at have et Menneske hos sig!

For at adsprede Tankerne vilde han give sig til at læse. Han havde den foregaaende Dag udpakket de Bøger, han førte med hjem fra sin Rejse, hovedsagelig store, kostbare tekniske Værker, men ogsaa den Samling Skrifter af mere almendannende Art, som han havde anskaffet under det lange Vinterophold i Dresack og senere forøget i Rom.

Han udvalgte sig blandt disse sidste et Mønsterudvalg af græske og latinske filosofiske Forfattere i tysk Oversættelse, en Bog, som engang før under lignende Forhold havde været ham til Trøst.

Han var dog ikke naaet langt med Læsningen, før Lægen kom. Det var en lille graaskægget Mand, som uden mange Ord slog sig ned paa en Stol ved Siden af Sengen. Først holdt han et formeligt Forhør over ham; hvorpaa han med aabenbar Mistænksomhed gav sig til den egenlige Undersøgelse. Efter at have banket ham paa Bryst og Ryg sagde han saa:

„Er det de Lunger, som der skulde være noget i Vejen med? Det tror jeg nu inte noget paa. Det er jo komplette Smedebælge! . . . Hvor føler De især Smerterne?“

Per pegede paa et Sted foran paa den højre Side af Legemet, omtrent ved det underste Ribben.

„Er det der? Jamen, De sagde jo før, at det mere var herhenne paa venstre Side.“

„Ja, det flytter sig.“

„Naa, — hm. Gør det meget ondt, naar jeg — saadan — trykker paa det?“

„Nej, det kan jeg ikke sige.“

„De mærker inte noget særligt?“

„Nej.“

„Maaske har De slet ingen videre Smerter mere?“

Per maatte indrømme, at den pinagtige, sammensnærende Fornemmelse i Brystet og Mellemgulvet næsten var forsvunden nu. Han kunde igen trække Vejret dybt, uden at det jog igennem ham.

Doktoren sagde ingenting men gav sig til at undersøge ogsaa Underlivet og Benene.

„Deres Lunger er der sgu inte noget i Vejen med,“ gentog han, da han var færdig. „Dem skal De aldrig ønske at kunne bytte bort. Men Deres Muskulatur er noget slap og oppustet. Hjertet kunde ogsaa uden Skade være noget mindre ugideligt. — Sig mig, hvordan er Deres daglige Levevis? Gør De nogen ordenlig Gymnastik? Tager De et koldt Styrtebad hver Morgen? — Det skulde De virkelig ta' og gøre. Og Haandvægtsøvelser. Der er ingenting saa storartet som nogle raske Armsving med et Par Lispunds-Lodder paa fastende Hjerte. De maa se at faa Deres ærede Blod til at cirkulere lidt livligere; andet fejler De vistnok ikke, — men det er for den Sags Skyld ogsaa mere end nok i Deres Alder! Bliv nu liggende et Par Dages Tid og se at faa Deres Nervesystem lidt i Ligevægt. Jeg kan i det hele inte noksom anbefale Dem at passe lidt paa Dem selv. For trods den ubetinget mandlige Krop, De kan presentere, har De aabenbart Disposition til —, ja, hvad skal jeg nu med et pænt Ord kalde det? — naa, til saadan lidt Kvababbelse, som De har haft denne aarle Morgenstund. Sagen er i og for sig let nok at forstaa. Se, først er De nu bleven godt gennemrystet paa en tre-fire Døgns Jernbanerejse, hvor De hverken har faaet ordenlig Søvn eller et regederligt Maaltid; saa er De — som

De selv siger — kommen hjem til Forretninger og Vrøvl og Selskabelighed; det er saamænd Forklaring nok, naar Talen er om en Konstitution af vor hjemlige sødsuppelige Art, selv om den ogsaa hører til Krafttypen."

Han sagde det sidste med et eget, ondt Glimt i sine smaa, lidt skelende Øjne, hvad Per dog ikke lagde Mærke til. Han hørte overhovedet knap paa ham længer. Efter at have faaet Sikkerhed for, at han ikke gik omkring med Spiren til en Lungesygdom, følte han sig helt vel og ønskede blot at blive den snaksomme Mand kvit.

Da Lægen var gaaet, stod han straks op. Med forynget Livsfølelse gik han nynnende op og ned i Værelset og klædte sig paa, spiste derpaa Frokost med temmelig god Appetit og satte sig til sit Arbejdsbord. Virkelysten var pludselig vaagnet i ham. Han fik sine Tegninger frem, desuden Maaleredskaber, Tabelværker og lignende Hjælpemidler. Nu skulde der fyres under! *Full steam!*

Han havde faaet alt ordnet til Arbejdet, da han opdagede den Bog, han var begyndt at læse i, inden Doktoren kom. Han havde dengang kastet den hen paa Bordet mellem Tegnerullerne, og nu kunde han ikke lade være at kigge i den, inden han lagde den tilside. Bogen havde et Mærke paa det Sted, hvor han havde læst; det var Platons Beretning om Sokrates' og hans Disciples frimodige Samtale om Døden umiddelbart før den store Lærers Henrettelse. Hans Blik faldt paa det Sted, hvor Sokrates taler om Legemet som den tunge og klæbrige Dejg, hvormed Sjælen er sammenæltet, og som gør, at Menneskene aldrig paa tilfredsstillende Maade kommer i Besiddelse af, hvad de eftertragter, forsaavidt dette da ikke er det lave og uædle.

„Thi Legemet foraarsager os tusinde Bryderier. Det opfylder os med Lyster og Begærligheder, med Frygt og mange Slags Skyggebilleder og Tant . . . Penges Erhverv er Aarsag til al Ufred i Verden; men Penge behøver vi kun for Legemets Skyld, idet vi skal pleje det. Om vi endelig ogsaa har tilfredsstillet det i saa Henseende og bereder os til at betænke noget af Vigtighed, er det os atter paa mange Maader til Besvær, opvækker Uro og Forvirring og forstyrrer os, saa vi for dets Skyld ikke formaar at skue det sande . . . Medens vi lever, vil vi kun da komme Erkendelsen nærmest, naar vi har saa lidt som mulig med Legemet at skaffe og ikke mere Omgang med det, end det er højest nødvendigt, og ikke lader os opfylde af dets Natur. —“

Per lod Bogen synke og saae en Tid tankefuldt hen for sig med sammentrukne Bryn. Besynderligt! — tænkte han. — Disse Ord, udtalt fire Hundrede Aar før Kristi Fødsel, var jo som skrevne ud af en kristelig Opbyggelsesbog!

Han læste Siden tilende og ogsaa den næste Side og en til . . . han kunde ikke holde op igen. Denne dybsindige Fantasileg med det overnaturlige satte hans inderste og forborgneste Sjæleliv i Svingninger. — Det blev langt op paa Formiddagen, inden han tog fat paa sine Maaleredskaber og Tabelværker.

Han fik ikke mere Held med sit Arbejde denne Dag, end han havde haft den foregaaende. Trods al anvendt Umage kunde han ikke faa sig samlet. Han, som forhen ikke kunde se en Stump Kort uden at gribes af Arbejdsfeber, ja for hvem Vanskeligheden hidtil især havde bestaaet i at skulle vælge med Omsigt mellem det Mylr af Ind-

fald, der bestandig under Arbejdet skød frem som ved Knopskydning, han havde nu ligefrem ondt ved at holde Tankerne til Papiret. Alleslags uvedkommende Ting, ethvert Raab paa Gaden, enhver Klokkelyd i Hotellet forstyrrede og adspredte ham.

Ligesom den foregaaende Dag endte det da ogsaa med, at han i sygelig Ophidselse fandt det hele Projekt forfejlet, og han blev siddende med Hænderne for Ansigtet i mørk, selvopgivende Fortvivlelse.

Da kom han til at mindes den Professor Pfefferkorn i Berlin, der havde interesseret sig saa meget for ham under hans Ophold der. Han havde i sin Tid paa hans Opfordring sendt ham en skriftlig Redegørelse for sine Ideer; og som Tak herfor havde Professoren tilskrevet ham et længere Brev. Dette ledte han nu frem mellem sine Papirer.

„— — Hvad nu først Deres hydrauliske Motor angaar, saa skal jeg udtale mig med Forsigtighed. De er jo her inde paa en ganske ny Vej, og det er da kun rimeligt, at de første Skridt er vaklende. Jeg har vist iøvrig under en af vore Samtaler sagt Dem, at man i Amerika har gjort Forsøg i lignende Retning, og at man der stadig arbejder paa at løse denne i Sandhed mægtige og tillokkende Opgave: at bringe ogsaa Oceanets uudtømmelige Kraft ind under Menneskesnillets Ledebaand. Det er Dem kun til Ære, at ogsaa De er bleven grebet af denne Tanke; men hvorvidt den Vej, De har anvist, vil kunne føre til Maalet, derom skal jeg, som sagt, ikke udtale mig. Derimod mener jeg, efter nu med Opmærksomhed at have sat mig ind i Deres ny System for Vindmo-

torers Regulering, at De her har haft et lykkeligt Indfald. Tanken med den indskudte Vægtstang og Formen for Afbalanceringen tiltaler mig særdeles. Der er sikkert her peget paa Midler, der i høj Grad fortjener Paaagtelse. At De just skulde have fundet den afgørende og endelige Løsning af dette store og vanskelige Problem, der er af den største Betydning særlig for alle bjerg- og strømfattige Lande, det mener De naturligvis heller ikke selv. Paa intet Omraade gælder det mere end paa det tekniske, at Fuldkommenheden naaes gennem en Uendelighed af smaa Forbedringer, og De vil ganske sikkert ikke slaa Dem tiltaals med det allerede vundne Fremskridt. Som jeg overhovedet altid med Interesse vil følge Dem i Deres Udvikling, forsaavidt Forholdene sætter mig i Stand dertil, vil jeg særlig med Forventning imødese Resultaterne af Deres fortsatte Forsøg paa det her berørte Felt. Om Deres rige Evner er De jo ikke selv i Tvivl, og De vil sikkert ogsaa nok naa langt, især om det kunde lykkes Dem noget mere end hidtil at forene Deres mærkeligt aabne Blik for Tingenes store Linjer med den Fordybelse i Detaljen, som man i Ungdommen er tilbøjelig til at ringeagte, men hvorpaa i Virkeligheden det store og frie Overblik beror. Jeg tror at mindes, at det var Deres Agt paa Deres Studierejse at besøge ogsaa Nordamerika. Det vil vistnok være meget anbefalelsesværdigt. De vil der bedre end nogetsteds have Lejlighed til at berige Deres Erfaring i det rent praktiske, — og jeg mener hermed egenlig ikke udelukkende det tekniske; ogsaa paa andre Omraader er vi bleven den nye Verdens Lærlinge. Særligt vil De i dette de store Inventioners Land kunne lære, hvorledes de mægtigste Virkninger oftest er ble-

ven naaet ved de tilsyneladende uanseligste Midler."

Dette gamle, halvglemte Brev, der ved Modtagelsen ikke havde betydet noget for Per, fordi det ikke havde syntes ham anerkendende nok, genoprejste nu hans Selvfølelse. Det slog desuden fast hos ham, at han maatte bryde op herfra og fortsætte sin afbrudte Studierejse. Han vilde derfor igen lægge Ordningen af sine Affærer i Ivans Haand, og navnlig vilde han helt og holdent overlade til ham at genoptage mulige nye Forhandlinger med Spekulanterne. Imidlertid vilde han ganske stille rejse bort — og dennegang direkte til Amerika. Det var ikke værd at udsætte sig for endnu engang at falde for den gamle Verdens Fristelser.

Om Eftermiddagen tog han ud til Skovbakken for at tale med Jakobe herom. Hun var i Haven, da han kom. Hun sad paa en Bænk i Solskinnet nede ved det store Bjælkelysthus.

Skønt hun godt hørte Pers Stemme oppe fra Terrassen, blev hun rolig siddende og gav heller ikke ved noget Raab tilkende, hvor hun var. Da han endelig fandt hende, rakte hun ham kun sin Kind til Kys, skønt han havde søgt hendes Mund. Ikke heller kunde hun faa sig til at sige ham Tak for de Blomster, han bragte med til hende, — især ikke, fordi hun saa tydeligt kunde mærke paa ham, at han ventede det.

Hun havde hele Dagen gaaet om i en fremtvungen, anstrengt Døs under Forsøget paa at glemme, hvad der var sket. Hun, som ellers elskede Klarhed, var i sit Forhold til Per ogsaa paa den Maade begyndt at blive sig selv utro, at hun saavidt muligt lukkede Øjnene for Sandheden overalt, hvor den truede hendes Kærlighedslykke.

Ligesom En, der er vaagnet af en sød Drøm og lægger sig om paa den anden Side i Haab om at drømme videre, gav hun sig endda med en Art Vellyst hen i sit Selvbedrag.

Per kunde ikke straks faa sig til at sige hende, at de allerede igen maatte skilles. Det havde overhovedet ikke været let for ham at tage denne Beslutning om at rejse. Han var træt af det omstrejfende Liv; og den Omstændighed, at han havde saa vanskeligt ved at gøre sig forstaaelig paa fremmede Sprog, af hvilke kun Tysk faldt ham nogenlunde mundret, gjorde sit til denne Mangel paa Lyst til at komme bort. Saa var det ogsaa svært for ham at skulle forlade Jakobe netop nu, da de havde fundet hinanden i fuld Oprigtighed og gensidig Forstaaelse. Men det fik ikke hjælpe, — det maatte ske.

Han havde i Begyndelsen været for selvoptaget til at mærke Forandringen i Jakobes Væsen. Men som han nu sad der ved Siden af hende paa Bænken og tænkte paa, hvorledes han bedst skulde forberede hende, saae han, at hun hastig viskede noget bort fra sin Kind. Det kunde se ud, som om hun med Haanden slog en Flue væk; men Per havde faaet Tid til at opdage, at det var en Taare.

Han blev helt betuttet. Han havde aldrig før set hende græde.

„Men — kæreste Ven!“ sagde han. „Hvad er der i Vejen? Er der gaaet dig noget imod?“

„Nej, slet ikke . . . Det er blot Nervøsitet,“ svarede hun og førte hans Arm bort, da han vilde lægge den om hendes Liv.

„Men er du da ikke rask?“

„Jo vist er jeg saa. Som jeg siger dig, det har

ikke noget at betyde . . . Skal vi ikke gaa lidt? Jeg er kommen til at fryse."

Hun rejste sig hurtigt — hans Omsorgsfuldhed pinte hende — og de gik ned mod Stranden. Nu slog det med eet Per, hvor hun saae daarlig og forgræmmet ud, — og Rejsebeslutningen begyndte at vakle hos ham.

Da skød der en lysende Tanke frem af hans mismodige Stemning. Ligesom en eneste Solstraale, der bryder gennem en Sky, pludselig kan forvandle et udstrakt Landskab, saadan forgyldte denne Indskydelse i et Nu hele Tilværelsen for ham. Jakobe kunde jo følge med ham! De kunde gifte sig straks og saa rejse sammen for Guds og alle Menneskers Øjne. — At han ikke havde tænkt paa det før! Rejsens Besværligheder, Hoteluhyggen, Ensomhedsfølelsen, alt, hvad der nys havde gjort ham modløs, omskabtes med eet til Lyst og Glæde. Han vidste jo af Erfaring, hvilken mageløs Rejsekammerat Jakobe var, saa uforfærdet, saa fordringsløs, saa moderlig omsorgsfuld, — og dertil behagelig hjemmevant i alle fremmede Sprog.

„Jakobe! Jakobe!" — han standsede midt paa Havegangen, og før hun kunde forhindre det, havde han slaaet Armene omkring hende. Og nu tilstod han for hende alt, hvad han havde gennemlevet og gennemlidt siden den foregaaende Dag, og hvilke Planer han havde for dem begge.

Jakobe gik en Tid tavs med Hovedet paa hans Skulder i en Art lykkelig Selvbedøvelse, som drak hende Blodet af Kinder og Læbe. Hun vidste godt, at hun hverken vilde eller kunde følge ham. Det var ganske umuligt for hende i sin nuværende Tilstand at rejse saa langt bort. Per talte om at være borte et halvt Aar, og paa kortere Tid kunde

han absolut heller ikke faa noget virkeligt Udbytte af Rejsen. Men hun vilde da kun blive ham til Byrde og Bekymring.

„Du siger ingenting," sagde han, da de var kommen ned paa deres Yndlingsplads paa Stranden med den frie Udsigt over Sundet til den solbeskinnede svenske Kyst. „Synes du ikke om mit Forslag?"

„Jeg veed ikke rigtig, hvad jeg skal sige," svarede Jakobe, — hun sad foroverbøjet og halvt bortvendt med Albuen paa Knæet og Hagen støttet mod Haanden; den anden Haand havde Per ikke villet slippe. — „Jeg forstaar saa godt, at du maa ud og rejse igen. Jeg har selv tænkt paa, at det vistnok var nødvendigt for dig . . . Men, min Ven, mig faar du ikke med over Atlanterhavet!"

„Men hvorfor? Naar jeg er med dig, kan du jo være ganske tryg. Jeg skal sandelig nok passe godt paa dig. Eller er det Sørejsen, du er bange for?"

„Aa ja, ogsaa for den. Derfor bliver jeg hjemme . . . og venter paa dig. Og jeg skal nok være taalmodig. Men naar du foreslaar, at vi skulde gifte os, inden du rejser, saa tror jeg, du har Ret. Det vil af flere Grunde være praktisk."

„Og saa, med det samme vi var bleven rigtig Mand og Kone, skulde vi skilles. Gør du Løjer med mig? For det vilde jo dog være det skrækkeligste Barbari. Jeg kender dig slet ikke igen, Jakobe. Hvor kommer du paa saadanne Tanker? Men det kan jo heller ikke være din Mening. Vel?"

Hun nikkede tavs.

„Jeg tror dig ikke, Jakobe. Du er bleven saa underlig i den sidste Tid. Hvad gaar du og gemmer paa?"

„Ikke paa noget, min Ven!" sagde hun og

knugede i det samme febrilsk hans Haand. Hun kunde nu mindre end nogensinde faa sig til at sige ham den fulde Sandhed. Hun turde det ikke. Hun levede jo ikke længer i Indbildninger med Hensyn til hans Karakter, og hun frygtede for, at han skulde kunne benytte hendes Tilstand som Paaskud for at opsætte — eller maaske helt opgive — sin Rejse. Men det vilde hun paa ingen Maade have paa Samvittigheden. Hun indsaae godt, hvor betydningsfuldt netop et Amerikaophold vilde kunne blive for ham, og nu mere end nogensinde var det hende om at gøre, at han dreves fremad. Havde hun tidligere kunnet tænke sig at være tilfreds med hans blotte Kærlighed, saa søgte hun uvilkaarlig nu paa anden Led Erstatning for, hvad denne paa det sidste havde tabt i Værd for hende.

„Hør nu!“ afbrød hun tilsidst Per i hans Forsøg paa at overtale hende. „Nu har jeg en Ide. Du kan jo rejse over England, saa vil jeg følge dig saa langt. Vi er otte Dage i London, og otte Dage et Sted paa Landet eller ved Stranden. Og i Liverpool skilles vi. — Hvad siger du til det?“

„Naturligvis, lidt er bedre end ingenting. Jeg kan jo saa haabe paa, at du i Liverpool kommer paa bedre Tanker.“

„Det skal du ikke. Allermindst for din egen Skyld, min Ven! Husk ogsaa paa, vi kan dog ikke godt bo paa Hotel, naar du kommer tilbage. Vi skal dog have vor egen Lejlighed. Og med at indrette den vil jeg faa nok at gøre, mens du er borte.“

„Det er sandt. Du har Ret, Jakobe — som altid. Aa, du kloge Ven, hvor jeg allerede glæder mig til at komme tilbage! . . . Tænk, at faa vort eget Hjem! . . . Det hehøver jo slet ikke være sær-

lig storartet — vel? Og det skal helst ligge lidt udenfor Byen, i frie Omgivelser, med Udsigt til Skov og Strand. Hvad siger du? Vi to!"

Han havde paany i Henrykkelse draget hende ind til sig, og hun lagde træt sit Hoved paa hans Skulder og lukkede Øjnene.

„Ak ja," fortsatte han. „Hvor er dog i Grunden alt andet i Livet betydningsløst og ligegyldigt i Sammenligning med de Goder, der saa at sige er ens for alle — rige som fattige — og som gror ud af Tilværelsen saa selvfølgeligt som Frugterne ud af et Træ. Der er noget bagvendt i Livsværdiernes Rangforordning — ogsaa indenfor det moderne Samfund. Jeg priser mig lykkelig over, at jeg har indset det i Tide. For jeg var sandelig nær bleven stikkende i Dyndet!"

Jakobe fik igen lidt Uro paa sig. Til Trods for, at det i Grunden kun var hendes egne Ord, han her havde gentaget, ja netop dem, hun engang havde drømt om at høre af hans Mund, saa opskræmte de hende nu. Hun havde jo i Mellemtiden selv forandret sig. Særlig havde disse sidste Dage ændret meget i hendes Syn paa de saakaldte „sande Livsværdier".

„Jeg tror, du bedømmer Forholdene urigtigt," sagde hun med en fremmed Haardhed i Stemmen.

„Saa se dig om og sig mig, om ikke Egennytte, Forfængelighed, Brutalitet, Herskesyge o. s. v. er lige saa grundfæstede Magter i det nye Samfund som i det gamle?"

„Ja — hvorfor skulde de ikke være det?"

„Hvorfor?"

„Ja, — den Slags Egenskaber hører nu engang til de menneskelige Drivkræfter, der fører Verden fremad. Derfor kan de vist heller ikke være

slet saa fordømmelige, som man gerne gør dem til."

Per lo. Han opfattede hendes Ord som Spøg.

„Naa, du mener maaske, at de ligefrem er paaskønnelsesværdige?"

„Jeg veed ikke. Er det dog ikke simpelthen dem, hvorpaa Menneskenes Velfærd beror?"

Nu forstod Per paa Tonen, at det var Alvor, og han saae overrasket paa hende. Men han var ikke oplagt til Kiv og slog Sagen hen i Løjer.

„Ja, er det ikke det, jeg siger; — du vil absolut sige imod i denne Tid, om du saa skal opponere mod dine egne Meninger."

Jakobe tav. Heller ikke hun følte egenlig nogen Lyst til at genoptage Striden fra forleden. Og de gav sig da til at lægge Rejseplaner og drøfte Rejseruter. —

* * *

Den Krig, Max Bernhardt — kraftigt støttet af Dyhrings „Borgerbladet" — havde ført mod Ophavsmændene til det københavnske Frihavnsprojekt, havde i disse Dage faaet en for Offenligheden overraskende Afslutning. Det var virkelig lykkedes ham tilsidst at gøre disse Folk nervøse. Det var i sig selv et voveligt Foretagende, de havde givet sig ikast med; der skulde tilvejebringes store Kapitaler til det, og „Borgerbladet"s Anseelse i Børsverdenen var imod al Forventning i stadig Stigen under den nye Ledelse. Ogsaa andre af de Aviser, paa hvilke Max Bernhardt havde skaffet sig Indflydelse, gjorde Mine til at mistænkeliggøre Sagen som Forretning. For ikke at risikere et Nederlag ved den forestaaende Aktietegning besluttede da de store Herrer at krybe

til Korset overfor den forhadte Overretssagfører og tilbyde ham en Plads i Direktionen.

Det var en Udgang af Sagen, han selv hele Tiden havde haft for Øje som en Mulighed, der bestemte hans Taktik, og han modtog Tilbudet uden at ytre nogen Overraskelse. Ved en større Jubilæums-Festlighed, der i de samme Dage fandt Sted, blev Forsoningen mellem ham og hans gamle Modstander, den forhen almægtige Bankdirektør, officielt beseglet, idet denne paa iøjnefaldende Maade udbad sig Æren af at drikke et Glas med ham, — en Begivenhed, som Dagen efter stod udførlig omtalt i alle Byens Aviser, i „Borgerbladet" endog under Overskriften: „Et historisk Øjeblik".

For Max Bernhardt var den vundne Sejr ogsaa afgjort betydningsfuld. Det var lykkedes ham at fastslaa i den offenlige Bevidsthed, at man ikke kunde gaa uden om ham, at selv Børsens Matadorer intet formaaede uden at have sikret sig hans Bistand. Ivan tabte næsten Vejret, da han erfarede Nyheden. Han mente, at ethvert Haab for Pers Planer nu var uhjælpelig sønderbrudt for lange Tider, og i et hysterisk Udbrud af Forbitrelse raabte han op om Forræderi og Snigmord.

Per trak overlegent paa Skulderen.

„Jeg sagde dig det jo," ytrede han til Jakobe, der ligeledes var bleven en Del opskræmt af Begivenheden. „Vil du nu indrømme mig, at din Hr. Max er noget for *pim*, og at det var et Held, jeg ikke bed paa den Herres Rævekage. Jeg havde ellers nu staaet der pænt som en afblanket Nar! . . . Nej, det er, som jeg siger, der maa rejses en Bevægelse herhjemme for at udrydde den Slags Skadedyr af det offenlige Liv. Ellers gaar tilsidst al Hæderlighed tilbunds i Uføret."

Det rykkede i Jakobe; men hun opgav at svare. Det nyttede ikke at fortsætte Diskussionen om det Spørgsmaal foreløbig. Hun satte nu sit Haab til hans Amerikaophold; og iøvrigt kuede hun sig selv og sin nyvakte Kritik overfor ham, fast bestemt paa at vedblive at holde af ham, som han nu engang var.

Ivans Opfattelse af Pers Udsigter viste sig iøvrigt hurtig altfor mistrøstig. Denne Max Bernhardts nye og store Sejr vakte forøget Liv blandt hans Misundere og hemmelige Fjender, ikke mindst hos Proprietær Nørrehave, der betragtede sig som forraadt af ham i denne Sag. Tilligemed Overretssagfører Hasselager blev han pludselig særdeles virksom for Pers Plan; og til disse to Mænd sluttede sig nu af egen Drift og uden alt Forbehold — Oberst Bjerregrav.

Retfærdighedsfølelsen og Fædrelandskærligheden havde omsider overvundet den gamle Mands Skinsyge. Jødehadet var blusset op i al sin instinktive Kraft hos den bryske Hugaf, for hvem Nationalfølelsen var bleven Religion. I hans Øjne var enhver noksaa hjemmedansk Jøde en kun halvt naturaliseret Tysker med hemmelige Sympatier for Arvefjenden. Han paastod — hvad forøvrigt ikke var helt usandt — at Størsteparten af de jødiske Grosserere i København simpelthen var Agenter for tyske Firmaer, ligesom det hovedsagelig var med Penge fra jødiske Banker i Hamburg og Berlin, at den hele moderne Omformning af Hovedstaden var foretaget. Ogsaa til Provinserne, ja helt ud til Bondelandets gældbetyngede Gaarde havde de tyske Millioner fundet Vej og fortsatte her indenfra, paa underjordisk Vis, den Erobring af Landet, som Kanonerne havde

indledet. Hvad der derfor altid ganske særlig havde tiltalt ham ved Pers Havneplan, var, at denne endelig var et Forsøg paa at hævde Landets merkantile Selvstændighed overfor den store Nabostat, medens en Frihavn ved København efter hans Mening paa Grund af Byens Beliggenhed ved et smalt og grundet Sejlløb aldrig vilde blive i Stand til at drage Verdenstrafiken til sig.

Han havde nu taget den Beslutning selv at gøre det første Skridt til en Forsoning med Per. Han vilde slaa en Streg over det gamle Mellemværende, — ja det Overmod, hvormed Per havde taget Afsked ved hint skæbnesvangre Sammenstød for Aar tilbage, virkede nu næsten paa ham som en Spore mere. Nu, da han med fuld Overbevisning saae Landets Redningsmand i ham, var der noget af en religiøs Tilfredsstillelse for ham i at kunne lade hin Profeti gaa ganske bogstaveligt i Opfyldelse.

Imidlertid sad Per hjemme paa Hotellet og ordnede alt til Afrejsen. Blandt andet arbejdede han stadig paa sine Tegninger. Det var endnu hans Haab, at han skulde kunne faa fuldført de nødvendigste Ændringer i hvert Fald paa Havneprojektet, og han var ogsaa flittig nok. Han stod op allerede ved Daggry og var hjemme næsten hele Dagen. Men der kom stadig ikke den gamle Flugt i hans Tanker. Han arbejdede langsomt og besværligt og lod sig forstyrre af enhver Lyd fra Gangen eller Torvet.

Undertiden hændte det, at han i Stedet for en Logaritmetabel tilfældig fik fat i et af de historiske eller populær-filosofiske Skrifter fra det lille Dresack-Bibliotek, der laa opstablet mellem hans andre Bøger paa Arbejdsbordet, og han kunde da aldrig lade være med at blade i det, og i Al-

mindelighed endte det med, at han fængsledes af et eller andet Emne, der laa hans Havneplaner saare fjernt. I saadanne Øjeblikke var der aldrig Tale om, at han lod sig adsprede af Gadelarmen eller Hotelklokkerne. Uden at mærke, hvordan Tiden gik, kunde han sidde timevis med en saadan Bog og ikke en eneste Gang løfte Blikket fra dens Sider.

* * *

En Formiddag ved Nitiden sad Per ved sit Arbejdsbord, da der blev banket paa Døren. Han genkendte Ivans Kno og gemte hurtig den Bog, han sad og læste i, under nogle Papirer. Det var igen en af Dresack-Bøgerne, der havde fristet ham. Da Svogeren styrtede ind, sad han tilbagekastet paa Stolen, smilende af Forvirring og Skamfuldhed som En, der er bleven overrasket under Udøvelsen af en hemmelig Last.

„Hvad nyt?“ raabte han Ivan imøde.

„En ny Kæltringestreg! Et Bedrageriforsøg af første Rang! . . . Se her!“

Ivan fremdrog af sin Dokumentmappe (der efterhaanden var bleven som uadskillelig fra hans Person) Dagsnummeret af et af Byens mindre og lidet betydende Blade.

„Læs der!“

Under Overskriften „Nyt Land“ stod der en længere, saglig Spidsartikel om Danmarks Søfartsforhold. Den var, som det straks meddeltes, nærmest et Uddrag af nogle Provinsavis-Artikler af en Ingeniør Steiner og behandlede en Plan, der gennem hele Artiklen kaldtes „det steinerske Projekt“, men som i Virkeligheden var Pers med nogle faa og uvæsenlige Ændringer.

„Hvad siger du til det?“ spurgte Ivan og saae med Spænding paa Per, der under Læsningen var bleven mere og mere bleg. „Det er jo slet og ret Tyveri! . . . Kender du noget til den Person?“

Per rystede paa Hovedet.

„Han maa øjeblikkelig afsløres!“ vedblev Ivan. . . . „Hvad tænker du paa at gøre?“

„Ingenting,“ sagde Per efter nogle Øjeblikkes Overvejelse og rakte ham Bladet tilbage.

„Det mener du ikke! Manden maa dog uskadeliggøres. Du maa forsvare dig; du maa hævde din Ret. —“

„Forsvare mig?“ sagde Per opbrusende.

„Ja — undskyld, at jeg siger det — men du har ikke Lov til at tage saa let paa den Sag. Den kan blive farlig for dig. Husk paa, du har mange Fjender og Misundere, som bare vil glæde sig over at se dig skubbet tilside for en anden, der tiltager sig Æren for dit Arbejde og dit Geni.“

„Aa, det har ingen Nød! Saa let kommer man mig heller ikke tillivs! — Og selv om saa var!“ tilføjede han under en Eftervirkning af den Stemning, hvoraf han ved Ivans Komme var bleven revet op, (og der drog sig i det samme flygtigt en dyb Skygge nedover hans Ansigt). „Jeg er snart træt af at slaas med Skidtet. Dersom det virkelig er nødvendigt overalt at gøre fælles Sag med Gemenheden, spørger man tilsidst sig selv, om ogsaa det hele Spil er Omkostningerne og Ulejligheden værd. — For altsaa at tale om noget andet: veed du, at din Søster og jeg tænker paa at gifte os med det allerførste?“

„Fader og Moder har snakket lidt derom.“

„Naa ja, rent ud sagt, saa optager den Sag mig i Øjeblikket mere end Alverdens Avisvrøvl. Sig mig — siden du nu er her — kender du noget

nærmere til, hvad det er for Attester, der skal skaffes tilveje, for at man kan blive anstændig gift hertillands?"

„Har du ikke faaet de Ting ordnet? Jeg troede —"

„Ja, det er vist ogsaa forkert af mig. Jeg har glemt det, . . . eller rettere, du: jeg har ikke kunnet faa mig selv til at rende rundt paa disse offenlige Kontorer, hvor jeg altid bliver gal i Hovedet over den Storsnudethed, man allevegne møder der, saa jeg laver Skandale. Kunde du ikke gøre mig den Tjeneste at ordne den Affære for mig? Jeg veed, at man f. Eks. skal henvende sig paa et af Magistratskontorerne. Saa skal der vist ogsaa tinglæses noget. Det er en Fandens Kommers."

Ivan, der var vant til, at Per ved alle Lejligheder benyttede ham som Løbedreng, sagde Ja uden lang Betænkning. Til Gengæld tog han det Løfte af ham, at han vilde holde et vaagent Øje med den fordægtige Hr. Steiner og skride ind, dersom denne endnu blot en eneste Gang nævnedes offenlig som det vestjyske Frihavnsprojekts Fader.

Han havde allerede stukket sin Dokumentmappe under Armen og stod ved Døren for at gaa, da han igen vendte sig om mod Per, der var bleven siddende ved Skrivebordet:

„Det er sandt . . . Sig mig, er der nogen af din Familje, der hedder Kirstine Margrete? En Præsteenke her i Byen?"

Det gav et Sæt i Per. Det var hans Moders Fornavne.

„Nej!" sagde han med et næsten maabende Udtryk. „Hvorfor spørger du forresten?"

„Aa," svarede Ivan lidt forlegen, som han gerne blev, naar han en sjelden Gang talte til Per om

hans Familjeforhold. „Jeg saae tilfældigt imorges i Berlingske Tidendes Dødsannoncer Navnet Sidenius. Naa, farvel altsaa! Vi ser dig vel i Eftermiddag.“

Endnu flere Minutter efter, at Døren havde lukket sig bag Ivan, sad Per i sin Stol uden at have rørt sig. Da han endelig rejste sig for at gaa hen til den elektriske Knap, mærkede han, at det sortnede for hans Øjne. Men samtidig gik der Tanker gennem hans Hoved af næsten ærgerlig Art. Det manglede blot, at nu ogsaa det skulde ramme ham! Og netop nu! . . . Han var dog virkelig en plaget Mand!

„Vil De bringe mig Berlingske Morgenavis,“ sagde han til Jomfruen, da hun kom ind.

Da han kort efter stod med det udfoldede Blad mellem Hænderne og i den lange Række Dødsanmeldelser fik Øje paa Moderens fremhævede Navn, blegnede han. Der stod:

„Vor kære Moder, Kirstine Margrete Sidenius, Enke efter Præsten Johannes Sidenius, indgik idag til den evige Fred.“

Bekendtgørelsen var underskrevet: „De efterladte Børn.“ Og disse Ord blev Per nu ved at stirre paa, indtil det flimrede for hans Øjne og Bogstaverne flød ud i Taage.

Endnu for faa Dage siden havde han gentaget sit natlige Besøg udenfor Moderens Bolig; og det gøs i ham, naar han tænkte paa, at hun maaske den Nat havde ligget paa sit yderste. Der havde ogsaa dengang været Lys bag et af Vinduerne, og han havde set Skygger bevæge sig paa Rullegardinet.

Naa ja — hvortil havde det vel gavnet, om han havde været tilstede? sagde han med et Forsøg paa at berolige sig selv. Til en virkelig Forstaa-

else, endsige til Indrømmelser af den Art, som alene havde kunnet tilfredsstille Moderen, vilde det dog ikke være kommet. Derfor var det maaske netop godt, at hun havde troet ham saa langt borte, ligesom det var heldigt for ham selv, at han intet havde vidst om hendes Tilstand. Han havde maaske ellers kunnet lade sig forlede til af Hensyn til hendes Sjælefred at opføre en hykkelsk Scene, som han bagefter havde maattet skamme sig over. Stakkels Moder! Hun hørte nu engang til de livsskræmte. De lange Aar indenfor Sygeværelsets nedrullede Gardiner havde efterhaanden forvandlet hendes Væsen til lutter Bekymring. For hende havde Døden sikkert været en Befrielse.

Han var begyndt at gaa op og ned ad Gulvet for at tvinge sit Sind i Ligevægt. Han var ikke vant til disse stærke Sindsbevægelser, som han instinktmæssig frygtede. Og nu kom han til at tænke paa Jakobe, der jo ventede ham paa „Skovbakken" ved sædvanlig Tid. Hvad skulde han gøre? Han følte, at han ikke vilde være i Stand til at sidde rolig og tale om Forberedelserne til deres Rejse, eller hvad andet hun og han kunde være fælles om; og han havde desuden en daarlig Samvittighed, fordi han endnu ikke havde faaet sagt hende, at hans Familje var flyttet til København.

Han satte sig da ned og skrev et Par Linjer til hende. Hun skulde ikke vente ham, skrev han, idet han som sædvanlig benyttede Travlhed som Paaskud for sin Udeblivelse. I Brevets Slutning meddelte han saa ganske kort, at hans Moder „ifølge Avertissement i Berlingske Tidende" var død her i Byen.

Han ringede igen paa Jomfruen for at faa Bre-

vet besørget til Jakobe ved et Bud. Men nu blev han grebet af en sær Stundesløshed. Gang efter Gang anbragte han sig ved sine Tegninger og rejste sig igen. Det var ham ikke muligt at sidde stille endsige at samle Tankerne om Kurver og Talrækker. Skønt han tilsidst sad med Hænderne presset omkring Hovedet for at tvinge det til at arbejde, kom Tankerne ikke af Stedet. Billedet af Moderen, Minder fra Barndommen, hans Savn ved intetsomhelst at vide om Moderens sidste Dage, Trangen til at tale med et Menneske, der havde kendt hende, alt dette overvældede ham tilsidst ganske.

Saa opgav han Arbejdet, klædte sig paa og gik ud paa Gaden. Han satte sig ind i den første den bedste Restavration for at spise Frokost. Siden gik han ind i en af de offenlige Haver for at adsprede sig ved at se paa Menneskene og høre paa et Militærorkester, der spillede derinde.

Da han ud paa Eftermiddagen kom tilbage til Hotellet, meddelte Portneren ham, at der sad en Dame oppe paa hans Værelse og ventede. Blodet strømmede ham voldsomt til Hjertet. Han tænkte straks, at det maatte være en af hans Søstre, der paa en eller anden Maade havde faaet at vide, at han var vendt hjem, og som nu havde opsporet hans Adresse for at meddele ham Dødsfaldet.

At det kunde være Jakobe, faldt ham end ikke ind. Hun var i dette Øjeblik saa langt borte fra hans Tanker, at han ligefrem havde ondt ved at kende hende, da hun ved hans Indtræden rejste sig fra en Stol henne ved et af Vinduerne.

Overraskelsen og Skuffelsen stod saa tydelig malet i hans Ansigt, at Jakobe ikke kunde undgaa at se det. Men hun havde været forberedt paa en ugæstfri Modtagelse. Hun kendte ham nu.

Hun havde før mødt denne mutte Bryskhed, bag hvilken han forskansede sig, naar hans Hjerte var uroligt.

Hun vidste ogsaa, hvor lempeligt og ad hvor mange Lønveje man i et saadant Tilfælde maatte trænge ind i hans Fortrolighed, og hvor uhyre vanskeligt det var selv for hende at faa ham til at aabne sig med fuld Oprigtighed og Tillid, saasnart Talen var om hans Familjeforhold. Dog gik hun ham uden Fortrydelse imøde, lagde sine Hænder om hans Hoved, kyssede ham og sagde:

„Du kan nok forstaa, at jeg ikke kunde udholde at sidde hjemme efter at have faaet dit Brev. Jeg maatte se dig. Du kære Ven, hvor jeg forstaar din Bedrøvelse! Jeg har selv maattet græde. For jeg synes, det er en Sorg, der rammer os begge.“

Per skottede mistroisk ned til hende og mumlede nogle Ord om, at hans Moder jo i Virkeligheden havde været død for ham længe. Der var saaledes for hans Vedkommende i Grunden ingen Forandring sket.

„Aa ja, det er saadan noget, vi siger, min Ven, for at trøste os. Jeg veed godt, hvad du har mistet. Hvorfor skal vi skjule det for hinanden? . . . Og at din Moder har boet her i Byen! Og at du ikke har sagt mig det! . . . Aa Per, hvornaar vil du dog holde op med at gemme dig for mig, naar vi netop har hinanden allermest behov? Eller vidste du det ikke?“

Per svarede, idet han frigjorde sig for hendes Hænder, at han hele Tiden havde haft i Sinde at fortælle hende det; men hver Gang de havde været sammen, var de straks bleven optaget af at drøfte helt andre Ting, og han havde saa glemt det.

„Saa lad os da tale ud engang!“ udbrød hun. „Kom, vi vil sætte os ned! Jeg synes, der igen er saa forfærdelig meget, jeg maa have at vide af dig.“

Hun skilte sig af med sit Overstykke og lagde ogsaa baade Handsker og Hat.

„Vidste du, at din Moder var syg?“

„Jeg vidste ingenting. Men hun har jo i mange Aar været svag.“

„Du har altsaa ikke søgt hende, . . . heller ikke set nogen af dine Søskende?“ spurgte hun og saae forskende paa ham henne fra den Krog af Sofaen, hvor hun havde slaaet sig ned.

„Nej,“ svarede Per, der med let dirrende Hænder hængte hendes Overstykke op paa Dørstolpen.

„Men hvordan fik du da at vide, at de var flyttet her til Byen?“

„Jeg saae det en Dag tilfældigt i en Avis, hvor min Søster havde averteret om Spilleelever. Og forresten var Sagen allerede paa Tale ved min Faders Begravelse. De vilde flytte herover af Hensyn til et Par af mine yngre Brødre, der har faaet Ansættelse her.“

Han tog Plads i en Stol et Stykke borte fra hende. Hun sad en Stund med Haanden under Kinden og saae ud for sig.

„Veed du hvad —?“ sagde hun efter nogen Tavshed. „Jeg tror, at dersom jeg havde vidst, din Moder var mig saa nær, — jeg havde ikke kunnet lade være at gaa hen til hende. Især ikke dengang, da jeg lige var kommen hjem fra Rejsen og følte mig saa forfærdelig ene og trængte til et Menneske, med hvem jeg rigtig kunde tale om dig. Tror du, hun vilde have modtaget mig?“

„Jeg veed det ikke.“

„Aa jo, det vilde hun nok. Jeg er overbevist om, at hun vilde det, ... og at hun tilsidst havde forstaaet os.“

„Kan du huske, det troede du ogsaa, dengang du i lignende Hensigt gjorde Eberhard et Besøg. Og det blev dog kun til Skuffelse for dig.“

Det varede lidt, før Jakobe svarede herpaa. Det var ikke, fordi hun ikke mindedes sit Møde med Pers Broder. Erindringen om hin bevægede Scene i det uhyggelige, kolde og nøgne Kontor havde netop i den allersidste Tid meget hyppigt beskæftiget hende ja vakt hendes hemmelige Bekymring, fordi hun mere og mere hos Per havde faaet Øje for Familjeligheden med denne Broder.

„Naa ja — med Søskende er det en anden Sag,“ sagde hun saa og strøg en Haarlok bort fra Panden med en Bevægelse, som om hun med det samme bortjog en pinefuld Tanke. „Det kender jeg fra os selv. Men af sin Moder beholder man dog altid om ogsaa kun en Lillefinger, hvor langt man saa kommer bort fra hende. Jeg kan derfor ikke tro andet, end at din Moder og jeg i hvert Fald vilde have kunnet tale sammen, skønt vi vistnok i et og alt var saa forskellige, som det overhovedet er to Mennesker muligt at være.“

„Det var I sikkert.“

„Og jeg kan heller ikke tro andet, end at vi tilsidst kunde være kommen til Forstaaelse med hinanden. Af det lidt, du nu og da har fortalt om hende, har jeg dannet mig et Billede, som jeg er kommen til at holde af. Jeg synes, jeg kan se hende ganske tydeligt for mig. Hun var lille, ikke sandt? Og hun havde ikke samme Slags Øjne som du og din Broder, ... de var mørkere. I Børn har vist i det hele mere lignet jeres Fader. — Saa gik hun jo med Stok, naar

hun var oven Senge. Det gjorde ogsaa min Bedstemoder; det er maaske derfor, jeg ser hende saa tydeligt. Og hvor hun dog med al sin legemlige Svaghed maa have haft en stærk Vilje! Jeg synes, det er saa beundringsværdigt og saa rørende, at hun saadan i aarevis styrede hele det store Hus fra sin Seng og midt i sin egen frygtelige Ulykke vaagede over jer allesammen og endog var saa nøjeregnende med, at der ingenting gik tilspilde. Tænk, hvilken Skæbne for en Moder med saa mange smaa Børn at ligge lænket til Sengen i otte Aar. Din Fader var jo tilmed en vanskelig og uskaansom Mand, har du sagt. Og det er vist rigtigt nok. Velstand var der jo heller ikke i Huset. Og dog aldrig en Klage! Jeg kan huske, du engang fortalte, hvad din Moder havde sagt til En, der havde beklaget hende: „Beklag ikke mig, beklag min Mand og mine Børn!“ — Jeg synes, det var saa kønt og saa stort.“

Per havde under denne Tale siddet foroverbøjet med Albuerne paa Knæerne og stadig mere urolig knipset med den ene Haands Fingre mod den andens Knoer. Nu rejste han sig ligesom utaalmodigt og gik henover Gulvet.

„Naa ja, lad nu det være godt,“ afbrød han hende. „Borte er borte. Hvad der kunde være sket, nytter det jo ikke længer at snakke om.“

Han stillede sig hen ved det ene Vindu og saae ud over Torvet, hvor Husenes Skygger allerede var bleven lange. Fuldt belyst af Aftenskæret stod den gamle Voldmølle derovre paa sin Fæstningsstump, hvor den ligesom med aaben Favn hilste Solen i dens Nedgang.

„Du har Ret,“ sagde Jakobe efter en ny Tavshed. „Borte er borte! . . . Sig mig blot, har du noget imod ved Lejlighed at lade mig læse nogle

af din Moders gamle Breve til dig? Vi har jo saa sjælden talt om din Familje; men jeg føler det som et Savn ikke at vide mere navnlig om dine Forældre, end jeg gør."

Per lod først, som om han overhørte Spørgsmaalet. Da hun gentog det, sagde han kort:

„Jeg har ingen Breve."

„Nej, jeg veed jo godt, at du ikke i de senere Aar har staaet i Brevveksling med din Familje; men jeg tænker paa Fortiden, paa de første Aar, du var i København. Dengang skrev jo i alt Fald din Moder undertiden til dig, har du sagt. Og det er de Breve, jeg saa gerne engang vilde have Lov til at læse sammen med dig."

„Det kan du ikke, . . . for jeg har dem ikke."

„Hvor er de da?"

„Hvor de er? Jeg brændte dem, naar jeg havde læst dem."

„Aa, Per — hvor kunde du —"

Hun fik ikke talt ud. Per havde taget sit Lommetørklæde frem og tørrede sig ned over Ansigtet dermed, som om han var bleven varm. Men hun havde set noget vaadt blinke i hans Øjenhaar og forstod, at han var kommen til at græde og vilde skjule det.

Det var første Gang, hun havde set nogen Følelse saa ganske betage ham; og hendes første Indskydelse var den at gaa hen til ham og slaa Armene om hans Hals. Men hendes Forstand og Erfaring sagde hende betids, at hun ikke skulde gøre det men lade, som om hun ingenting havde set. Desuden, — der var noget i denne stærke Grebethed, som vakte en angstfuld Anelse hos hende om Fare og samtidigt flygtigt kaldte paa hendes Skinsyge.

Hun blev siddende ganske stille, indtil Per af

sig selv forlod Vinduet. Saa gik hun hen og tog ham under Armen. Og i nogen Tid gik de nu tavse frem og tilbage paa Gulvet.

Ak ja, hun følte det godt, hun var i denne Tid kun daarligt skikket til at bringe Andre Trøst. Hun var selv saa usikker, saa modløs. Med hendes Standhaftighed var det helt forbi, naar hun tænkte paa den lange Adskillelse. Om hun endda havde turdet betro sig helt til Per! Hun maatte daglig kæmpe en fortvivlet Kamp med sig selv for ikke at røbe noget for ham, maatte holde sig for Øje, hvormeget der blev sat paa Spil, dersom hun gjorde ham delagtig i sin store Hemmelighed, før Atlanterhavet skilte dem.

Det var ikke alene selve den forestaaende Fødsel, der gjorde hende ængstelig og urolig. Hun begyndte ogsaa at blive lidt nervøs ved Tanken om den Sladder, der vilde opstaa i Anledning af det tidlige Tidspunkt for hendes Nedkomst. Der var i den Henseende sket en Forandring med hende, siden Per var kommen hjem. Hun havde før den Tid været altfor stolt af sin Kærlighed til at bryde sig synderlig om, at hendes ulovmæssige Hengivelse ikke vilde kunne dølges. Nu, da hun saae mere nøgternt paa sin Brudgom, var det just hendes Stolthed, der led ved Tanken om i dette Forhold at blive Genstand for Folkesnakken.

Og dog var det mindre for sin egen Skyld end af Hensyn til Forældrene, at hun havde bestemt sig til ikke at rejse hjem igen, naar hun havde fulgt Per til England, men at tage til et eller andet Sted i Tyskland, maaske til sin Veninde i Breslau, og der føde sit Barn. Men naar hun saa kom til at tænke paa, at hun jo maatte vente mere end et halvt Aar paa Begivenheden, var hun

igen nærved at fortvivle af Utaalmodighed. — — Og alligevel, hun skulde have baaret det altsammen uden at kny, dersom hun blot endnu havde haft den samme fulde Tillid til Per, som dengang de for halvtredje Maaned siden tog Afsked med hinanden i Tyrol. Men siden Historien med Nanny var hun bleven utryg og anede Farer allevegne. Og hun kunde nu mindre end nogensinde tænke paa at slippe ham. Med alt det, at hun nu saae ham i hans hele Skrøbelighed, holdt hun ikke en Smule mindre af ham, end da hendes Kritik endnu slumrede. Hendes Længsel efter ham kunde til Tider være saa stærk, at den forekom hende selv sygelig. Derfor gik hun i Almindelighed nu mere skjult med sine Følelser. Hendes Væsen overfor ham var bleven mere dæmpet, ogsaa naar de var alene. Hun kunde til Tider endog synes lunefuld. Men samtidig beherskede han hende saa fuldkomment, saa ganske eneraadigt, at det ofte syntes hende, som var der ikke længer den Ting, hun ikke vilde kunne tilgive ham.

— — Per standsede med eet deres Gang og saae paa sit Ur.

„Mon du ikke skal passe paa Toget? . . . Ja, det er ikke Meningen, at jeg vil jage dig bort. Jeg er dig virkelig taknemmelig for, at du er kommen. Men du holder jo ikke af at komme for sent hjem. Og Klokken er otte nu.“

Hun saae op paa hans Ansigt, der stadig var blegt og fortrukkent.

„Og hvad vil saa du?“

„Jeg maa til mit Arbejde . . . Som du ser, derhenne paa Bordet ligger der fuldt op af Ting, som skal besørges. Jeg maa benytte Tiden.“

„Nej, nej,“ sagde Jakobe og lagde Armene lige-

som beskyttende omkring ham. „Du maa ikke sidde her alene. For iaften maa du lade Arbejdet hvile. Hvad skulde det ogsaa hjælpe til? Du vil ikke komme bort fra de triste Tanker, saa længe du sidder her for dig selv.“

„Vil du da blive hos mig?“

„Nej — ikke idag, — og ikke her,“ sagde hun rødmende. „Her er saa uhyggeligt. Men du skal tage hjem med mig — hører du? Og blive der inat. Du veed, Gæstekamrene hjemme staar altid parate. Du vil ikke gøre mindste Ulejlighed, og Fader og Moder vil sætte Pris paa, at du selv meddeler dem din Moders Død. Det synes jeg ogsaa, du skylder dem. Kom! — Kom, Per! — Imorgen vil vi saa gaa en lang Tur sammen i Skoven og glemme alle vore Sorger!“

* * *

Det var til et prægtigt Solskinsvejr, at Jakobe og Per den næste Dag vaagnede derude paa „Skovbakken“. Klokken var temmelig mange, da de mødtes ved Tebordet nede i Spisestuen; og efter et hastigt Maaltid forsvandt de straks Arm i Arm ned i Haven. Der var ingen af dem, der havde kunnet falde i Søvn den foregaaende Aften. Bevidstheden om at være hinanden saa nær holdt dem begge vaagne i den lyse Foraarsnat. Tilsidst havde de da ogsaa fundet hinanden, mens de andre i Huset sov. I et Par stille Timer havde de ved hinandens Side søgt den forønskede Glemsel for deres Sorger.

Nu spaserede de der i den lysegrønne Have, hvor det dryppede af Dug fra Kviste og Blade. I Formiddagstimerne, naar hele Familjen undtagen Fru Lea var taget ind til Kontorerne og Skolerne

i Byen, levede man her i en næsten paradisisk Stilhed og Fred. Ogsaa ovre i Skoven, hvor de bagefter tyede hen, var der en hel anden Stemning end senere paa Dagen, naar Vejene støvede af Køretøjer og alle Sladrebænkene var besatte. Der hørtes ingen anden Lyd end Fuglesang. Paa hele deres Tur mødte de kun en gammel Mand, der blev skubbet frem i en Rullestol, hvorfra han nikkede gudfaderlig til dem, idet de gik forbi.

Per fik dog efterhaanden Uro paa sig. Allerede, da de gik inde i Haven, var han begyndt at blive lidt fraværende og at ymte om, at han nødvendigt maatte være i Byen inden Klokken to, fordi han — som han foregav — til Brug for sit Arbejde skulde søge nogle Oplysninger i et af de offenlige Kontorer, hvor der lukkedes Klokken tre.

Straks efter Frokost tog han afsted. Da han naaede Byen, satte han sig i en Droske og kørte hen til det Administrationskontor, hvor hans Broder Eberhard havde Ansættelse. Han gav Kusken Ordre til at vente paa ham og forsvandt ind gennem Porten i den store, skiddengraa Bygning ved den plumrede Kanal.

Siden Jakobe for et Aarstid siden gik ind gennem den samme Port, var Eberhards Dygtighed og strenge Pligtfølelse bleven belønnet med endnu en lille Forfremmelse paa Myndighedernes hundredtrinnede Rangstige. Paa hans forrige Plads ved Pulten i det fremmerste Værelse stod nu en anden ung, haabefuld Bevarer af Overleveringen i det højtidelige Statsmaskineri, medens han selv havde faaet en egen lille Kontorstue ved Siden af med et rigtigt Skrivebord og en Armstol. Den mærkeligt sneverærmede sorte Frakke, der var blank paa Albuerne og Ryggen af Aaringers hæderfulde Slid, havde han dog ikke derfor skilt sig

ved. Og hverken hans Slips eller hans Sko var bleven pynteligere efter hans Ophøjelse.

Han sad just der ved Bordet og spidsede et Blyant med den samvittighedsfulde Optagethed og Omhu, hvormed den Slags Arbejder udføres i offenlige Kontorer. Men idet han nu hørte Nogen nævne hans Navn ude i Forværelset, hvortil Døren stod paa Klem, gemte han i Hast sin Kniv og greb et stort Dokument.

Med dette for Øjnene afventede han i myndig tilbagelænet Stilling den Fremmedes Indtræden.

„Kom ind!“ sagde han med Strenghed, da der blev banket paa Døren. Samtidig løftede han Øjnene akkurat saa højt, at Blikket naaede op over Papirets Rand.

Hans Overraskelse ved Synet af Per var saa stor, at han end ikke forsøgte nogen Forstillelse. Med et Udtryk som En, der tror at se et Genfærd, rejste han sig langsomt fra Stolen, og i henved et halvt Minut stod de to Brødre overfor hinanden uden at sige noget.

Det slog Per, i hvor høj Grad Eberhard lignede Faderen, saadan som han stod der — let dirrende af Sindsbevægelse — og støttede sig til Bordpladen. Det stramme Træk om den skægløse Mund, de gammeldags smaa Bakkenbarter, de rødkantede Øjne; dertil Blikkets døde Stivhed og denne stejle Holdning, — alt genkaldte hos ham Faderens Skikkelse, saaledes som denne stod indbrændt i hans Erindring fra Barneaarene.

Han havde af sig selv trukket Døren til, for at de kunde tale sammen uden Tvang, og han tog nu Plads i en Sofa lige overfor denne Dør. Ogsaa Eberhard satte sig.

„Du kan vel tænke dig Grunden til, at jeg søger

dig," begyndte Per. „Jeg har set i Avisen, at Moder er død."

„Ja," svarede Eberhard efter et Ophold og med tydelig Overvindelse. — „Vi troede dig forresten i Udlandet."

„Jeg kom tilbage for en halv Snes Dage siden."

„Naa saadan! Du har været her saa længe. — Maaske vidste du ikke af, at Moder var flyttet her til Byen?"

„Jo . . . jo, jeg vidste det," sagde Per og saae til Siden.

Saa spurgte han, om Moderen havde været længe syg.

Eberhard lod ham atter vente en Tid paa Svar. Endelig meddelte han — med en Beslutning, der syntes Resultatet af en lang Række Overvejelser — at Moderen var død pludselig og uventet for dem alle.

„Moder blev, Gud ske Lov, sparet for legemlige Lidelser. Udover hendes gamle Svaghed var der ikke noget at mærke paa hende, før umiddelbart inden Døden. Hun havde nok i nogen Tid talt om Aandedrætsbesværligheder og været noget urolig om Nætterne; men det var jo kun, hvad der lod sig forklare af hendes Tilstand, saaledes som vi nu havde kendt den gennem mange Aar. Om Morgenen, da Signe redte hendes Haar, bad hun hende lidt utaalmodig om at skynde sig; hun følte sig saa træt, sagde hun, og vilde prøve paa at sove. Da Signe en Snes Minutter senere saae ind til hende, kunde hun allerede ikke tale. Hun aabnede blot et Par Gange Øjnene som til Farvel og sov saa stille hen."

Han sagde de sidste Ord i en let Aandsfraværenhed. Efter at Overraskelsen og den første Ophidselse havde sat sig, havde han paa sin sæd-

vanlige, skjulte Maade givet sig til at mønstre Pers Paaklædning. Med smaa, skæve Sideblikke undersøgte han hans silkeforede Frakke, hans Handsker, hans langnæsede Pariserfodtøj og Diamantknapperne i hans Skjortebryst.

„Naturligvis" — fortsatte han saa — „helt uforberedt paa, at Moder kunde gaa bort, var vi jo ikke, lige saa lidt som hun selv var det. Dertil havde hun for længe været svag. Det synes endog, som hun har haft en Forudanelse om sin nære Død. Hun har ikke alene efterladt nøjagtige og udførlige Bestemmelser angaaende Begravelsen og om Fordelingen af Hjemmets Indbo. Hun har ogsaa skrevet Afskedsbreve til alle dem af os Søskende, hvem hun ikke daglig havde om sig. — Der findes ogsaa et Brev til dig. Og en forseglet Æske."

Han sagde det sidste efter en lille Kunstpavse. Samtidig betragtede han Broderen for at iagttage, hvad Virkning Meddelelsen vilde gøre paa ham.

„Foreløbig har Signe opbevaret begge Dele," vedblev han. „Vi troede dig som sagt i Udlandet og har derfor ikke ment at turde gøre noget Forsøg paa at bringe dig dem ihænde. Nu veed jeg ikke, om du maaske selv vil afhente dem. Du vil jo i disse Dage træffe os alle samlede. Ogsaa Ingrid og Thomas er kommen hertil for at være med at lægge Moder i Kiste. Iøvrigt skal Moder naturligvis begraves ovre ved Siden af Fader. Det er Meningen, at hun skal føres derover med et Skib, der gaar herfra imorgen Eftermiddag. Forinden vil vi saa afholde en lille Familjehøjtidelighed derhjemme omkring Kisten, og nu, da vi veed, at du er her i Byen, vilde det jo gøre os særlig ondt, om vi skulde savne dig ved den Lejlighed, — det kan jeg her trøstig sige paa alles Vegne.

Om Aftenen rejser vi saa alle dertil over Land — med Jernbanen; det har Moder bestemt saadan af Hensyn til Signe og Ingrid, som ikke taaler Sørejsen, og hun har villet, at vi alle skulde være samlede. Vi kommer jo ogsaa paa den Maade saa tidligt derover, at vi kan være tilstede ved Modtagelsen af Moders Lig og desuden træffe alle nødvendige Forberedelser til Jordfæstelsen. Kisten føres saa direkte fra Skibet ud til Kapellet, hvorfra Begravelsen foregaar Dagen efter i al Stilhed. Det er altsammen, som Moder udtrykkeiigt har ønsket det."

Per sagde ingenting. Heller ikke røbede hans Mine i dette Øjeblik noget om, hvad der bevægede sig i ham. Da han lidt efter gjorde Forberedelser til at gaa, spurgte Eberhard, næsten mildt:

„Hvorledes har du det selv? Er det din Hensigt nu at blive her i Landet?"

„Nej. Jeg rejser om kort Tid til Amerika. Jeg har noget at udrette derovre. Forresten skal jeg forinden have Bryllup. Som du jo veed, er jeg forlovet med en Datter af Philip Salomon."

Nu var det Eberhard, der ikke svarede. Han tog pludselig Øjnene til sig, efter at de uvilkaarlig paany havde søgt Diamantknapperne i Pers Skjortebryst.

Per stod op.

„Jeg fik ikke sagt dig," sagde Eberhard med fornyet Selvovervindelse, „at den lille Mindefest, jeg talte om, har vi fastsat til Klokken $3^1/_2$. Skulde du altsaa have i Sinde at samles med os, saa —"

Per rystede paa Hovedet.

„Jeg tror, det af forskellige Grunde er bedst, at jeg holder mig borte," sagde han. „Jeg vilde blandt andet ikke synes om at være tilstede uden

at have min Forlovede med. Og hun vilde paa den anden Side næppe passe ind der — ja maaske ikke engang være velkommen ved den Lejlighed."

Hertil svarede Eberhard ingenting. Hans Ansigt havde igen faaet en Maskes Stivhed og forraadte intet af den Forfærdelse, han følte ved den blotte Tanke om en jødisk Verdensdames Tilstedeværelse ved Takkesangen omkring Moderens Baare.

Per sagde saa Farvel og gik.

Nede i Portrummet mødte han et Par unge Mennesker, der paa Grund af den Pludselighed, hvormed de midt under en taktfast, soldatermæssig Marsch veg tilside for ham, fik ham til at se op. Det var to halvvoksne Knøse paa sejstensytten Aar af et provinsielt, ja landligt Udseende, med stort Haar under bredskyggede, grundtvigianske Uldhatte.

Han kendte dem straks; det var hans to yngre Brødre — Tvillingerne — der var paa Vej op til Eberhard. At de ogsaa havde genkendt ham, røbede de selv meget tydeligt. De saae forskrækkede paa hinanden og blev røde i Hovedet.

Per standsede dem. Der havde været noget i den sky Maade, hvorpaa de var gaaet tilside for ham, der gik ham til Hjertet, ja som beskæmmede ham. Han var endnu forsonlig stemt, og han havde ikke hos Eberhard faaet frigjort Trangen til ved en Tilnærmelse til sine Søskende at udsone, hvad Skyld han maatte have haft overfor sin Moder.

„Goddag," sagde han og rakte dem Haanden, som de nølende og forlegne modtog. „I skal op til Eberhard?"

„Ja," — svarede de i Kor.

„Jeg har netop været deroppe for at høre lidt om Moders Død.“

Ved disse Ord slog Brødrene tavse Øjnene ned; og den ene gav sig til at skrabe med Fodspidsen mellem Portgulvets Brosten.

Per opfattede Anklagen i denne forlegne Tavshed; han rynkede Brynene men var i Virkeligheden slet ikke vred. Hvad der endnu under Samtalen med Eberhard havde været tilbage af Vrangvilje og Stridbarhed i hans Sind, smeltede hen overfor disse to unge Tvillingbrødre, der her traadte ham imøde som det endnu ukunstlede Udtryk for Barndomshjemmets Uskyld og lykkelige Enfold. Trods deres halvt bondeagtige Udseende — ja netop paa Grund af det — maatte han kæmpe med Lysten til at tage deres Hoveder mellem sine Hænder og kysse dem.

Men med al sin Trang til Fortrolighed vidste han nu ikke mere noget at sige dem. De stod der uhjælpeligt fremmede overfor ham og følte sig trykket af hans Selskab.

Saa tog han dem endnu engang i Haanden. Med en Henvisning til Drosken, der ventede udenfor Porten, gjorde han et Par Bemærkninger om sin Travlhed og sin forestaaende Rejse og sagde Farvel.

Men da han sad i Vognen, overvældedes han helt af sine Følelser. I Stedet for straks at køre til Stationen, saa han kunde være tilbage paa „Skovbakken“ til Middag, som han havde lovet Jakobe, kørte han hjem til Hotellet. Han var kommen i Vildrede med sig selv, og Jakobe kunde i dette Tilfælde ikke hjælpe ham.

Hjemme paa Hotellet bragte Portneren ham et Visitkort. Per læste: C. F. Bjerregrav, fhv. Ingeniøroberst.

„Har den Herre været her?“

„Ja, det er vel en Timestid siden. Han skrev vist noget bagpaa.“

Per vendte Kortet. Der stod: „En gammel Veteran ønsker Dem Held og Lykke til Deres patriotiske Kamp.“

Det svimlede et Øjeblik for ham. Han blev staaende med Kortet i Haanden og smilte vagt. Skønt han selv forlængst havde glemt den overmodige Profeti, han i sin Tid havde udslynget, følte han i sin opløste og halvt fortvivlede Sindstilstand denne Hilsen som en overnaturlig Haandsrækning, en fornyet Bekræftelse af hans dæmoniske Pagt med Lykken.

Han saae paa sit Ur. Han kunde endnu naa Toget og være paa „Skovbakken“ til Middag.

„Kan du huske,“ sagde han til Jakobe, saa snart de var bleven alene, „at du og Ivan bebrejdede mig min Optræden hos Max Bernhardt, navnlig mit Forhold til Oberst Bjerregrav, og det paa en Maade, som —.“

„Nu vil vi ikke igen tale om det,“ afbrød hun ham urolig.

„Jo, det skal vi netop tale om! . . . Se her!“

Han rakte hende Oberstens Kort.

„Har han været hos dig?“

„Ja. — Læs, hvad der staar bagpaa! — Naa, hvad siger du saa?“

Jakobe vidste virkelig ikke, hvad hun skulde sige. Hun var saa sært bedøvet af Overraskelse. Det var med et næsten frygtsomt Smil, hun lagde Hænderne paa hans Skulder og udbrød:

„Men er du da en hel Troldmand, Per!“

* * *

Per gik den næste Morgen ned til Havnen og opsøgte det Skib, hvormed efter hans Antagelse Moderen skulde føres over til Jylland. Ved at henvende sig til Styrmanden fik han at vide, at der virkelig var anmeldt et Lig som Fragtgods, og til hvilken Tid dette ventedes.

I et Hus ligeoverfor Skibet var der en tarvelig Kafe. Denne Kafe, der laa i en høj Stueetage, havde han mærket sig; og om Eftermiddagen, noget før det angivne Klokkeslet, anbragte han sig derinde ved et Bord umiddelbart ved et af Vinduerne. Han bestilte sig et Glas Øl; og skjult bag en Avis ventede han med bankende Hjerte paa Ligvognens Komme.

Udenfor faldt en jævn Sommerregn. Ikke desmindre rørte der sig et travlt Liv paa den brede Havneplads, som var opfyldt af Pakkasser, Tønder og Sække. Der var kun nogle faa Timer, til Skibet skulde sejle. Fra alle Sider kom der tunge Vogne kørende, som trængte sig om Slisken for at blive aflæssede. Dampspillet klirrede og hvæsede, store Trækasser, Jernbjælker, Melsække og Petroleumstønder blev revet op fra Vognbundene, holdtes et Øjeblik svævende i Luften over Lastelugen og sank saa ned i den altslugende Skibsvom. Ogsaa en stor Gris skulde bringes ombord, hvad der voldte megen Kval. To Mand trak den i Ørene, mens en tredje ihærdigt drejede dens Halekrølle som Svinget paa en Lirekasse; og alligevel vilde den ikke af Stedet. Regnen og Travlheden gjorde Folk muntre, og man havde megen Morskab af det stridige Dyr, der skreg, som om det anraabte alle himmelske og jordiske Magter om Beskyttelse. Endelig fik man Grisen over Landgangen, og i kort Galop forsvandt den ind over Fordækket. — Saa opstod der et Skænderi

mellem et Par Kuske, der imidlertid var kommen til at køre mod hinanden midt inde mellem de opstablede Varedynger. De kunde hverken komme frem eller tilbage med deres Vogne, og det trak op til Slagsmaal, da en Politibetjent kom tilstede og skaffede nogle Tønder trillet tilside, saa der blev Plads.

Regnen havde imidlertid sagtnet; men Luften laa endnu tung og sort over Byen. Man kunde akkurat skimte de røde Pakhustage ovre paa Kristianshavnssiden.

Pludselig fik Per Øje paa en enspændig lukket Rustvogn af den Slags, der anvendtes til at overføre Lig fra Hjemmene til Kirke eller Kapel; den kom kørende med en arbejdsklædt Mand paa Bukken ved Siden af Kusken og standsede et Stykke fra Skibet. Bagefter den fulgte en lukket Droske, af hvilken nu fire Personer steg ud, — hans Brødre. Først kom Eberhard i floromviklet Silkehat og med opsmøgede sorte Bukser samt en Paraply, som han straks slog op, skønt det i Øjeblikket ikke regnede. Efter ham kom den rødmossede Thomas, Kapellanen, og endelig de to unge Brødre.

Henne foran Dampspillet var man just ifærd med at ophejse den sidste Vareballe fra en Arbejdsvogn. Da denne kørte bort, satte Kusken paa Ligvognen sin Hest i Bevægelse for at komme til. Men et Raab fra Styrmanden, der oppe fra Kommandobroen ledede Indladningen, standsede ham. Han fik Ordre til at vente lidt. Der var en ung uvan Hest, der skulde bringes ombord, og dette tog Tid. Man forsøgte først at lede den over Landgangen ligesom Grisen før, hvad der i Begyndelsen ogsaa syntes at skulle lykkes. Skønt den rystede og prustede af Angst, saa der sprang

Blod af dens Næsebor, havde man faaet den til at sætte begge Forbenene op paa Brædtet, da uheldigvis en af de smaa Slæbedampere, der ustanselig pilede frem og tilbage i Havnen, i det samme stødte i sin Dampfløjte. Saa blev den aldeles ustyrlig. Der var tilsidst ikke andet at gøre end at hisse den ombord paa lignende Vis som det døde Gods. Skibets Svingkran blev drejet ud over Havnepladsen, hvor Dyret imidlertid var bleven trukket ind i en mandshøj Fold eller Tremmekasse af stærke Planker, netop stor nok til at rumme det. Et Par forsvarlige Jernbøjler, der ragede op over Kassens øverste Rand, tjente til Befæstelse for Kranens Kætting. Efter at denne var bleven anbragt, sattes Dampspillet i Bevægelse, og Dyret — der i samme Øjeblik, det løftedes fra Jorden, stivnede som ved et Nerveslag — førtes nu langsomt i en Bue henover Hovederne paa de forsamlede Arbejdere og blev sat ned paa Skibets Fordæk.

Mens dette stod paa, havde Per ikke haft Øjnene fra Rustvognen. Den hele Scene, som dog havde samlet en Del interesserede Tilskuere, var overhovedet slet ikke bleven ham bevidst. Men nu blev der givet Tegn til Kusken, at han skulde køre frem. Eberhard og de andre Brødre fulgte bagefter tilfods.

Den arbejdsklædte Mand, der havde siddet paa Bukken, var i Forvejen gaaet hen til Slisken foran Lastelugen, hvor han sammen med et Par andre Mænd tumlede med en tre Alen lang, kuffertlignende Bræddekasse, paa hvis Laag der var malet et stort Fragtmærke. I Hast blev Rustvognen aabnet, og den lave blomsterløse Kiste kom tilsyne. To af Havnearbejderne vilde træde til for at hjælpe; men Thomas holdt dem til-

bage; hvorpaa han selv og de andre Brødre varsomt satte Kisten ned i den aabnede Brædde-kasse, som den næsten ganske udfyldte. Efter at der var stoppet til med Halm rundt om den, blev Laaget sat paa og fastgjort med Skruer.

Saaledes som den umalede og uhøvlede Kasse nu stod der paa Stenbroen med sit dyrebare Indhold, skilte den sig ikke paa nogen iøjnefaldende Maade ud fra alt det meget andet Dampskibsgods, der var stillet hen paa den regnvaade Brygge. Navnlig efter at Rustvognen var kørt bort, skulde Ingen let falde paa, at disse Brædder med det paamalede Fragtmærke indesluttede et Menneske, en Moder, en udslukt Verden, hvis Liv tilmed havde været rigere og dybere bevæget end de flestes. Og nu lagde Arbejderne en Jernkætting omkring Kassen, ganske som de havde gjort ved Melsækkene og Petroleumstønderne, og ved et Tegn til Maskinisten paa Dampspillet hævedes den op fra Jorden. Lige over Lastelugen holdtes den nogle Øjeblikke svævende i Luften, indtil der lød et nyt Varskoraab. Under Kættingraslen og Prusten af Dampkraft sænkedes den gamle jyske Præstekone ned mellem Ølkasserne, Brænvinsankrene og Sukkerfustagerne.

Inde bag Kafeens Rude var Pers Ansigt bleven mere og mere farveløst. Opvarteren, der hele Tiden havde holdt Øje med ham, fordi han var saa stille og havde ladet sit Øl staa urørt, sprang i dette Øjeblik ganske forskrækket hen til ham og spurgte:

„Er Herren syg?“

Per saae paa ham med et forstyrret Blik: Han havde glemt, hvor han var; og pludselig følte han Gulvet løfte sig med ham og Væggene falde ind i Stuen.

„Giv mig en Kognak," sagde han.

Han drak to Glas, det ene umiddelbart efter det andet; og der kom igen lidt Blod i hans Kinder. I det Nu, han havde set sin Moder hænge der og svaje i Luften som en Vareballe, var det bleven Nat omkring ham, og ligesom ved Glimtet af et Lyn havde han i Mørket set Tilværelsens Grund afdækket; den havde vist sig for ham som et saadant koldt og tavst, i evig Ligegyldighed hvilende Isøde som det, han havde set hin Gang paa sin første Rejse gennem Alperne.

Da han igen saae over paa Skibet, var Arbejdet med Tønder og Sække paany i fuld Gang.

Midt paa Bryggen stod Brødrene tilligemed den bluseklædte Mand, i hvis fremstrakte Haand Eberhard samvittighedsfuldt optalte en Sum Penge. Efter at have modtaget Pengene blev Manden endnu staaende nogle Øjeblikke, øjensynlig i Haab om en Drikkeskilling, som imidlertid udeblev. Hvorpaa Brødrene forføjede sig bort i samlet Række med ensartede, taktfaste Skridt.

Per blev siddende. Tiltrods for, at de andre Gæster i Lokalet var begyndt at gøre ham til Genstand for en ret nærgaaende Opmærksomhed, kunde han ikke faa sig til at gaa bort. Han vilde blive her i Moderens Nærhed indtil det sidste. Det var ham altfor uhyggeligt at tænke paa, at hun skulde ligge der saa alene, saa helt forladt. Og med eet jog en forløsende Tanke igennem ham. Han behøvede jo slet ikke at skilles fra hende allerede her. Han kunde jo følge hende paa Rejsen, uden at Nogen fik det at vide, kunde ledsage hende som en hemmelig Æresvagt paa Nattefarten over Kattegat og gaa iland ved et af Stoppestederne i Fjordmundingen derhjemme, hvortil Skibet vilde komme den næste Dag i de

tidlige Morgentimer. Han vilde derfra kunne naa en Station paa den østjyske Bane i Løbet af Formiddagen og være tilbage i København om Aftenen.

Han saae paa sit Ur. Der var knap to Timer igen til Skibets Afgang; der kunde følgelig ikke være Tale om at naa ud til Jakobe, som var den eneste, der behøvede at vide om denne Rejse. Han maatte nøjes med at skrive til hende.

Men da han hjemme paa Hotellet havde faaet dyppet Pennen, følte han, hvor vanskeligt det vilde være saaledes i Hast at forklare sig ordenlig i et Brev. Han skaffede sig derfor en Telegramblanket og sendte en ganske kort Meddelelse, der oplyste det nødvendigste.

Saa gav han sig ifærd med at pakke en Haandkuffert. Men pludselig standsede han forskrækket med et Par Støvler i Haanden, — han var kommen til at tænke paa Oberst Bjerregrav.

Efter al Sandsynlighed havde Obersten allerede denne Dag ventet hans Genbesøg. At opsætte dette blot et Par Dage længere vilde være en Uhøflighed, der let igen kunde ødelægge et Forhold, som netop nu vilde kunne blive ham til uvurderlig Hjælp. Hvad var her at gøre? . . . Naa, han maatte foreløbig nøjes med at skrive til ham. „Paa Grund af en uopsættelig Rejse —," skrev han.

Kort efter sad han i en Droske paa Vej til Dampskibet.

Paa Sejladsen ud gennem Sundet faldt den Tanke ham ind, at han, naar han nu kom til Jylland, med det samme kunde aflægge Hofjægermesterinden og Baronessen det lovede Besøg paa Kærsholm. Der vaagnede en formelig Længsel hos ham efter disse to moderlige Veninder; men

forøvrigt havde han en praktisk Bihensigt med at søge dem netop nu. Siden sin Hjemkomst havde han følt sig stadig mere trykket af Afhængighedsforholdet til sine Svigerforældre, der var og altid vilde blive ham fremmede. Philip Salomon havde ganske vist aldrig hentydet til deres Pengemellemværende; men det var ham ikke destomindre en Pine at skylde den Mand Taknemmelighed. Imidlertid saae han sig nødsaget til igen at rejse et Laan for overhovedet at kunne komme til Amerika, og det var nu hans Hensigt at søge dette hos Baronessen, som jo ganske af sig selv havde tilbudt ham, ja, næsten havde villet paanøde ham sin Støtte.

* * *

Da Pers Telegram naaede „Skovbakken", var Jakobe oppe paa sit Værelse. Uden at ane noget om, hvad der havde optaget ham den hele Dag, var hun efter Frokosttid taget til Byen for at gøre nogle Indkøb og havde saa ogsaa søgt ham paa Hotellet. Men da hun af Portneren fik at vide, at han ikke var hjemme, var hun bleven skamfuld og havde hverken efterladt Besked eller Kort. Derefter havde hun en Tid fartet om paa Gaderne i Haab om at møde ham og samtidig i en vis Angst derfor, fordi hun vidste, at Per ikke kunde lide saadanne tilfældige Sammentræf. Tilsidst havde saa Regnen drevet hende hjem.

Men heller ikke herhjemme faldt hun til Ro. Der var i de sidste Dage kommen en Rastløshed over hende, som drev hende til al Slags unyttig og utidig Beskæftigelse. Og bestandig var det Forberedelserne til Pers og hendes Englandsrejse, der opfyldte hende. For alt, hvad der laa paa

den anden Side af denne „deres anden Bryllupsrejse“, som hun i Fortrolighed kaldte den, tillukkede hun saa vidt muligt sine Tanker, at ingen Angst, ingen Uro eller Bekymring skulde kaste Skygge over deres fornyede Forening. I de to stakkels korte Uger, deres Samliv kunde vare, skulde de kun leve og aande for deres Kærlighed. Dybt, dybt vilde hun slukke sin brændende Livstørst, inden Trængslernes Dage kom.

Da hun havde læst Telegrammet, blegnede hun — grebet rent instinktmæssig af en angstfuld Anelse, hvortil hun i det næste Øjeblik ikke længer forstod Grunden. Der var jo i Virkeligheden intetsomhelst paafaldende i, hvad Per her havde gjort. Hun sagde til sig selv, at det jo dog kun var naturligt og kønt, naar han havde villet vise sin Moder den sidste Ære. Om et Par Dage vilde hun have ham her tilbage.

Alligevel, — da hun for anden Gang læste Telegrammet, greb Frygten hende igen. Og for hver Gang hun paany gennemsaae hans knappe Meddelelse, syntes hun at kunne læse mere ud af den. De tyve Ord fremkaldte efterhaanden lige saa mange Spørgsmaal hos hende. Hvornaar kunde han være kommen paa den Tanke? Han havde jo den foregaaende Dag ikke nævnet det mindste derom. Havde han maaske talt med nogen af sin Familje? Og hvorfor havde han da først telegraferet i sidste Øjeblik? Hvorfor var han rejst uden Afsked? —

Hun blev siddende med Haanden under Kinden og Telegrammet i sit Skød. Det var begyndt at mørkne; og Skumringen, der groede ud af det lille Kammers mange Kroge, gjorde sit til at kaste en bestandig tungere og mere truende Alvor ind i hendes anelsesfyldte Stemning.

Hun tænkte paa, hvor meget han trods alle hendes Bønner om Aabenhed og Tillid endnu stadig hemmeligholdt for hende; hvor lidt hun til Tider vidste om, hvad han foretog sig, hvad han tænkte paa, hvad der optog ham, — og hun maatte spørge sig selv, om det nogensinde vilde lykkes hende at overvinde dette skjulte, tillukkede og troløse i hans Karakter, der voldte hende saa megen Pine.

— — Nede i Havesalen gik det paa samme Tid muntert til. Familjen havde faaet Besøg af nogle Bekendte blandt de omboende Landliggere, og Underholdningen besørgedes af Nanny, der altid bragte saa mange Historier med fra Byen. Hun lo selv ustanseligt men med en noget anstrengt Latter, der var tvungen frem af hendes Skuffelse over ikke at have truffet Per.

Hun havde i saa Henseende været meget uheldig, fordi hans Besøg paa „Skovbakken“ i den sidste Tid var bleven saa uregelmæssige. Skønt hun i Forvejen havde anstillet alle Slags Sandsynlighedsberegninger, for at han ikke skulde kunne undslippe hende, var hun enten kommen derud, netop som han var rejst, eller hun havde været nødt til at tage bort, umiddelbart før han ventedes. Derfor var hun tilsidst bleven næsten syg af Utaalmodighed efter at se ham. Hun tænkte dog ikke mere paa Hævn. Hun havde nemlig kunnet mærke paa Jakobes Væsen overfor hende, at Per intet havde røbet; og efter dette tilstod hun aabent for sig selv, at hun var forelsket i ham. Med denne Fortielse, som hun tilskrev en Hensynsfuldhed mod hende, der igen forudsatte en dulgt Ømhed, havde han vundet hendes Smule Hjerte helt.

Den Tanke at sætte sit Ægteskab og de For-

haabninger, hun knyttede dertil, i Vove for hans Skyld, var hende ikke længer fremmed. Hun vilde heller ikke vige tilbage for i fuldt Alvor at optage en Kamp med Søsteren om ham. At hun havde hørt om deres Giftermaalsforberedelser, gjorde hende blot endnu lidenskabeligere opsat paa at erobre ham. Hun undte ikke Jakobe denne dejlige, stærke Mand med den røde Mund. Erindringen om hans Læbers Svulmen kunde til Tider gøre hende vild af Længsel.

Og saa kom han heller ikke idag!

Nanny var ikke den eneste, der havde ventet ham med Utaalmodighed. Indtil for kort siden havde Ivan spaseret rastløs frem og tilbage ude paa Terrassen og hvert andet Øjeblik set paa sit Ur.

Han havde en meget vigtig Meddelelse at gøre ham. Han havde modtaget Brev fra Overretssagfører Hasselager, der anmodede om at faa Pers Adresse opgivet, da han og Proprietær Nørrehave og nogle andre Mænd gerne ønskede en Sammenkomst med ham allerede den næste Dag. Ivan havde ment, at han paa denne Tid af Dagen sikrest vilde træffe Per her; men da han fik at vide, at der var kommen Telegram til Jakobe, forstod han, at det betød Afbud fra ham; og han havde da skyndt sig til Jernbanestationen for mulig at finde ham inde i Byen.

Det var imidlertid bleven næsten mørkt i Stuen. Husjomfruen kom ind og lukkede Havedøren; hvorefter der blev stillet tændte Lamper omkring paa Borde og Konsoller.

Jakobe havde ikke vist sig. Heller ikke da Teen blev budt om, kom hun tilstede, skønt der udtrykkelig var bleven kaldt paa hende. Nanny, der ogsaa havde hørt om Telegrammet, tog dette

for et godt Varsel. Det blev saamænd ikke til noget med det Giftermaal! Forældrene talte jo ogsaa saa lidt som muligt derom, saa de havde vist heller ikke stor Tillid til det.

Der blev nu musiceret en Timestid, og da Klokken var elleve, lavede Gæsterne sig til at gaa. Nanny derimod dristede sig dennegang til at trodse Dyhrings bestemte Forbud og blev der om Natten, fordi hun haabede paa, at Per vilde komme den næste Morgen.

I dette Øjeblik vendte Ivan tilbage fra Byen med sit mest forstyrrede Ansigt paa. Da de Fremmede var gaaet, spurgte han, idet han vendte sig mod Forældrene og Nanny:

„Har Jakobe ikke været hernede iaften?“

„Nej . . . hvorfor?“

„Sidenius er rejst.“

„Rejst? Hvorhen?“

„Det er nok til Jylland. De sagde paa Hotellet, at han vilde blive borte et Par Dage.“

„Naa, ja. Han er vel taget over til Begravelsen,“ sagde Moderen. „Saa er det derom, han har telegraferet til Jakobe.“

„Jamen, det er alligevel saa underligt . . . . saadan at rejse væk uden at sige noget. Og netop nu!“ sagde Ivan og fortalte om det Brev, han havde modtaget fra Hasselager, og om Oberstens Visit, der endnu ikke var bleven gengældt.

Fru Salomon saae spørgende paa sin Mand. Men han sagde ingenting. Han havde gjort sig til Regel ikke at udtale sig om sin tilkommende Svigersøn. Han rystede blot paa Hovedet og sagde:

„Naa, lille Børn! Skal vi saa gaa i Seng!“

* * *

Det Skib, hvorpaa Per befandt sig, var forlængst naaet ud i aaben Sø.

Som en svømmende Kæmpesarkofag gled det store, sorte Skibsskrog henover den rolige Havflade i den disede, halvlyse Nat, mens Kulrøgen bølgede ned over det som et Sørgeflor. Himlen var skydækket og laa tung og sort-langs Kimingen. Men hist og her var der en Rift i Skyerne, hvorigennem et Par blege Stjerner kiggede ned som Engleøjne, der syntes at følge den højtidelige Ligfærd.

Per sad ensomt paa det øvre Midterdæk, indsvøbt i sin Kappe, og saae ud over Vandet. Han havde valgt sig en Plads saa nær som muligt det Sted, hvorunder Moderens Kiste stod.

Alle Skibets andre Passagerer var efterhaanden gaaet til Ro. Hverken fra Fordæksrummene eller Kahytterne hørtes længer Stemmer.

Oppe paa Kommandobroen gik den vagthavende Styrmand frem og tilbage med hurtige Skridt; og henne fra Agterstavnen lød med visse Mellemrum et Log-Urs korte Klingren. Ellers hørtes der over hele det store Skib ingen anden Lyd end Maskinens og Skruens ihærdige Stampen og nu og da nede fra Dybet en Raslen af Fyrbødernes Skovle.

Nede i Sydvest var Fyret paa Hesseløen dukket op over Synsranden.

Vagten paa Broen og ved Rattet afløstes kort efter; og Per lagde Mærke til, at første og anden Styrmand ved denne Lejlighed forhandlede om noget, der fik dem til at sænke Stemmerne.

Straks efter var alt igen dyb Ro og Stilhed rundt omkring ham.

Han tænkte ikke selv paa Hvile. Han vilde ved-

blivende være Moderen saa nær som muligt; og desuden vidste han, at han ingen Søvn vilde faa.

. . . Saa mange Billeder fra Barndomshjemmet gled ham forbi i denne Nat, mens han sad der og stirrede ud over den selvlysende Havflade. Han havde egenlig aldrig før dannet sig en samlet og ordnet Forestilling om sin Moder. Som hun i Livet var bleven stillet i Skygge af den myndige Fader, var hans Erindring om hende bleven formørket af det absolute Ubehag, hvormed han endnu stadig mindedes denne. Han huskede hende bedst fra hendes lange Sygeleje. Naar han i Tankerne — vaagen eller i Drømme — havde beskæftiget sig med hende (og det var sket hyppigere, end han rigtig selv vidste) havde han bestandig set hende i Sengen, i det halvmørke Sovekammer med det altid nedrullede mørkegrønne Gardin, hvor enten han selv eller en af hans Søskende sad ved Sengens Fodende og gned hendes syge Ben. Men i de sidste Dage var der dukket stadig flere Minder op fra den Tid, da hun endnu færdedes i Huset derhjemme, da hun Aften og Morgen selv vaskede og klædte de mindste Børn, da hun stoppede og lappede om de større, læste Lektier og skrev Stile med de allerstørste, og da hun hver Nat gik omkring til dem i Barnekamrene i lange, hvide Klæder, lagde en Pude tilrette hist, klappede en Dyne til her, og med sin mærkeligt bløde Haand strøg dem over Haaret, naar de i Halvsøvne slog Øjnene op og vendte sig.

Tydeligst huskede han fra den Tid Krigsaaret, hvis Ulykker han havde været for lille til at forstaa, og hvis Uro og Uregelmæssigheder derfor havde moret ham. Byen havde i Maaneder været besat af tyske Tropper, der daglig drog gennem

Gaderne med Musik og vældige Tamburmajorer i Spidsen for at stille til Revy paa Torvet eller Ridebanen. I selve Præstegaarden havde der altid været fuldt af Soldater, ofte henved en Snes Stykker foruden syv-otte Heste, der stod opstaldet i Tørvehuset og hver Morgen blev trukket ud i Haven for at strigles under en Officers Opsigt. Der var kun bleven levnet Familjen nogle faa Værelser, hvori de mange Børn maatte stuves sammen paa maa og faa. Han havde fundet alt dette meget underholdende. Og saa havde de faaet Sirup paa Maden, fordi de ikke havde Smør! — — Ved at tænke efter kunde han nu forstaa, at Moderen paa den Tid maatte have gaaet og ventet sin Nedkomst. Ventet sit tolvte Barn. Ventet den tolvte vaandefulde Kamp med Døden. Og ikke nok dermed. Nogle af Børnene var bleven syge, og et af dem, en lille Pige paa tre Aar, døde under svære Lidelser. Som han siden havde hørt det fortælle, netop som et hannoveransk Regiment var rykket ud af Byen og et andet ventedes, udaandede hun i Moderens Arme.

Var det egenlig saa underligt, at hendes Væsen tilsidst var bleven lutter Bekymring? Mon i det hele ikke den yngre Slægt, der var vokset op i en Tid, som i ydre Henseende havde formet sig saa fredelig, saa sindsberoligende, af den Grund ofte viste sig uretfærdig mod Utryghedsfølelsen og Modløsheden hos de Ældre, og da navnlig hos dem, der havde udstaaet Krigens Lidelser og Ydmygelser? Maatte man ikke snarest forbavses over, at Moderen ikke helt var bukket under? Jakobe, som dog selv havde gennemgaaet en Del, havde jo ogsaa forleden undrende spurgt, hvorfra dog Moderen havde faaet denne næsten overmenneskelige Kraft til med sit svage Legeme at

bære alle Skæbnens tunge Tilskikkelser uden engang at klage.

Ja, hvorfra havde hun faaet den? Hvilken indre Kraft havde i det hele bjerget den ældre Slægt saa nogenlunde frelst gennem Datidens Ulykker, gennem Krigsaarenes frygtelige Ophidselse og den dødlignende Lamhedstilstand, der fulgte efter, . . . gennem hele denne blodige Sammenstyrtning, paa hvilken Moderens Lidelseshistorie var som et gribende Sindbillede?

For sit eget Vedkommende havde Moderen ikke været i Tvivl om Svaret. Han huskede et Ord, hvortil hun i Samtaler idelig kom tilbage:

Det er jo dog, o Herre Krist!
min Ære ej, men din forvist!

. . . Han rejste sig med en heftig Kuldefornemmelse og begyndte at gaa op og ned ad den lange Løbemaatte, der var lagt langsad Dækket. Men han følte sine Ben som Sandsække, og hans Hoved var saa tungt af de sidste Dages Sindsbevægelser, at han hurtig maatte sætte sig igen.

I det samme kom Styrmanden ned fra Kommandobroen og stillede sig op i Nærheden af ham i den tydelige Hensigt at indlede en Passiar. Han gjorde Per opmærksom paa en Række Baadfartøjer, der laa og vuggede paa Dønningerne med slappe Sejl, og fortalte, at det var Flynderfiskere, som drev hjemad med den sydgaaende Strøm fra Bankerne omkring Anholt.

Per svarede kort: „Ja saa.“

Han var kommen til at tænke paa det Brev, Moderen havde efterladt til ham, og paa Pakken, der rimeligvis indeholdt Faderens Ur. Han vidste ikke, hvorledes han skulde faa Mod til at læse det Brev. Han vilde saa gerne kunne tro, at Mo-

deren dog ikke havde været ganske uforstaaende overfor ham; – men der havde været noget i Eberhards Blik den foregaaende Dag, som i den Henseende ikke varslede godt.

Han rejste sig atter, paany gennemisnet af en pinefuld Uro, saa han ikke kunde holde sig stille.

„De skulde hellere ta' og lægge Dem," sagde nu Styrmanden og gik ham tættere ind paa Livet med Hænderne i Lommerne. „Det er Fanneme for koldt at slibe den af her ovendæks."

Den respektløse Tone og Mandens hele Holdning fik Per til at rette sig. Han havde et myndigt Svar paa Læben, da det gik op for ham, at han rimeligvis var mistænkt for at sidde i Selvmordstanker, og at det havde været herom, der før ved Afløsningen var bleven vekslet nogle sagte Ord mellem Styrmændene.

Han spurgte rent ud Manden, om han troede, han vilde springe overbord.

„Naar De selv siger det, saa vil jeg ikke fragaa, at vi har haft en lille Tanke henad den Kant til. Saadan noget hænder jo, og det er vi naturlig helst fri for, begrundet især paa det meget Vrøvl, det gi'er bagefter med Forhør og den Slags. Det er saamænd ikke længer siden end nu i Høsten, at vi havde det Uheld med en Mand, der sprang i Søen for os, netop i det her Farvand."

„Hvad var det for en Mand?"

„Det var en Dækspassager. Han var fra Horsens. Det var nok gaaet ham forkert i Verden, sa' de. Vi saae ikke andet af ham end hans Hat; og han har ikke ladet høre fra sig siden. Saa han er nok gaaet i Makrellerne."

Per tog uvilkaarligt Øjnene til sig, sagde derpaa Godnat og søgte ned under Dækket.

I et Par Timer laa han nede i den beklumrede

Salon mellem en Samling prustende og stønnende Mennesker og kunde ikke falde i Søvn. Tankerne vilde ikke hvile. Han følte, at der denne Nat fuldbyrdedes en længe forberedt aandelig Fødsel i ham. Det var, som om der i Mulm og Taage var ved at oplade sig en ny Verden for ham, hvortil han endnu kun daarligt kunde skimte Vejen. Hvad der laa bag ham, svandt hen i Intethed. I en gammel værkbruden Præstekones Lignelse havde der aabenbaret sig for ham en Kraft, mod hvilken selv en Cæsars Vælde nu syntes ham fattig og ringe, — en Kraft og Storhed i Lidelsen, i Forsagelse, i Opofrelse.

Han laa med Hænderne bag Hovedet og saae med vidtaabne Øjne ud i Halvmørket under en angstfuld Forudfølelse af de Sjælekampe, der forestod ham. Alligevel var han ikke nedslaaet. Til sin egen Forundring misundte han slet ikke de Mennesker, der laa rundt om ham og prustede og snorkede under Virkningen af en rolig Samvittigheds Sovedrik. Der var i hans vaagnende Anger og Smerte noget af det samme underfuldt betagende som i en fødende Kvindes Veer, der bebuder, at et nyt Liv er i Frembrud med nye Forhaabninger og nye Forjættelser.

I Daglysningen gik Per fraborde ved det første Landingssted i Fjordens Munding, hvor Skibet stoppede. Fra Toppen af en Banke fulgte han det med Øjnene paa dets langsomme Fart gennem Fjordens mange Krumninger i det milevide Engdrag — den samme Vej, ad hvilken han selv for otte Aar siden stævnede ud i Verden med et saa ungdommeligt Mod og saa sollyse Forhaabninger. Otte Aar! Og han havde jo virkelig haft „Lykken“ med sig. Han havde jo endda vundet det

Kongerige, han havde eftertragtet, og til hvis Krone han havde følt sig baaret!

Mens Duggen satte sig i hans Øjenhaar som regnbuefarvede Taarer, blev han ved at stirre efter den bortglidende Sarkofag derinde over de blomstervrimlende Enge, indtil den forsvandt for ham i den gyldne Morgentaage som et Syn, der lukkedes ind i Himmelens Riger.

HENRIK PONTOPPIDAN

FRA HYTTERNE. Landsbybilleder.

KRØNIKER.

SKYER. Skildringer fra Statskupets Dage 1885.

DET FORJÆTTEDE LAND. Roman.

DE VILDE FUGLE. Et Skuespil.

SMAA ROMANER. I—XII.

FORTÆLLINGER. I—II. (Folkeudgave).

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI. KØBENHAVN
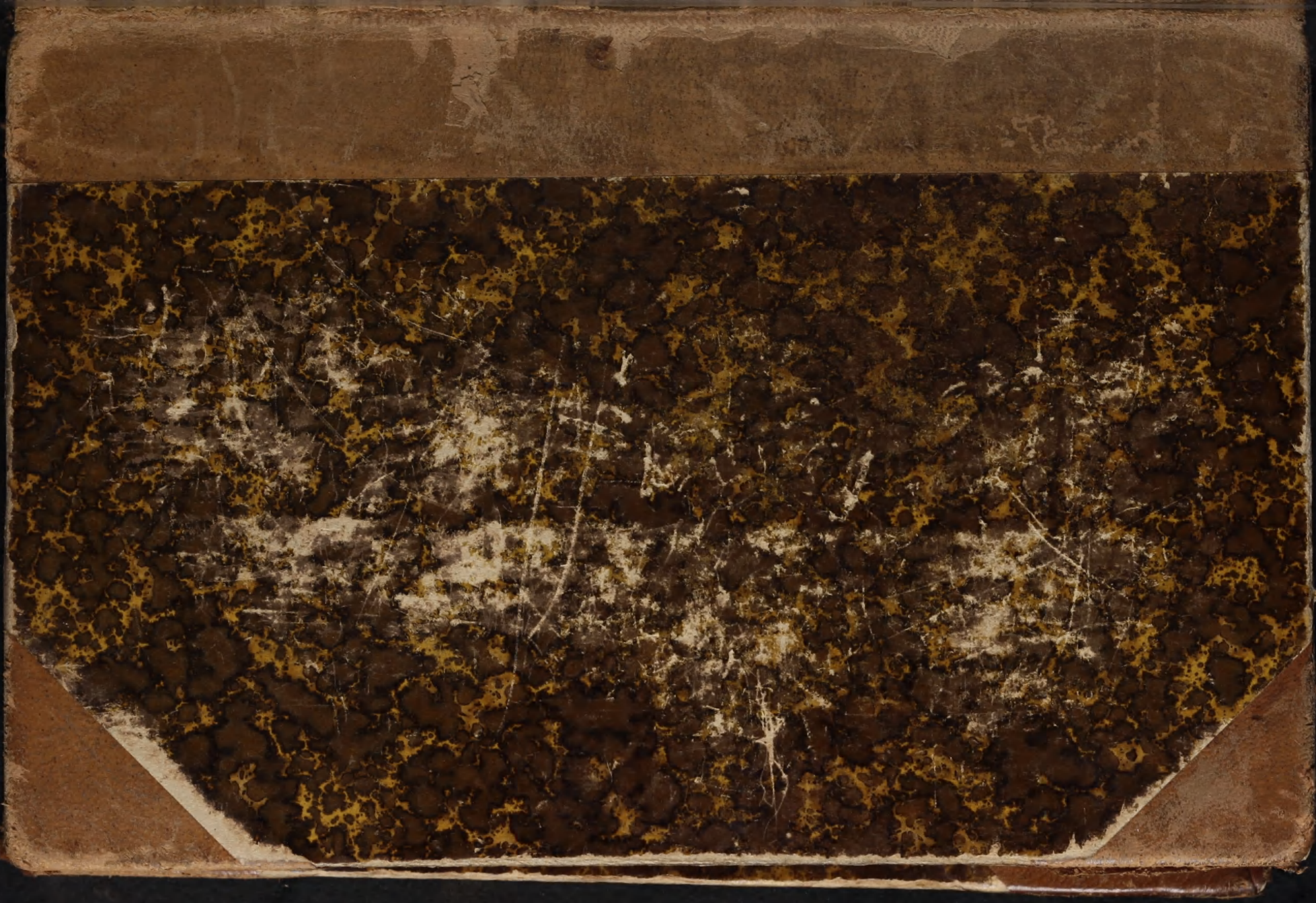
RODES
EFTF.
SYRAM
3
BROLÆGGERSTR.